

CSIMOTA ÓVODA

TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Programunk Fábíán Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Program adaptációja

Intézmény OM-azonosítója:	203009
A programot készítette:	Az óvoda nevelőtestülete az óvodavezető irányításával
A program készítésének dátuma:	2020. 07. 10.
A programot elfogadta:	a nevelőtestület 02/2020 határozatszámom
A programot jóváhagyta:	az óvodavezető 03/2020 határozatszámom
A programot véleményezte:	a szülői közösség 56/2020 iktatószámom
Hatályos:	2020.09.01-től
A dokumentum jellege:	Nyilvános Megtalálható: www.csimotaovoda.hu
Verziószám:	2/2020. módosított változat

TARTALOMJEGYZÉK

1.	RÖVID ISMERTETŐ ÓVODÁNKRÓL	2.0
1.1	INTÉZMÉNYÜNK ALAPFELADATA, JELLEMZŐ ADATAI.....	2.0
1.2	ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	2.0
2.	AZ ÓVODA KÜLDETÉSE, PARTNERKÉPE	4.0
2.1	KÜLDETÉSÜNK	4.0
2.2	AZ ÓVODA MŰKÖDÉSÉNEK SAJÁTOS CÉLJAI	4.0
2.3	GYERMEKKÉPÜNK	4.0
2.4	ÓVODAKÉPÜNK.....	5.0
2.5	PEDAGÓGUSKÉPÜNK	5.0
2.6	SZÜLŐ KÉPÜNK	6.0
2.7	AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE	6.0
3.	AZ ÓVODA NEVELÉSI KONCEPCIÓJA.....	7.0
3.1	AZ ÓVODA PROGRAMJÁNAK LÉNYEGKIEMELŐ BEMUTATÁSA	7.0
3.1.1	Óvodai nevelésünk rendszere	7.0
3.2	AZ ÓVODA NEVELÉSFILÓZÓFIÁJA	8.0
3.3	PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK A NEVELÉSBEN.....	9.0
4.	AZ ÓVODAI NEVELÉS ELMÉLETI ALAPJAI.....	12.0
4.1	A FEJLŐDÉS	12.0
4.1.1	A személyiségfejlődést meghatározó tényezők.....	12.0
4.1.2	A fejlődés életkori és egyéni sajátosságai	14.0
4.2	A NEVELÉS.....	15.0
4.2.1	A nevelés szinterei.....	16.0
4.2.2	A nevelőhatások formái.....	16.0
4.2.3	A nevelés módszerei.....	17.0
4.2.4	A nevelés eszközei	19.0
5.	AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLRENDSZERE.....	20.0
5.1	ÓVODAI NEVELÉSÜNK FUNKCIÓI	20.0
5.1.1	Az óvoda óvó-védő funkciójának érvényesítése	20.0
5.1.2	Az óvoda szociális funkciójának érvényesítése	20.0
5.1.3	Az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának érvényesítése	20.0
5.2	ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA	21.0
5.3	ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	22.0
6.	AZ ÓVODA CÉLRENDSZERÉT SEGÍTŐ NEVELÉSI ELJÁRÁSOK ...	24.0
6.1	A GONDOZÁS, AZ EGÉSZSÉGVÉDELEM SZEREPE, FELADATA A NEVELÉSBEN.....	24.0
6.1.1	Egészségnevelés célja, feladatai, területei az óvodai nevelésben.....	26.0
6.1.1.1	Az egészségnevelés célja.....	27.0
6.1.1.2	Az egészségnevelés feladatai.....	27.0
6.1.1.3	Az egészségfejlesztés területei	28.0
6.1.2	Az egészségnevelés gyakorlata az óvodában	29.0
6.1.3	A gondozás és az egészségnevelés összefüggései.....	30.0
6.2	A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A GONDOZÓ MUNKÁBAN	31.0
6.2.1	Az óvodapedagógus általános feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében.....	33.0

6.3	SZOKÁS ÉS SZABÁLYRENDSZER SZEREPE A NEVELÉSBEN	34.o
6.3.1	A csoport szokásrendszerének kialakítása.....	34.o
6.3.2	A szokásalakítás területei	35.o
6.3.3	A szokásalakítás, szoktatás szabályai.....	36.o
6.3.4	A szokásalakítás módja	36.o
6.4	KÉPESSÉGFEJLESZTÉS SZEREPE A NEVELÉSBEN	37.o
6.4.1	A tevékenységekben történő képességfejlesztés feltételei, kritériumai	37.o
6.4.2	A képességfejlesztés területei.....	38.o
6.4.3	A tanulási képességeket meghatározó pszichikai funkciók, képességek	40.o
6.4.4	A fejlesztés formái, célja	41.o
6.4.5	Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében	42.o
6.5	A DIFFERENCIÁLÁS ÉS A SZEMÉLYES BÁNÁSMÓD SZÜKSÉGESSÉGE JELENLÉTE AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN	42.o
6.5.1	Az egyéni bánásmód és a differenciált nevelés értelmezése	43.o
6.5.2	A differenciálás területei	44.o
6.5.3	A differenciálás, személyes bánásmód alapelvei	46.o
6.5.4	Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, differenciált nevelés, fejlesztés terén	46.o
7.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI ÓVODAI NEVELÉSÜNKBEN... 48.o	
7.1	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	48.o
7.1.1	Az egészséges életmódra nevelés célja, feladata.....	48.o
7.1.2	A gyermek gondozása, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, edzés betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása	48.o
7.1.2.1	A gyermekek gondozása	48.o
7.1.2.1.1	<i>Szokásalakítás szerepe a gondozásban .....</i>	49.o
7.1.2.1.2	<i>Szükségletek szerepe a gondozásban.....</i>	49.o
7.1.2.1.3	<i>A fejlődés biztosítása a gondozás során.....</i>	50.o
7.1.2.1.4	<i>Szervezési feladatok a gondozási tevékenységekben.....</i>	51.o
7.1.2.1.5	<i>Pedagógiai elvek a gondozásban .....</i>	51.o
7.1.2.2	Testápolás.....	52.o
7.1.2.3	Öltözködés	54.o
7.1.2.4	Környezet higiénia, környezetünk rendben tartása	57.o
7.1.2.5	Táplálkozás, étkezés	58.o
7.1.2.6	Pihenés, alvás	62.o
7.1.2.7	Mozgás	65.o
7.1.2.7.1	<i>A mozgás szerepe az egészségben, az egészséges életvitelben .....</i>	65.o
7.1.2.7.2	<i>A gyermekek mozgásszükséglete .....</i>	66.o
7.1.2.7.3	<i>A gyermekek testi, idegrendszeri fejlődése; A mozgásfejlődés biológiai feltételei .....</i>	67.o
7.1.2.7.4	<i>A spontán és az irányított mozgástevékenységek szerepe a fejlődésben.....</i>	68.o
7.1.2.7.5	<i>Mozgásos tevékenységformák az óvodában.....</i>	69.o
7.1.2.8	A szervezet edzése.....	72.o
7.1.2.9	A fejlődés (várható) jellemzői az óvodáskor végére.....	73.o
7.1.3	Egészségre káros szokások megelőzése	74.o
7.1.4	A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása	74.o
7.1.4.1	Környezettudatos nevelés és az egészség	74.o

7.1.4.2	Környezettudatos nevelés az óvodában	75.o
7.1.5	Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok	76.o
7.1.6	Egészségügyi, biztonsági követelmények	77.o
7.1.6.1	Személyre vonatkozó egészségügyi követelmények	77.o
7.1.6.2	Tárgyi környezetre vonatkozó egészségügyi, biztonsági követelmények	77.o
7.1.7	Balesetek megelőzése	78.o
7.1.7.1	Biztonságos, (balesetmentes) környezet biztosítása	78.o
7.1.7.2	Balesetek megelőzésére nevelés	79.o
7.1.7.3	Gyermekek felügyelete, gyermekek kísérése	80.o
7.1.8	A betegségek megelőzése.....	80.o
7.1.9	Egészségnevelési és környezeti nevelési elveink	82.o
7.2	AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS	82.o
7.3	ÉRZELMI, ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	82.o
7.3.1	Az óvodáskori érzelmek, az óvodás gyermek érzelmi életének jellemzői	84.o
7.3.2	Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés gyakorlata az óvodában	86.o
7.3.2.1	A közösségi élet szervezeti kerete a napirend.....	88.o
7.3.2.2	Barátságos, otthonos, szeretetteljes légkör kialakítása	88.o
7.3.2.3	A beszoktatás	89.o
7.3.2.4	Az óvodapedagógus–gyermek érzelmi kapcsolatának kialakítása	90.o
7.3.2.5	A gyermekek helye a csoportban, a gyermek–gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása	91.o
7.3.2.6	Az óvodai gyerekközösség alakulása, alakítása, fejlesztése	91.o
7.3.2.7	A társas, közösségi együttélés szokásai, szabályai	92.o
7.3.2.8	A társas kapcsolatok fejlődése, fejlesztése	94.o
7.3.2.9	Konfliktuskezelés	94.o
7.3.2.9.1	<i>Konfliktusok megelőzése, csökkentése .....</i>	<i>95.o</i>
7.3.2.9.2	<i>A konfliktusba való beavatkozás és a konfliktus kezelése .....</i>	<i>95.o</i>
7.3.2.10	A gyermekek tevékenységének megszervezése, a társas kapcsolatok fejlesztése	96.o
7.3.2.11	A közösségi élet hagyományai	97.o
7.3.2.12	Egyéni bánásmód, differenciált nevelés a közösségben	98.o
7.3.2.13	A gyerekek értékelése.....	98.o
7.3.2.14	A másság elfogadására nevelés	101.o
7.3.3	Az óvodapedagógus feladatai.....	103.o
7.3.4	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	103.o
8.	A NEVELÉSI FOLYAMAT TEVÉKENYSÉGRENDSZERE.....	105.o
8.1	A JÁTÉK ÉS A TANULÁS TEVÉKENYSÉG FOGALMA, ÉRTELMEZÉSE	105.o
8.1.1	A tanulás jelenléte a játékban	107.o
8.1.2	A játék jelenléte a tanulásban	108.o
8.2	JÁTÉKTEVÉKENYSÉG	108.o
8.2.1	A játéktevékenység célja, feladatai	108.o
8.2.2	A játék feltételei	109.o
8.2.3	Az óvodás gyermekek játékfajtái	110.o
8.2.4	A gyermekek játékeszközei, játékszerei.....	113.o
8.2.5	A játék biztonságos feltételeinek megteremtése.....	114.o
8.2.6	Az óvodapedagógus szerepe a játékban	115.o
8.2.7	Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban	116.o
8.2.8	A játék funkciói, szerepe a gyermek fejlődésében	117.o

8.2.9	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	118.o
8.3	TANULÁSI TEVÉKENYSÉG.....	118.o
8.3.1	A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja, feladata.....	118.o
8.3.2	Az óvodás gyermek és a tanulás.....	119.o
8.3.3	Az óvodai tanulás értelmezése	120.o
8.3.4	A tanulási tevékenység megvalósulása az óvodai nevelésben	121.o
8.3.5	Alkalmazott módszerek, eszközök, munkaformák az óvodai tanulásban	123.o
8.3.5.1	Az óvodai tanulás módszerei.....	123.o
8.3.5.2	A tanulási tevékenység szervezési módjai, munkaformái	124.o
8.3.5.3	A tanulásban alkalmazott eszközök.....	125.o
8.3.6	Elvárások a pedagógusokkal szemben	125.o
8.3.7	A tanulási tevékenység megtervezése, megszervezése, értékelése	125.o
8.3.7.1	A tanulási tevékenység megtervezése	125.o
8.3.7.2	A tanulási tevékenység megszervezése	127.o
8.3.7.3	A tanulási tevékenység értékelése	129.o
8.3.8	Az óvodapedagógus szerepe, feladata a tanulási folyamatban.....	130.o
8.3.9	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	130.o
8.4	TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG	131.o
8.5	MUNKATEVÉKENYSÉG.....	131.o
8.5.1	A munkatevékenység célja, feladata	131.o
8.5.2	Munkatevékenység fajtái az óvodában.....	131.o
8.5.3	Környezettudatos nevelés növénygondozás, a kertészkedés során	133.o
8.5.4	A munkára nevelés feltételei	134.o
8.5.5	A munkatevékenység szerepe a személyiségfejlődésben.....	134.o
8.5.6	Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban.....	135.o
8.5.7	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	136.o
8.6	SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG	136.o
8.6.1	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	137.o
9.	A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE.....	138.o
9.1	ANYANYELVI NEVELÉS	138.o
9.1.1	Az anyanyelvi nevelés célja, feladatai.....	139.o
9.1.2	Anyanyelvi nevelés tartalma, feladatai.....	139.o
9.1.3	Az anyanyelvi nevelés feltételei.....	140.o
9.1.4	Együttműködés a családdal, logopédussal	141.o
9.1.5	Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelésben	141.o
9.1.6	Az anyanyelvi nevelés személyiségformáló hatása.....	142.o
9.1.7	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	142.o
9.2	A TERMÉSZETI, TÁRSADALMI VALÓSÁG MEGISMERÉSE.....	142.o
9.2.1	A tevékenység célja, feladatai	143.o
9.2.2	A környezet szeretetére, védelmére nevelés.....	144.o
9.2.3	A természeti és a társadalmi környezet felfedezése, megismerése	145.o
9.2.3.1	Matematikai tartalmú tapasztalatok	147.o
9.2.4	Születéstől-felnőttkorig	148.o
9.2.5	A tevékenység megszervezése	149.o
9.2.6	A tevékenység megszervezésének elvei.....	150.o
9.2.7	Az óvodapedagógus feladatai.....	150.o
9.2.8	A tevékenység személyiségfejlesztő hatása	151.o
9.2.9	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	152.o
9.3	MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK.....	152.o
9.3.1	Verselés, mesélés.....	153.o
9.3.1.1	A tevékenység célja, feladatai	153.o

9.3.1.2	Az irodalmi anyag tartalma	154.o
9.3.1.3	Ajánlott mese-vers anyag korcsoportonként.....	157.o
9.3.1.4	A mese-vers kapcsolata más tanulási tevékenységekkel	157.o
9.3.1.5	Az óvodapedagógus feladatai	158.o
9.3.1.6	A mese-vers, irodalmi alkotások személyiségfejlesztő hatása.....	158.o
9.3.1.7	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére	160.o
9.3.2	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	160.o
9.3.2.1	A tevékenység célja, feladatai	161.o
9.3.2.2	A fejlesztés eszközének tartalma, anyaga.....	161.o
9.3.2.3	Az óvodapedagógus feladatai	164.o
9.3.2.4	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc személyiségfejlesztő hatása.....	165.o
9.3.2.5	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére	165.o
9.3.3	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	165.o
9.3.3.1	A tevékenység célja, feladatai	166.o
9.3.3.2	A vizuális tevékenység feltételei	166.o
9.3.3.3	A vizuális tevékenység tartalma	167.o
9.3.3.4	A tevékenység megszervezése, megvalósítása	167.o
9.3.3.5	Az óvodapedagógus feladatai	168.o
9.3.3.6	A tevékenység személyiségfejlesztő hatása.....	169.o
9.3.3.7	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére	170.o
9.4	SZERVEZETT MOZGÁSFOGLALKOZÁSOK	171.o
9.4.1	A tevékenység célja, feladatai	171.o
9.4.2	A fejlesztés tartalma, a mozgásfoglalkozás felépítése	171.o
9.4.2.1	A mozgásfoglalkozás felépítése	172.o
9.4.2.2	A mozgásfoglalkozások foglalkoztatási formái.....	174.o
9.4.2.3	A mozgásfoglalkozás megtervezése, megszervezése	175.o
9.4.3	A tevékenység megszervezésének feltételei.....	176.o
9.4.3.1	A mozgásfoglalkozások megszervezésének biológiai feltételei, A gyermekek testi, idegrendszeri fejlődése.....	176.o
9.4.3.2	A tomaszoba környezeti, tárgyi feltételei, eszközei	178.o
9.4.4	A testi motoros képességek fejlesztése a foglalkozásokon	178.o
9.4.5	Testséma fejlesztése a mozgásfoglalkozásokon.....	181.o
9.4.6	A két testfél mozgásának harmonizálása, mozgásának összerendezése	182.o
9.4.7	Az óvodapedagógusok feladata	183.o
9.4.8	A mozgás sokrétű hatása	184.o
9.4.8.1	A mozgás szerepe az idegrendszer érésében	184.o
9.4.8.2	A mozgás fejlődése.....	185.o
9.4.8.3	Mozgás szerepe a gyermekek észlelési, értelmi, szociális és kommunikációjának fejlődésében	185.o
9.4.8.4	Mozgás szerepe a tanulási nehézségek megelőzésében.....	185.o
9.4.9	A tevékenység személyiségfejlesztő hatása	185.o
9.4.10	A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére.....	186.o
10.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK FELTÉTELEI, ELVEI . 187.o	
10.1	SZEMÉLYI FELTÉTELEK	187.o
10.2	TÁRGYI FELTÉTELEK	188.o
10.3	SZUBJEKTÍV FELTÉTELEK	189.o
10.3.1	Nyugodt, meleg, derűs, nyílt, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése	189.o
10.3.2	Az óvodapedagógus modell szerepe	190.o
10.3.3	Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése	190.o
10.3.4	Az óvónő és a dajka együttműködése	190.o
10.3.5	A környezetben élők hatásai.....	190.o
10.4	AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZETI KERETI	191.o

10.4.1	A napirend	191.o
10.4.2	A hetirend	192.o
10.5	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	193.o
11.	A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSÉNEK, ÉRTÉKELÉSÉNEK DOKUMENTUMAI.....	194.o
11.1	AZ ÓVODAI CSOPORTNAPLÓ	194.o
11.2	FEJLESZTÉSI TERVEK	196.o
12.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA AZ ÓVODÁBAN.....	197.o
12.1	KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA AZ ÓVODÁBAN.....	197.o
12.1.1	A gyermek jogai, az óvodapedagógus és szülő kötelességei	197.o
12.1.2	Sajátos nevelési igényű gyermek ellátása	198.o
12.1.3	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása ..	198.o
12.1.3.11	A fejlesztési feladatok meghatározása és dokumentálása.....	199.o
12.1.3.12	A szülő joga és kötelessége	199.o
12.1.4	A tehetséggondozás	200.o
12.1.3.13	Az alulteljesítő tehetségek	200.o
12.2	GYERMEKVÉDELEM.....	201.o
12.1.5	A gyermek jogai, a szülő kötelességei	201.o
12.1.6	A gyermekvédelem feladatai az óvodában.....	201.o
13.	ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	204.o
13.1	KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL	204.o
13.2	KAPCSOLATTARTÁS A FENNTARTÓVAL.....	207.o
13.3	KAPCSOLATTARTÁS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁVAL	208.o
13.4	KAPCSOLATTARTÁS A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATTAL	209.o
13.5	KAPCSOLATTARTÁS A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL	209.o
14.	ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	210.o
15.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	211.o

Függelékek:

- 1.sz. Függelék: A csimota óvoda helyiség, - eszköz,- és felszerelésjegyzéke
- 2.sz. Függelék: Az óvodával jogviszonyban álló szülők nyilatkozata a Pedagógiai Program megismerésének tényéről
- 3.sz. Függelék: Az óvodával jogviszonyban álló dolgozók nyilatkozata a Pedagógiai Program megismerésének tényéről
- 4.sz. Függelék: A gyermeki személyiségfejlődés nyomonkövetésének elmélete, gyakorlata, eredményértékelése az óvodában

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

„A Helyi Pedagógiai program az óvoda törekvéseinek fényképe, reális tükörkép az óvodáról”

A 2014-ben készült pedagógiai program a Tevékenységközpontú Óvodai Program adaptációjával készült program. A pedagógiai program elsősorban törvényességi, valamint a nevelés elméletének és gyakorlatának összehangolása végett került felülvizsgálatra, módosításra. A program módosítása során a program megújult tartalmában, így annak felépítésében is. Tartalmi szempontból a programból töröltük azokat a tartalmakat, melyek túlhaladtak voltak, valamint kiegészítettük programunkat a nevelési gyakorlatunk tapasztalataival. A program külsőjében, a dokumentum esztétikájában is új megjelenést kapott.

A jogharmonizáció érdekében a felülvizsgálat és módosítás során figyelembe vettük

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletet (különösen rendelet 128.§-ában foglaltakra)
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendeletet.

A felülvizsgálat és módosítás során továbbá figyelembe vettük az óvoda helyi sajátosságait, hagyományokat, szokásokat és sajátosságokat, az óvoda felszereltségét, a nevelők felkészültségét, az óvoda felé megmutatkozó elvárásokat.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

1. RÖVID ISMERTETŐ ÓVODÁNKRÓL

1.2 INTÉZMÉNYÜNK ALAPFELADATA, JELLEMZŐ ADATAI

Óvodánk alapfeladata, az alapító okiratban meghatározott óvodai nevelés. Az óvodai nevelés a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az intézmény neve: CSIMOTA ÓVODA

Az óvoda fenntartója: .....Csimota Óvoda Nonprofit Kft.

Az intézmény alapításának időpontja:.....2014.05.19.

Az intézmény hatályos alapító okiratának száma, kelte:..... MAO/1/2020; 2020.05.12.

Az intézmény székhelye, címe: .....2030 Érd, Felső utca 50.

Az intézmény telephelye, címe: ..... 2030 Érd, Felső u. 52.

Az intézmény telefonszáma: 30/175-5273

Az intézmény email címe: .....csimotaovi2018@gmail.com

Az intézmény honlapjának címe: ..... <http://csimotaovoda.hu>

1.3 ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Óvodánk neve „CSIMOTA” melynek jelentése, kisgyermek, csemete. Az óvoda elnevezésével közvetítjük, hangsúlyozzuk munkánk legfontosabb értékét a gyermekeket, illetve utalás is egyben az óvodai nevelésünkben résztvevő gyermekekre, annak közösségére.

Óvodánk Érd város központjában könnyen megközelíthető helyen, a Dr. Romics László Egészségügyi Intézmény épületével szemben található. Az épület családi házból lett kialakítva óvodának, mely egy csoportban - 30 gyermeknek - kínál derűs, tartalmas időtöltést, tevékenységet.

Működését 2009-ben kezdte meg családi napköziként, majd 2015-től a köznevelés részeként, magán fenntartásban biztosítja az óvodai nevelés alapellátását.

Az óvoda rendelkezik az óvodai program megvalósításához szükséges személyi, tárgyi, környezeti, működési feltételekkel. Az óvodai nevelés céljának teljesítéséhez az óvoda szakképzett óvodapedagógusokat alkalmaz, a nevelőmunkát óvodai dajka segíti. Az óvodapedagógusok képzettsége, szakmai elhivatottsága garancia a program célkitűzéseinek megvalósítására. Az óvodai dajka a csoportban fontos szerepet tölt be, az óvónők nevelést segítő partnere.

Az óvoda alapfeladatának teljesüléséhez további -adminisztratív, konyhai kisegítő - munkakörökben alkalmazott munkatársak összehangolt munkája járul hozzá. Az óvodában dolgozó felnőttek az idejáró gyermekért, a gyermekek fejlődéséért vállalt felelősség tudatában végzik munkájukat.

Szükség esetén – óvodánk biztosítja a helyben történő logopédiai és pszichológiai ellátást, az egyéni fejlődést támogató nevelést.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvoda rendelkezik a neveléshez szükséges csoportszobával, mosdóval, öltözővel, tornaszobával, játszóudvarral. Az egyes helyiségek tárgyi környezete, felszerelése biztosítja az adott helyiség funkció szerinti gyermeki tevékenységeket, a gyermekek fejlődésének legmegfelelőbb feltételeit.

2018 őszén elkészült fedett terasz lehetőséget ad a kedvezőtlen időjárás melletti levegőzés, mozgás biztosítására.

A személyi, tárgyi szükségletek, a jelentkező hiányoknak megfelelően folyamatosan pótlásra kerülnek az óvodavezető és a fenntartó együttműködése által.

Az óvoda napi 4x-i étkezést biztosít a gyermekeknek. A reggeli, tízórai, uzsonna helyben készül, melyet az óvoda tálalókonyháján munkát végző konyhai dolgozó készít el. A déli meleg ebédet az óvoda külső helyszínről biztosítja.

Amennyiben a csoport többségének nyelvi fejlettsége engedi, óvodai életünkbe beépül az angol nyelvvel való ismerkedés főleg a gondozási tevékenységét kísérő kommunikáció során, valamint a heti tevékenységekhez kapcsolódó szókincsbővítés kapcsán. Amennyiben a csoport összetétele nem teszi lehetővé a napi életben való ismerkedést az angol nyelvvel, úgy azt, fakultatív módon szervezzük meg az igények és a lehetőségek (a gyermek nyelvi fejlettsége) figyelembevételével. A szervezéssel célunk az idegen nyelv ismeretlenségének oldása, tekintettel a tanulási zavarok megelőzésére is.

Óvodai nevelésünk előnye

- a gyermekek kis létszámú gyermekcsoportban történő nevelése,
- családi hangulatú légkör a nevelésben, a partnerekkel való kapcsolatban
- a gyermekek étkeztetésében figyelembe vesszük az egyedi igényeket, biztosítjuk az ételallergiás gyermekek speciális étkeztetését.

Az óvoda legfőbb vonzereje

- a derűs, vidám hangulatú légkör
- a családi nevelői légkör, a szoros, közvetlen bizalomra épülő partneri kapcsolat a szülőkkel, gyerekekkel
- a családi légkörű, közvetlen, jó kapcsolat a dolgozók között.

Mottónk: *"...a gyermekeknek két dolgot kell adnunk: gyökereket és szárnyakat. Gyökereket, amelyek tartást adnak, hogy tudják hova tartoznak, de ugyanígy szárnyakat is, amelyek az egyiket a kényszereitől és előítéleteitől szabadítják meg, a másikat lehetőséget adnak új utakat bejárni vagy inkább repülni."*(Johann Wolfgang von Goethe)

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

2. AZ ÓVODA KÜLDETÉSE, PARTNERKÉPE

2.1 KÜLDETÉSÜNK

Kis létszámú gyermekcsoportban a gyermekek egyéni képességeit felfedezve, megismerve, az egyéni fejlődési ütemük hangsúlyozott figyelembe vételével, meleg, elfogadó, családi légkörben, a Csimota gyermekek egészséges harmonikus, - önmagához mért - sokoldalú személyiségfejlődésének biztosítása, változatos tevékenységeken – kiemelten a játékon, és a mozgáson keresztül. Ennek érdekében törekszünk - az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramra épülő pedagógiai programunkban meghatározott nevelési célunk, feladataink maradéktalan megvalósítására, amely közvetetten hozzájárul, segíti a gyermekek következő életszakaszba (kisiskoláskor) való átlépését.

2.2 AZ ÓVODA MŰKÖDÉSÉNEK SAJÁTOS CÉLJAI

- a legitim központi pedagógiai programban foglaltak megvalósulása, a nevelés hatékonyságának növekedése,
- az óvoda pedagógiai gyakorlatának megtartása és továbbfejlesztése,
- az innovatív pedagógiai törekvések támogatása,
- a működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételrendszer és erőforrások optimalizálása a munkakörülmények javításával.

Óvodánk működését akkor tekintjük eredményesnek, ha

- megvalósulnak azok a célkitűzések, amelyeket a központi pedagógiai program deklaráál
- a gyermekek számára az óvoda pozitív élmény, az örömforrás színtere

2.3 GYERMEKKÉPÜNK

A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, és jóakaraton épülhet.”Szent-Györgyi Albert

Nevelésezsményünket gyermekképünk határozza meg. Alapvető nevelésezsményünk, hogy a gyermek nem kicsinyített felnőtt”, nem a felnőtt kicsinyített mása, hanem gyermek. Részben ugyanolyan, de részben teljesen más igényekkel, más szükségletekkel.

Gyermekképünk, egy sokoldalúan, harmonikusan fejlődő gyermek, aki testileg, lelkileg egészséges, edzett, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Nyitott az őt körülvevő világ ingereinek befogadására. Azokhoz jól alkalmazkodik, képes kezdeményező szerepvállalásra. Érdeklődő, kreatív, kitartó, önérvényesítő. Önként, a saját teljesítő képességének megfelelően tevékenykedik. Jól érzi magát a közösségben, érzelmileg kiegyensúlyozott, képes szeretetet adni, másokért tenni, a különbözőséget elfogadni, toleráns, segítőkész másokkal szemben. Az új, változó és gazdag benyomásokkal való találkozás örömet jelent számára. Örömben, nyugalomban, szeretetteljes légkörben éli meg mindennapjait. Korához mérten érzi a lakóhelyünk, környezetünk

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

megóvásának fontosságát, szereti, tiszteli azt és cselekvően tesz is érte. Maradandó emlék marad számára az óvodás gyermekkora.

2.4 ÓVODAKÉPÜNK

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem. A jó óvoda az, ahol a legfőbb érték minden gyermek kíváncsisága, kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata. A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermekeknek lehetőség, a felnőtteknek kötelesség. A jó óvoda természetes emberi kapcsolatokat ajánl.” /Dr. Hűvös Éva/

Óvodaképünk egy olyan óvoda

- amely derűs, biztonságos, családi légkörben, a szülőkkel közösen együtt működve biztosítja a gyermekek (testi, lelki, szociális) zavartalan nevelését, fejlődését;
- ahol a gyermek érzi, hogy óvják, védik, elfogadják olyannak, amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet;
- ahol a gyermek az óvodapedagógus által felkínált változatos tevékenységekben érdeklődésére, aktív, cselevő részvétele hatására fejlődik és nem külső kényszerből.

Számunkra lényeges momentum, hogy az óvoda

- az óvodás gyermekekért legyen
- a boldog gyermekkor színterévé váljon.

2.5 PEDAGÓGUSKÉPÜNK

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Programunk sikeres megvalósítása olyan pedagógust feltételez

- akiben kialakult a hivatáshoz való kötődés, melyhez szükséges a magas színvonalú szaktudás és a munkája iránt érzett felelősség, szeretet és elkötelezettség
- akiben meg van a feltétel nélküli gyermekszeretet, a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, ami a gyermekek optimális fejlődésének a feltétele

Elvárások az óvodapedagógusainkkal kapcsolatban

- tiszteletli a gyermekeket, tiszteletben tartja a gyermekek jogait
- elengedhetetlen, hogy szeresse munkáját, vállaljon felelősséget munkájával kapcsolatban
- kellő empátiával forduljon a gyermekek felé, és megfelelő toleranciával fogadja a gyermekek egyéni fejlődésük eltéréseit, másságukat
- nevelőmunkáját, a gyerekekkel való bánásmódját szeretetteljes, következetes nevelés jellemezze
- képes viselkedésével, kommunikációjával érzelmi biztonságot nyújtani a gyermekeknek
- felismeri, kihasználja a teljes óvodai élet kínálta minden lehetőségét a gyermekek nevelése, személyiségfejlesztése érdekében

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- nevelése során figyelembe veszi a gyermek életkorát, fejlettségét, ehhez igazítja nevelési módszereit, elvárásait, követelményeit a nevelésben
- együttműködik, jó kapcsolatot alakít ki munkatársaival, a gyermekek szüleivel
- tiszteli a gyermekek szüleit
- korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik, ami tudatossá teszi nevelőmunkáját, elősegíti a nevelőmunka tudatos, felelősségteljes végzését
- felelősséget vállal szakmai fejlődése érdekében, folyamatosan képezi önmagát, szakmai ismereteit folyamatosan bővíti
- szakmai tevékenységében innovatív, keresi, kutatja, a gyermekek eredményes nevelése érdekében a legkorszerűbb módszereket, nevelői eljárásokat, módszereket
- megjelenése, ápoltsága, kommunikációja, elfogadó, segítő, támogató attitűdje, viselkedése példaértékű a gyermekek számára

Az óvónők bevonják a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, őszinte, nyílt véleménnyel segítik az óvodapedagógusok munkáját.

2.6 SZÜLŐ KÉPÜNK

Bízunk abban, hogy óvodánkba olyan szülők hozzák gyermekeiket, akik érdeklődnek programunk iránt és azonosulni tudnak elképzeléseinkkel. Gyermekeik fejlődése érdekében együttműködők, tiszteletben tartják a pedagógusok szakmai hozzáértését, nem kérdőjelezik meg döntéseik jogosságát, bizalommal fordulnak az óvoda dolgozóihoz. Tisztelik a gyermek pedagógusát és az óvoda valamennyi dolgozóját.

2.7 AZ ÓVODA JÖVŐKÉPE

Óvodánk jövőképét az intézmény nevelőtestületével együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk.

Olyan óvodaként kívánunk működni, ahol

- stabil, összeszokott, együttműködő munkaerő biztosítja a nevelés személyi feltételeit, az inspiráló, ugyanakkor nyugodt, érzelem gazdag belső légkör és a tartalmas együttes munka következtében az intézmény minden dolgozója és a gyermekek is jól érzik magukat;
- minden gyermek megkapja egyéni ütemű fejlődésének támogatását személyiségének kibontakoztatására;
- a gyermekek egyéni kompetenciáik önmagukhoz képest megfelelően fejlődnek egy nyitott, érzelem gazdag, kreatív, toleráns alkalmazotti közösség segítségével
- az otthonos, barátságos, élményekben gazdag óvodai légkör, a pedagógiai működés vonzóvá teszi a szülők körében óvodánk választását, ezért a szülők szívesen hozzák gyermekeiket az óvodába lépéstől a gyermekek óvodáskorának végéig.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3. AZ ÓVODA NEVELÉSI KONCEPCIÓJA

3.1 AZ ÓVODA PROGRAMJÁNAK LÉNYEGKIEMELŐ BEMUTATÁSA

Tevékenységgőzpontú óvodai nevelési program adaptációjaként készült pedagógiai programunk

- egyrészt megfelel az *Óvodai nevelés országos alapprogramja* által megfogalmazott, minden óvodára kötelező elvárásoknak (célok, tartalmak, tevékenységek, fejlődési jellemzők, feltételrendszere stb.), és ezzel együtt természetesen a vonatkozó egyéb jogszabályoknak;
- másrészt kialakít egy *sajátos pedagógiai rendszert*, amelynek a háttérében a tevékenységgőzpontú óvodai program áll, annak elméleti és gyakorlati háttérét csak részben átvéve.

A tevékenységgőzpontú óvodai nevelési program, mint elnevezéséből is kitűnik, középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli.

A tevékenységgőzpontú óvodai nevelés

- **alapfeladata** a gyermek középpontba helyezése és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítése.
- **lényege** a gyermeki tevékenységre épülő óvodai nevelés, melynek **célja** a gyermeki személyiség minél sokoldalúbb formálása, fejlesztése.

A személyiség fejlesztésében a képességek kibontakoztatásának, fejlesztésének van központi szerepe. A képességek fejlesztése tevékenységek által, komplex tevékenységek, cselekvések segítségével valósítható meg. A képességek fejlesztése a napi óvodai gyakorlatban valósul meg. A képességek fejlesztése differenciáltan, a gyermek életkorához, meglévő képességeihez igazítottan történik.

A képességfejlesztés – miután a teljes személyiséget érinti – rendkívül komplex, összetett feladat és folyamat, melynek minden egyes elemeit kiemelten kezeljük.

Adaptált tevékenységgőzpontú programunk a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára a mozgásra és játékra alapozza a főbb nevelési területeken végzendő nevelési feladatokat.

3.1.1 ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Az óvodai nevelésünk cél-, feladat- és tevékenységrendszerét a következő táblázat foglalja össze:

Az óvodai nevelés cél-, feladat- és tevékenységrendszere			
Cél	Feladat	Funkció	Tevékenység
Az óvodáskorúak sokoldalú, harmonikus, optimális fejlődésének elősegítése.	A gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése, egészséges életmód, érzelmi nevelés és értékorientált közösségi nevelés; anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés.	Óvó-védő Szociális, Nevelő-személyiségfejlesztő	<ul style="list-style-type: none"> - Játék és tanulási tevékenység - Társas, közösségi tevékenység - Munkatevékenység - Szabadidős tevékenység.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodai nevelésünk cél-, feladat- nevelési eszköz és nevelési módszer egymásra épülését a következő táblázat foglalja össze:

Mire nevelünk?	<p>Az óvodai nevelés céljában és a cél elérése érdekében meghatározott feladatokban realizálódik.</p> <p>A cél az az irány, amely felé a nevelés során haladni kell, a feladatok pedig azok a tennivalók, amelyet a cél elérése érdekében el kell végeznünk.</p>	<p>Az óvodai nevelés célja:</p> <p>A tevékenységközpontú óvodai nevelésünk célja a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül történő nevelése, fejlesztése, amely magába foglalja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, - a gyermek fokozatos, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra való felkészítését, - az általános és az iskolai tanulás eredményességéhez szükséges tanulási képességek kifejlesztését - a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzését. <p>Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az egészséges életmód alakítása, - az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, - az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
Mivel nevelünk?	Tevékenységeken keresztül (a tevékenységek a nevelés eszközei)	<ul style="list-style-type: none"> - Játék és tanulási tevékenység - Társas, közösségi tevékenység - Munkatevékenység - Szabadidős tevékenység
Milyen módszerekkel nevelünk?	<p>Nevelési módszerekkel. A nevelés módszerei a kitűzött nevelési célok elérése érdekében alkalmazott eljárások összessége</p> <p>A módszerek biztosítják a nevelő hatások optimális, hatékony és szakszerű megvalósítását</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tevékenység megszervezésének módszerei: követelés, megbízás, az ellenőrzés, értékelés, gyakorlás, játékos módszerek - Magatartásra ható módszerek:<ul style="list-style-type: none"> - <i>ösztönző módszerek:</i> ösztönzés, serkentés : ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, jutalmazás; - <i>kényszerítő módszerek:</i> határozott felszólítás, követelés, büntetés; - <i>gátlást kiváltó módszerek:</i> felügyelet, ellenőrzés, intés, tilalom, elmarasztalás - Meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás módszerei: példa, példakép mutatás, bírálat, beszélgetés, felvilágosítás

3.2 AZ ÓVODA NEVELÉSFILÓZÓFIÁJA

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megméltelyezzük egész életét...

s ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.” Kodály Zoltán

Az óvodánkban **a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.** Gyermekközpontú óvodai nevelésünk befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön. A gyermekközpontú nevelésünk a kisgyermek testi-lelki szükségleteit, igényeit

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

veszi alapul; a gyermek személyiségét tisztelettel, szeretettel, megbecsüléssel és bizalommal kezeli. Az óvoda minden dolgozója elfogadáson alapuló magatartással, a nagyfokú toleranciával, empátiával és előítélet mentesen közeledik minden gyermekhez; munkája során a gyermekek mindenek feletti érdekeit helyezi előtérbe, gyermekközpontú nevelési módszereket alkalmaz.

Óvodánk **nevelésközpontú**. A nevelésben hangsúlyozzuk a szabad játék, a nevelés elsődlegességét a teljesítmény kényszerű, direkt oktatással szemben. A tudatos fejlesztés színtere elsősorban a nevelés, hiszen ezért tekintjük elsődlegesnek az óvoda nevelési funkcióját. A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg.

Hiszük, valljuk, hogy a gyermek

- akkor is fejlődik, ha az nem külső kényszerből, hanem a gyermeki érdeklődésből, spontán játékos formában megy végbe;
- abból okul leginkább, amit maga lát, maga tapasztal és figyel, nem, pedig attól lesz értelmes, ha elhiszi nevelője magyarázatát.

Nevelésünkben kiemelt szerepet szánunk a szabad játéknak, játékos módszereknek, játékos tevékenységeknek és a mozgásnak. Ezen belül valósítjuk meg az anyanyelvi, értelmi nevelés feladatait is, a személyiségformálást, képességfejlesztést az óvodai nevelés tevékenységterületeinek komplex értelmezésével.

3.3 PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK A NEVELÉSBEN

Az óvodai nevelésünk pedagógiai alapelveinek meghatározásánál figyelembe vettük, hogy

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Óvodai nevelésünk alapelvei olyan általános, lényeges, normatív jellegű irányelvek, amelyek a nevelés minden területére és formájára érvényes törvényszerűségekre és a nevelési tapasztalatra alapozódva biztosítják a nevelés hatékonyságát. Iránymutatásul szolgálnak az óvodai nevelésünknek a nevelés komplex folyamatában:

- **Az értékteremtés.** Minden gyermek maga is egy érték, egy értékes egyén, aki értékeket hordoz, másrészt élete során értékátadóvá és értékteremtővé válik. Ezért fontos megteremteni számára mindazokat a feltételeket, amelyek kibontják belőle az értékes magatartásformákat, hogy azok biztosítsák egyéni boldogulását, egyéni életvezetését és a társadalomban való együttélésüket másokkal.
- Hiszünk abban, hogy **minden gyermek** egyedi, különleges emberi lény, aki szeretetteljes közegben **önmagához képest formálható, nevelhető. Egy gyermek fejleszthetőségéről sem mondhat le az óvoda.**

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- A **gyermeki személyiség tisztelete**, elfogadása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, megerősítése, mely a szereteten, bizalmon és megbecsülésen alapul.
- Nevelőmunkánk **az óvoda és a szülői ház hatásrendszerének összehangolására épül**. A családi és óvodai nevelés összehangolása, kölcsönös tiszteletre épülő **szoros partneri együttműködésben** valósul meg.
- A szülőkkal való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti **kölcsönös tisztelet** alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.
- Az óvodás életkorban a gyermek alapvető tevékenysége, létformája a **szabad játék**, ezért óvodai nevelésünkben is ez az alapvető tevékenységforma, melyet biztosítani kell a gyermekek napirendjében. A játék koncepciója a játékidő folyamatossága garancia arra, hogy a gyermekek legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége és leghatékonyabb eszköze legyen nevelésünknek
- Óvodai nevelésünkben a játék mellett a **mozgást** is a gyermekek legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenységének és leghatékonyabb eszközének tekintjük. A gyermeki személyiség valamennyi szegmensét fejleszti, a motoros képességek, a mozgáskoordináció fejlesztésén túl kedvezően befolyásolja az idegrendszer fejlődését, érését, az értelmi és a szociális képességek alakulását, ezért e tevékenységforma hangsúlyos szerepet kap az óvodai nevelés személyiségfejlesztő tevékenységeiben.
- A **környezettudatos szemléletformálás** átszövi az óvoda mindennapjait, tudatosan törekedve arra, hogy az óvoda mindennapi tevékenységében is megjelenjen a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Óvodai nevelőmunkánkban a **nevelőfunkciót** hangsúlyozzuk, elkerüljük az iskolásítási tendenciákat, nem alkalmazunk iskolai módszereket.
- A **gyermek egyéni fejlődési ütemére épülő fejlesztés** összefügg a gyermekek motiválásával és aktivizálásával, amely **az óvodapedagógustól sokféle, sokszintű megoldásokban való gondolkodást kíván meg**.
- Az értelmi nevelés eszközeként tekintünk az óvodai tanulási tevékenységre. Hisszük, hogy gyermekink **képességeink fejlesztése** fontosabb a tudás, ismeret megszerzésénél. A gyermekek ismeretszerzését közvetetten, változatos tevékenységekben sok érzékszervét foglalkoztató megtapasztalás, felfedezés útján valódi tevékenykedtetéssel, aktív, cselevő részvétellel biztosítjuk, valósítjuk meg.
- Nevelőmunkánkat áthatja a **gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása**, a máság elfogadása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia, empátia. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának, egyformán biztosítjuk, minden gyermek számára, a magas színvonalú és szeretetteljes óvodai nevelést. Az óvoda minden dolgozója előítélet-mentesen közeledik minden gyermekhez, családhoz.
- **Személyes bánásmóddal, differenciált neveléssel** biztosítjuk, hogy minden óvodás gyermekünk a neki megfelelő nevelésben, nevelési eljárásban részesüljön, ezzel biztosítva azt, hogy az óvodáskor végére elérje fejlődésének maximumát.
- A nevelés **az óvodai élet minden percében**, a gyermekek gondozásában (egészséges életmódra nevelése) és az óvodai nevelés tevékenységrendszerében **megvalósuló komplex folyamat**.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Az óvodában **komplex nevelés** folyik, az **anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét.**
- Az óvodai nevelésben alkalmazott **pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.**

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS ELMÉLETI ALAPJAI

A nevelés-fejlődés-fejlesztés nézeteink tisztázása azért rendkívül fontos, mert ezek a fogalmak és legfőképpen a hozzá kapcsolódó pedagógiai stratégiák, cselekvések alapvetően befolyásolják a nevelőmunkát és ezzel együtt természetesen a gyermeki személyiség alakulását.

4.1 A FEJLŐDÉS

A fejlődés mindig változás, amely minőségileg új és magasabb rendű formát hoz létre. A fejlődés két egymással szorosan összefüggő, egymást kölcsönösen feltételező és befolyásoló folyamatból áll: a növekedésből és az éréstől. - A növekedés mennyiségi folyamat, mérhető, folyamatos, de ritmusát változtató jelenség, tempója egyénileg változik. Az érés minőségi folyamat, szintén folyamatos jelenség, azonban mérése bonyolultabb, tempója egyénileg változik.

A fejlődést külső és belső tényezők befolyásolják, melyek hatása nehezen választható külön. Az öröklött adottságok befolyásolják az egyén reakcióit a környezeti tényezőkre, a környezeti tényezők pedig elősegítik, vagy akadályozzák bizonyos örökletes jegyek érvényesülését.

4.1.1 A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉST MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK

Az **adottságok**, melyeket a gyermek örököl, megadják a genetikai kódot, a gyermeki személyiség „tervrajzát”, azon lehetőségeket, melyeket a környezete valóra válthat, kifejleszthet, tulajdonságokká, készségekké, képességekké alakíthat. Az általános emberi adottságok - az a lehetőség, hogy a gyermek egy adott életkorban, megfelelő feltételek mellett meg tud tanulni járni, beszélni, kezével munkát végezni - minden egészséges emberi egyed lehetősége. Ebben minden kisgyermek hasonlít a másokra. Örököl a gyermek olyan adottságokat is, melyek csak az ő közvetlen elődeire jellemzők. Ilyen például az idegrendszeri alkat, az analizátorok sajátos vonásai, biológiai jellemzők, testalkat, haj, bőr, szemszín, arcvonások, bizonyos betegségekre érzékenység, hajlam stb. Végül hoz magával olyan genetikai örökséget a gyermek, amely csak őreá jellemző személyiségjegyek kialakulásának alapját képezi. Az öröklött genetikai kód adott, az egyedi élet során nem változik, a fejlődés alapját képezi, hisz csak olyan képesség fejlődik, fejleszthető ki minden emberben, amelynek az alapját születéskor „örökségként” magával hozza. Ezért a nevelői tevékenység csak akkor lehet eredményes, ha számolunk az öröklött és a gyermekkel vele született adottságokkal, mert az adottság lehetőség, amelyet a nevelés alakíthat valósággá.

A személyiségfejlődésének másik tényezője az **érés**. Az érés elsősorban biológiai adottságok kibontakozásában megvalósuló fejlődési forma, ami a környezeti hatásoktól viszonylag független. Érés formák: nemi érés, idegrendszer érése, fogváltás, csont- és izomrendszer alakulása stb. Az érés biológiai eredetű, genetikailag programozott, szorosan összefügg a tanulással, amely az egyénnek a környezettel való kölcsönhatásában alakul ki. A gyermek életének minden pillanatában alkalmas, érett valaminek a megtanulására, elsajátítására. A nevelésben mindig tudnunk kell, hogy mikor mire érett a gyermek. Annyit és olyan szinten követelhetünk tőle eredményesen, amennyit megért, aminek a teljesítésére a szervezete megérett. A fejlődés folyamatában vannak különleges időszakok, úgynevezett szenzitív periódusok, melyek a különböző pszichikusfunkciók kifejlődésének legoptimálisabb

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

szakaszai, amikor a szervezet reakció képessége, érzékenysége felfokozódik és szelektívebbé válik. *Szenzitív periódus*: a fejlődés egy-egy speciális időszaka, amikor az érés, egy tevékenység megjelenéséhez az előfeltételeket „biztosította”. Ezeket az érzékeny periódusokat különös fogékonyság jellemzi egy-egy pszichikus funkció (észlelés, mozgás, beszéd stb.) fejlődése szempontjából. Mindenfajta tanuláshoz megvan az „optimális érési ideje”. Ilyenkor történik leggyorsabban, legkönnyebben az elsajátítás, pl.: járás, négykézlábra állás, kúszás-mászás, beszéd stb. Néhány példa az egyes képességek szenzitív periódusaira óvodáskorban:

- Az óvodás korosztály értelmi fejlődésének sajátossága a perceptuális (észlelési) és a perceptuo-motoros (észlelési-mozgásos) funkciók intenzív fejlődése és integrációja. Kialakulása és intenzív fejlődése óvodáskorra esik. Normál fejlődés esetén hatéves korra kialakul a "totális érzékelő apparátus" a fent említett funkciók egyensúlya, működésük összerendezettsége és integrációja. A hatéves korra kialakuló „totális érzékelő apparátus” elengedhetetlen feltétele a fogalmi szintű megismerésnek.
- A térészlelés fejlődésének intenzív szakasza 5 és 7 éves korra tehető;
- Az egyensúlyérzék fejlődése már az anyaméhben, fejlesztése pedig a születés után azonnal elkezdődik. Az egyensúlyérzék kialakulása kb. 6-7 éves korra fejeződik be.
- A finommotoros koordináció 7 éves korra fejlődik olyan szintre, ami már optimális alapot biztosít az írástanuláshoz.
- Hallásélesség 5 éves kor után fejlődik ugrásszerűen, ekkor válik alkalmassá a gyermek a fonémák, a beszédhangok kihallására.
- A hangkapcsolatok ismerete 4-5 éves korra alakul ki, mint ahogy a hangrendszer teljes elsajátítása is erre az életkorra tehető;
- A „vizuo-motoros”, „gestalt” funkciók (látási-mozgásos alakfelfogás, forma- és térészlelés) kialakulása és intenzív fejlődése az iskoláskort megelőző fejlődési fázisban – 3-6 éves korban – játszódik le.
- Testséma fejlődési folyamat az ontogenetikus fejlődésben a 4-10. év között zajlik le.
- Az agy fejlődésében az idegsejtek differenciációja 8-10 éves korban lezárul.

A fejlődés harmadik tényezőjét a **környezet** adja, környezetének azon hatásai alkotják, amelyek a gyermeket a környezetében érik. Minden személy beleszületik egy adott természeti, társadalmi környezetbe, amely minden hatótényezőjével együtt jelenik meg az egyén életében. A környezeti tényezők közül a családi környezetet emeljük ki, mert a gyermek fejlődését nagymértékben az meghatározza meg. A gyermek örökletes tulajdonsága és környezete hatásrendszere pozitív, illetve negatív irányba erősíthetik egymást. A környezeti hatások közül legerősebben a család befolyásolhatja pozitív, illetve negatív irányba a gyermek fejlődését.

A család részéről a jellemformálást segítő tényezők: az ép családi szerkezet, a családon belüli rendszeres önkiszolgáló- és segítőtévékenység, a következetes nevelés, a család pozitív értékrendje, a nevelés elvárásai, a több gyermek, illetve a testi fenytés mellőzése, az intellektuális fejlődést stimuláló környezet. Így a gyermek örökletes tulajdonsága és környezete hatásrendszere pozitívan fogja egymást erősíteni.

Negatív körülmények a családi környezetben: a gyerek teljes szabadjára engedése, a nevelés, a korlátok, a törődés hiánya, a túlkövetelés, valamint az elkényeztetés, a túl gyakran alkalmazott büntetés. A gyermek örökletes tulajdonsága és környezete hatásrendszere ebben az esetben nem fogják egymást erősíteni. A pozitív és negatív családi tényezők áttekintése azt bizonyítja, hogy családi környezet elvárása a gyerektől, családi szinten is nélkülözhetetlen

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

fontosságú. Az intézményes nevelés színtereinek, környezetének (óvoda, iskola) ebben az esetben van óriási szerepe az egyes gyermekek közötti indulási hátrányok kompenzálásában. Végül pedig fontos feltételnek látszik a család erkölcsi nevelési funkcióinak teljesülése szempontjából az, hogy ne túl direkt módon, s ne kényszerítő eszközökkel végezze a maga nevelői tevékenységét.

4.1.2 A FEJLŐDÉS ÉLETKORI ÉS EGYÉNI SAJÁTÓSÁGAI

A fejlődésnek van spontán jellege, önmozgása pl.: csecsemőkorban a mozgás, beszédfejlődése stb.

A fejlődés törvényszerűségeiből, a fejlődés spontán jellegéből következik, hogy az emberek azonos életkorban hasonló tulajdonságokat mutatnak, viselkedés, gondolkodás, érzelmi átélés és cselekvésmódjukban hasonlítanak egymásra. Alacsonyabb életkorban a hasonlóság nagyobb, idősebb korban pedig kisebb. A normálisan fejlődő, nagyjából azonos korú gyerekek "hasonlítanak" egymásra. A hasonlóságot okozó jellegzetességeket **életkori sajátosságoknak** nevezzük. Az óvodáskor fejlődési, életkori szakasza hasonló testi, idegrendszeri, megismerési és érési jellemzőkkel, életkori sajátosságokkal írható le. A hasonlóságok főleg a lényeges területeken: az alaptevékenység jellegében, a valóság megismerésének szintjében, az érzelmi-akarati viszonyulások jellegében, a társas magatartás fejlettségében stb. mutatkoznak meg.

Bár bizonyos életkori határok között a gyerekek pszichikai arcéle hasonlít, mégsem állíthatjuk azt, hogy a gyermekek fejlődése azonos. A fejlődés üteme ugyanis egyazon gyermeknél is egyenetlen. Az átlagtól eltérő fejlődési sajátosságokat a **gyermekek egyéni sajátosságainak** nevezzük. Az egyéni sajátosságok az egyes egyénekre jellemzők. Az életkori sajátosságok az életkori sajátosságok átlagértékeihez viszonyítva értékelhetők. Az átlagtól való eltérés akár pozitív, vagy akár negatív irányba – bizonyos határok között – teljesen normális. A gyermekek különbözhetnek egymástól, nemcsak a fejlődés tempója, egyenetlensége folytán, hanem azért is, mert a külső hatások egyes gyermekeknél más belső állapotot találnak. Az egyéni különbségek eredete a fejlődés forrásainál keresendők. A gyermekek személyiségfejlődést meghatározza egyrészt a genetika, a környezet, a családi nevelés minősége, mintája, másrészt függ az érés és tanulás folyamatától.

A fejlődés ütem- és irányzavarai szintén e két tényező összevetésével állapíthatók meg.

A gyermekek fejlődése nem egyformán zajlik, előfordulnak az átlagos fejlődési ütemtől eltérő esetek, illetve fejlődési rendellenességek. A fejlődés ütemében előforduló eltérések:

- *Az akceleráció:* a fejlődés felgyorsulását jelenti testi vagy mentális tekintetben.
- *A retardáció:* a fejlődés ütemének lelassulását jelenti, mely megjelenhet testi vagy értelmi téren. Testi retardációnál a növekedés, a súlygyarapodás, értelmi retardációnál pedig az intelligencia fejlődése marad el a normális, átlagos fejlődés ütemétől.
- *Fixáció:* A pszichikus fejlődés bizonyos területeken hosszabb vagy rövidebb időre megáll, az életkor ugyanakkor előrehalad. Ezekben az esetekben a környezet az egyén előrehaladott életkorának megfelelő viselkedést várja el, de a rögződés miatt nem tud ennek megfelelni, azaz viselkedése elmarad a tőle elvárhatótól.
- *A regresszió vagy visszaesés:* Egy már elért fejlettségi szintről egy túlhaladott fejlődési fokra való visszaesést jelenti. A visszaesés jelentkezhet egyes funkciókban, de akár az egész személyiségben is. Gyakorlatilag bármilyen traumatikus élmény okozhatja,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

amely hatására a személyiség „visszamenekül” egy olyan állapotába, amikor még „biztonságban” (például testvér születésekor a már szobatiszta gyermek újra bepisil, vagy a tisztán beszélő gyermek elkezd selypíteni, illetve a már önállóan evő gyermeket újra etetni kell, stb.).

Összegezés: A fejlődés az a folyamat, ahol a környezeti hatások nyomán az egyén spontán érése alakul. A kisgyermek egyrészt spontán módon, önmaga és a környezet ingerei által befolyásolva fejlődik, a gyermek fejlődését azonban a környezeti hatások közvetlenül befolyásolják, építve a belső feltételekre: az adottságokra, és az érés sajátos ütemére.

Az érés fontossága következtében a gyermekek direkt, korai fejlesztés jó esetben felesleges (1,5 évesen ne akarjuk megtanítani a gyermekeket számolni), de ugyanakkor sok esetben káros is lehet (ne akarjuk erőltetni, hogy hamarabb megtanuljon járni, mint ahogy gyermekünk elérné ehhez mozgásfejlődésében a megfelelő optimális érettségi szintet.

A késői fejlesztés, az egyes funkciók szenzitív periódusban elmaradt fejlesztése a későbbiekben ugyan behozható, de talán sosem lesz olyan minőségű, mintha az adott érzékeny korban fejlődött volna.

A fentiek értelmében az óvodai nevelés során is káros lehet a gyermek túlzott fejlesztése, a fejlődésének siettetése, ugyanakkor a fejlődésben szintén káros lehet a gyermek éréséhez mért aluli fejlesztése.

A személyiségfejlesztés eredményességét alapvetően a gyermek életkori és egyéni sajátosságai szabják meg.

4.2 A NEVELÉS

A gyermek pszichikus fejlődésének alapvetően fontos tényezője a környezeti hatások közül a nevelés. A nevelés reális erő, amely valóra váltja a környezetben és az öröklésben rejlő lehetőségeket, fejleszti a pszichikus tulajdonságokat és képességeket.

A nevelés komplex, összetett fogalom:

- A nevelés a pedagógia legátfogóbb kategóriája, a tudatos, célra irányuló **személyiségformálás, személyiségfejlesztés**.
- A személyiségfejlődés a születéstől a halálig tartó folyamat, ezért a nevelés, személyiségfejlesztés is egy hosszú **folyamat** eredménye. Ezen belül a nevelés folyamata rövidebb-hosszabb folyamatokon keresztül valósul meg. A gyermek nevelése a családban kezdődik, majd ezt a nevelési folyamatot egészítik ki egymásra épülve az intézményes nevelési formák (óvodában, általános iskola, középiskola, esetleg a felsőoktatás).
  - Az intézményes nevelés folyamatának alkotó elemei a **nevelési cél**, célt megvalósító eljárások (feladatok, módszerek, tevékenységek). A nevelésnek mindig van elérendő célja, a jövőben megvalósítandó értékei, ezért azt fogalmazzuk meg, hogy mit akarunk elérni, milyen értékekkel, képességekkel rendelkező emberré kívánjuk nevelni a gyermekeket.
  - A nevelés folyamatában értékeket közvetítünk, ezért a nevelés alapvetően **értékközvetítő folyamat** is. Az értékek olyan alapelvek, amelyek kifejezik, hogy az adott társadalomban, illetve nevelési-oktatási intézményben mit tartanak kívánatosnak és fontosnak.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- **A nevelés személyiségformálás**, mely konkrét tevékenység során következik be. A nevelés a gyermek fejlődésére irányuló tevékenységek összefüggő rendszerében valósul meg. Ilyen értelemben **a nevelés egyfelől tevékenység** is. Az óvoda nevelési folyamatában a pedagógus által irányított gyermeki tevékenységrendszer (*játék, munka, tanulás*) fejleszti a gyermek személyiségét, egyéni képességeit.
- A nevelési folyamat azon hatások összessége, amely a nevelési célkitűzések irányában hat. A pedagógus a megszervezett környezeti hatásokkal nevel. Akkor lehet az egyén és a társadalom számára is hasznos ez a tevékenység, ha ezek a ráhatások céltudatosak, tervszerűek. A pedagógus feladata, hogy nevelői tevékenysége során ezeket a hatásokat szervezze, összehangolja.
- A nevelés fogalmát a Pedagógiai Lexikon (1997) a következőképpen definiálja: „a nevelés a társadalmilag releváns **egyéni képességek intenzív fejlesztése**. A nevelés képességfejlesztés, azoknak az egyéni képességeknek az intenzív fejlesztése, amelyek a mindenkori társadalmi lét fenntartásában és továbbfejlesztésében nélkülözhetetlen szerepet játszanak.”
- A nevelés nem egyéb, mint az autonóm szabályozású, **társadalmilag értékes magatartás- és tevékenységformák kialakítása**, melynek az alapját elsősorban a társadalmilag értékes szükségletek kialakítása képezi a **jellemformálás céljából**.

A nevelés fogalma vonatkozik egyrészt a nevelés irányultságára, nevelés céljára, valamint a nevelés folyamatára, a folyamatban érvényesülő értékekre, illetve személyiségfejlődés értékeit biztosító, rendszeres, tervszerű tevékenységek és hatások összességére.

4.2.1 A NEVELÉS SZÍNTEREI

A pedagógiában nevelési tényezőnek nevezik azokat a személyeket, szervezeteket és intézményeket, amelyek a nevelésben szerepet játszanak. Ennek megfelelően a nevelési színtér szó arra a nevelési területre, lehetőségre utal, amelyet valamely szervezet, intézmény biztosít (család, intézményes nevelés: bölcsőde, óvoda, iskola stb., közművelődési intézmények, egyházak, média stb.).

4.2.2 A NEVELŐHATÁSOK FORMÁI

A nevelő hatásoknak két formáját különböztetjük meg:

- **Spontán** hatás: ennek sorába tartozik minden környezeti tényező, mellyel az egyén valamilyen módon kapcsolatba került, család, barátok, média stb.).
- **Tervszerű** hatás: amelynek meghatározott célja van, és ennek eléréséhez tudatos eljárásmodokat alkalmaz. Ez a fejlődés csak tudatosan megtervezett, megszervezett és irányított tevékenység révén mehet végbe (óvoda, iskola stb.).

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családban a nevelés spontán hatás eredménye, kevésbé tudatos.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvodai nevelés tudatos, tervszerű, szervezett tevékenység. Az óvodák a családi nevelésben kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be, ezért nagyon fontos a családi nevelésben a tudatos nevelői hatások erősítése.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A nevelés folyamatában valósul meg a személyiség komplex fejlesztése:

- a jellem, a magatartásformák kialakítása
- a személyiség erkölcsi, művelődési, életmódbeli és esztétikai szokásainak megerősítése,
- meggyőződések kialakítása
- jártasságok, készségek, képességek kifejlesztése
- az ismeretek, tudás elsajátítása.

A fejlődés a gyermek aktivitására, tevékenységére, illetve az óvodapedagógus irányításának, nevelő tevékenységének hatására következik be.

4.2.3 A NEVELÉS MÓDSZEREI

Nevelési módszer a kitűzött nevelési cél elérésének érdekében alkalmazott eljárás. Célja, hogy a gyermekeket pozitív tevékenységre készítsük, a negatív hatásokat pedig kiküszöböljük. Összességében tehát, a nevelés módszerének nevezzük azokat az eljárásokat, amelyek elősegítik az eredményes nevelői tevékenységet.

A nevelési folyamat sikerességének előfeltétele az, hogy a pedagógusok alaposan ismerjék a különböző nevelési módszereket és azokat a megfelelő körülmények között alkalmazni is legyenek képesek. A nevelési módszer kiválasztása jelentősen befolyásolhatja a nevelés eredményességét, sikerét.

A nevelési módszerek egymással szorosan összefüggő kettős funkciót töltenek be:

- szabályozzák a a gyermekek viselkedését, magatartását és tevékenységét,
- formálják a magatartás és tevékenység személyiségbeli elemeit.

Nevelési módszerek

- Követelés: A követelés a kívánatos szokás, - és magatartás és tevékenységformák megfogalmazása, mely elvárásként megjelenik a gyermekekkel szemben. A követelmények megfogalmazásában az óhaj, a kérdés, a tanács célravezetőbb az utasításnál, parancsnál vagy tiltásnál.
- Példamutatás: a hiteles példamutatás hozzájárul a gyermekek személyiségformálásához, a magatartásának- és tevékenységmintáinak alakulásához.
- Gyakorlás: A gyakoroltatás lényege, hogy alkalmat teremtünk a szokások és értékes magatartásformák ismétlésére.
- Segítségnyújtás: az önkiszolgálás tevékenységeiben a gyermek életkorához, fejlettségéhez nyújtott szükséglet kielégítés; a felmerülő akadályok és nehézségek elhárításával az óvodapedagógus megkönnyíti a gyermekek számára az elvárások teljesítését, a gyakorlást, továbbá korrigálja a hibákat, tévedéseket.
- Ellenőrzés: a kívánatos szokás,- és magatartásformák teljesítésének ellenőrzése és visszajelzése.
- Értékelés: visszajelzés (megerősítő vagy gátlás alá helyező) a gyermek viselkedéséről, magatartásáról
- Ösztönzés: a kívánt szokás, - és magatartásformák teljesítését szolgálja. Az ösztönzés eszközei a jutalmazás és büntetés, az elismerés és elmarasztalás.
- Meggyőzés: tudatosan irányítottá teszik az egyén cselekvéseit és viselkedését.
- Jutalmazás: szóbeli elismerés, dicséret, visszajelzés metakommunikáció útján pl. mosoly, bólintás, öröm kifejezése stb.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Büntetés: Tárgy, lehetőség megvonása, Közös tevékenységéből való kizárás, Szóbeli bírálat, elmarasztalás, visszajelzés metakommunikáció útján pl. fejcsoválás, szigorú tekintet, legyintés, csalódottság, szomorúság megnyilvánulása stb.

A módszerek alkalmazásának célja, a módszerek formái

- *A szokások formálásában a módszerek alkalmazásának célja*, hogy az adott tevékenység szokássá, szokásszerűvé, majd ennek következtében szükségletté, belső igényné váljon.
- *A meggyőzés alkalmazásának célja*, hogy a pedagógus, a pozitív magatartási, viselkedési formákat elfogadtatása a gyermekekkel, értékes viselkedésmódok, kialakítására aktivizáljon, a nem kívánatos viselkedést, magatartást megakadályozza.
- *Magatartásra ható módszerek alkalmazásának célja*: a gyermekek kívánt, elvárt viselkedésének, magatartásának ösztönzése, kényszerítése, a nem kívánatos viselkedés, magatartás kialakulásának megakadályozása, gátlás alá helyezése
- *Tevékenységek megszervezésében a módszerek célja*, hogy értékes viselkedésmódok, kialakítására aktivizáljon (viselkedést befolyásoljuk általa)

A módszerek alkalmazásának formái

- *A tevékenység megszervezésének módszerei*: követelés, megbízás, az ellenőrzés, értékelés, gyakorlás, játékos módszerek
- *Szokásalakításra, magatartásra ható módszerek*:
  - ösztönző módszerek: ösztönzés, serkentés: ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, jutalmazás;
  - kényszerítő módszerek: határozott felszólítás, követelés, büntetés;
  - gátlást kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, intés, tilalom, elmarasztalás
- *Meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás módszerei*: példa, példakép mutatás, bírálat, beszélgetés, felvilágosítás

A nevelési módszerek jellemzői

- a módszereknek a nevelés céljainak és feladatainak megvalósítását kell szolgálni,
- a módszer kiválasztásánál figyelembe kell venni a tanulók személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságokat,
- a módszereknek rugalmasaknak kell lenniük,
- a módszerek mindig együttesen, rendszerként kell kifejteni hatásukat.

A módszerek hatékonyságának alapja, hogy

- a gyermek és a gyermeket nevelő felnőtt közötti bizalomra épülő kapcsolata
- a gyermeket nevelő felnőtt ismerje a gyermek erősségeit és gyengeségeit, aktuális fejlődési állapotát,
- a tevékenységre és ne a gyermek személyiségre irányuljon.

A nevelés hatékonysága sok tekintetben a módszerek helyes megválasztásától, megfelelő kombinálásától és szakszerű alkalmazásától függ.

A nevelési módszer megválasztását meghatározza

- a nevelési cél,
- a nevelési feladat,
- gyermekek életkora, életkori sajátosságai, fejlettsége, képességei,
- a pedagógus személyisége, pedagógiai kulturáltsága, felkészültsége,
- a pedagógus vezetési stílusa,
- a pedagógiai szituáció és annak tartalma.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az egyes pedagógiai módszerek alkalmazása, sohasem egymagukban vannak jelen a nevelés folyamatában, hanem kapcsolatban vannak-, kiegészítik-, átfedik egymást.

4.2.4 A NEVELÉS ESZKÖZEI

A nevelés személyiségformálás, mely konkrét tevékenység során következik be. A nevelés a gyermek fejlődésére irányuló tevékenységek összefüggő rendszerében valósul meg. Nevelési eszköznek nevezzük azokat a gyermek fejlődésére irányuló tevékenységeket, amelyek alakítják, formálják a gyermekek személyiségfejlődését.

Az óvodai nevelés fő tevékenységi formái:

- Játék és tanulási tevékenység
- Társas, közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Gyermeki tevékenységek az óvodában: Játék; Vers, mese; Ének, zene, énekes játék, tánc; Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; Mozgás; A külső világ tevékeny megismerése; Munka jellegű tevékenységek; A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Összegzés: Az óvodában a nevelés tervszerű hatás, melynek meghatározott célja van, céljai eléréséhez tudatos nevelési (eljárásokat) módszereket, eszközöket alkalmaz. A tevékenységközpontú programban az óvodapedagógus által irányított, tudatos nevelésről beszélünk. A tudatos nevelést korántsem oktatással és tanítással kívánjuk megvalósítani. Annak színtere a nevelés. A 3-7 éves korú gyermek nevelése, fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban, óvodai tevékenységeken keresztül valósul meg. A nevelés a sokoldalú gyermeki személyiségfejlesztés tudatosan megtervezett, megszervezett és irányított tevékenységek révén megy végbe. A nevelési folyamat a környezettel, a családdal, az óvodával való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos nevelés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A nevelés eredményességét nagymértékben befolyásolja az a családi környezet, amibe beleszületik, amelyben él, nevelkedik.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLRENDSZERE

5.1 ÓVODAI NEVELÉSÜNK FUNKCIÓI

Az óvoda nevelési folyamatának alapját, az óvoda óvó- védő, szociális, személyiségfejlesztő funkciói teremtik meg.

5.1.1 AZ ÓVODA ÓVÓ-VÉDŐ FUNKCIÓJÁNAK ÉRVÉNYESÍTÉSE

Célunk minden gyermek testi, lelki, szellemi védelme, ápolása, erősítése, fejlesztése és ezek harmóniájának megteremtése. Az óvodában eltöltött időben biztosítjuk gyermekeink számára a teljes testi-lelki-szociális egészségének védelmét, óvását. Gondozással, az egészséges életmód szokásalakításával, egészségneveléssel védjük óvjuk egészségüket, megelőzzük a betegséget, baleseteket.

Az óvodai élet szervezése során arra törekszünk, hogy minden, a gyermekek érdekeit sértő, káros hatást megakadályozzuk, illetve minimális mértékűre csökkentünk. Óvó-védő szerepünket a gyermeki személyiség egészére, vagyis testi, lelki és szellemi szinten egyaránt érvényesíteni törekszünk. Óvodai nevelésünk során kiemelt feladatunk a megértő, szeretetteljes, óvodai légkör megteremtése és fenntartása.

5.1.2 AZ ÓVODA SZOCIÁLIS FUNKCIÓJÁNAK ÉRVÉNYESÍTÉSE

Célunk a családi nevelés szocializációs hatásait kiegészíteni, felerősíteni az óvodai nevelés szocializációs folyamatával. A gyermekeket megtanítjuk arra, hogyan éljenek egy nagy közösségben, megtanítjuk az együttműködésre, alkalmazkodásra. Óvodánk kedvező működési sajátosságai ideális feltételeket teremtenek az egyre inkább felértékelődő érzelmi intelligencia kialakulásához. Ezen belül is kiemelt figyelmet fordítunk a társas, közösségi kapcsolatok alakítására, az agresszió kezelési technikák elsajátítását szolgáló nevelési tartalmakra, a deviáns viselkedési, magatartási problémák kezelésére. A közösségben történő együttélés szokásait, szabályait következetesen gyakoroltatjuk, betartatjuk a gyermekekkel. A gyermekcsoport létszáma optimális feltételt teremt ahhoz, hogy a gyermekek vidám, családi légkörben élhessék mindennapjaikat, mely kedvez és hatékonyan segíti a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt kapcsolat alakulását.

5.1.3 AZ ÓVODA NEVELŐ-SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ FUNKCIÓJÁNAK ÉRVÉNYESÍTÉSE

„Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.” (Kntv. 8. § (1)).

Óvodánk nevelésközpontú. A tudatos nevelést korántsem oktatással és tanítással kívánjuk megvalósítani. Annak színtere a nevelés. A nevelésben hangsúlyozzuk a szabad játék, a nevelés elsődlegességét a teljesítmény kényszerű, direkt oktatással szemben. Az óvodai nevelőmunkánkban a nevelést kettős értelmében használjuk:

- a gyermek szabad játékára, a gondozásra, a változatos óvodai nevelés tevékenységeire épülő nevelési hatásrendszerként (minden egyes gyermekre érvényes nevelés)
- valamint a fejlődés egyenetlenségeiből származó lemaradások kiküszöbölésére szolgáló fejlesztési eljárásokként (az egyes gyermekekre érvényes differenciált nevelés).

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Programunk célja a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése, a 3-7 éves korú gyermekek komplex személyiségfejlesztése. A gyermek személyiségfejlesztését a gondozási tevékenységeken és a fejlesztő tevékenységek szervezett rendszerén keresztül (Játék és tanulási tevékenység, Társas, közösségi tevékenység, Értékteremtő munkatevékenység, Szabadidős tevékenység) biztosítjuk.

A nevelő-személyiségfejlesztő funkció a játékban, a gyermek legfőbb, mással nem helyettesíthető tevékenységében valósítható meg a leghatékonyabban. Értékénél fogva ezért a gyermeki játékot, a nevelésben való hatékony alkalmazását az óvoda alapvető és legfontosabb céljának tekintjük. Az általunk kínált színes és rendkívül gazdag tevékenységrendszer a gyermekek személyiségének kibontakozását, életkori sajátosságaiknak megfelelően, saját tapasztalataikra támaszkodva segíti. A gondozás, nevelés személyiségfejlesztő tevékenységének eredményeképpen gyermekeink alkalmassá válnak az iskolai élet elkezdésére.

Az óvodában, miközben az teljesíti (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

5.2 ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

A nevelési cél és a nevelési feladatokban körvonalazott részletes cél együttese adja meg óvodai nevelésünk célrendszerét. A cél, az az irány, amely felé a nevelés során haladni kell, a feladatok pedig azok a tennivalók, amelyet a cél elérése érdekében el kell végeznünk.

Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi lelki és szociális fejlődésének elősegítése. Felelősséget vállalunk a ránk bízott gyermekek egészséges harmonikus, - önmagához mért - sokoldalú személyiségfejlődéséért, hogy azzá válhassanak, akiké lehetnek. Olyan értékeket szeretnénk közvetíteni feléjük, amelyek társadalmilag értékesek és az egyéni életvezetésben eredményesek.

Óvodai nevelésünk célja a 3-7 éves korú gyermekek komplex személyiségfejlesztése. A gyermeki személyiség kibontakoztatása, pozitív irányú fejlesztése a szülőkkel, családokkal közös felelősséget vállalva, a gyermekek egyéni képességeit felfedezve és megismerve, az eltérő fejlődés ütemét figyelembe véve - meleg, elfogadó légkörben, differenciált fejlesztéssel, változatos tevékenységek biztosításával történik.

A nevelés folyamatában, a gyermeki személyiség komplex fejlesztése magába foglalja a gyermekek

- önállóságra nevelését
- jellemük, magatartásformáik kialakítását, kialakulását
- személyiségük erkölcsi, művelődési, életmódbeli és esztétikai szokásainak megalapozását, megerősítését,
- meggyőződésük kialakítását
- az általános és az iskolai tanulás eredményességéhez szükséges tanulási képességek kifejlesztését
- korhoz mért ismereteiknek, tudásuknak bővítését.

A tevékenységeken keresztül történő személyiségfejlesztésben a képességek kibontakoztatásának, fejlesztésének van központi szerepe. A képességek fejlesztését komplex

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

tevékenységek által és a gyermekek aktív cselekvésével, részvételével valósítjuk meg. Célunk ezért óvodai nevelésünkben a gyermek óvodába lépésétől kezdve a gyermekek változatos tevékenységeken keresztül történő képességfejlesztése, az utolsó nevelési évben különösen a tanulási képességek fejlesztése, mellyel szeretnénk megalapozni majd gyermekeink számára a zökkenőmentes, sikeres tanulás megkezdését az általános iskolában. Ennek érdekében hangsúlyt fektetünk a nevelő-fejlesztő tevékenységünk során a fejlődés egyenetlenségeinek, a fejlődés elmaradásainak csökkentésére, a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzésére.

A nevelőmunka eredményessége érdekében figyelembe vesszük

- a normál fejlődés jellemzőit, ebben a szenzitív szakaszok meglétét, az életkor jellemző tevékenységeit, az óvodás gyermek tanulási formáit, mert a nevelés mindig csak az adott életkorra jellemző tevékenységgel és tanulási formával lehet hatékony;
- a gyermekek életkori sajátosságain belül a gyermekek egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és érzelmi állapotát, mert minden gyermek egyedi, különleges, önálló személyiség.

A nevelői tevékenységünk folyamatában a gyermeki fejlődés egyéni sajátossága vezet el bennünket a gyermekek egyéni bánásmódjához, differenciált nevelésének a szükségességéhez.

Az óvodai nevelési célunk lényegkiemelő összefoglalása

A tevékenységközpontú óvodai nevelésünk célja a 3-7 éves korú gyermekek tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül történő komplex személyiségfejlesztése, amely magába foglalja

- az általános és az iskolai tanulás eredményességéhez szükséges tanulási képességek kifejllesztését
- a gyermek óvodába lépésétől kezdve, de különösen az utolsó nevelési évében a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását, az iskolai nevelés-oktatásra való felkészítést,
- a gyermek fejlődésében történő előrelépést, a fejlődés egyenetlenségeinek, a fejlődés elmaradásainak csökkentését
- a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzését.

Óvodai nevelésünk végső célja, hogy a gyermekeink, belső érzésük, valamint a családi nevelés és az óvodai differenciált nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére testi, lelki, szociális fejlődésükben elérjék az óvodáskor végét jellemző leoptimalisabb fejlődési szintet, amelyek szükségesek az eredményes iskolai tanuláshoz.

5.3 ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

A nevelési folyamatban a nevelési célok megvalósításában a nevelési feladatok (területek) játszanak döntő szerepet.

Óvodai nevelésünk feladata: az óvodáskorú gyermek testi és lelki, szociális szükségleteiknek kielégítése, a gyermekek testi és lelki, szociális egészségnevelése a gondozás és a nevelés egységén keresztül.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Ezen belül: feladatunk

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6. AZ ÓVODA CÉLRENDSZERÉT SEGÍTŐ NEVELÉSI ELJÁRÁSOK

6.1 A GONDOZÁS, AZ EGÉSZSÉGVÉDELEM SZEREPE, FELADATA A NEVELÉSBEN

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghatározása szerint az egészség az ember testi, lelki és szociális, társkapcsolati jólétét jelenti és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiányát. Az egészség tehát szomatikus (test), pszichés (lelki) és szociális (társkapcsolati) egyensúly a szervezet és környezete között.

Az egészség dimenziói:

- testi (biológiai) egészség: a szervezetünk megfelelő működése,
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartásbeli alapelveink, illetve a tudat nyugalmanak és az önmagunkkal szembeni békének a jele;
  - mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség;
  - emocionális egészség: az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége,
- szociális egészség: másokkal való egészséges kapcsolatok kialakítása, működtetése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. A fejlesztés megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészséges életmód meghatározó része a **helyes táplálkozás**, hogy mit, mikor és hogyan eszünk. Mindennapjainkban elengedhetetlenek a vitaminokat tartalmazó zöldségek és gyümölcsök, a rostban gazdag élelmiszerek fogyasztása, amelyek segítik az emésztést. Fontos a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, fontos a megfelelő mennyiségben elfogyasztott folyadék, a különböző ásványi anyagok és nyomelemek, melyek döntő szerepet játszanak a tápanyagokban rejlő energia felszabadításában és hasznosításában.

Az egészség szempontjából különösen fontos a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése

A rendszeres mozgás az egészséges életmód egyik meghatározója. Ezáltal kondicionáljuk testünket, karbantartjuk, erősítjük izmainkat és lazítjuk ízületeinket. Amellett, hogy az egyik leghatékonyabb betegségmegelőző "orvosság", javítja életminőségünket és közérzetünket.

A helyes táplálkozás és testmozgás mellett azonban le kell küzdenünk a nap mint nap bennünket érő stresszt, amihez nélkülözhetetlen a pihenés és alvás, a kiegyensúlyozott emberi kapcsolatok és érzelmek, az optimista életszemlélet, gondolkodás. Az egészséges életmód további meghatározója a káros szenvedélyek (dohányzás, élvezeti cikkek, függőséget okozó szerek) feleslegesen szedett gyógyszerek kerülése, s nem utolsósorban az egészséges környezetbarát szemléletmód (környezettudatosság), gondolkodás erősítése, az egészséges környezet fenntartása.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

EGÉSZSÉG		
Szomatikus (pl.)	Pszichés (pl.)	Szociális (pl.)
- keringési zavarok	- szorongás	- agresszivitás
- toxikus állapotok	- frusztráció	- bizalmatlanság
- kromoszóma rendellenességek	- tolerancia csökkenése	- közlési zavarok
- mozgáskorláto- zottság	- impotencia	- felelőtlenség
- hormontermelési zavarok	- akaratgyen- geség(önkon- trollhiány)	- promiszkuitás
- rosszindulatú sejt burjánzás	- értelmi működés zavarai	- autokratizmus
		- téveszmék

A testi-, mind a lelki, szociális egészség területen mutatkozó kedvezőtlen állapotok okai visszavezethetőek

- a helytelen táplálkozásra
- a mozgásszegény életmódra
- a nem megfelelő emberi kapcsolatokra
- a dohányzásra és az alkoholfogyasztásra, a drogfüggőségre
- a stressz, a teljesítménykényszer/ vagy kilátástalanság okozta pszichés problémákra
- az egészségnevelés hiányára
- az egészségtudatos magatartás kedvezőtlen minőségére és hiányára.

Az egészséget veszélyeztető rizikótényezők felerősödése, az egészségi állapot kedvezőtlen romlása miatt napjainkban kiemelt jelentősége van az egészségmegőrzésnek, egészségvédelemnek.

Az egészségvédelem	
középpontjában az egészség általános védelme és támogatása áll.	
Az egészségvédelem magába foglalja	
az egészségfejlesztést	az egészségnevelést

A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése a nemzeti nevelési program szerves része, így válik az egészségpedagógia az óvodapedagógia kulcsfeladatává.

Az ember egyéni élete során bizonyos életszakaszokban és élethelyzetekben feltétlenül mások segítségére szorul. A gondozásra szorulóknak legnagyobb rétegét az idős, elesett emberek, a gyerekek, a beteg érintik.

A szükségletekhez igazodó gondozás, segítségnyújtás tág fogalom. A gondozás azt a cselekvést fejezi ki, amelynek során a gondozó-nevelő személy valakinek a gondját viseli, valamilyen ártalmat megelőz, elhárít, avagy életkora (testi-lelki-szociális) állapota miatt magát ellátni nem tudó személy ellátásáról gondoskodik.

Jellegét tekintve beszélhetünk

- testi, biológiai jellegű (*tisztálkodás, táplálkozás, öltöztetés stb.*)
- lelki (*feszültségoldás csökkentése, örömteli érzelmi állapot biztosítása, zajforrás csökkentése; szeretetteljes érzelmi légkör, kapcsolat kialakítása stb.*)
- szociális (*társkapcsolatok rendezése, alakítása, kommunikáció fejlesztés*) gondozásról.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodás korú gyermek nem mindig ismeri fel szükségleteit és nem minden esetben tudja azt önállóan kielégíteni. A kisgyermek még nem képes felelősségteljes élni, ki van szolgáltatva a felnőtteknek, életmódjának alakulását, ezért az a környezet határozza meg, amelyben él (elsősorban a család, másodrészt az óvoda életmódja, szokásai). Szüksége van még ezért a szükségleteit kielégítő, segítő felnőtt személyére, gondozásra.

A gondozás az óvodában alapvetően a gyermekek testi-lelki-szociális szükségletek kielégítését jelenti, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához és megteremti a nevelési hatások kedvező feltételeit. A gondozás, azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyekkel a felnőtt a gyermek alapvető szükségleteit elégíti ki, mely meghatározza a gyermek közérzetét, önmagához, az őt gondozó személyhez és másokhoz, valamint a környező világhoz fűződő kapcsolatát.

A gondozás tehát az egészség megőrzésére irányul, egy átfogó egészségfejlesztő tevékenység, mely az óvodában a gyermekek egészséges életmódjának javítását célozza meg.

6.1.1 EGÉSZSÉGNEVELÉS CÉLJA, FELADATAI, TERÜLETEI AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja a nevelés központjába, biztosítja, fejleszti és korrigálja a kisgyermek életmódbeli képességeit. Az egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az óvónő, a dajka egészségvédő tevékenysége a gyermek óvodai tartózkodásának egész idejére kiterjed.

Az egészségvédelem, mint általános nevelési elv átfogja az óvodai nevelés minden mozzanatát. Az óvodai nevelésnek nincs olyan területe, amely az egészséggel ne lenne kapcsolatban. Az egészségvédelem, az egészségnevelés alapozó jellegű az óvodában, és a nevelés minden mozzanatában megjelenik.

Az óvodai egészségnevelés szoros kölcsönhatásban van az óvodai nevelés fő feladataival: az értelmi neveléssel (ismeretnyújtás, képességek fejlesztése), erkölcsi neveléssel (akarat, kitartás, önuralom fejlesztésével, a humánus magatartással), az érzelmi neveléssel (egészségi állapotunk befolyásolja érzelmi-hangulati életünket), közösségi neveléssel, amely meghatározza embertársainkhoz való kapcsolatunkat, a közösségi életben való kiegyensúlyozott részvételünket.

Nem lehet az óvodai életnek egyetlen pillanata sem, amelyben ne válnék kötelező erejűvé az óvodapedagógusok és az óvoda dolgozói számára az élet, a testi épség és az egészség megvédése.

Egészségfejlesztés az óvodában olyan folyamat, amely az egészségi állapot kedvező irányú változását idézi elő az óvodában töltött évek alatt.

Az egészségnevelés az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere, olyan sokoldalú nevelőtevékenység, amely a gyermekek tudatos és felelősségteljes magatartásának kialakítására irányul.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

6.1.1.1 Az egészségnevelés célja

Az óvodai egészségnevelés célja: az életmód formálásával elősegítse az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését.

Az óvodai nevelés folyamatában az egészség védelme, fejlesztése, visszaszerzése

- mindig jelenlevő cél és feladat egyszerre,
- olyan alapelv, amelynek a nevelés minden fázisában érvényesülnie kell.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- megelőzés (prevenció),
- egészségfejlesztés, egészségnevelés.

A megelőzés és az egészségnevelés egymástól elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi nevelési feladatára vonatkoznak.

Az egészségnevelés - az óvodában - komplex, összetett egészségfejlesztő tevékenységet jelent, magába foglalja a gyermekek

- **gondozását**, ami a gyermekek testi, lelki, szociális szükségleteinek kielégítésére irányul. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosítja a kisgyermekek egészséges fejlődését.
- **egészségnevelését**, amely a gyermekek testi, lelki, szociális egészségfejlesztésére, a gyermek személyiségére, a tudatos és felelősségteljes magatartásuk kialakítására irányul. Ez magába foglalja az egészségnevelő ismeretek átadását, az egészségi jártasságok, készségek, szokások kialakítását. Fontos, hogy a gyermekek személyiségébe ezek a szokások a gyakorlás révén beépüljenek, automatizált cselekvéssé váljanak.

6.1.1.2 Az egészségnevelés feladatai

Szomatikus (testi) egészségnevelés	Ami magába foglalja a személyi, környezeti higiénés nevelést, az időjárásnak, a testhőérzetnek megfelelő öltözködést, helyes táplálkozást, mozgást, pihenést, a betegségek elkerülését, a baleset-megelőzést
Pszicho higiénés (lelki) egészségnevelés	Magába foglalja az egészséges életvezetést (napirend), stressz-elhárítást (harmónia, rendszeresség), normaszegő magatartás megelőzését, kezelését, a gyermekek érzelmi (empátia, nonverbális- és metakommunikáció), akarati nevelését és a relaxációt
Szocio-higiénés (társkapcsolati) egészségnevelés	Magába foglalja a kedvező társas miliő működtetését, kommunikációs nevelést

Az egészségfejlesztés, területei a testi (szomatikus), lelki (pszicho higiénés) és szociális (társkapcsolati) egészségnevelés, biztosítja a gyermekek egészségének védelmét, egészségének fejlesztését.

Mindhárom nevelési terület egészségfejlesztési feladata

- az egészség fejlesztésre
- és az egészségkárosodás megelőzésére irányul.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Bármely egészségnevelési terület elhanyagolása, bármely fő feladat megoldatlansága kihat más területekre is és mindenképpen érinti a szomato-pszicho-szociális egészség egyensúlyát.

6.1.1.3 Az egészségfejlesztés területei

Az egészség védelme tanítható, fejleszhető. Fontos feladat, hogy a nevelési-oktatási intézményeinkben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészségfejlesztés területei	Egészségnevelés feladata
személyi, környezeti higiéné (testápolás, öltözködés, környezetünk rendje)	Egészséget támogató - jártasságok, készségek kialakítása - életkornak megfelelő ismeretek nyújtása - helyes, egészségvédő szokások, tudatos és felelősségteljes magatartás kialakítása
egészséges táplálkozás	
mindennapos testmozgás	
lelki egészség fejlesztése	
deviáns, normaszegő viselkedés megelőzése	
egészséget károsító szokások megelőzése	
baleset-megelőzés	
betegségmegelőzés	

Életkornak megfelelő ismeretek nyújtása

Nevelésünk során fontos tudatosítani gyermekeinkben, hogy az egészség érték, tenni kell érte.

Életkornak megfelelő ismeretek nyújtása megvalósul az értelmi nevelésben, a tevékenységekbe megvalósuló tanulásban.

Az óvoda egészségnevelése fontos feladata, hogy a gyermekek egyre több ismerettel rendelkezzenek szervezetük működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről.

Az óvoda az egészségfejlesztő ismereteknek csupán egy részét közvetíti. A gyermek már előzetesen jelentős mennyiségű egészségvédő ismeretet hoz magával a családjából, amit az óvoda vagy megerősít, vagy gátol, leépít. Ezekhez az ismeretekhez kapcsolódnak azok az egészség-védő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek, amelyeket a gyermek értelmi szintjéhez mérten az óvodában szerez meg, illetve rendszerez. Ilyen pl. a szív munkáját bemutató foglalkozás, a szívverés megfigyelése, a légzés szaporasága, testünk felépítése, egészséges-egészségtelen táplálékok, a tisztálkodás szerepe az egészségben, az érzékszervek higiénéje és védelme stb.

Az egészség-védelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játéokra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

Az egészségre káros hatásokról is szükséges beszélgetéseket, kezdeményeznünk a gyerekekkel (indokolatlan gyógyszerfogyasztás, dohányzás, elhízás stb.) Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a gyermekekben a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

6.1.2 AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS GYAKORLATA AZ ÓVODÁBAN

Az egészségfejlesztés, egészségnevelés konkrét gyakorlati megvalósítását programunk Az óvodai nevelés feladatai (*Egészséges életmód alakítása, Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés; Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása*) című fejezete fejt ki részletesen. Itt csak összesítő táblázatba foglalva mutatjuk be a tevékenységek megjelenését az egyes feladatokban.

A szomatikus (testi) egészségnevelés területei	A szomatikus egészségnevelés a programban
<ul style="list-style-type: none"> - a higiénés nevelés (testápolás, öltözködés és környezet rendje), - helyes táplálkozás - mozgás - a szervezet edzése - pihenés 	Egészséges életmód alakítása / A gyermekek gondozása, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, edzés, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
Betegségek megelőzése	Egészséges életmód alakítása / Betegségek megelőzése
Balesetek-megelőzése	Egészséges életmód alakítása / Balesetek megelőzés
Kisebb testi rendellenességek megelőzését, korrekciója	Egészséges életmód alakítása / Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok

Pszicho higiénés (lelki) egészségnevelés feladatai	Pszicho higiénés egészségnevelés a programban
Egészséges életvezetést (egészséges napirend)	<p>Az óvodai élet megszervezésének feltételei, elvei / Szubjektív feltételek / Nyugodt, meleg, derűs, nyílt, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés/ Barátságos, otthonos, szeretetteljes légkör kialakítása</p> <p>Az óvodai élet megszervezésének feltételei, elvei /Az óvodai élet szervezeti kereti/ A napirend Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés/ A közösségi élet szervezeti kerete a napirend</p>

Pszicho higiénés (lelki) egészségnevelés feladatai	Pszicho higiénés egészségnevelés a programban
<ul style="list-style-type: none"> - Stressz-elhárítást (stressz hatás kiküszöbölése, kompenzációja, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, harmónia, rendszeresség), - Relaxáció 	Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés/ Barátságos, otthonos, szeretetteljes légkör kialakítása
<ul style="list-style-type: none"> - Pihenés - Mozgás - A gyermek szervezetének edzése 	Egészséges életmód alakítása / <i>Pihenés, Mozgás, edzés</i>

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Pszicho higiénés (lelki) egészségnevelés feladatai	Pszicho higiénés egészségnevelés a programban
Hibás, normaszegő magatartás megelőzését, kezelése	Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés / <i>Az óvodáskori érzelmek, az óvadás gyermek érzelmi életének jellemzői/ Az érzelmi, akarati élet zavarai, problémái óvodáskorban</i>
Egészségre káros szokások megelőzése	Egészséges életmód alakítása / <i>Egészségre káros szokások megelőzése</i>
A gyermekek érzelmi nevelése	Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés
Korrektív, megelőző feladatokat (vegetatív idegrendszer zavarainak megelőzése, szokásbeli rendellenességek megelőzése, pszicho motoros rendellenességek korrekciója, funkcionális zavarok (alvászavarok, hólyagürítés zavarai, az érzelmi élet zavarai)	Egészséges életmód alakítása / <i>Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok</i>

Szoci higiénés (társkapcsolati) egészségnevelés területei	A szoci higiénés (társkapcsolati) egészségnevelés a programban
A kedvező társas milió működtetése <ul style="list-style-type: none"> – a gyermek-gyermek közötti kapcsolat pozitív érzelmi töltése – az óvodapedagógus, dajka és a gyermek kapcsolata – szülő-gyermek kapcsolat – gyermekek beilleszkedésének segítése 	Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Az óvodai gyerekközösség alakulása, alakítása</i> - <i>Az óvodapedagógus-gyermek érzelmi kapcsolatának kialakítása</i> - <i>A gyermekek helye a csoportban, a gyermek-gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása</i> - <i>Beszoktatás</i> - <i>A társas kapcsolatok fejlődése, fejlesztése</i>
Kommunikációs nevelés	Komplex foglalkozások rendszere / <i>Anyanyelvi nevelés</i>
A társadalmi izoláció (kirekesztettség) megelőzése, a másság elfogadása	Érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés / <i>A másság elfogadására nevelés</i>

6.1.3 A GONDOZÁS ÉS AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI

Gondozás	Egészségnevelés
gondozási kategória	nevelési kategória
A gondozás az óvodában alapvetően a gyermekek testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítésére irányul	az egészségnevelés gyermekek testi, lelki, szociális egészségfejlesztésére irányul.
A szükségletek kielégítése által a gondozás egy átfogó egészségfejlesztő tevékenység, mely az óvodában a gyermekek egészséges életmódjának javítását célozza meg.	Az egészségfejlesztés az egészségi állapot kedvező irányú változását idézi elő. Az egészségnevelés általában az életmódi elemek megváltozását célozza meg , az életmód formálásával elősegíti az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Gondozás	Egészségnevelés
A gondozás feladata az egészséges életmód alakításában a gyermekek - testi, lelki szociális szükségleteinek kielégítése	Az egészségfejlesztés feladata: – Szomatikus – Pszicho higiénés – Szociohigiénés egészségnevelés
Feladata olyan egészségvédő szokások kialakítása , amelyek hozzájárulnak a gyermekek egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához	Feladata – a tudatos és felelősségteljes magatartás kialakítása, ami magába foglalja – az egészségnevelő ismeretek átadását, – az egészségi jártasságok, készségek, szokások kialakítását.
Az óvoda gondozási, egészségnevelés feladatai a gyermekek óvodai nevelési feladataiban realizálódnak.	

A gondozás megteremti az egészségnevelés, a nevelési hatások kedvező feltételeit. A gondozás így válik az egészségnevelés alapjává. Amennyiben a gyermekek szükségletei nem kerülnek kielégítésre, úgy az egészségnevelés feladatai sem tudnak megvalósulni.

A nevelés tárgya a személyiség, személyiségfejlesztés. Az óvodában a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztését a nevelés és gondozás egységében valósítjuk meg. A gondozás és nevelés elválaszthatatlan, egymással szorosan összefüggő egységet alkotnak. A nevelésen belül a gondozás egy olyan pedagógiai feladat, funkció, amely maradéktalan ellátása egyben feltétele a nevelésnek, illetve a nevelés hatékonyságának. A gondozás a nevelés egyik mozzanata. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom.

A gyermekek gondozása (testi-lelki szükségletek kielégítése) és a gyermekek egészségnevelése (testi, lelki, szociális egészség fejlesztése) egymással szorosan összefüggenek, elválaszthatatlan egységet alkotnak.

A gondozás és az egészség hármasság (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz a gyermekek egészségének védelme, fejlesztése szorosan összefüggő egységben valósul meg a gondozás és egészségnevelés által.

A gyermekek egészségnevelése tehát egyben gondozási és nevelési kategória is.

A gondozás, az egészségfejlesztés, egészségnevelés átfogja az óvodai nevelés minden mozzanatát.

6.2 A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A GONDOZÓ MUNKÁBAN

A gondozás alapvetően a gyermekek testi-lelki-szociális szükségletek kielégítését jelenti. A szükségletek kielégítésében a gondozás *a szükségletekhez igazodó, személyre szabott segítségnyújtás*.

A gondozás fogalmának meghatározása jól tükrözi, hogy a gondozás nemcsak a gyermekek testi szükségleteinek kielégítését jelenti (éhség, szomjúság, ürítés, mozgásigény stb.), hanem a gyermek lelki és szociális szükségleteinek kielégítését is magába foglalja.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A gondozás célja a testi, lelki

- szükségletek kielégítése
- egészség megőrzése
- betegségek megelőzése
- szellemi fejlődés elősegítése, biztosítása.

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. Gondozás által a gyermekek szükségleteinek kielégítése az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítő óvodai dajka kötelessége a gyermek kiszolgáltatottsága végett.

Gyermeki szükségletek	Az óvodapedagógus feladata
<p>Testi (fiziológiai, élettani, biológiai) szükségletek: táplálkozás: <i>evés, ivás</i>; komfort szükségletek: <i>tisztálkodás, ürítés</i>; időjárás viszontagságai elleni védelem: <i>öltözködés</i>; pihenés, alvás; szabad levegőn való tartózkodás: <i>levegőzés, napozás</i>; általános aktivitás: <i>mozgás, játék</i>.</p>	<p>A tisztálkodás, öltözködés, táplálkozás, mozgás, - és játékgény kielégítése, levegőzés, edzés szükségleteinek kielégítése. Fontos alapelv, hogy a gyermekek alapvető testi szükségleteiket a nap folyamán bármikor kielégíthetik minden különösebb kérés és szabály nélkül. A testi szükségletek kielégítése a gyermek színvonalas gondozását is feltételezi.</p>
Gyermeki szükségletek	Az óvodapedagógus feladata
<p>Lelki szükségletek: védetség, biztonság, szeretet, gyengédség, testközelség, a valahová, valakihez tartozás igénye, az elismerés, megbecsülés érzése</p>	<p>A biztonság <i>szükséglete</i> készíteti a gyermeket arra, hogy támogatást, védelmet keressen az óvodapedagógus, óvodai dajka személyében.</p>
	<p>A szeretet <i>szükséglete</i> magába foglalja a gyermek szeretet iránti vágyát.</p>
	<p>A közösségi hovatartozási <i>szükséglet</i> (lelki-szociális szükséglet) a mások által való elfogadásának, a valakihez való tartozás szükségletét, a közösségi kapcsolatok fontosságát foglalja magába. Az óvodás gyermeknek szüksége van arra, hogy másokkal (óvodástársaikkal) kapcsolatba kerülhessen, csoporttársai elfogadják őt.</p>
	<p>A megbecsüléssel kapcsolatos <i>igény</i> magasabb rendű szükséglet, amely a gyermek az elismerés, a tisztelet utáni vágyát fejezi ki. A gyermeknek szüksége van arra, hogy személyiségét tiszteletben tartsák, megbecsüljék, teljesítményét elismerjék és tiszteljék, amellyel a gyermek önbecsülése alapozódik meg.</p>

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A kellemetlen érzésektől való megszabadulást a gyermek a felnőttöz asszociálja, kapcsolja. Ha a gyermek fizikai szükségletei megfelelően kielégítettek, ennek kielégítései egy állandó személyhez köthetők, napirendje következetesen állandó, a gyermek biztonságban érzi magát, mely hozzájárul ahhoz, hogy kialakulhasson benne a biztonság érzése. A lelki szükségletek közül a szeretet, a gondoskodás igényét emelnénk ki. A szeretetteljes óvodai környezet, a családi légkör, a gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése és kielégítése, a gyermekekre való odafigyelés, a differenciált bánásmód, mind-mind arra szolgál, hogy biztonságot, megértést, nyugalmat sugározzon a kisgyermek felé. Az óvodapedagógus/dajka néni, ha a gondozás során szeretettel fordul a gyermek felé, a gyermek megtanulja elfogadni a szeretetet és egy idő után képessé válik, hogy ő maga is szeretetet adjon. A gondozás minősége, a gondozás közbeni nevelői magatartás sok mindent közvetít a gyermek számára. Ilyen körülmények között bátrabbakká válnak a gyermekek, önbizalmuk megnő és szívesen fognak részt venni az óvodai csoport életében, képessé válnak arra, hogy a felnőttekkel és a csoporttársakkal együttműködjenek. A szükségletek önálló kielégítésének útján fontos a gyermekek folyamatos ösztönzése, biztatása, bátorítása, mely a gyermek megbecsülési, elismerési szükségletének kialakulásához vezet. A magasabb rendű (kognitív, esztétikai, önmegvalósítási) szükségletek megélését, ezek az alapok teszik elérhetővé a kisgyermek számára. Amíg a gyermek testi-lelki szükségletei nincsenek megfelelően kielégítve, azaz amíg éhes, fázik, esetleg kialvatlan a gyermek, vagy szeretetvágya nincs csillapítva, akkor azok olyan kényszerítő erővel hatnak, hogy elvonják a gyermekek figyelmét a felsőbb, magasabb szükségletektől, azaz addig nem lesz képes semmiféle foglalkozást, fejlesztést befogadni.

6.2.1 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÁLTALÁNOS FELADATAI A GYERMEKI SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSÉBEN

- a gyermek alapvető testi, lelki szükségleteinek megismerése és kielégítése
- értő figyelem a gyermek valós szükségleteinek felismerése érdekében
- a gyermekek testi, lelki komfortérzetének biztosítása
- a gyermek egyéni szükségleteit figyelembe vevő nevelési, gondozási módszerek és eszközök alkalmazása
- a nyugodt, kiegyensúlyozott, sürgetésmentes, elfogadó szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- megértő, elfogadó pedagógusi magatartás
- a gyermeki szabadság, kötetlenség biztosítása
- derűt és humort vigyen a mindennapokba
- követendő példát nyújtson
- következetes nevelési módszerek alkalmazása
- rugalmasság, spontaneitás, kreativitás lehetőségének biztosítása
- a tekintélyelvűség elvetése
- a különböző egyéniségű gyermekek elfogadása,
- sajátos arculat kialakítása a csoportban
- elhárító mechanizmusok alkalmazására biztosítson lehetőséget (mese, dramatizálás, szerepjáték, ábrázolás adta lehetőségek kihasználásával)
- közösen átélt élmények biztosítása (csoport hagyományok, ünnepek, ajándékozás stb.)

6.3 SZOKÁS ÉS SZABÁLYRENDSZER SZEREPE A NEVELÉSBEN

A gyermekek számára az életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően kialakított szokás és szabályrendszer, a korlátok és határok érzelmi biztonságérzetet adnak. Ha azokat következetesen betartjuk és betartatjuk, akkor tudni fogják, meddig mehetnek el, ezzel nem korlátozzuk őket, hanem támogatást, biztonságot adunk nekik, segítjük őket az életben való eligazodásban. A meghatározott keretek között viszont szabadon szárnyalhatnak, lehetőséget kapnak bizonyos döntésekre, választásokra. A jól működő szokás, - és szabályrendszer a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez elengedhetetlen.

A szokások és szabályok hiánya, a következetlenség, a túlzott szabadság zavart kelthet a gyermekekben, magatartási problémák kialakulásához vezethet. Kialakulását legtöbbször a következetlenség, a megfelelő korlátok és szabályok hiánya okozza. Ha a gyermekek nem tudják, hogy a felnőttek mit várnak el tőlük és hogyan kell betartani a szabályokat, akkor viselkedésük negatív irányba változhat.

A szokásalakítás hosszú, fáradságos munka, ami olykor talán unalmasnak is tűnik, hiszen a jó szokásrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. Azt azonban nyugodtan állíthatjuk, hogy a fáradság később nagyon is megtérül a három évig tartó óvodai nevelés során. A szokásalakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül.

6.3.1 A CSOPORT SZOKÁSRENDSZERÉNEK KIALAKÍTÁSA

Az óvoda csoport szokásrendszerének kialakítása a gyermekek mindennapi életének zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalmit biztosítja. A jól kialakított és folyamatosan megszilárdított szokásrendszer lényege, hogy biztonságot nyújt, kiszámíthatóvá teszi a gyermek életét, tevékenységét.

A csoport nyugalmit, derűs légkört alapvetően befolyásolja a csoportban kialakított szokásrendszer minősége. Erre építhető fel a harmonikus, kiegyensúlyozott, tevékenységgel teli óvodai élet.

Célunk:

- Az óvodai élet megszervezéséhez szükséges alapvető szokások és szabályok megismertetése, elfogadtatása és belsővé tétele.
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, az érzelmi biztonságot adó, nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör megteremtésével a szokás és szabályrendszer megalapozása.

A gyermekcsoportban dolgozó munkatársak (óvodapedagógusok, dajkák, pedagógiai asszisztensek) tudatos, összehangolt, következetes munkája segíti a szokások és szabályok beépülését.

Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevétele, a differenciált egyéni bánásmód minden gyermek számára optimális lehetőséget teremt a szokások és szabályok beépülésére.

A család és óvoda közötti összhang, egymásra épülés segít a szokások és szabályok elfogadásában. Megkönnyíti a befogadást és beilleszkedést, egy biztos alapot ad a gyermekek közösségi életének megszervezéséhez, személyiségük fejlesztéséhez.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A gyermekek harmonikus fejlődését, napi jó közérzetét sok tényező befolyásolhatja. Fontos a nyugodt, biztonságos környezet, a mozgás, a testedzés, a friss levegő, a rendezett, ápolts külső, a jó megjelenés, a higiéné, a megfelelő ruházat, a szükségletek kielégítése. A gondozási tevékenység és a változatos játék-, munka- és tanulási tevékenységek megszervezése, feltételeinek megteremtése a gyermeki fejlődés alapja. Ezeknek a feltételeknek a megléte biztonságot, elégedettséget vált ki a gyermekekből és környezetükből.

A feltételek megteremtése szokásokhoz és szabályokhoz kötődik. A gyermekcsoportok tevékenységeinek részletes szokás és szabályrendszerét a csoportnaplóban tervezzük meg.

6.3.2 A SZOKÁSALAKÍTÁS TERÜLETEI

A napirend szokásai: a nyugodt légkör megteremtésének alapvető feltétele a megfelelő napirend biztosítása. A napirendben periodikusan ismétlődő tevékenységeknek a csoport szokásrendszere ad keretet. A napirend a gyermek számára egy kiszámítható, megszokott életritmust biztosít.

A társas, közösségi együttélés szokásai: közösségi szokások kialakítása lehetővé teszi a társas közösség zavartalan működését, biztosítja, hogy a gyermekek minél több tevékenységben részt vehessenek úgy, hogy képessé váljanak a csoportkeretek, csoportnormák és legfőképpen a másokra való odafigyelés, az egymás mellett élés elemi szabályainak betartására. A jó szokásrendszer teszi lehetővé, hogy az egyik gyermek ne zavarja a másikat a tevékenységek végzése közben és kialakuljon a gyermekek közötti jó együttműködés.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés szokásai: a szokásrendszer kialakítása során a fontosnak tartjuk a felnőttek viselkedés mintáját, példamutatását, verbális és nonverbális kifejezések alkalmazását (hangsúly, hangerő, hanglejtés, finom mozdulatok, gesztusok, mimika használata).

- A kulturált, udvarias viselkedés szabályai és szokásai: az egymás kölcsönös tiszteletére, a figyelmességre, az együttműködésre, együttérzés kifejezésére, a segítségnyújtásra, bocsánat kérésre a konfliktusok megoldására, a kompromisszumok kötésére épülnek;
- A gyermeki kapcsolattartás szabályai és szokásai: a kommunikáció kulturált kifejezésére, a kapcsolatfelvételre, köszönésre, egymás megszólítására, a kulturált beszélgetésre épülnek.

Az egészséges életmód szokásai: olyan szokásokat alakít ki, melyek hozzájárulnak a gyermekek egészséges fejlődéséhez, az egészséges életmódjuk megalapozásához. Egészségmegőrző szokások kialakításának területei:

- Testápolás szokásai
- Az öltözködés szokásai
- A táplálkozás szokásai
- A mozgás, testedzés szokásai
- Az alvás, pihenés, szokásai
- A betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásai

A tevékenységek (játék, munka, tanulás) megvalósítását elősegítő szokások biztosítják a tevékenységek zavartalan, oldott, érzelmi biztonságot nyújtó légkörét.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A játék tevékenység szokásai, szabályai

- A játékok rendeltetésszerű használatának szabályai
- A játékok helyének, idejének szokásai
- A játék közbeni kulturált viselkedés, társas kapcsolatok szokásai
- A játékrakás szokásai

A munkajellegű tevékenységek szokásai, szabályai:

- A munkaeszközök használatának szabályai
- A munkavégzés idejének, helyének, tevékenységeinek szokásai
- A munkafajták sajátosságainak megfelelő szokások (önkiszolgáló tevékenység, naposi és felelősi munka, egyéb megbízatások)

A tanulási tevékenységek szokásai, szabályai

- A tanuláshoz használt eszközökkel való helyes bánásmód szabályainak megismertetése, elfogadtatása.
- A tanulási tevékenységek sajátosságainak megfelelő szokások kialakítása.
- A tanulási tevékenységek kommunikációs szokásai (a verbális és nonverbális kifejezések megismertetése, használata).

6.3.3 A SZOKÁSALAKÍTÁS, SZOKTATÁS SZABÁLYAI

- a szoktatáshoz teljes határozottság szükséges az óvodapedagógus részéről.
- a szoktatás tökéletes beidegződést, begyakorlást jelent, ezért a szoktatás ideje alatt nem tehetünk kivételt, nem lehet kihagyás a szokás automatikussá válása érdekében (következetesség)
- a rendszeres odafigyelés a szokás kialakításának folyamatában ne csupán figyelmeztetést és főleg ne prédikálást, szidást jelentsen
- a pozitív példa, a pozitív motiválás és a tényleges cselekvés vezet a leggyorsabb eredményre. az öntevékenység, az örömmel végrehajtott cselekvés itt is gyorsabbá és biztosabbá teszi a végeredményt
- a szokások kialakítását mindjárt az első óvodai napon kezdjük el
- a megvalósítás sikere a rendszeres napi gyakorláson múlik
- a szoktatás során célokat tűzünk ki, feladatok elé állítjuk a gyermeket. a végrehajtást ellenőrizni, értékelni szükséges
- a követelésnél mindig vegyük figyelembe a gyermek adott lehetőségeit, konkrét helyzetét és életkori sajátosságait
- ne legyen túlzott az elvárásunk, de alultervezett sem
- a szokásalakítás sikere a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, elképzeléseinek teljes összhangjával érhető el
- győzzük meg a szülőket a szokásalakítás fontosságáról, igyekezzünk elérni, hogy a családi környezetben is ugyanazok a szabályok legyenek érvényesek, mint az óvodában.

6.3.4 A SZOKÁSALAKÍTÁS MÓDJA

A szokásrendszer kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a példamutatásnak van kiemelt szerepe. Ez igazán egyszerűen belátható, hiszen köszönni megtanítani a gyermeket úgy lehet, ha az óvodapedagógus is köszön minden nap minden egyes gyermeknek. A szoktatásnak azért is van jelentősége a személyiségfejlesztés szempontjából, mert egy általános tudatmentesítő szerepe van. A jól kialakított szokások, melyek rendszert alkotnak, nem kívánnak akarat kifejtést a gyermektől, és nem kell koncentrálni sem, hiszen automatikusan cselekszik a gyermek, amikor köszön a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

csoportszobába lépéskor, megtörli a cipőjét a lábtörlőbe, kopog, ha belép az ajtón, igényévé válik az étkezés előtti kézmosás stb.

A szokásrendszer segítségével a mindennapi cselekvések egy része gazdaságosabbá válik, kiküszöbölődnek a felesleges mozdulatok, mindenki számára egyértelmű keretet kap a napi óvodai élet.

Az óvodapedagógusok feladata a csoport szokás, - és szabályrendszer kialakításában

- a csoportszokások megtervezése, kialakítása (a két óvónő összehangolt munkája során),
- a szokások megismertetése a gyerekekkel,
- a csoportszokások elfogadtatása, beépítése a gyermekek viselkedésébe,
  - a szokások rendszeres és következetes betartatása az óvodapedagógus részéről,
  - a szokások rendszeres betartásának gyakoroltatása a gyermekek által,
- szülők tájékoztatása a gyermek csoportok szokás és szabályrendszeréről.

6.4 KÉPESSÉGFEJLESZTÉS SZEREPE A NEVELÉSBEN

A nevelés személyiségfejlesztés és ebben központi szerepe van a képességek kifejlesztésének.

A képesség az egyén pszichikus sajátossága, ami valamilyen adottságon alapul, konkrét tevékenység gyakorlása közben fejlődik, és fejlettségi szintje a tevékenység végzésében nyilvánul meg, amelyek az embert a másiktól megkülönböztetik, és amelyek bizonyos cselekvések elvégzésére, teljesítmény elérésére alkalmassá teszik. A tevékenységközpontú óvodai nevelésünk olyan (motoros, értelmi, beszéd, -és kommunikációs, és szociális) képességek fejlesztését jelenti, amelyek a következő életszakasz, a sikeres tanulás megkezdésére teszik alkalmassá.

A képességek bizonyos velünk született adottságok meglétét feltételezik, s ezekre épülve, a tevékenységek gyakorlásával fejlődnek. A képesség tehát fejleszthető. A képesség alakulása hosszabb időt igénybe vevő folyamat, az alapvető készség és képesség optimális elsajátítása az egyszerűbbek esetén legalább 2-4 éves, bonyolultabb képesség esetén 5-10 év időtartam.

Pedagógiai programunk célja a gyermekek komplex személyiségfejlesztése, ezen belül olyan általános és tanulási képességek fejlesztésére törekszik, amelyek lehetővé teszik majd a sikeres tanulás lehetőségét az iskolában, illetve törekszik a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzésére.

6.4.1 A TEVÉKENYSÉGEKBEN TÖRTÉNŐ KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FELTÉTELEI, KRITÉRIUMAI

A tevékenységekben történő képességfejlesztés feltételei, kritériumai

- **ismerni kell**
  - a normál fejlődés jellemzőit, ebben a szenzitív szakaszok meglétét (adott funkciók intenzív fejlődése, fokozott érzékenység a környezeti hatásokra)
  - a domináns képességstruktúrákat, a domináns képességstruktúrák kialakulását
- **meg kell tervezni** a különböző tevékenységi formákban a képességfejlesztést, a képességfejlesztés gyakoroltatását
- **értékelni kell** a tervezett tevékenység, képességfejlesztés megvalósulását.

6.4.2 KÉPESÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI

Testi érettség, motoros képességek fejlesztése

- **Motoros képességek fejlesztése**
  - Kondicionáló képességek
    - erő, erőnlét
    - gyorsaság
    - állóképesség
    - hajlékonyság
  - Koordinációs képesség
    - téri tájékozódás
    - mozgásérzékelés
    - reakcióképesség
    - ritmusképesség
    - egyensúlyérzék
    - térbeli tájékozódás
- **Nagymozgások fejlesztése**
- **Szem-kéz koordináció fejlesztése**
- **Szem-láb koordináció fejlesztése**
- **Finommotorika fejlesztése**

Értelmi (kognitív) képességek fejlesztése

- **Észlelés (percepció)**
  - Vizuális (látás) fejlesztés
    - Vizuális zárttság - egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik?
    - Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt
    - Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.
    - Vizuális helyzet - pozíció felismertetése:(négymezős tábla) (pl. matematika)
    - Vizuális memória fejlesztése:
    - Az alaklátás és formaállandóság fejlesztése
  - A tapintásos - sztereognosztikus - észlelés fejlesztése
  - A taktilis csatorna fejlesztése a vizualitás kizárásával
  - Mozgásos (kinesztetikus) észlelés fejlesztése
  - A térészlelés - térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
  - A hallási észlelés (auditív) fejlesztése
  - A keresztcsatornák fejlesztése
- **Figyelem**
  - Vizuális
  - Akusztikus
- **Emlékezet (rövid távú és hosszú távú)**
  - Vizuális
  - Auditív
  - Taktilis
  - Mozgásos
- **Gondolkodás**
  - Összehasonlítás
  - Összefüggések felfedezése
  - Rész-egész funkció összefüggése

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Általánosítás
- Konkretizálás
- Analízis, Szintézis
- Összehasonlítás
- Csoportosítás, osztályozás, rendszerezés
- Lényegkiemelés
- Ok-okozati összefüggés
- Aritmetikai gondolkodás (mennyiségek, számkép és mennyiség egyeztetése, számlálás, összehasonlítások)
- Problémamegoldó gondolkodás

Anyanyelv és kommunikáció fejlesztése

- **Beszédészlelés (anyanyelvi nevelés) fejlesztés**
  - beszédszervek ügyesítése (légző gyakorlatok, ajak- és nyelvgyakorlatok stb.)
  - beszédhallás, hallási figyelem fejlesztése
  - Auditív ritmus fejlesztése (mozgás és beszéd összekapcsolása)
  - Fonológiai kódolás (mondat, szavakra, szavak szótagokra, szótagok hangzókra való tagolása)
  - Auditív zártság (szó befejezése - szó elejének kitalálása - adott hangzóval szavak keresése - adott szótaggal szavak keresése)
  - Auditív emlékezet fejlesztése
- **Beszédértés, beszédkézség (kommunikáció) fejlesztés**
  - Szógyűjtések adott képekről
  - Mondatalkotások adott képekről
  - Összefüggő beszéd gyakorlása képsorokról
  - Spontán beszélgetések, közös tevékenységek közben
  - Mesélés
- **Verbális szókincsfejlesztés**
  - szókincsbővítés (pl. szómagyarázat, szógyűjtés)
  - tárgyak megnevezése
  - testrészek megnevezése
  - cselekvések megnevezése
  - térbeli viszonyokat kifejező szavak
  - osztályozás (formák, színek, méret, hasonlóság, különbözőség)
- **Nonverbális kommunikáció fejlesztése (érzelmek kifejezésének eljátszása)**

Szociális képességek fejlesztése

- **Érzelmi, akarati élet fejlesztése**
  - Szabálytudat
  - Fegyelem, önkontroll
  - Türelem
  - Feladat tudat, feladattartás, teljesítmény-motiváció
  - Monotónia tűrés
- **Társas viselkedés fejlesztése**
  - Beilleszkedés
  - Együttműködés
  - Alkalmazkodás
  - Kompromisszum készség
  - Konfliktus kezelés

6.4.3 A TANULÁSI KÉPESSÉGEKET MEGHATÁROZÓ PSZICHIKAI FUNKCIÓK, KÉPESSÉGEK

A képességek rendszerén belül kiemelt szerepet kapnak a tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók, képességek fejlesztése.

A fejlődés lélektani kutatások kimutatták, hogy az óvodáskor olyan életkori szenzitív szakasz, amelyben a pszichikus funkciók intenzív fejlődése jellemző. A szenzitív szakasz olyan időtartam, amelyben a szervezet intenzív fejlődéssel reagál a környezet hatásaira, intenzívebben, mint más időszakokban. Ezeket a szenzitív szakaszokat különös fogékonyság jellemzi egy-egy pszichikus funkció (percepció, mozgás, beszéd stb.) fejlődése szempontjából.”

Óvodáskorban történik meg a mozgás és érzékelés finom összehangolása, amely az értelmi fejlődés alapvető sajátossága. Az észlelés és az észlelési-mozgásos funkciók intenzív fejlődése és integrációja tehát az óvodáskorban várható. E funkciók fejlődésének ez a szenzitív periódusa.

A tanulási képességeket meghatározó pszichikai funkciók, képességek:

- **Pontos és differenciált vizuális észlelés fejlesztése:**
  - alak, forma, méret, szín pontos felfogása,
  - összetartozó részek értelmes egészként való észlelése (Gestalt-látás),
  - megadott formák - színek megtalálása, kiemelése egy képi környezetből (figura, háttér észlelése)
  - adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerése, megítélése,
  - vizuális információk téri elrendezése,
  - vizuális információk sorba rendezése.
- **Hallási (auditív) észlelés fejlesztése:**
  - hangok pontos észlelése, megkülönböztetése,
  - adott hangok kiemelése,
  - adott hangok helyes egymásutániségének felismerése, hangcsoportok egységbe foglalása.
- **Összerendezett, koordinált mozgás fejlesztése**
- **A látott - hallott információk összekapcsolásának fejlesztése, motoros visszaadása** (keresztcsatornák együttműködése)
- **Rövid idejű vizuális - verbális memória fejlesztése**
- **Szándékos figyelem, figyelemkoncentráció fejlesztése.**

A fejlődés egy későbbi szakaszában e pszichikus funkciók működése képezik az olvasás, az írás, a számolás és az adaptív viselkedés alapját.

Az említett funkciók intenzív fejlődése az óvodáskorra esik, ezért optimális fejlesztésük ebben az életkorban célszerű. Normál fejlődés esetén hatéves korig alakul ki az említett funkciók egyensúlya, működésük összerendezettsége és integrációja.

A motoros, értelmi, kognitív, beszéd, - és kommunikációs képességek segítik, megalapozzák a komplex iskolai teljesítmények (olvasás, írás, számolás) elsajátítását és kivitelezését. A képességek rendellenes működésével tanulási és magatartási zavarokat okozhatnak. Ezek következtében növekedik a fácska ferdén, vagy ágazik el aszimmetrikusan, és lesz tépett a korona. A jó kertész, tehát eleve ügyel arra, hogy a fa növekedése harmonikus és kiegyensúlyozott legyen.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A pszichikus funkciók fejlesztésének területei

- mozgásfejlesztés
- testséma fejlesztés
- percepciófejlesztés
- verbális fejlesztés.

A fejlesztés területi szervesen illeszkedik az óvodapedagógiai gyakorlathoz, ezért annak beépítése az óvodai tevékenységek tartalmába biztosítja a gyermekek számára a változatos megismerést, óvodáskor végére pedig a „totális érzékelő apparátus” kialakulását. Ezáltal a mozgás, testséma, percepció, verbális fejlesztés nem jelent többletfeladatot, csak átgondoltabb, tudatosabb tervezést.

6.4.4 A FEJLESZTÉS FORMÁI, CÉLJA

A preventív és korrekciós nevelés célja a tanulási nehézségek megelőzése.

A fejlesztés formái	A fejlesztés célja	A fejlesztés feladata	A fejlesztés érintettjei
Preventív fejlesztés	A szenzitív periódusban alkalmazott támasznyújtás	Az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatása, fejlesztése	Az óvodába kerülés pillanatától kezdődik és az óvodai nevelés végéig tart, minden gyermekre kiterjesztve
	A fejlődés nyomon követése során tapasztalt fejlődésbeli elmaradások rendezése	A képességbeli, illetve fejlődésbeli elmaradások fejlesztése a csoportban, a csoport tevékenységeiben differenciált fejlesztés által	Fejlődésbeli elmaradásban érintett gyermekek

„Alapvető követelmény, hogy csak azokat a gyerekeket iskolázzuk be, akik már alkalmasak az iskolai követelmények teljesítésére”

A fejlesztés formái	A fejlesztés célja	A fejlesztés feladata	A fejlesztés érintettjei
Korrekciós fejlesztés	Azoknak a területeknek a rendezése, amelyekben a gyermek fejlődési elmaradást mutat.	A részképességek fejlesztése A fejlesztés kiindulópontja az a fejlettségi szint, ahol a funkciók még épek, jól működnek.	A korrekciós fejlesztést azoknál a gyermekeknél alkalmazzuk, akiknél Pedagógiai Szakszolgálat fejlődési elmaradást vagy tanulási nehézséget (BTM) diagnosztizált.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A fejlesztés közvetlen célja:

- a gyermek fejlődésében történő előrelépés biztosítása, a fejlődés egyenetlenségeinek, a fejlődés elmaradásainak csökkentése
- az észlelés pontosítása, differenciálása;
- a „totális érzékelő apparátus” kialakítása, (a különböző funkciók „egymásba rendeződése”, a szenzoros és motoros működések egyensúlya, koordinációja), amely minden esetben kísérője a motoros és észlelési megismerésnek.

Az iskolai problémák jelentős része tehát óvodás korban megelőzhető, időben korrigálható differenciált neveléssel, prevenciós és korrekciós neveléssel a pszichikus funkciók fejlesztésével.

A fejlesztés, nevelés alapja a fejlődés nyomon követése, a gyermek alapos ismerete.

6.4.5 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI A KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSÉBEN

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit (hely, idő, ötletek, eszközök, élmények),
- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésér,
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást,
- Minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez viszonyítva - igyekezzen fejleszteni.

6.5 A DIFFERENCIÁLÁS ÉS A SZEMÉLYES BÁNÁSMÓD SZÜKSÉGESSÉGE JELENLÉTE AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Gyermekeink szabad, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiségek és szociális lények, ezért joguk van a sajátos ütemű fejlődéshez.

A *gyermekcentrikus* pedagógiánk a gyermekek fejlődési eltérésében figyelembe veszi a gyermekek heterogenitását, eltéréseit. Az óvodának, az óvodapedagógusoknak ezért alkalmazkodnia kell a gyermek igen eltérő nevelhetőségéhez, és olyan fejlesztési feltételeket, nevelési körülményeket kell biztosítani, amely az összes gyermek egyedi nevelhetőségéhez igazodik, és mindegyik gyermeknél képes megvalósítani az általános nevelési célokat, alapkövetelményeket. Miután minden gyermek más és más, így igényeik és szükségleteik is mások, sőt azok megnyilvánulásai is más és más külső tünetet mutatnak, amelyet a nevelőnek kell értelmeznie, és az értelmezése alapján ki kell elégítenie, mert ez minden egyes gyermek érdeke, fejlődésének kulcsa. Ezt óvodánk, óvodapedagógusaink a differenciált, személyes bánásmóddal képesek biztosítani.

6.5.1 AZ EGYÉNI BÁNÁSMÓD ÉS A DIFFERENCIÁLT NEVELÉS ÉRTELMEZÉSE

Az egyéni, személyes bánásmód olyan nevelői magatartás és gyakorlat, amikor a nevelés során a pedagógus egyénileg, tehát minden gyermek személyiségét ismerve, szükségleteihez alkalmazkodva tervezi meg a gyermek számára a leghatékonyabb pedagógiai eljárásokat.

Egyéni bánásmódra tehát minden gyermeknek szüksége van, annak is aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az egyéni bánásmód következtében jellegzetessé válhatnak, „kivirulhatnak” rejtett vonásaik, és személyiségük egyedi, megismételhetetlen színeivel tehetik változatossá a közösség életét. Ahogy a gyermek alakul, változik a neki megfelelő bánásmód következtében, úgy változzék a vele kapcsolatos egyéni bánásmód is. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önértékelést és az alkalmazkodást.

A differenciálás egy bizonyos pedagógiai szemlélet. Jelent egyfajta érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermek másságához, s ennek érdekében fejlesztésükhöz a legmegfelelőbb pedagógiai módszereket választjuk ki.

A differenciálás

- *Egyfajta szemléletmód:* amely minden óvodapedagógusra kötelező érvényű - el kell fogadni az egyéni eltéréseket, tolerálni, de nem lemondva a fejleszhetőségről.
- *Fejlesztési stratégia* (az egyén lehetőségeiből kiinduló fejlesztés a követelményekben). A gyermeket figyelni kell, és hozzá igazítani a követelményeket (a gyenge pontokat nem hibaként értékelve, hanem lassabban fejlődés jeleként) sokszori ösztönzéssel esélyt adni a továbblépésre.
- *Metodikai eljárás:* amely a pedagógustól egy olyan módszerkombinációt követel meg, amelynek jellemzője a gyermek egyéni választási lehetőségei, a sokféle megoldás többszintű, lépcsőzetesen felkínált lehetőségei között.
- *Struktúra:* Szervezeti forma, amelynek variációival differenciáltan fejleszhető a személyiség egyéni, mikro és makro munkaformában.
- *Tartalmi struktúra:* egy tartalom mélyégében és terjedelmében való differenciálás (a tartalom feldolgozását is befolyásolja az adott csoport egyéni érdeklődése, műveltsége, tájékozottsága)

Egyéni bánásmódra, differenciált nevelésre azért van szükség, mert minden gyermek más és más, más adottságokat örökölnek a szülőtől, más környezeti ill. nevelő hatások érik őket, s ezek más személyiséggé formálják, alakítják őket. Nincs két egyforma ember, s így joga van minden gyereknek különbözni a többitől. Ennek alapján az egyéni bánásmódra, a differenciálásra szükség van azért, hogy a gyermek a neki megfelelő nevelésben, személyiségfejlesztésben részesüljön, s ezzel teljesítőképessége maximumát érje el.

A differenciált, egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van az óvodai élet minden napjában, alkalmazására szükség van a gondozásban, a nevelési feladatok és a gyermeki tevékenységek megvalósításában.

A gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek, melyek megnyilvánulnak:

- eltérő biológiai szükségleteikben (testi, idegrendszeri sajátosságaikban)
- adottságaikban (értelmi képességeik, kifejezőkészségük terén)

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- tapasztalataikban, egyéni élményeikben
- mozgásigényükben (túl mozgékony, megülő)
- társas magatartásukban, kontaktusteremtésükben (visszahúzó, aki mindenkivel rögtön megtalálja a hangot)
- érzelmeikben
- érdeklődésükben, aktivitásukban.

A gyermekek fejlődésében elfogadjuk az egyéni eltéréseket, toleráljuk egyéni fejlettségi szintjüket. nem mondunk le a gyermekek fejleszthetőségéről. A gyermeket figyeljük és hozzá igazítjuk a követelményeket (a tévedéseket nem hibaként értékeljük, hanem a lassabb fejlődés jeleként), sokszori ösztönzéssel, motiválással, egyéni, differenciált neveléssel esélyt adunk a tovább fejlődésre. A tévedéseket természetes jelenségnek tekintjük, segítjük a helyes megoldások felfedezésében, felismerésében. Fontos, hogy minden gyermek számára megtaláljuk, biztosítsuk a legmegfelelőbb utat a fejlődéséhez. Mindez már magában foglalja a differenciálást, azt, hogy a személyiség saját útját bejárva képes fejlődni, azt, hogy a fejlesztés nem azt jelenti, hogy felzárkóztatjuk a gyerekeket egy átlagszintre, hanem azt, hogy mindenki a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, gyermekek fejlődésének elősegítéséhez.

A differenciálásban benne van a másság jelenlétének természetessége is, annak kezelni tudása, sajátosságainak elfogadása és az egyénhez igazított fejlesztése. Az átlaghoz igazodó fejlesztési stílust fel kell váltani a gyermek fejlettségéhez igazodó fejlesztési stílusnak

6.5.2 A DIFFERENCIÁLÁS TERÜLETEI

Mivel differenciálhatunk?

- céllal
- motivációval
- időtartammal
- eszközökkel
- technikákkal
- tartalommal
- követelményekkel
- szervezeti keretekkel
- munkaformákkal - egyéni, mikro csoportos: együttműködéssel, munkamegosztással.

A **motiváltság** elérésében támaszkodhatunk a gyermek különféle késztetéseire, igényeire, szükségleteire. Ennek megjelenési módjai: Mozgásigénye, az óvodapedagógussal vagy a barátjával való együttlét vágya, kíváncsisága, érdeklődése, sikerélményre való törekvése, alkotásvágya, felfedezési vágya, esztétikai igénye, önmegvalósítási vágya, amelyek kihasználhatók vagy felkelthetők.

Az óvodapedagógus feladata: A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek szervezése, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezzenek a természeti és társadalmi környezetről.

Tartalomban való differenciálási lehetőség a gyermek igényére támaszkodik. Ez megnyilvánul a tartalom mennyiségében, mélységében, (részletezettségében, minőségében), a tartalmi részek egymásra építettségében, kapcsolataiban, a már meglévő tapasztalataiban /

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

ismereti anyagban, a gyermeki érdeklődés irányultságában (pl.: autók iránt, állatok iránt, stb.) azonos téma esetében vagy a témát kiegészítő tartalmi területen.

Az óvodapedagógus feladata:

- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére.
- Teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésben, az élmények gyűjtésében.

Célban, szintben való igazodás a gyermek igényeihez, tapasztalataihoz. A cél az egyes fejlődő képességek fejlettségének elérése, valamint jártasságok, készségek kialakulása érdekében azonos vagy eltérő szintű feladatok végzése; más eszközök bevonásával, vagy azok megkeresésével, egyszerűbb vagy bonyolultabb problémák felvetésével; kereső/kutató/felfedező módon.

A **módszerek** használata is igazítható a gyermek igényeihez. Beszélgetés, megbeszélés előnyben részesítése némely gyermeknél, vagy az elbeszélés, a bemutatás, szemléltetés, magyarázat módszereinek, eljárásainak megválasztása, vagy az értékelés módszerének különféle eljárásai (elismerés, megerősítés, dicséret, jutalmazás, bátorítás, ösztönzés, példaként kiemelés stb.).

A **munkaformák** igazítása a gyermeki igényekhez. Van olyan gyermek, aki szívesebben tevékenykedik egyénileg vagy párosan (óvodapedagógussal vagy a barátjával), csoportban (homogén vagy heterogén csoportban; vagy szimpátia alapján létrejött csoportban stb..) frontális körülmények között.

A **szervezés** módjának igazítása a gyermeki igényekhez. Kötött, kötetlen, mikro csoportban, kooperatívan.

Az **információk megszerzése** során a közvetítmód csatornájában való igazodás a gyermeki igényekhez. Auditív, vizuális, audio-vizuális, kinezetikus, komplex, interaktív, tárgyi, síkbeli, makett, manipulatív, kísérleti, természetes, mesterséges eszközök használatával, szimbólumok, technikai eszközök stb.

Az óvodapedagógus feladata: olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra a tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

Fontos, hogy minél megfoghatóbb legyen. Kevesebb verbális közlés, minél több szemléltetés, bemutatás.

A gyermek-pedagógussal **együtt töltött ideje**. Az egyénre fordított idő mennyiségében, minőségében (segítséget kérve-kapva, ráfigyelve, eligazítva, csak otlétként stb.)

A **nevelés stílusában** is igazodik az egyes gyermekek igényeihez Demokratikus, ráhagyó, diktatórikus, szeretetteljes, családi, elfogadó. Ügyel szavai tisztaságára, szándékai és cselekedetei szépségére. **Természetes** viselkedésében legyen domináns az elfogadás és a tolerancia.

Pedagógus szerepében is igazodik az egyes gyermekek igényeihez. Katalizáló, ösztönző, tanácsadó, segítségnyújtó, irányító, szabályzó, mellérendelt, alárendelt, fölrendelt viszonyban.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodapedagógus feladata:

- ösztönzi a gyermek problémamegoldását, az egyéni gondolkodási stratégiák kialakulását
- vezérlés, irányítás helyet a „segítés” készsége motiválja, de mindig csak ott és annyit tegyen, amennyit a gyermek fejlettsége igényel.

A **válaszadás módjában** való igazodás a gyermeki sajátosságokhoz. Szóban, rajzban, megmutatva, megsúgva, megépítve, elkészítve, megalkotva, kiválasztva a helyeset.

A **munkavégzés ütemében, tempójában** való igazodás a gyermekhez. A feladatvégzés sebességéhez való igazodás: lassú, gyors, időre, egyéni tempóban, kiegészítő feladatok adásával.

Önállóság fokában, segítségadás módjában való igazodás a gyermekhez. Önállóan, segítve, magyarázva, utánozva, bemutatva, megmutatva, együtt végezve kis segítséggel, együtt végzéssel, hivatkozással stb.

A gyermek oldaláról közelítve differenciáltan kezeljük a gyermekek

- problémamegoldását
- érdeklődését
- döntéshelyzetbeli magatartásukat
- a megvalósításhoz szükséges viszonyukat.

6.5.3 A DIFFERENCIÁLÁS, SZEMÉLYES BÁNÁSMÓD ALAPELVEI

- a gyermeki személyiség középpontba állítása,
- a gyermek érdekeinek mindenek feletti előtérbe helyezése,
- a gyermek testi-lelki szükségleteinek elfogadása és maradéktalan kielégítése
- a differenciált nevelésnek érvényesülnie kell minden gyermek esetében (differenciált nevelésre, egyéni, személyes bánásmódra minden gyermek szüksége van
- a differenciált nevelésnek érvényesülnie kell a gondozásban, a nevelési feladatok és a gyermeki tevékenységek megvalósításában
- a differenciált nevelés a gyermekek egész személyiségét hassa át (testi, lelki – értelmi, érzelmi, akarati -, szociális személyiségszférára)

A differenciálás, az egyéni bánásmód megvalósításának alapja a gyermekek alapos ismerete.
--

6.5.4 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI AZ EGYÉNI BÁNÁSMÓD, DIFFERENCIÁLT NEVELÉS, FEJLESZTÉS TERÉN

- Biztosítsa, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.
- Az óvónő mindig igyekezzék tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség. Senki sem kaphat semmiféle „címkét”, megkülönböztető jelzöt vagy elmarasztalást, mert a többitől eltérő külsejű vagy az adott helyzetben másképp gondolkodik, cselekszik, másképp fejezi ki magát, teljesítménye magatartása különbözik a többiekétől.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tűnjék ki valamiben, legyen olyan rá jellemző pozitív megnyilvánulás. A gyermek tapasztalatait, felfedezéseit, képességeit jól ismerő, erre építő, alkotó, együttműködő felnőtt tudja tolerálni az egyéni eltéréseket.
- Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára tegye közelivé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá.
- Tervezzon minden helyzetben több fokozatban, minőségben, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét. Ha a gyermek az általa választott szinten teljesít, továbblépésre ösztönzi sikerélménye, így bonyolultabb, újabb feladatokat vállal. Bízunk a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.
- Figyelje a gyermeket és igazítsa hozzá a követelményeket, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelni, hanem a lassabban fejlődés jeleként. Differenciált fejlesztés nélkül nem valósítható meg az individualizálás. Hiánya hatást vált ki, aminek következtében a lassabban haladó gyermekek, akiknek többszöri gyakorlásra van szükségük, sok kudarcot élnek meg és negatív élményeik csökkentik, vagy kioltják a tanulás örömet. Azok viszont, akik gyorsabban haladnak, az alul terhelés következtében megszokják a kis erőfeszítéseket, a könnyű sikereket is ez unottá teszi őket. Azok a gyermekek, akik a saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, kreatívak. Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni.
- Az óvodapedagógus személye, attitűdje legyen együttműködésre kész, éreztesse támogató fegyelmét, a segítségnyújtás biztonságát.
- Nem alakulni akarni kell a gyermeket, hanem alakulni hagyni. A differenciálás a gyermek oldaláról a döntés és a választás lehetőségét jelenti, ezt minden helyzetben be kell építeni. Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni. A döntéseiben már benne foglaltatik a fejlettsége, felméri a gyermeknek melyik szint, feladat tevékenység, eszköz, tartalom, szerep stb. felel meg, melyiket tudja eredményesen felhasználni. Majd, ha hagyjuk, a kezdeti sikereken felbuzdulva önmagának nehezíti a feladatokat.
- Biztosítsa minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét. Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is, aki sajátos - pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet. Az egyéni bánásmód következtében is jellegzetesség válhatnak, „kivirulhatnak” rejtett vonásaik, és személyiségük egyedi, megismételhetetlen színeivel tehetik változatossá a közösség életét. Ahogy a gyermek alakul, változik a neki megfelelő bánásmód következtében, úgy változzék a vele kapcsolatos egyéni bánásmód is. Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel kell segíteni az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.
- Az óvodapedagógus tudatosan átgondolt, feltételteremtő megtervezett szerepét soha nem adhatja fel. Ösztönözzön, modelláljon.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI ÓVODAI NEVELÉSÜNKBEN

7.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

A kisgyermek még nem képes felelősségteljes élni, ki van szolgáltatva a felnőtteknek, életmódjának alakulását, ezért az a környezet határozza meg, amelyben él, elsősorban a család, a család életmódja, szokásai.

Óvodáskorban, ezért fontos szerepet kap a helyes szokások kialakításának megalapozása, helyes mintaadással, pozitív példamutatással.

7.1.1 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek

- egészséges életviteligényének alakítása,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- testi fejlődésük elősegítése.

Az egészséges életmódra nevelés feladatai

- egészségvédő szokások kialakítása, amelyek hozzájárulnak a gyermekek egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához
- az egészségre káros szokások megelőzése
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- a betegségek megelőzése
- balesetek megelőzése.

Az óvodai nevelés során az egészséges életmód alakítása azt jelenti, hogy kialakul a kisgyermek igénye a személyi és környezeti higiéniára, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére, egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására.

7.1.2 A GYERMEK GONDOZÁSA, A TESTÁPOLÁS, A TISZTÁLKODÁS, AZ ÉTKEZÉS, AZ ÖLTÖZKÖDÉS, A PIHENÉS, EDZÉS BETEGSÉGMEGELŐZÉS ÉS AZ EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS SZOKÁSAINAK ALAKÍTÁSA

7.1.2.1 A gyermekek gondozása

Az egészséges életmód alakítását a gondozás, nevelés, egészségnevelés egységében valósítjuk meg.

Az egészséges életmód alakítása ezért

- egyrészt nevelési
- másrészt gondozási feladatokat ölel fel.

A gondozás feladata az egészséges életmód alakításában a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése. Az egészségnevelés feladata olyan egészségvédő szokások kialakítása, amelyek hozzájárulnak a gyermekek egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához.

A gondozás biztosítja

- a zavartalan fejlődést,
- a gyermek egészségének védelmét, edzését, megőrzését
- a szervek, szervrendszerek védelmét, fejlesztését,
- a gyermekek egészséges fejlődését
- magában rejtő betegségek megelőzését
- egészségvédelmét
- az egész személyiség alakulását, fejlődését

7.1.2.1.1 Szokásalakítás szerepe a gondozásban

A szokás, begyakorlás, beidegződés útján szükségletté vált tevékenységi forma. A gyermekeket hozzá kell szoktatni, hogy egészségesen éljen, elsajátítsa az alapvető higiéniai szokásokat, ismereteket; egészségesen táplálkozzon és megszokja a rendszeres testmozgást. Az egészségügyi szokások kialakításában **az óvodáskor alapozó jellegű**, ez az időszak a legalkalmasabb a személyi, környezet higiénia **alapkészségeinek begyakorlására, a szokások kialakítására**. Az alapkövetelményeket a gyermekeknek meg kell ismerniük, azokat következetesen és rendszeresen gyakoroltatni kell, amíg a helyes cselekvésmódok megszilárdulnak, szokássá válnak.

A szokások egyrészt a biológiai szükségletek kielégítésével kapcsolatosak (székletürítés), másik részük tanult viselkedés a szocializációs folyamatnak alárendelve (öltözködés). Az első periódusban a szokások kialakítása teljesen a felnőttek tevékenységétől függ (pl. öltöztetés: cipő bekötése, kabát begombolása stb.). Későbbiekben e folyamat fokozatosan kiegészül a gyermek aktív közreműködésével, majd a harmadik fázisban már a gyermekek a szokások teljesen önálló alakítói (a felnőtt figyelemmel kísérése mellett).

Az egészséges életmód szokásainak kialakításában fontos szerepe van a *felnőttek szeretettejes* közelségének, együttműködésének a gyermekcsoporttal. A nevelési módszerek az ismétlés, a gyakorlás, a következetesség, az ellenőrzés a fejlődés különböző fázisaiban eltérő sorrendben és mértékben érvényesülnek. Az egyes eljárások, módszerek aktuális dominanciája függ az életkortól a kialakítandó szokás tartalmától, s a gyermekek szokás-együttesének nagyságától és minőségétől.

Ennek megfelelően beszélhetünk

- új szokások kialakításáról,
- a már meglévők megerősítéséről
- vagy esetleges korrekciójáról,
- illetve teljes kiiktatásáról, gátlás alá helyezéséről.

A szokások kialakításának feltétele az érzelmekre építés, majd fokozatosan az értelemre építés a követelmények elfogadásában, továbbá a derűs légkör biztosítása, a játékra, a játékosságra építés a gyakoroltatás periódusában.

7.1.2.1.2 Szükségletek szerepe a gondozásban

A közvetlen gondozási feladatok a **testi szükségletek kielégítésére, az egészségnevelés pedig a testi, szomatikus egészség védelmére** vonatkoznak. A szükségletek kielégítésében a gondozás a *szükségletekhez igazodó, személyre szabott segítségnyújtás*.

Az óvodás korú gyermek nem mindig ismeri fel szükségleteit (pl.: szomjúság, mozgásszükséglet), és nem minden esetben tudja azt önállóan kielégíteni. Szüksége van még

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

a gondozási szükségleteit kielégítő, segítő felnőtt személyére, szeretetére. A biológiai szükségletek kielégítésére irányuló teendőink jelentik a testi szükségletekkel kapcsolatos gondozási feladatokat.

A gondozás során egyrészt tekintettel kell lennünk a gyermek pillanatnyi igényeire, szükségleteire, másrészt a szervezet fejlődésével együtt járó szükségletekre (mozgásigény) is. Ugyanakkor különbséget kell tennünk a pillanatnyi gyermeki óhajok, vágyak, kívánságok és a valós szükségletek között.

A szükségletek jogos kielégítése a fejlődő szervezet érdekében történik, a kívánságok pedig ellentétesek is lehetnek a gyermek érdekeivel. Számolnunk kell azzal is, hogy nem mindenkinél van összhangban a szervezet szükséglet szintje az igényelt vagy éppen nem igényelt szükséglet szinttel. (Pl. levegőn tartózkodás, mozgásigény.)

7.1.2.1.3 A fejlődés biztosítása a gondozás során

Óvodába lépéskor a gyermekek a testápolás, öltözködés, étkezés önkiszolgálási tevékenységeiben, különböző fejlettségi fokon állnak, eltérő ütemben fejlődnek. A cél az, hogy a gyermekek az önkiszolgálásban, saját cselekvőképességükhöz, saját magukhoz viszonyítva eljussanak az óvodáskor végére a fejlődés optimális szintjére.

A szükségletek kielégítésében a szükségletekhez igazodó, személyre szabott segítségnyújtás, mértékét, terjedelmét, gyakoriságát és formáját a segítségre szoruló gyermek fejlettsége, önállósági foka határozza meg.

Ezért **a gondozás során alapkövetelmény**, hogy a gyermekeknek mindig csak annyi segítséget nyújtunk a gondozási tevékenységekben, amennyit az önállóság foka szerint ténylegesen igényel. A gyermekek túlgondozása, illetve alul gondozása a személyiségfejlődésben káros következményeket okoz.

A gyermekek túlgondozásáról akkor beszélünk, amikor a gyermek helyett a felnőtt olyan tevékenységet is elvégez, amit már a gyermek önállóan is el tudna végezni, pl.: amikor a szülő, vagy óvodában az óvodapedagógus, dajka öltöztetésekor a gyermekre feladja a kardigánt pedig a gyermeknek csak a gombolás okoz nehézséget. Következésképpen: a gyermek önállóságának hanyatlása, fejlődésben való megakadás, feleslegesség, haszontalanság érzés kialakulása, függőség erősödése a felnőtthez, szükségletek leépülése;

A gyermek alul gondozásáról akkor beszélünk, amikor a gyermek azokban a tevékenységekben nem kap segítséget, amelyeket önállóan még nem tud elvégezni, pl.: a szülő, óvodapedagógus, dajka csak leteszi a gyermek elé a pulóvert, de nem segít neki felvenni. Következésképpen: izoláció (elszigeteltség) erősödik, igények visszafejlődnek, bizalomvesztés a felnőtt iránt, tehetetlenség érzése, negatív énkép kialakulása.

A fejlődést segítő gondozás alapja az általános életkorra jellemző sajátosságokon túl, a *gyerek* egyéni fejlettségi szintjének, önállósági fokának alapos ismerete.

Az óvodás gyermek testi szükségleteinek kielégítése mind az óvodapedagógus, mind a dajka feladata. Ezért tisztában kell lenniük azzal, hogy

- a fellépő testi igények, szükségletek a gyermek viselkedéséből következtethetőek, így azok tetten érhetőek, kielégíthetőek
- eleinte a gyermek általában nincs tisztában ezekkel a fellépő szükségletekkel, és azzal sem, hogy mely érzések, milyen szükségletek megjelenését érzetik vele, csak

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

diszkomfort érzete jelzi számára és az óvodapedagógus számára is. A későbbiekben azonban a jelzések tudatosulnak a gyermekben.

Az óvodapedagógus, dajka kötelessége:

- elégítse ki a gyermekek jelentkező szükségleteit,
- ismertesse fel, fedeztesse fel, ébressze rá a gyermeket a jelentkező szükségleteire, és tudatosítsa benne szükségleteit,
- segítse elő, hogy kulturált, szocializált formában elégítse ki szükségleteit
- a rendszeres szükséglet-kielégítés mentén érje el, hogy a gyermekben az egészséges életmód e szokásai kialakulhassanak és értékként beépülhessenek a gyermeki személyiségbe.

A gyermek mindenképp felett álló és a gyermek érzelmi biztonságának érdekében a gyermekek legalapvetőbb testi szükségletek kielégítése során az óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkája követelmény a gondozási feladatokban.

7.1.2.1.4 Szervezési feladatok a gondozási tevékenységekben

Szervezési feladatok nélkül nem oldható meg sem a gondozás, sem a nevelés. A gondozási tevékenységek megszervezése biztosítja a gondozási feladatok zavartalan megvalósítását, kiküszöböli a gyerekek felesleges várakoztatását, holtidőt.

Az óvodapedagógusoknak ezért, nagy körültekintéssel kell átgondolniuk az egyes gondozási tevékenységek megszervezését. A szervezési feladatok megvalósításában fontos az óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkája.

7.1.2.1.5 Pedagógiai elvek a gondozásban

A gondozásban alapvető pedagógiai elv

- *Az értő figyelem*, a gyermek szükségleteinek felismeréséhez, megértéséhez;
- A megfelelő érzelmi, bizalomra épülő, bensőséges kapcsolat kialakítása a gyermekkel. Ehhez a felnőtt nagyfokú türelmére, toleranciájára, a gyermek megértésére van szükség. A gondozásban közreműködő felnőttek (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) szavai, tettei, hangsúlya, mozdulatai gondozás közben is figyelmet, elfogadást kell, hogy közvetítsenek a gyermek felé;
- *A gondozás megfelelő légkörének biztosítása*. A gyermeket születése pillanatától befolyásolja, neveli mindaz, ami körül veszi, ami történik-, és ahogy történik vele, körülötte. A gondozás, a gondozás műveletei során arra kell törekedni, hogy a gondozás kellemes élmény legyen a gyermek számára, melyet a gondozás módja (tapintatos, türelmes, bánásmód) és a felnőtt személyisége (kedves, segítőkész, empátikus stb.) határoz meg. Ez lesz az alapja a gyermek és a felnőtt jó kapcsolatának, a gyermekben kialakul a bizalom a felnőtt személye iránt;
- *A gyermekek fokozatos szoktatása az önállóságra, az önkiszolgálásra*, figyelembe véve az egyéni különbségeket, igényeket;
- *Sürgetés mentes, elegendő idő és gyakorlás biztosítása* a gondozási tevékenységekre, annak érdekében, hogy a gyermek egyre önállóbb legyen szükségletei kielégítésében. Az elegendő idő mennyisége gyermekenként változik, a gyermek egyéni szükségleteinek, fejlettségi fokának függvényében. A felnőtt ne sűrítse, de ösztönözze, segítse abban a gyermeket, hogy szükségletei körüli teendőket közösen, a felnőttel együttműködve, egyre önállóbban elégítse ki. A sürgetés, a kapkodás nem nyújt kedvező körülményt az önállóság gyakorláshoz, kedvét veszi a gyermeknek.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- *A szülővel való együttműködés*, az óvodai és a szülői elvárások, nevelőmunka összehangolása a fejlődés érdekében;
- *A pedagógus-pedagógus és pedagógus-dajka munkájának összehangja* annak érdekében, hogy a gondozásban, a gondozás szokásalakításában azonos követelményeket állítsanak fel és várjanak el a gyermekektől;
- *A gyermek fejlettségéhez igazodó gondozás, segítségnyújtás*. A segítségnyújtás mértéke figyelembe veszi a gyermek valós szükségletét, igényét, a gyermek önállósági fokát (túlgondozás következményei!)

7.1.2.2 Testápolás

A testápolási tevékenység magába foglalja a kéz, - és arcmosás, haj, köröm, - és fogápolás, orr tisztántartásának nevelési, gondozási tevékenységeit.

A testápolás a szokásalakítással, a szokások rendszeres és következetes gyakorlásával, gyakoroltatásával

- védi a gyermek egészségét
- fejleszti, formálja a gyermek izlését
- alakítja a gyermek testének tisztaság iránti igényét;
- fejleszti a gyermek önállóságát a testápolási teendők végzésében

A testápolás kétféle értelmezésben szerepel: egyfelől jelenti az ápolts test folyamatos tisztán, rendben tartását, (erre minden gyereknek szüksége van az óvodában is: pl. kéz- és arcmosás, fogmosás, fésűlködés); másfelől pedig az ápolatlanság megszüntetését.

A tisztálkodás szokásalakítás gyakorlása során meg kell tanítanunk a gyermekeket

- a tisztálkodás szükségére
- a helyes tisztálkodásra, (kéz, arc, - és fogmosásra, a körmök tisztán tartására)
- a WC használatára
- a helyes orrfújásra, az orr tisztántartására
- a tisztálkodási eszközök helyes használatára (szappan, törölköző, fogkefe, körömkefe, papír zsebkendő, WC papír)
- a tisztálkodás helyes sorrendjére
- arra, hogy tükör előtt ellenőrizzék arcuk tisztaságát, hajuk rendezettségét
- a köhögés, tüszentés, papír zsebkendő használat etikettjére
- a mosdó, a WC, a tisztálkodási eszközök rendben tartására.

A testápolás során arra neveljük, szoktatjuk a gyermekeket, hogy

- étkezések, WC használat előtt és után, manuális, udvari tevékenységek és mozgásfoglalkozás után mossanak kezet, szükség szerint használják a körömkefét, mossák meg arcukat is;
- kéz, - és arcmosáskor ruhájuk ujját - szükség szerint - húzzák fel, tisztálkodás után tűrjék le;
- takarékosan használják a folyékony szappant;
- ügyeljenek a víz mennyiségének használatára, ne folyassák feleslegesen a vizet;
- kézmosás után zárják el a mosdócsapot, rázzák le kezüket a mosdó felett,
- kezüket töröljék szárazra,
- a törölközőt nem szükséges levenni a törölközőtartóról, ha mégis leveszik azt, használat után felszólítás nélkül akasszák a helyére;
- a tisztálkodás (étkezés utáni arcmosás, fogmosás) végeztével a tükör előtt ellenőrizzék arcuk tisztaságát;

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- szükség szerint a kéz nagyobb szennyeződésével járó tevékenységek után először a mosdót használják, majd a WC-t, egyéb esetben arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy először a WC-t, majd a mosdót használják;
- WC használatakor a függönyt maguk után húzzák be, majd a WC használat után húzzák el (jelezve ezzel, hogy szabad a WC);
- a kisfiúk a WC ülőkét hajtsák fel, állva pisiljenek, a WC tetejét minden esetben hajtsák le öblítés után;
- csak szükséges WC papír mennyiséget használjanak,
- ebéd után rendszeresen mossanak alaposan fogat;
- köhögéskor, tüsszentéskor a zsebkendőt, illetve kezüket tegyék a szájuk elé. Tüsszentés, orrfolyás esetén a megszokott helyről vegyék el a papír zsebkendőt, igény és szükség szerint fújják ki az orrukat, használat után dobják a papír zsebkendőt a papírkosárba. Tüsszentés, orrfújás után mossanak kezet és/vagy fertőtlenítsék kezüket;
- alkalom és szükség szerint fésülködjenek meg (pl.: udvarról bejövet, pihenés, mozgásfoglalkozások után).
- merjenek, kérjenek segítséget, ha szükségét érzik annak
- ügyeljenek a mosdó, a tisztálkodási eszközök, WC rendjére
  - a mosdóban a vizet nem fröcsköljék szét,
  - kézmosás után ügyeljenek arra, hogy ne csöpögtessék végig a kezükről lecsöpögő vízzel a padlót;
  - ne dobálják szét a WC papírt, a leesett papírdarabot dobják a WC-be, a WC-t minden esetben húzzák le maguk után
  - ügyeljenek a mosdókagyló rendjére amennyiben a mosdókagyló szennyezetté válik, (kiköpött fogkrém, festék kimosott ecset, ecsettál által stb.) kézzel, vagy ronggyal tisztára kell mosni
  - a tükör tisztaságára ügyeljenek (pl. ne fröcsköljék le vízzel, vizes kézzel ne maszatolják össze azt stb.)
  - a leesett törölközőt fel kell venni, a helyére kell akasztani, illetve erre társukat is figyelmeztessék
  - ügyeljenek a fogápolószerek tisztántartására. fogmosás után fogkefájukat, fogmosópoharukat folyó víz alatt mossák el, tartásuk tisztán;

Általános szokásrend: kerülnünk a gyermekek mosdóba való csoportos kivezetését, a sorakoztatást a felesleges holtidő, a zsúfoltság elkerülése érdekében.

A testápolás tárgyi feltételei

A szokásalakítás érdekében az óvoda biztosítja

- a papír zsebkendőt,
- WC papírt
- folyékony szappant
- kézfertőtlenítő szert (járványos időszakban, vírusfertőzés idején)
- gyermekenként jellel ellátott
  - törölközőt
  - fogkefét
  - fogmosó poharat
  - fésűt.

A kisebb gyermekek a tisztálkodást mindig felnőtt jelenléte mellett, a felnőtt ellenőrzésével végzik.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodában biztosítjuk a gyakori, alapos szappanos (fertőzéses, járványos időszakban a fertőtlenítő) kézmosást napközben napirendben meghatározott étkezések előtt és után, illetve minden olyan tevékenység után, ami a kéz piszkosságával (manuális tevékenységek - gyurmázás, homokozás- mozgásfoglalkozások stb.) jár, valamint minden olyan tevékenység után (orrfújás, tüsszentés, kertészkedés, WC használat) amelynek során baktérium tapadhat a gyermek kezére.

A kézmosás alaposságát, annak helyes technikáját rendszeresen ellenőrizni, szükség szerint segíteni kell a fertőző betegségek csökkentése érdekében is. Az óvodai szokásrendnek biztosítani kell, hogy a gyermek akkor mehessen WC-re, amikor akar és szükségleteit társaitól elválasztva, nyugodt körülmények között végezhesse el. Szükség szerint, ha a körmök szennyezetté válnak (homokozás, kerti munkák, festés stb.) a mosdóhasználat során körömkefét használunk a tisztálkodás során. A kéz és a körmök tisztántartásával célunk a bélférgesség megelőzése.

Az óvodában naponta többször, illetve szükség szerint át kell fésülni főleg a hosszú hajú lányok haját (pihenés után, torna után stb.). A gyermekek látásának és egészségének védelme érdekében a hosszú hajú lányok haját össze kell fogni (haja ne lógjon a szemébe, ne hulljon az ételbe, bizonyos tevékenységeknél ne zavarja a gyermek munkáját (festés, rajzolás).

A fogak romlását elsősorban a cukorfeleségek egyoldalú fogyasztása, az intenzív rágás és fogápolás hiánya okozza. A fogápolás, száj higiénére való nevelés a gondozás fontos mozzanata. Az óvodában kerüljük az édességek fogyasztását, helyette naponta nyersen fogyasztott zöldséggel, gyümölcscsel kínáljuk a gyermekeket, melyek nemcsak egészségesek is, hanem intenzívebb rágásra ösztönzi a gyermekeket. A fogmosást a kisebb gyermekeknél kezdetben szájöblítéssel kezdjük, majd ezt követően rendszeresen ebéd után fogat mosnak a gyermekek az óvodában. A fogzománc védelme érdekében figyelünk arra, hogy túl meleg-hideg ételt, italt ne fogyasszanak a gyerekek.

A kisebb gyermekek még nem tudják önállóan és helyesen orrukat kifűjni, ezért annak segítése és helyes technikájának megtanítása fontos feladatunk. A nagyobb gyermekeknél már csak ellenőrizni szükséges a helyes orrfűjés technikáját.

A tisztálkodó eszközök önálló használatának elsajátítása, főleg a három-négyéveseknél, éppen olyan kiemelt feladata az óvodának, mint minden más egyéb nevelési feladat. E tekintetben még a gondosan ápolt gyerekek is segítségre szorulnak, s még körükben is érvényesül a differenciált segítségadás, akár az önállóság hiánya, akár az első hetekben fellépő gátlásosság okán is.

7.1.2.3 Öltözködés

Az öltözködés a szokásalakítással, a szokások rendszeres és következetes gyakorlásával, gyakoroltatásával

- védi a gyermek egészségét, véd az időjárás viszontagságaitól, véd a hőmérséklet változásai ellen,
- fejleszti a gyermek esztétikai ízlését, igényét, igényességét öltözködésével szemben.
- fejleszti a gyermek önállóságát.

A gyermekek egészségének védelmét a gyermekek időjárásnak és hőérzetének megfelelő öltözködés által biztosítjuk.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az öltözködés szokásalakítás gyakorlása során meg kell tanítanunk a gyermekeket

- az öltözködés helyes sorrendjére
- az igényes öltözködésre
- az öltözködéshez szükséges munkafogásokra, (ruhaujjának kifordítása, feltűrése, gombolás, cipőfűző megkötése stb.)
- arra, hogy tükör előtt ellenőrizzék külső megjelenésüket, ruházatuk rendezettségét
- ruházatuk, ruhadarabjaik gondos kezelésére (ruhadarabok összehajtására)
- öltözőszekrényük rendben tartására.

Az öltözködés során arra neveljük, szoktatjuk a gyermekeket, hogy

- az öltözködés, vetkőzés megfelelő sorrendjében öltözzenek, vetközzenek
- a padon ülve öltözzenek, vetközzenek, ne üljenek le a földre az öltözködés, vetkőzés során
- igényesek legyenek önmagukkal, öltözködésükkel szemben *(ügyeljenek arra, hogy ne lógjon a cipőfűzőjük, ne álljon ferdén a nadrág rajtuk, be legyen tűrve a derekuk, sorba legyenek begombolva a gombok a kabátjukon stb.)*
- gondosan bánjanak ruházatukkal, *(ruhadarabjaikat ne szórják le a földre, azokat gondosan hajtsák össze, tegyék azokat a helyükre)*
- szükség esetén türelmesen várjanak a felnőtt segítő közreműködésére
- az öltözködés sorrendjének megfelelően vegyék el az öltözőszekrényből ruhadarabjaikat *(ezzel elkerülhető a ruhadarabok összekeveredése, a ruhadarabok földre kerülése)*
- vetkőzés során a levett ruhadarabot rögtön tegyék a helyére *(jellel ellátott öltözőszekrénybe, fogasra kell tenni)*
- merjenek, kérjenek segítséget, ha arra szükségük van az öltözködés, vetkőzés során
- vegyék észre és szükség szerint, hőérzetüknek megfelelően korrigálják öltözködésüket
- ügyeljenek az öltöző, öltözőszekrény, az öltözőszekrényben tárolt személyes holmijaik rendjére
  - az öltözködés, vetkőzés sorrendjének megfelelően vegyék el és rakják el ruházatukat *(ezzel elkerülhető a ruhadarabok összekeveredése, a ruhadarabok földre kerülése)*
  - a levetett cipőket párban, egymás mellé helyezték el
  - a levetett ruhadarabjaikat gondosan összehajtva rakják be szekrényükbe
  - az öltöző elhagyása előtt ellenőrzik, az öltöző, öltözőszekrényük rendjét.

Általános szokásrend: A zsúfoltság, a felesleges várakozás, a gyermekek bemelegedésének elkerülése érdekében - *udvari tevékenység, levegőzés alkalmával* - nem várjuk meg az összes gyermek egyszerre történő felöltöztetését, felöltözését, 4-5 gyermek elkészülte után az egyik felnőtt udvarra viszi az elkészült gyerekeket, ahová ezután folyamatosan érkeznek a többi gyermekek.

Az öltözködés tárgyi feltételei:

- öltözőszekrény
- fogas
- jellel ellátott
  - váltócipő
  - váltóruha *(kortól függetlenül, mert ha bepisil, ha leönti magát, elesik, sáros lesz a ruhája, leeszi magát, át kell a gyermekeket öltöztetni)*
  - réteges öltözködést biztosító ruhanemű.

E gondozási feladatunk során fontos, hogy a gyermekek ruházata mindig tiszta, rendezett legyen. A rendezett külsőhöz hozzátartozik, hogy ne lógjon a cipőfűzője, ne lógjon ki a trikó a ruha alól, ne lógjon rajta a nadrág, a gombok sorrendbe legyenek begombolva stb. Ha a gyermek leette magát, leöntötte folyadékkal ki kell cserélni a ruházatát, a gyermeket át kell

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

öltöztetni. A gyermek rendezett, tiszta öltözetére, a gondozott megjelenésre egész nap folyamán oda kell figyelni. Az óvónőnek, dajka néninek napközben is folyamatosan kell ellenőrizni a gyermekek külsőjét, ruházatának gondozottságát. Ha hiányt észlelünk, azt azonnal pótolni kell.

A 3-4 éves gyermekek még sok segítséget igényelnek ebben a tevékenységben, hiszen nem képesek a finomabb mozgások elvégzésére. A 4-5 éves gyermekek egyre ügyesebbek, önállóbbak, kevesebb segítséget igényelnek, képesek a ruházatuk önálló fel, illetve levételére, apróbb gombokat azonban még ők sem képesek gombolni, cipőjüket sem képesek még megkötni.

A kisebbeknél a türelemre és kivárára nevelés is fontos feladat, hiszen az öltözködésben még sok a segítséget igénylő gyermek, nehezen tudják türelmesen megvárni, míg a segítségben rájuk kerül a sor. A kisebb gyermekek öltöztetésében igénybe vehetjük a nagyobb, önálló gyermekeket, akik segítségünkre lehetnek a kisebbek öltöztetésében.

Az iskolás kor előtti gyermekek jó esetben már nem igényelnek segítséget, teljesen önállóan képesek minden ruhadarabot fel és levenni.

Az öltözködésben is, mint minden más tevékenységben is fontos a türelem, a kivárá, a példamutatás, a kommunikáció. Kedvet kell csinálni az önállóság gyakorlásához, nem el kell venni a gyermekek kedvét az öltözködéstől. A sürgetés, a kritizálás, negatív bírálat hátráltatja a folyamatot, kedvét veszi a gyermekeknek. Örülnünk kell minden apró eredménynek, fejlődésnek, amit a gyermek elért.

A praktikus ruházat jellemzői az óvodában

A megfelelő ruházatban a gyermek nem fázik, nincs melege, védi testét, végtagjait, szabad, kényelmes mozgást biztosít.

Ennek érdekében a gyermek ruházata

- igazodjon az időjáráshoz (ne az évszakhoz)
- legyen kényelmes, célszerű az óvodai tevékenységekhez. Gyakran tapasztaljuk, hogy a szülők divatosan járatják gyermeküket óvodába, ami sok esetben gátolja a gyermekek szabad mozgását, egyéb tevékenységben való részvételét. Kényelmes és célszerű az a ruházat, melyet a gyermeknek nem kell féltetnie, hogy koszos lesz, elszakad stb.
- ne gátolja a gyermek vérkeringését (szorító ruhadarabok, pl.: öv; szűk farmer)
- a ruha mérete ne akadályozza a gyermek látást (sapka), mozgását (pl. szűk farmer)
- legyen réteges, a réteges öltözködéssel biztosítani tudjuk az időjárásnak, a gyermek testhőmérsékletnek megfelelő öltözködést (vannak fázósabb, izzadósabb gyermekek). Fontos, hogy az óvodában legyen ezért többrétegű, változatos ruhadarab a gyermekek öltözőszekrényében.

A gyermek cipője:

- legyen kényelmes, a kényelmes cipő lehetővé teszi a gyermek balesetmentes, szabad mozgását, a lábizmok erősödését,
- talpa legyen hajlékony,
- legyen megfelelő méretű,
- tartsa a gyermek lábát.

A gyermek ruházata, cipője igazodjon a gyermek önállóság fokához, hogy az öltözködésben együtt tudjon működni a felnőttel, ne szoruljon folyamatosan a felnőtt segítségére. A szűk cipőket, télen az 5 ujjas kesztyűket sokszor még felnőttek sem tudják ráadni a gyermekekre,

nemhogy a gyermek maga vegye fel önállóan. Nem célszerű 3 éves gyermekekre sok apró gombos kardigánt ráadni.

Az óvodában nem engedjük meg a papucs, a kopogós cipő használatát, egyrészt balesetveszélyes, másrészt gátolja a gyermeket mozgásában.

7.1.2.4 Környezet higiénia, környezetünk rendben tartása

Az egészséges életmódra nevelés fontos része a szűkebb és tágabb környezetünk rendben tartása.

A környezet rendjének szokásalakítása, a szokások rendszeres és következetes gyakorlása, gyakoroltatása, fejleszti a gyermek esztétikai ízlését, igényét, igényességét környezetével szemben.

A rendszeres és következetes gondozói munka révén a gyermekek megszokják, hogy ügyeljenek környezetük és személyes holmijaik rendben tartására, mindezekkel szemben igénylik a rendet, tisztaságot.

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobák és az egyéb közösségi terek, az óvoda udvara, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia iránti igény kialakulhasson az óvodásokban. Feladatunk, hogy a környezetünk megőrzésére pozitívan ösztönözzük a gyermekeinket, és megalapozzuk a környezetvédő magatartást. Környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében. Feladatunk, hogy a rendellenességre felhívjuk a figyelmüket, annak megszüntetésébe bevonjuk a gyermekeket. Az óvónő, dajka maga is ügyeljen a rendre, tisztaságra, nyújtson példát a gyermekek számára.

Arra neveljük, szoktatjuk a gyermekeket, hogy ügyeljenek

- **személyes holmijaik, öltözőszekrényük rendben tartására, rendjére**
- **a mosdó, öltöző rendjére** (*a szokásalakítás feladatai a tisztálkodás, öltözködés tevékenység szoktatási feladataiban olvasható).*
- **a csoportszoba rendjére**
  - a csoportszobában, a megunt játékot el kell rakni magunk után
  - csoportszobában a földre leesett játékot fel kell venni
  - a játékok elrakását a játék kijelölt helyére tesszük
  - a játékelrakás során ügyelnek a játékok gondos elrakására, a polc, babakonyha stb. esztétikájára, a játékok esztétikus elhelyezésére
  - csoportszoba nagyobb átrendezésével járó tevékenységek vagy nagyobb rendtelenséggel járó vizuális tevékenységek után segédkeznek a csoportszoba, az asztalok rendjének visszaállításába, illetve maguk körül rendet tesznek (kidobkák a felesleges papírhulladékot, helyére teszik a használt ollót stb.
  - aktívan vegyenek rész a csoportszoba díszítésébe
  - étkezéskor az asztal esztétikus megterítésére, ügyeljenek az asztal rendjére.
- **az udvar rendjére**
  - az udvaron a megunt játékot rakják el maguk után
  - orrfújás után használják az udvari szemetest,
  - az udvaron ne szemeteljenek, ha szemetet találnak dobják a szeméttárolóba
  - vigyázzanak az udvar és a tágabb környezet növényeire,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- kertünk, tágabb környezetünk növényeit ne tapossák össze; ne törjék le a fák ágait, leveleit nem tépjék le
- aktívan részt vesznek az évszakhoz kapcsolódó kerti munkákba, mellyel környezetünk esztétikájához járulnak hozzá (falevelgyűjtés, gereblyezés, kiszóródott homoksöprés stb).

A környezetünk rendben tartásának, óvásának további feladatait programunk „A természeti, társadalmi valóság megismerése és a Munkatevékenység című fejezete tartalmazza”.

7.1.2.5 Táplálkozás, étkezés

A táplálkozás alapvető feladata a szervezet tökéletes működésének biztosítása.

A tápanyagfelvétel a játék, a mozgás vagy más tevékenység során elhasznált energiát pótolja, a növekedés és a fejlődés alapfeltétele.

Az óvodában a gyermekek étkeztetését a gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény gyermekétkeztetésre vonatkozó rendelkezései szerint szervezzük meg.

Az óvodában a fenntartó biztosítja a gyermekétkeztetést. A gyermekek számára az óvoda déli meleg főétkeztést, valamint reggeli, uzsonna formájában két kísétkeztést biztosít. Tízóráira a gyermekeket zöldséggel vagy gyümölcssel kínáljuk. A meleg étkeztést a fenntartóval kötött szerződés alapján a Fa-Ló étterem, a kísétkeztéseket az óvoda tálalókonyháján dolgozó alkalmazott biztosítja.

A gyermekek étkezésének étlapját külsős - fenntartóval kötött szerződés alapján - ételmezésvezető állítja össze, két hét időtartamra. A napi étkezés mennyiségét (adagolás) és energiatartalmát, a nyersanyag normát, az étkeztetés szabályait a 37/2014. EMMI rendelet írja elő. Az étlaptervezés, valamint a gyerekek napi étkezési adagjának biztosítása a fent említett rendelet figyelembevételével történik.

A közétkeztetésben meghatározott átlagadagokkal lehet számolni, azonban vannak olyan gyermekek, akiknek egyéni szükséglete ennél kevesebb, másoké pedig több. Ezen az adagok nagyságának módosításával, valamint az igény szerinti adagolással tudunk változtatni, annak érdekében, hogy minden gyermek jól lakjon.

Az óvoda a faliújságra kifüggesztve, illetve elektronikus formában is tájékoztatja a szülőket a heti étlapról, mely tartalmazza az étkezések tápanyagtartalmát (zsír, szénhidrát, fehérje), melyek az előírt napi energiaszükséglet 65%-át biztosítják az egy fő- és két kísétkeztéssel.

Az óvoda biztosítja a gyermekek számára az ingyenes étkezésre való jogosultságot a törvényben előírt törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén.

Az étkezés a szokásalakítással, a szokások rendszeres és következetes gyakorlásával, gyakoroltatásával

- védi a gyermek egészségét
- fejleszti, formálja a gyermek ízlését
- alakítja a gyermek kulturált étkezés iránti igényét;
- fejleszti a gyermek önállóságát az étkezésben.

Az étkezés szokásalakítás gyakorlása során meg kell tanítanunk a gyermekeket

- a kulturált étkezés szokásaira,
- az asztalnál történő kulturált viselkedés szabályaira
- a helyes táplálkozás szokásaira

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- az evőeszközök helyes használatára
- az asztalterítés szabályaira
- az asztal esztétikus megterítésére, annak rendben tartására.

Az asztalterítés szabályai

A gyermekeket arra neveljük, szoktatjuk, hogy

- az asztalok esztétikusan legyenek megterítve
  - az asztalokat asztalterítővel terítjük le, gondosan eligazítva azt az asztalon
  - a tányértól balra a villákat, jobbra a késeket (élükkel a tányér felé), kések után a kanalakat helyezük el a szalvétán (kivétel a balkezes gyerekeknél)
  - a tányér fölé kerül a pohár.
- étkezés közben is folyamatosan ügyelünk az asztal rendjére, az asztalterítő elhelyezkedésére

Az étkezés, és asztalnál történő kulturált étkezés szabályai

A gyermekeket arra neveljük, szoktatjuk, hogy

- mindent ételt illik megkóstolni
- mindig a tányér fölé hajolva eszünk
- csukott szájjal, az ételt alaposan megrágva étkezzenek
- étkezés közben, tele szájjal ne beszéljenek
- a kenyeret, ha az nincs megkenve (vajjal, lekvárral, mézzel) nem harapjuk, hanem törjük
- a forró ételt fújjuk, esetleg kevergetjük, de mindenképpen kivárjuk, amíg az ehető lesz
- az ételben nem illik turkálni, keresni a számunkra legfinomabb falatokat
- nem nyúlunk a másik tányérjába, evőeszközéhez,
- nem rakjuk át társunk tányérjába a nem „szeretett” ételeket
- inkább többször kérjenek, vagy szedjenek ételt, mint az, a tányéron maradjon
- a használt evőeszközt hagyják a tányérba, nem illik azt az asztalra visszatenni, főleg nem az asztalterítőre
- illetlenség az asztalnál szürcsölve enni, inni
- étkezés közben és utána használjuk a szalvétát (nem a ruha ujjába töröljük a szánkat)
- saját evőeszkőzzel nem szedünk a tálból, ételből (önkiszolgálás esetén)
- evés befejezése után a használt szalvétát összegyűrve, az asztal közepére helyezett tálba tesszük; nagycsoportos gyermekeknél a tányérba hosszában keresztbe fektetjük a használt evőeszközöket, (ezzel jelezzük, hogy az étkezést befejeztük)
- az evőeszközöket helyesen fogják, (kisebbek felülről, nagyobbak alulról fogják a kanalat, villát; kés-villa együttes használatánál, mindkettőt felülről);
- asztalt esztétikusan terítsék meg,
- ügyeljenek étkezés során az asztal esztétikus rendjére.

Az asztalnál történő kulturált viselkedés szabályai

A gyermekeket arra neveljük, szoktatjuk, hogy

- az étkezéshez az óvónő „Jó étvágyat kívánunk”, majd a gyermekek válasza után (Köszönjük szépen, viszont kívánjuk”) kezdünk hozzá
- az asztalnál kényelmesen, helyes testtartással üljenek
- az evésre nem használt kezünkkel nem támaszkodunk a széken, nem könyöklünk az asztalnál, illetve azzal evés közben nem támasztjuk meg a fejünket
- nem hintázunk a székkal,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- nem forgunk az asztalnál,
- evés közben nem hangoskodunk, kiabálunk
- nem állunk fel evés közben az asztaltól,
- evés közben nem használjuk a mosdót (a gyermekek ismeretében és kivételes esetben, azonban néha szükséges)
- orrfolyás esetén a papír zsebkendőt az asztaltól elfordulva használjuk, vagy az arra kijelölt helyen, utána mindig kezet kell mosni
- az evőeszközöket rendeltetés-szerűen használják, azokkal nem hadonászunk az asztalnál
- kézfeltartással jelezzék, ha valamelyik ételből, folyadékból még szeretnének kérni
- ha kérnek, vagy kapnak valamit, használják a kérek szépen, illetve köszönöm kifejezéseket
- türelmesen várják meg, míg kiszolgáljuk őket
- étkezés végén emeljék be széküket az aszta alá.

Általános szokásrend:

- a reggelinél, uzsonnánál a kisebb gyermekek esetében az étkezés befejezését az étkezési időn belül a gyermekekhez igazítjuk, biztosítjuk az étkezések egyéni befejezésének lehetőségét;
- a reggelinél uzsonnánál önkiszolgálást alkalmazunk, nagyobb gyermekeknél ebédnél naposi rendszert;
- az étkezésekhez a kisebbek kanalat, középsős korúak villát, a nagyobbak már kést is használnak;
- a déli főétkezéseknél az első, - és második fogáshoz külön-külön lapos,- és mélytányért használunk
- fokozottan ügyelni kell az ízlésesen terített asztalra (terítő, szalvéta mindig legyen az asztalon az evőeszközök mellett) mert a látvány fokozza az étvágyat, igényességre, kulturált viselkedésre készítet;
- az étvágyra, emésztésre az étkezés előtti és alatti érzelmi állapot is hat, ezért a gyermekek derűs légkörben étkezzenek, nem akadályozzuk a csendes, halk beszélgetést, kivétel, ha a gyermek szájában étel van;
- az étkezésnél csak tiszta asztalterítőt használunk, ha szennyezetté válik, azt azonnal le kell cserélni;
- ép, sérülésmentes, tiszta, gyermekeknek megfelelő méretű tányérokat, poharakat használunk;
- a gyermekek számára egésznap biztosítjuk a megfelelő folyadékbevitelt, palackozott víz formájában. A gyermekeket egyrészt megkínáljuk, illetve gyakran ösztönözzük a nap folyamán többször is a folyadék fogyasztására;
- nyáron saját műanyag kulacsokból, azok önálló megtöltésével (kisebkek segítséggel) fogyasztják a gyerekek a vizet az udvaron.

Az egyéni adottságok, ízlés és az otthonról hozott szokások befolyásolják, ill. mintegy alapot adnak az óvodai étkezési szokások kialakításának.

A kulturált étkezés, kulturált viselkedési szokások kialakításában fontos az óvodapedagógus, dajka személyes példamutatása. Csak olyat várjunk el, várhatunk el a gyermekektől, amelyben mi magunk is példát tudunk adni, különben hitelünket veszítjük a gyermekek előtt. Követelmény az óvodában ezért - *a példamutatás és az ismeretlen ízek, a nem kedvelt ízek megszerettetése, megkóstolása érdekében*, hogy az óvodapedagógus, dajka néni a gyerekek

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

közt, az asztalnál ülve, együtt étkezzen a gyermekekkel és azt fogyassza, amit a gyermekek esznek.

Toleráljuk az esetleges étvágytalanságot, válogatást. A kiadagolást követően nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására, eldönthetik, hogy elfogyasztják, vagy sem, de mindenképpen ösztönözzük a gyermekeket az étel megkóstolására. Az esztétikusan megterített asztal, az ízlésesen tálalt étel fokozza a gyerekek ráhangolódását az étkezésre, az ismeretlen ízek kedvezőbb elfogadására. Alkalmazkodunk toleráljuk a gyermekek egyéni ízlését, az ételfogyasztás mennyiségét, a speciális, illetve diétás étkeztetésre szoruló gyermekek étkeztetését.

A tápanyagok beépítése a szervezetbe víz nélkül nem történik meg. A gyermekeknek az óvodában akkor és annyit kell innia, amennyire szüksége van. Helytelen a folyadékbevitelt korlátozása, megtagadása. Nemcsak étkezés közben, de napközben is biztosítjuk, hogy a gyermekek annyit igyanak, amennyire szükségük van. A csoportban ehhez biztosított a tálalásztalon kihelyezett palackozott ásványvíz, és a jellel ellátott poharak. A gyerekeket gondozó felnőttek feladata, hogy a gyermekeket napközben többször is megkínálják folyadékkal.

A pedagógusok és a szülők közös érdeke a színvonalas gyermekétkeztetés, a gyermekek, szülők elégedettsége. Az óvoda feladata a kulturált étkezés feltételeinek megteremtése, a kulturált étkezés lebonyolítása. Az óvoda, az óvodavezető nem felelős az étkeztetés minőségéért, az adagok mennyiségéért, a diétás étkeztetésért, de kötelessége, hogy tájékoztassa a hiányosságok megszüntetése érdekében a közétkeztetésért felelős fenntartót.

Az étkezés megszervezésének tárgyi feltételei:

A tálalás feltételei:

- tálcák
- ép, sérülésmentes, tálalóedények
  - műanyag fedeles kancsók,
  - műanyag fedeles kosarak,
  - fedeles rozsdamentes tálak
  - merőkanalak

Az étkezés tárgyi feltételei:

- tiszta asztalterítő
- ép, sérülésmentes
  - porcelán tányérok (lapos, mély, - és kistányér)
  - műanyag tányérok
  - poharak
  - evőeszközök (kanál, kés, villa)
- szalvéta
- szalvéta tartó.

Az étkeztetés megszervezése

A konyhai kisegítő dolgozó zárt edényekben (műanyag fedeles kosarakban, rozsdamentes edényekben) hozza fel az étteremből a csoport részére a déli főétkezés ételeit, szóratokat, feltéteket stb. A reggeli, uzsonna és a tízórai elkészítése a tálalókonyhán készül az étlapnak megfelelően.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az ételek további tálalása a csoportban történik kiszolgálással, önkiszolgálással, naposi munkával.

Az étkezéssel kapcsolatos önkiszolgálást a kisebbeknél segítjük, megtanítjuk az önkiszolgálás műveleteit.

Az önkiszolgálás során a gyermekek

- elveszik az evőeszközöket, (tányér, pohár, kanál, villa) szalvétát a tálalóasztalról
- az étkezéshez szükséges eszközöket az asztalra helyezik (maguk elé rakják a tányért, fölé helyezik a poharat, a szalvétát a tányér mellé rakják, arra kerül a kanál)

Naposi rendszer bevezetése esetén a naposok választására naponta kerül sor asztalonként, óramutatóval megegyező irány szerint. A naposi munka vállalása nem kötelező, arra a gyermek nem kényszeríthető, azonban minden alkalommal fel kell kínálni a naposi szerepet, ösztönözni, bátorítani kell a gyermekeket, annak elvállalására.

Az ételek kiosztását a csoport szokásrendje, az önkiszolgálás, vagy a naposi rendszer alkalmazása határozza meg. Az étel (reggeli, uzsonna, ebéd) kiosztását végezheti

- a felnőtt,
- naposi rendszer esetén a napos,
- illetve megvalósulhat részben a felnőtt és a gyermek önkiszolgálásával,
- illetve a felnőtt és a napos közt megvalósuló munkamegosztással.

Az étkezés végén önkiszolgálás esetén a felnőtt összeszedi az ételmaradékokat, az üres tányért, evőeszközöket, poharakat a gyermekek viszik a tálalóasztalra. A dajka néni letörli az asztalt, felsöpri az asztal körül az ételmaradékot.

Nagyobb gyermekek esetén az ételmaradékok, evőeszközök, tányérok, poharak összeszedésébe, az asztaltörlésbe, a seprésbe bevonhatók a naposok. A részfeladatokat a naposok végezhetik önállóan, vagy a felnőttel közösen munkamegosztás szerint.

Az étkezés során a dajka feladatait, az önkiszolgálásban nyújtott segítséget, az elvárásokat meghatározza

- a csoport összetétele (vegyes csoport)
- a gyermekek életkora
- gyermekek önállósági foka
- a csoport bevezetett szokásai, pl.: napos feladatai
- a gyermekek életkora, önállósági foka.

Diétás étkeztetés

A szakorvos által igazolt diétás étkezést az óvoda, a gyermekek étkeztetését biztosító Fa-Ló étterem nem tudja biztosítani. A diétás étrendet az óvoda ezért a szülők közreműködésével biztosítja, a szülőre bízva a diétás étrend megrendelését más közétkeztetőtől.

7.1.2.6 Pihenés, alvás

A pihenés

- védi a gyermek egészségét, védi a gyermek idegrendszerét a kifáradástól, a túlterheléstől
- támogatja az aktív és nyugalmi periódusok idegrendszeri mintázatának kialakulását
- jó közérzetet, kipihent állapotot biztosít.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az egészséges életritmushoz a pihenés ugyanúgy hozzátartozik, mint az ébrenlét alatti tevékenység. 2-4 éves korban 13 óra, 4-6 éves korban 12-12,5 óra a gyermekek alvásszükséglete, melynek egy részét nappal, az óvodában elégítjük ki. A gyermekek alvásigénye, szükséglete egyénileg is eltérő. Egy gyermek akkor aludt eleget, ha magától ébred fel.

Az óvodában nem véletlenül találták ki a szakemberek a pihenőidőt. Egy 3-6 éves korú gyermek megfelelő idegrendszeri éréséhez szükséges a délutáni pihenés, az alvás nagyon hasznos. Mivel napközben rengeteg szabályhoz kell alkalmazkodnia, temérdek impulzus, hanghatás éri, az idegrendszere elfárad. Egy kisgyermek élményekkel teli délelőttje után a testnek jól esik a csend és a pihenés (minden belső folyamat ezt kívánja). A kisgyermekek élményfeldolgozásának nagy része alvás alatt történik. Az alvás pihentető szakaszaiban jelennek meg a feldolgozó periódusok, melyek során az agy mintegy szortírozza, továbbítja, mélyíti, „helyére rakja” a gyermekekkel történt események élménytartalmait. Ezáltal agyuk felfrissül, újra kipihentté, befogadóvá válnak. Pihennek az agyi „élménybeszállítók” is, mint a szem, a fül... A csend éltető erő az agynak, ugyanúgy, mint a friss levegő.

A délutáni alvás, pihenés ezért a gyermekek egészséges fejlődését biztosító napirend része.

Vannak gyermekek, akik úgy érkeznek a kiscsoportba, hogy otthon nem alszanak délután. Olykor a szülők biztatják az óvónőket: „A lányom/a fiam sose alszik délután, nincs szüksége rá! Ne is tessék altatni, mert akkor nagyon nehezen alszik el este otthon. A délutáni pihentető alvás - minden kutatás szerint - alig befolyásolja az esti alvás időtartamát, ha a szülők csecsemőkortól rendszeresen biztosították gyermekük, a gyermekük idegrendszere számára az aktív (játék, mozgás) és nyugalmi (alvás, pihenés) periódusait, akkor a gyermek a délutáni pihenés után is képes lesz este időben elaludni.

Egy kisgyermek, aki nem alszik délután, annak oka van. Ha otthon nincs idő aludni (majd a babakocsiban a bevásárláskor), ha állandó zaj van, ha a szülőnek nem fontos, hogy a gyermeke aludjon, ha nincs rendszeres napirend, amiben fontos a napközbeni alvás, ha a „kocsiban majd alszik” felkiáltással elmarad a csend, a nyugodt környezetben való pihentető álom, akkor a gyermekek igyekeznek megfelelni ezeknek az elvárásoknak, és nem alszanak, leszoknak az alvásról. Ennek következménye, hogy felborul a természetes szabályozás az aktivitás és pihenés periódusai között, az aktivitás egyre nagyobb időintervallumot kap a gyermek életében. Ezek a gyermekek tehát nem azért nem alszanak, mert nincs szükségük rá, hanem mert felborult a természetes szabályozás az aktivitás és pihenés periódusai között, és az aktivitás egyre nagyobb időintervallumot kap életükben. A túlterhelt agy nehezen fogad be újat, nehezen tanul, gyakrabban keveri az információkat, „tév-útra tereli” a kiadott parancsokat, aminek következtében azt vesszük észre, hogy gyermek „össze-vissza beszél”, már maga sem tudja mit is mond, nem tudja koordinálni a mozdulatait, túlságosan felgyorsul vagy lelassul, nyügössé, kezelhetetlenné válhat. Mindez oka lehet a figyelem zavarának, viselkedési, magatartási problémáinak.

Sokat segíthetnek a szülők gyermekeinknek, ha támogatjuk őket az aktív és nyugalmi periódusok idegrendszeri mintájának kialakításában, ami egy életre alap lehet arra, hogy érezze, tudja, mikor van szüksége aktivitásra, mikor pihenésre, hol kell megállnia, hogyan tudja „kézben tartani” önmagát.

Minden egészségesen nevelkedő gyermek szeret aludni és szüksége is van az alvásra. Az óvoda, óvodapedagógus feladata pedig a gyermekek testi szükségleteinek, így az alvás pihenés szükségletének kielégítése. Óvodánk hisz abban, hogy a gyermekeknek szüksége van

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

még a délutáni pihenésre, alvásra, a dinamikus napszakok után a csendre, a nyugodt élményfeldolgozásra, ami nagyban elősegíti a tanulást, az információk elraktározását, elmélyítését, egymással való összekötését, végső soron az „okosodást”.

Az álmok megérkezését segítik a meleg, puha, otthon illatú tárgyak, a felnőtt időt nem sajnáló, „ráérős”, megnyugtató jelenléte. A teljes odafigyelésben minden gyermekhez meg lehet találni az „álmomat”, amin megérkezhetnek az álomtündérek, akik segítséget nyújthatnak az álombirodalomba való eljutáshoz. Az óvó néni, dajka néni gyengéd, hangja, a gyengéd simogatás, a teljes alvásidő alatti odafigyelés biztonsága mindenkit álomba ringat.

Természetesen pihenni, aludni csak akkor lehet, ha ennek megteremtjük a feltételeit.

A pihenés tárgyi feltételei

- minden gyermeknek saját jellel ellátott
  - megfelelő nagyságú egyenes, se nem túl kemény, se nem túl puha fektető ágy, amelyen a gyermek alvás közben is változtatni tudja testhelyzetét
  - jellel ellátott ágynemű, (takaró, kispárna), ágynemű huzat
  - jellel ellátott lepedő
  - sötétítő függöny és/vagy redőny
  - párologtató
  - CD lejátszó, CD lemezek
  - szükség esetén kiscsoportban „alvós tárgy”.

A nyugodt pihenés feltételei

- ágyazásnál a zsúfoltság elkerülése végett a fektetők között 20-30 cm távolságot kell biztosítani)
- nyugalom, csend, kellemes hangulat (zajforrások kiküszöbölése)
- kellemes sötétség, félhomály
- friss, megfelelő hőmérsékletű levegő
- kényelmes ruházat (szorító ruhadarabok levétele).

Arra neveljük, szoktatjuk a gyermekeket, hogy

- a mosdóból megérkezve csendben keressék meg ágyukat
- minden kisgyermek csak a saját ágyában, ágyneműjében aludjon,
- lefekvés előtt cipőjüket helyezték az ágy alá, a kényelmetlen, felesleges szorító ruhadarabokat, egyéb személyes holmijukat (hajgumi, öv, szemüveg) vegyék le, helyezték el azokat a kijelölt helyre
- az ágyra nem állunk fel, az ágyra ülve fekszünk le
- az alváshoz betakarozunk (a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve)
- szükségleteiket alvás alatt képesek legyenek a szükséges mértékig késleltetni
- legyenek toleránsak társaikkal szemben, hangos beszéddel, zajjal ne zavarják alvó társaikat
- a pihenés végeztével hajtsák össze takarójukat
- segítsenek az ágyak elrakásában.

Általános szokásrend:

- evés után, lefekvéshez készülődéskor ösztönözzük a gyermekeket a mosdóhasználatra, mert a telt gyomor és a telt hólyag zavarja a gyermekek elalvását, nyugodt pihenését,
- a gyermekek, amíg a mosdóban tartózkodnak, a dajka néni kiszellőzteti a csoportszobát, majd behúzza a sötétítő függönyöket, bekapcsolja az altató zenét (kellemes félhomály, nyugtató zene várja a gyermeket a mosdóból),

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a mosdóból érkező gyermekeknek szükség szerint segítséget nyújtunk a lefekvésben, a kényelmetlen szorító ruhadarabok levételében (hajgumi, öv, szemüveg), a betakarózásban,
- mesével, mese utáni alvást segítő, pihentető, énekkel, és/vagy meditációs zenével, hangoljuk rá a gyermekeket az alvásra,
- minden gyermek, szükség szerinti - rövidebb-hosszabb – idejű simogatásával segítjük a gyermekek elalvását, pihenését,
- aludni nem kötelező, azonban pihenni minden gyermeknek kell az óvodában,
- a kisebb gyermekeknél (nagycsoportosoknál már nem) megengedett maximum egy db alvós tárgy, kisebb plüss állat, esetleg cumi (csak kiscsoportban) használata az alváshoz
- a nyugalom, csend, érdeklődésben ki kell zárni minden erős zajforrást (alvás alatt tilos a felnőttek zajkeltése, hangos beszélgetése, nevetgélése, kívülről érkező erős zaj esetén be kell csukni az ablakot,
- a teljes pihenés alatt biztosítjuk a felnőtt megnyugtató jelenlétét,
- az ébresztés egy folyamat, melyhez biztosítani kell a szükséges, megfelelő időt. Az ébresztés csendes, nyugodt körülmények közt történik:
  - a pihenés végét szokásrendnek megfelelő hanggal jelezzük a gyermekeknek (halk zene, „kakas-szó”, stb., miközben a még alvó gyermekeket az óvó néni, dajka néni megnyugtató hangjával, a gyermekek simogatásával kezdi ébresztgetni.
- toleráljuk a gyermekek egyéni alvás szükségletet, további alvás igény, mély alvás esetén a gyermekek ébresztése kitolódhat.

7.1.2.7 Mozgás

A mozgás sokrétű és jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek személyiségfejlődésében.

Ebben a fejezetben csupán a gyermekek egészségének védelme, edzése, valamint egészségének óvása és megőrzésével kapcsolatosan mutatja be a program a gyermekek egészséges életmódjának alakításának, mozgásigényének, a mozgásigény kielégítésének szükségességét, testi fejlődésének jelentőségét, a spontán, - és a szervezett mozgásformákat.

A mozgás célja: az egészség fejlesztése, a test edzése, a testi és szellemi teljesítőképesség fokozása.

Az óvodai mozgás hozzájárul:

- az egészséges életmód keretében a mozgásigény kielégítéséhez;
- a mozgásos életmód szokásainak megalapozásához
- a gyermekek egészséges életvitelének alakításához
- a mozgásszervek fejlődéséhez, a helyes testtartás kialakításához, a testtartási hibák megelőzéséhez, a lábboltozat erősítéséhez;
- fokozza a gyermekek edzettségét;
- elősegíti a gyermekek testi fejlődését
- biztosítja az életkornak megfelelő mozgástapasztalatok megszerzését;
- a rendszeres mozgás megszerettetéséhez.

7.1.2.7.1 A mozgás szerepe az egészségben, az egészséges életvitelben

A rendszeres mozgás az egészséges életmód egyik meghatározója, a mozgás minden életkorban az egészséges életmód fontos rész, mégis csak kevesen mozgunk eleget. Ennek

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

oka részben a körülöttünk levő világ megváltozása, az életmódunk kényelmesebbé válása, az autó, a lift, a távirányító, e-mail, mobil telefon, tablet használata. Az inaktív életmód terjedésével együtt azonban számos civilizációs betegség gyakorisága is megnőtt és meredeken növekszik napjainkban is. A népesség fizikai aktivitása jelentősen csökkent, általánossá vált az ülő életmód, a mozgás hiánya. A nem mozgó leépülő szervezet élettanilag magában hordozza a betegségeket, a mozgásszegény életmód összefügg a betegségekkel, ezért nagyon fontos szerepe van a betegségek megelőzésében, az egészség fenntartásában.

A mozgás jótékony élettani hatásai széleskörűek. A rendszeres - főleg a szabadban végzett - mozgás kedvezően befolyásolja:

- a gyermekek szervezetének növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét (a belső szervek működését, az anyagcsere-folyamatokat, kedvező változásokat idéz elő a tüdőben, szívben, keringési rendszerben, javul a vérkeringés, javul a szív munkájának határfoka)
- javítja az étvágyat
- nyugodt alvást biztosít
- növeli a teherbíró képességet
- csökkenti a fáradtságot
- a gyermekek érzelmi életét, érzelmi hangulatát, kiegyensúlyozott, jó közérzetét biztosít, frissít, élénkít, csökkenti a stresszt, a feszültséget.

A mai rohanó, mozgásszegény világban arra kell törekednünk, hogy már óvodáskorban megszerettessük a gyermekekkel mozgást, megalapozzuk a mozgásos életmód szokásait óvodai életükben. Csak így lesz képes a mozgás betölteni szerepét a gyermekek egészséges életviteligenyének alakításában, testi fejlődésük elősegítésében.

7.1.2.7.2 A gyermekek mozgásszükséglete

A gyermekek életének bármelyik szakaszában nagy jelentőséggel bír a mozgás, de óvodáskorban a gyermekek mozgásigenye rendkívül nagy, szüksége van a mozgásra, lételeme, legalább úgy, mint a játék. Nem képes nem mozogni, szinte folyton mozgásban van.

Az idegrendszeri folyamatok közül eleinte a serkentés van túlsúlyban a gátlással szemben, így magyarázható az óvodás korú gyermekek nagy mozgásigenye. Sokszor olyanok, mint a zsiszikek, állandóan nyüzsögnek, futnak-szaladnak. Az óvónőnek tiszteletben kell tartaniuk ezt az életkori sajátosságot, szükségletet, tudniuk kell, hogy ez nem "rosszaság", fiziológiai okokból ered. Óvodáskor derekára az idegrendszeri érésel párhuzamosan, a serkentés és a gátlás kiegyenlítődik, így az óvodások egyre nyugodtabbá, higgadtabbá válnak.

A gyermekek jelentkező testi szükségletét, mozgásigenyét, ezért ki kell elégíteni, biztosítani kell számukra, hogy naponta legyen módjuk a teremben, a szabad levegőn, udvaron spontán, sétán, kirándulás alkalmával, igényüknek megfelelően sokat és változatosan mozogni. Helytelen ezért a fegyelmezés során az önkéntelen mozgásigeny korlátozása.

A mozgás a gyermekek számára a pihenés egyik formája is, ezért a nap során a különböző nyugalmi állapottal járó elfoglaltságok között biztosítanunk kell az aktív mozgás lehetőségét is.

A mindennapi mozgáslehetőséggel, a mindennapi mozgásszükséglet kielégítésével hozzájárulunk a csoport, a gyermekek nyugalmaához, csökken a csoportban a konfliktusok a problémás, túlmozgásos, feszült, nem figyelő gyerekek száma. A mozgásszükséglet

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

kielégítése az intellektuális tevékenységnek, a figyelemnek, az emlékezetnek is az egyik legfontosabb előfeltétele.

7.1.2.7.3 A gyermekek testi, idegrendszeri fejlődése; A mozgásfejlődés biológiai feltételei

A mozgás hozzájárul a gyermek testi - izomzatának és csontozatának - idegrendszerének fejlődéséhez.

A mozgásfejlődés biológiai feltételei azt jelzik, hogy a mozgatórendszer csontváz, izomzat és az idegrendszer fejlődése nagy utat tesz meg az első években.

A mozgásfejlesztés során figyelembe kell vennünk a gyermekek testi fejlődésének jellemzőit, a mozgásfejlődés biológiai feltételeit. Az izom- és csontrendszer, a nagy- és finommozgások az idegrendszeri változások mutatói jelzik a fejlődés irányát, melyhez az óvodapedagógusnak kell gondoskodnia a további fejlődést biztosító feltételekről. A mozgás feltételeiről való gondoskodás az adott életszakaszra jellemző sajátosságok figyelembevételével történhet.

Az óvodáskorban az anatómiai és fiziológiai változások területén hatalmas, ugrásszerű változások nem következnek be. Az évenkénti hossznövekedés 4-5 cm., a tömeggyarapodás 1,5-2 kg. A testi növekedés üteme 5 éves kor után gyorsul fel.

Az ún. első alakváltozás az óvodáskor végén kezdődik és végig kíséri a kisiskolás kort. Megváltozik a fej, a törzs és a végtagok egymáshoz viszonyított aránya. A gyermek végtagjai megnyúlnak, egyre izmosabbá válnak. A váll szélesebb lesz a medencénél, aminek következtében megszűnik a test korábbi hengeres formája. A testalkat harmonikussá válik, a törzs és a lábak a fejhez viszonyítva nagyobbak lesznek. Megváltozik az arc-koponya aránya, az arc középső és alsó része intenzívebben fejlődik, mint a homlok. Változik az egyenes henger alakú törzs, a vállak szélesebbek lesznek. A gerincoszlopnál kialakulnak az élettani görbületek (ún. *kettős S-alakú görbület, a gerinc a háti szakaszon domborúvá, az ágyéki szakaszon homorúvá válik*). Visszafejlődik a kisgyermekkorú pocak, a kiemelkedő has, eltűnnek a zsírpárnák. Az intenzív fejlődés 5-6 éves korban a leglátványosabb.

A mozgatórendszerhez kapcsolódva megindul a csontszövetek kialakulása, nő a csontozat hosszúsága és szélessége. A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata. A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony, a kedvezőtlen körülmények káros hatással lehetnek a fejlődésre, pl. gerincferdülés alakulhat ki. A csontváz 3 éves korban puha, hajlékony, erősen formálható, mert kevés benne a mész, ezért könnyen torzulhat. 5-6 éves korban, a csontosodás előre haladtával a mész felszaporodik a csontokban, a csontváz ezért törékenyebbé válik. Később a csont rugalmassá válik, a törésekkel szemben ellenállóbb lesz. A csontok görbületei ebben az életkorban még rugalmasak, ezért ilyentájt feltétlenül kerülni kell az egyoldalú, monoton, egy izom és csontcsoportot terhelő mozgásformákat, statikus helyzeteket.

Óvodáskorban a medencecsontok egymás mellett könnyen eltolódnak, ügyelni kell ezért, hogy a gyermekek ne ugráljanak le magasból téglá, beton, vagy más kemény talajra, mert a csontok könnyen kimozdulhatnak a helyükből. A medence csontjai még különállóak, nem nőttek össze, ezért kerülni kell a nagy terheléseket. A gerinc-csigolya ívei a csigolyatestekkel 3-8 éves kor között nőnek össze. A gerincoszlop csontosodása lassan halad, nem mindegy ezért, hogy milyen a gyermek fekhelye: ne legyen se túl kemény, se puha. Szerepe van ebben

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

a jó ülőbútornak (gyermek méretéhez igazodjon, támla tartsa a gerincet, hátat, a jó lábbelinek, a helyes testtartásnak).

A kéz-lábfej apró csontjaik lassan, egyenetlenül csontosodnak, ezen belül a kéztő és az ujjperceké is, fenti okokból a gyermekek keze hamar kifárad, mely az írás elsajátítása szempontjából különösen fontos *(a folyamat 12-13 éves korig tart, ami miatt nem szabad a folyamat befejeződéséig a gyermeket nagy terhelésnek kitenni, túl terhelni nehéz súlycipelésével, monoton, egyhangú finommozgással).*

A lábtő és a lábközépcsontok pláne lassan csontosodnak, ezért a gyerekeket a hosszú, monoton, egyhangú mozgást kívánó séták erősen károsítják.

Az izomzat tömege a testtömegéhez képest növekszik. Az izomtömeg gyarapodásával párhuzamosan végbemegy az izomzat össznövekedése és vastagodása is.

Az izmok szintén lassan fejlődnek, ezért nem képesek a gyerekek tartós erő kifejtésre. Az óvodásgyermek izmai hamar kifáradnak, ugyanakkor a dús vérrellátás következtében rendkívül gyorsan regenerálódnak, emiatt fokozott mozgásigénye és fáradékonysága nincs egymással ellentétben. Az intenzívebb mozgásoknál ezért ajánlott rövid pihenőket beiktatni a mozgásba. Az óvodáskor kezdetén főleg a kötetlen, szabad mozgásokat végzik a gyermekek szívesen és sikeresen, ezért ezt a mozgásfoglalkozások szervezésénél figyelembe kell venni.

Az izmokat fejleszteni csak szakaszos és változatos terhelésekkel szabad. Óvodáskor vége felé az izomzat megnagyobbodik, növekszik annak terhelhetősége, ezért a gyermek mozgásai biztosabbakká, harmonikusabbakká, koordináltabbakká válnak. Az izomzat az óvodáskor végére 4-5-szörösére nő a csecsemőkorhoz képest. A karizmok a kezdeti lassúbb fejlődést követően az óvodáskorban szintén gyorsan növekszik.

Az első alakváltozás, a mozgásszervek fejlődése és a mozgásképeségek alakulása egymással összefüggésben mennek végbe.

Az idegrendszer felépítésében és működésében is változások következnek be. Az agy tömege 3 éves korban 1100 gramm, a 6 évesé 1350 gramm. Ezt a keringésnek el kell látni oxigénnel, **ezért fontos a friss levegőn végzett mozgás.** Intenzíven fejlődik a központi idegrendszer tevékenysége, növekszik a kéreg irányító szerepe a kéreg alatti központok felett. Lassan megindul a gátlások kialakulása is, de ez később lesz az önfegyelem, önkontroll fiziológiai alapja. A feltételes reflexek kialakulása felgyorsul.

7.1.2.7.4 A spontán és az irányított mozgástevékenységek szerepe a fejlődésben

A sokrétű spontán és irányított mozgások biztosításával elő tudjuk segíteni a mozgás egészségre gyakorolt kedvező hatása mellett a gyermekek mozgásfejlődését, mozgásigényének kielégítését, fejleszteni tudjuk mozgásformáikat, mozgáskészségüket, a testi képességeik fejlődését (kondicionális és koordinációs képességek).

A spontán mozgásokra a belső szükségletek készítetik (motiválják) a gyermeket, amiben benne van a gyakorlás szükséglete, az új mozgáselemek kipróbálásának az igénye, a társak új mozgásainak átvételére ösztönző utánzási kényszer.

Az irányított mozgások alkalmat adnak új mozgások megismerésére, új mozgáskombinációk elsajátítására, általában a mozgások nehézségi fokainak gyakorlására, a fokozottabb terhelés megszokására. A spontán mozgásokba beépülnek az irányított

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

mozgások kedvező hatásai és fordítva, az óvodapedagógus is épít a spontán begyakorolt mozgások eredményeire.

Az óvodában, a (spontán, illetve szervezett) sokféle mozgástevékenységnek köszönhetően

- kielégül a gyermekek mozgásszükséglete,
- fejlődik, tökéletesedik mozgásformája, testi képessége, mozgáskoordinációja.

A gyermek spontán és az azt kiegészítő tudatos szervezett mozgásfejlesztés felgyorsítja a minőségi változást. Óvodáskor végére megjelennek a mozgáskombinációk, célként jelenik meg a teljesítményre törekvés, igényként lép fel a pontosságra törekvés. A gyerekek egyensúlyérzéke fejlettebbé válik, mozgásbiztonsága javul, nem félnek magasabbra felmászni, leugrani, biztosan, váltott lábbal használják a lépcsőt, megtanulnak úszni, biciklizni.

A spontán mozgásos játékok, tevékenységek, rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Nevelői stratégiánk megfogalmazásakor mindig számolnunk kell az adott csoport gyermekeinek egyéni adottságaival. Éppen ebből adódóan a mozgásfejlesztés is feltételezi az óvodapedagógustól a differenciált nevelést, egyéni bánásmódot.

Feladatunk a megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség és ezek feltételrendszerének biztosítása. Módot kell adnunk arra, hogy a mozgások által - *a terem, az udvar, a természet nyújtotta lehetőségeket kihasználva* - a gyermekek új és új mozgásformákat próbáljanak ki, gyakorolják a már megszerzett készségeket különböző változatos helyzetekben, változatos eszközökkel.

7.1.2.7.5 Mozgásos tevékenységformák az óvodában

A mozgás sokoldalú tevékenysége az egész óvodai életet átszövi. A mozgás egészségre gyakorolt hatása mellett sokrétű feladatrendszerrel segíti a gyermekek személyiségfejlődését, melyről programunk Komplex foglalkozások rendszere / Mozgás című fejezet ad részletes ismertetőt:

A mozgásos tevékenységek, mozgásfoglalkozások formái:

- spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységek (*csoporszobában, udvaron*)
- szervezett formájú, kötelező mozgásfoglalkozások
  - teremben végzett néhány perces frissítő mozgás
  - 15-20 perces mindennapi mozgásfoglalkozás
- egyéb mozgásos tevékenységek
  - a szervezett séták, kirándulások
  - fakultatív módon szervezett mozgásfejlesztő tevékenységek

A spontán, a szabad játékidőben megjelenő mozgásos tevékenységek

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozi, futkározni, csúszni-mászni, mozogni, így a gyerekek a természetes mozgást, azok kombinációját - csúszás, mászás, kúszás - a körülöttük lévő világ felfedezését spontán, ösztönszerűen nap, mint nap gyakorolják, a különböző tevékenységekben, a csoporszobában, udvaron egyaránt. Az őket

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

körülvevő felnőttek szemléletétől és a megfelelő feltételek megteremtésétől függ, hogy megmarad-e természetes mozgáskedvük. Fontos feladat ezért, hogy megőrizzük, -ha szükséges - felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodjunk. A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása, a jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

Spontán mozgásformák gyakorlása a teremben, különböző tevékenységekben:

- játék: mászás közben autót tologat, kavargat a babakonyhában, babát öltöztet, építések különböző építőjátékokkal,
- vizuális tevékenységek: rajzol, színez, vág, gyurmázik
- ének zene: énekes játékok, körjátékok játszása során;
- munkatevékenység: növények gondozása, naposi munka, önkiszolgálás tevékenységei;
- gondozás, önkiszolgálás: tisztálkodás, öltözködés során a különböző eszközök használata által, gombolás, cipőkötés, ruhanemű fel,- és levétele, fogmosás, törölközés stb.

A teremben is biztosítjuk a szabad mozgástevékenység választásának lehetőséget különböző tornaeszközök által, melyet a gyermekek elfoglaltságul szabadon használhatnak a nap folyamán bármikor (trambulin, billenő rács, bordásfal stb.)

Az udvaron, szabad levegőn végzett mozgások

A szabad, belülről motivált mozgás legfőbb színtere az óvoda udvara, ahol az udvar fái, szintkülönbségei, udvari játékok biztosítják a sokoldalú tapasztalatszerzést, a mozgásigény kielégítését. A gyermekek különböző terepeken, különböző eszközökkel és eszközök nélkül gyakorolhatják a természetes és egyéb mozgásokat: mászások, gurulások, bújócskák, futások járások. A téli hónapok kedvelt hagyományos játékok is nagyon fontosak, és biztosítanunk kell a hozzájuk szükséges eszközöket, területet. Ilyenek például a hóember és hóvárépítés, hógolyózás, csúszkálás, vagy akár a játékként megélt hólapátolás, hó seprés is.

Az udvaron

- gyerekek által kezdeményezett játékok: futkározás, mászókázás, biciklizés, rollerezés, ugrálás a trambulinban, labdázás, karikával végzett célbadobós játékok, focizás, fogócska, bújócska, ugráló kötelezés, homokozás stb.
- az óvónő által kezdeményezett játékok, ügyességi játékok, énekes körjátékok, népi játékok, sor, - és váltóversenyek stb.

Nincs más dolguk csak az, hogy alkalmat adjunk az önfelelt szaladgálásra, az akadálytalan, önkéntelen játékokra, szabad mozgásra.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az udvar mozgásos tárgyi feltételei

Legyen az udvarnak

- különböző jellegű talajfelületei: a füves, homokos, betonos részek váltakozása, dombos lejtős terepek más-más jellegű játékokra inspirálnak
- változatos játékeszközök, melyek sokfajta mozgásra, játékokra inspirálják a gyermekeket
- legyen homokozója, homokozó játéka,
- a szerepjátszáshoz, babaház, és annak berendezései, játéka,
- mozgásos játékokhoz nélkülözhetetlen eszközök: nagyobb méretű játékok: mászóak, fa várak, bicikli, roller, labda, kombinált mászó állvány, láncos egyensúlyozó, csúszda, mászó vár, mókuserék, - futball kapu, kosárcapu, ugráló kötél, labda stb.
- legyenek padok, asztalok, székek, melyekre a gyermek le tud ülni, tevékenykedni

Irányított mozgástevékenységek

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A mozgás megszerettetése, az óvodai testnevelés hatékonysága a mozgásanyag változatos és életkornak megfelelő intenzitású gyakorlásával biztosítható. A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a mozgásfoglalkozások során. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol, mint eszköz, hol, mint cél. A mozgásfoglalkozások során lehetőséget teremtünk a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna). Az egyes foglalkozások megszervezésénél mindig figyelembe kell venni a gyermekek mozgásfejlődésének ütemét, a szervek, szervrendszerek fejlődését, a mozgások mennyiségét és minőségét, a megterhelés mértékét. a csoport, illetve benne az egyes gyermekek életkorát, fejlettségét. Ehhez igazodva kell eldöntenünk az egyes mozgásformák ismétlésének a számát és intenzitását.

Frissítő mozgás

A néhány perces frissítő mozgást a fáradtság oldása, és a pihenés egyik formájaként szervezzük, mely rövid gimnasztikai gyakorlatból áll. Leginkább akkor szervezzük, amikor azt tapasztaljuk, hogy gyermekeink játéka kezd felborulni, emelkedik a zajszint, egyre nő a gyermekek aktívabb mozgás iránti igénye. Ekkor a nyugalmi állapottal járó elfoglaltságok közé egy rövid, párperces mozgáspiheőt iktatunk be. Lényege, hogy a gyermekeknek nem kell összepakolni - a kialakított szokásoknak megfelelően - meghatározott jelre mindenki feláll és az óvónő irányításával fentről lefelé megmozgatjuk testrészeinket. Fejlesztő hatása elsősorban a keringésre, légzésre van.

Mindennapi mozgástevékenység

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi reggeli torna, melyet reggeli előtt szervezünk, ideje 15-20 perc, melynek anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A mindennapos mozgástevékenység megvalósulhat zenés torna által is. Célja elsősorban a frissítés, a testrészek átmozgatása, a feszültség oldása, a mozgás iránti vágy felkeltése, ezért a mindennapi mozgásfoglalkozások derűs légkörben valósulnak meg. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk. Ha rendszeresen és megfelelően szervezzük ezt a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

tevékenységet, akkor a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Célunk, hogy váljon a gyermekek igényévé, majd szokásukká a mindennapi mozgás.

Az örömmel, jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak programunk egy-egy feladatának megvalósításához, pl.: a figyelem, emlékezet, a társas kapcsolatok alakulásához is.

Egyéb mozgásos tevékenységek

Séta, kirándulás: A séták, kirándulások szintén szervezett tevékenységek az óvodában, elsősorban nem mozgásfejlesztés céljából szerveződnek, azonban ezek a tevékenységek is biztosítják a gyermekek mozgásigény kielégítését, állóképességét. A séta, kirándulás hossza függ a gyermekek életkorától, ezért figyelembe kell venni, hogy ne terheljük túl sem időben, sem fizikálisan a gyermekeket.

Fakultációk: óvodánk elsősorban olyan fakultációs programokat kínál a szülőknek, gyermekeknek, amelyek a gyermekek mozgásfejlődését segítik. Külső helyszínen lehetőséget adunk ősszel, tavasszal a lovaglásra, télen a síelésre; óvodán belül egyensúlyfejlesztő tornára, néptánra.

A spontán - a játékokban, azon belül a szabad játékokban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Ha a gyermek ebben a korban nem kapja meg a megfelelő mozgás lehetőségeket, az kihat egészségére, szervezetének elégtelen működésére.

7.1.2.8 A szervezet edzése

Az edzés „olyan eljárás, amely növeli a szervezet ellenállását a kedvezőtlen meteorológiai behatásokkal szemben, fokozza a szervezet alkalmazkodó képességet.

A gyermekek napi testedzése egészségük fenntartása, a megbetegedések megelőzése szempontjából kiemelten fontos. Az egészség fenntartásához naponta szükséges a szabad levegőn való játék, mozgás lehetőségének biztosítása, egyrészt napirend szerint, illetve amikor csak az időjárás megengedi.

A légfürdő alapfeltétele, hogy a gyermekek sokat tartózkodjanak a szabad levegőn. Nyáron, ősszel, tavasszal kedvező időjárás esetén a játék, tevékenységen keresztül történő tanulást, alvást, étkezést is lehetőleg a szabadban szervezzük. A késő őszi, téli és kora tavaszi napokon is az időjárástól függően lehetőleg minél hosszabb időt töltünk a szabad levegőn.

A légfürdő, levegőzés feltétele:

- időjárásnak megfelelő, kényelmes
- és szabad mozgást biztosító ruha, cipő.

A víz edző hatása intenzívebb a légfürdőnél. Nyáron biztosítjuk a pancsolás, illetve a vizes légvár használatának lehetőségét. A pancsolásnál folyamatosan ellenőrizni kell a víz hőmérsékletét, a túl hideg víz megbetegedést okozhat. Fürdőzés után fontos, hogy a gyermekeket alaposan töröljük szárazra (saját jellel ellátott törölközőjével), illetve száraz ruhába kell öltöztetni.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A nyári pancsolás feltételei:

- pancsolómedence
- felfújható vizes csúszda, légvár
- a gyermekek saját fürdőruhája (lehetőleg 2 db)
- gyermek saját jellel ellátott törölközője
- papucs
- a vizes ruhadaraboknak megfelelő létszámban ruhaszárító

A nap edző hatása

- a napfény hatására agyunkban szerotonin szabadul fel, amelyet legtöbbször csak "boldogság-hormonként" emlegetünk, ezért a nap, napfény kedvezően befolyásolja a gyermekek érzelmi életét;
- a napfény segíti a jobb alvást, oldja, a stresszt. Kutatások bizonyítják, hogy minél több időt töltünk természetes fényben, agyunk annál több melatonin nevű hormont termel éjjel a napfénymentes órákban, amely fontos szerepet játszik az alvás minőségében a stresszel való hatékony megküzdésben;
- a napfény a csontok és az immunrendszer öre. A D vitamin létfontosságú a csontnövekedésben, az immunrendszer egészséges működéséhez. Azonban ahhoz, hogy a szervezetünkben fellelhető D vitamin kifejtsse hatását, aktiválásra szorul, amely a napfény révén következik be;

A napfény kedvező hatása érdekében már kora tavasztól, egyre hosszabb időt töltünk a gyermekkel az udvaron.

Nyáron a gyermekek napozása, napoztatása ritka az óvodában, jellemző, hogy játék közben éri a gyermekek testét a nap. A gyermekeknél ügyelünk a leégés, a napszúrás veszélyére. A meleg/forró nyári napokon mielőtt kimegyünk az udvarra (előtte legalább félórával) napozó krémekkel kenjük be a gyerekek testét, fejüket könnyű nyári világos színű sapkával, kendővel védjük. A legerősebb UVB sugárzás 11 és 15 óra között a legnagyobb. Káros hatásának elkerülése érdekében a nyári időszakban már az óvoda nyitásától az udvaron tartózkodunk és 10.30-tól a csoportszobában tartózkodunk az uzsonna végéig. A nyári melegben biztosítjuk, hogy a gyermekek félárnyékban, árnyékban is játszhassanak. A folyadékbevitelre fokozott figyelmet fordítunk, biztosítjuk a jellel ellátott kulacsból történő folyadékpótlást igény, illetve gyakori kínálás szerint.

A napfürdő feltételei:

- óvoda által biztosított 30, illetve 50 faktoros naptej
- szülő által biztosított:
  - könnyű nyári – világos színű - ruházat
  - fehér, vagy világos színű, vékony sapka vagy nyári kendő

A napfény tehát nemcsak a testi, de a lelki egészségének is jót tesz a gyerekeknek, persze elsősorban akkor, ha megfelelően "adagoljuk".

7.1.2.9 A fejlődés (várható) jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermekek a testápolási szokásoknak megfelelően önállóan tisztálkodnak
- önállóan használják a WC papírt,
- a gyermekek az öltözködési szokásoknak megfelelően önálló öltözködnek, vetkőznek az időjárás és testhőérzetüknek megfelelően, képesek ruhájuk be, - és kigombolására, cipőjük önálló megkötésére

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- igényük van a rendre, vigyáznak szűkebb, tágabb környezetük, saját személyes holmijaik rendjére, rendben tartására
- a gyermekek az étkezési szokásoknak megfelelően önállóan, kulturáltan étkeznek, megfelelően használják az evőeszközöket, az asztalnál kulturáltan viselkednek
- alkalomszerűen használják a „kérem, köszönöm” szavakat.

7.1.3 EGÉSZSÉGRE KÁROS SZOKÁSOK MEGELŐZÉSE

A pszicho higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, valamint az elhízás és a cukorbetegség megelőzése. Az óvodai nevelés területén célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek későbbi életük során megvédi a gyermekeket a káros szenvedélyektől. A napi egészséges táplálkozás biztosítása mellett feladatunk

- egészségvédő, fejlesztő témájú tevékenységek szervezése
- egészségvédő ismeretek nyújtása a tevékenységekhez kapcsolatosan, illetve szükség szerint az adódó lehetőségek kihasználásával (alkoholfogyasztás, indokolatlan gyógyszerfogyasztás, dohányzás, drogfogyasztás, elhízás).

Figyelembe vesszük a káros szokások megelőzésében a világnapokat (*Dohánymentes világnap: május 31, Cukorbeteg világnapja június 27*), melyen változatos tevékenységek által hívjuk fel a gyermekek figyelmét a káros szokások megelőzésére.

Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökben. Megismertetjük a gyermekeket az egészséges-egésztelen táplálkozással, folyadékfogyasztással, azok, valamint a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek túlzott fogyasztásának egészségkárosító hatásaival.

7.1.4 A KÖRNYEZET VÉDELMEHEZ ÉS MEGÓVÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZOKÁSOK ALAKÍTÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA

7.1.4.1 Környezettudatos nevelés és az egészség

Az ember a környezetével szerves egységet alkot, melyben az egészséges szervezet a környezettel egyensúlyban van. Ennek az egyensúlynak a lényege, hogy az emberi szervezet a külső feltételekhez alkalmazkodni képes. Az egyensúly megbomlása a környezet olyan megváltozásának következménye, amelyhez az ép szervezet már nem képes teljesen alkalmazkodni, az ember alkalmazkodó-képességének csökkenése viszont betegségek kialakulásához vezet.

Az egyén egészségi állapotát, illetve az azt befolyásoló magatartási formák összességét a genetikai és demográfiai adottságokon túl számos egyéb tényező alakítja, így pl.: a környezeti tényezők, hatások is, mint a természeti környezetünk.

A legismertebb egészségügyi hatások a környezeti légszennyezéshez, a rossz vízminőséghez, a talajszennyezettséghez, az épített környezet változásához, valamint az elégtelen higiéniai

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

feltételekhez köthetők. Jóval kevesebb ismeret áll rendelkezésre a veszélyes vegyi anyagokra vonatkozóan. Újabban a zaj is súlyosbodó környezeti és egészségügyi probléma. Az emberi egészségre hatással lehet az éghajlatváltozás, a sztratoszféra ózonrétegének elvékonyodása, a talajminőség romlása is.

Bizonyított tény, hogy a környezet minősége komoly hatással van az emberek egészségi állapotára. A szennyezett levegő növeli a légzőszervi, szív és érrendszeri megbetegedések kockázatát, hosszabb távon elősegítheti a daganatos megbetegedések kialakulását és az allergiás megbetegedéseket. A magas zaj komoly idegrendszeri zavarokat okoz, amely áttételesen, de nagymértékben hozzájárul a szív és érrendszeri betegségek kialakulásához, súlyosbodásához és a stressz-hatás miatt a daganatos megbetegedések rizikófaktora is. A nem megfelelő minőségű ivóvíz fogyasztásának szintén jelentős az egészségügyi kockázata.

Azok a szennyezőanyagok, melyek táplálékainkkal kerülnek a szervezetünkbe, gyengítik immunrendszerünket, a veszélyesebbek közülük felhalmozódva komoly megbetegedést eredményez. A szintén környezeti okokra visszavezethető nyári időszakban megnövekedő UV sugárzás pedig elősegíti a bőrrák kialakulását.

Az ember és a környezet kapcsolata kétoldalú: nemcsak a szervezet alkalmazkodik a környezet változásaihoz, hanem az emberi tevékenység is hat a környezetre.

Az ember tudatosan befolyásolhatja, változtathatja környezetét, hogy optimális életfeltételeket teremtsen magának. Ez viszont olyan módon visszahat a környezetre, amely körforgásszerű folyamatot indít el a környezet és az ember között.

Gyakran tapasztaljuk azt, hogy az emberek többsége nem számol azzal, hogy tevékenységének a környezetre nézve milyen pozitív vagy negatív hatásai lehetségesek. Az emberek a környezeti attitűdökbe beleszületnek, belenőnek, automatikusan átveszik társadalmi környezetükből őket.

Ezért ezeknek a szokásoknak a megalapozása már az óvodában kiemelt jelentőségű.

7.1.4.2 Környezettudatos nevelés az óvodában

A környezettel összefüggő szokásokat a családi, óvodai minták korai bevéődése szabja meg. Ezek a szokáselemek főként érzelmi viszonyulásokban, a modellkövetés erőtereiben gyökereznek.

Az egyre súlyosbodó környezeti problémák megoldásában létfontosságú szerepe van a környezeti nevelésnek, a környezettudatos gondolkodásmód kialakításának, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakításának, a környezettudatos magatartás megalapozásának.

Mivel a gyermeki személyiség még rugalmasan formálható, az óvodáskor a legmegfelelőbb a környezettel kapcsolatos szemlélet, értékrendszer és viselkedéskultúra megalapozása szempontjából, amely szorosan összefügg egészségünkkel, egészségvédelmünkkel.

Gyermekeink környezettudatos nevelését, a környezettudatos nevelés megalapozását programunk „A természeti, társadalmi valóság megismerése című fejezete tartalmazza”.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

7.1.5 SPECIÁLIS GONDOZÓ, PREVENCIÓS ÉS KORREKCIÓS TESTI, LELKI NEVELÉSI FELADATOK

A prevencióban, kisebb testi, lelki rendellenességek felismerésében, korrekciójában nagy szerepe van az óvodának, mint:

- mozgásszervi problémák: gerincferdülés, lúdtalp
- érzékszervi problémák: rosszhallás, nagyothallás, látási problémák felismerése
- bőrbetegségek (gomba, csalánkiütés)
- fogszuvasodás
- bélférgesség
- neurózisok (félénkség, szorongások, bepisilés stb.)
- beszédhibák megelőzése stb.

Mindezek a feladatok nem jelentenek külön feladatot, beépülnek az óvoda mindennapjába, az óvoda gondozási és gyermeki tevékenységeibe (tisztálkodás, fogmosás, mozgás, kommunikáció, érzelmi nevelés stb.).

A súlyosabb korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása, már nem az óvoda, óvodapedagógus kompetenciájába tartozik. A már kialakult problémák kezelése ilyen esetekben speciális szakemberek bevonásával, közreműködésével, segítségével történik, mint

- logopédus (beszédhibás gyermekek)
- pszichológus (érzelmi, viselkedési problémás gyermekek)
- orvos, gyógytornász (lúdtalp, gerincferdülés stb.)
- fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus: tanulási nehézségveszélyeztetett gyermekek, SNI-i igényű gyermekek stb.)

Cél: A gyermekek megfelelő ellátásban részesüljenek.

Fontos az információcsere, együttműködés a szakemberekkel, az ellátást segítő intézményekkel. Az egészségfejlesztéshez az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa, Pedagógiai Szakszolgálat, óvodapszichológus, különböző szakemberek, társadalmi mozgalmak szakemberei nyújtanak segítséget, melyeknek testi-lelki egészségvédő szerepük kiemelt.

Gyermek-egészségügyi szakszolgálat: Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai egészségügyi ellátást rendelet írja elő, mely rögzíti az óvoda orvosa által elvégzendő gyermek-egészségügyi (illetve fogászati) feladatokat, továbbá a védőnő által önállóan ellátandó tennivalókat.

Mozgásprogramok: Az egészségfejlesztésben kiemelkedő szerepet töltenek be azok a fakultációk, amelyek segítik a mozgásos életmód megszerettetését, ezért nevelési programunkat kiegészítik a különböző térítéses külön foglalkozások (lovaglás, síelés, egyensúlytorna, néptánc stb.).

A külön foglalkozásokat az óvoda nyitva tartásának idejében szervezi, szervesen kapcsolódik az óvoda napirendjéhez. A mozgásformák hozzájárulnak a gyermekek edzéséhez, tartásjavításához, testi-lelki kiegyensúlyozottságához.

Logopédus (óvodával szerződésben álló, külső személy): végzi óvodánkban a jogszabályban előírt szűréseket, majd a szűrés eredménye alapján látja el a gyermekek egyéni logopédiai terápiáját az óvodában.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Óvodapszichológus (óvodával szerződésben álló, külső személy). Az óvodapszichológus az óvodapedagógus javaslatára, vagy a szülő jelentkezése alapján segíti a gyermekek, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében a gyermekek beilleszkedését, fejleszti társas kapcsolatait, oldja a gyermek szorongásait, kezeli a teljesítményszorongásos tüneteket, megszervezi a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, a krízistanácsadást nyújt.

Gyermekjóléti szolgálat: Az óvoda közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Pedagógiai Szakszolgálat feladatai:

- vizsgálat: pszichés eredetű problémák, pszichés, tanulási nehézség megelőzését feltáró vizsgálatok végzése stb. szakvélemény készítése
- tanácsadás,
- segítségnyújtás gyermekotthoni, óvodai neveléséhez
- terápiás ellátás
- szűrővizsgálatok (logopédiai, pszichológiai stb.)
- óvodapszichológiai ellátás: az óvodától független szolgáltatást igénylő szülők és gyermekek óvodai problémákkal összefüggő ellátása.

7.1.6 EGÉSZSÉGÜGYI, BIZTONSÁGI KÖVETELMÉNYEK

7.1.6.1 Személyre vonatkozó egészségügyi követelmények

Az óvodában dolgozóknak orvosi munkaköri alkalmassági vizsgálaton kell részt venniük, tevékenységet akkor végezhetnek, ha orvosi, egészségi szempontból alkalmasak a munkaköri feladatuk elvégzésére.

Az óvodában dolgozó felnőtteknek kiemelten fontos, hogy gondot fordítsanak személyi tisztaságukra, ápoltságukra, hogy ne legyenek fertőzések forrása.

7.1.6.2 Tárgyi környezetre vonatkozó egészségügyi, biztonsági követelmények

Az óvoda környezet feltételei jelentősen befolyásolják a nevelés, gondozás hatékonyságát, annak színvonalát.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé a személyi higiéné, öltözködés, pihenés, mozgás- és játékigényük kielégítését. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni.

Alkalmassá kell tenni az óvoda udvarát, óvoda helyiségeit (csoportszoba, mosdó, öltöző, tornaszoba, betegszoba) arra, hogy a gyermekek a különböző évszakokban, napszakokban életkoruknak, adott helyiségnek megfelelő, különféle tevékenység végzését biztosítsák. A dolgozók feladata a megfelelő tárgyi környezet biztosítása.

Fontos, hogy a gyermekek számára minden helyiségben **elegendő hely** legyen a tevékenységek megfelelő elvégzéséhez, gyakorlásához, mert a hely hiány balesetveszély forrása, a zsúfoltság gátolja a gyermeket mozgásában, a tevékenységek gyakorlásában. A

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

zsúfoltság rendetlenséget okoz, ami nem kedvez a környezetünk rendjének megóvására nevelésnek.

Fontos, hogy a helyiségek berendezése, az eszközök, tárgyak, bútorok **igazodjanak a gyermekek méretéhez, létszámához.**

Az óvoda csak **megfelelési jellel ellátott játékot vásárolhat.** A játékot használó óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett vagy ahhoz mellékelt figyelmeztetési feliratot és használati utasítást gondosan áttanulmányozni és a játékszert aszerint alkalmazni.

Játszótéri eszköz akkor hozható forgalomba, forgalmazható, telepíthető, illetve vehető használatba, ha az a rendeltetészerű és a gyermekek szokásos viselkedését figyelembe vevő, előrelátható használata során a használók vagy más személyek biztonságát és egészségét nem veszélyezteti, és megfelel a biztonságossági követelményeknek. A biztonságossági követelményeknek való megfelelést a gyártó a megfelelési nyilatkozatával vagy a kijelölt szervezet által kiadott megfelelési tanúsítványával igazolja.

Az óvodapedagógus - az óvoda szervezeti és működési szabályzatában, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha - rendeltetésétől függően - alapterülete lehetővé teszi legalább egy óvodai csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.

A játszóudvar akkor megfelelő, ha alapterülete lehetővé teszi valamennyi gyermekcsoport tagjainak egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását.

A kiszolgálóhelyiségekben a helyiség rendeltetészerű használatát biztosító bútorokat, berendezési eszközöket kell elhelyezni. Valamennyi helyiség berendezésénél az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, a közegészségügyi előírásokat, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi követelményeket figyelembe kell venni.

7.1.7 BALESETEK MEGELŐZÉSE

7.1.7.1 Biztonságos, (balesetmentes) környezet biztosítása

A gyermekek testi épségének, biztonságának feltétele érdekében fontos a baleset megelőzés, balesetvédelem. Az óvoda berendezései, tárgyai, felszerelése biztonságosa, balesetmentesnek, épeknek kell lennie. Fontos ezért, hogy rendszeresen ellenőrizzük ezek épségét, gondoskodjunk megjavításokról, szükség szerint cseréjükről, leselejtezésükről.

A gyermekektől távol kell tartani mindent, ami balesetet okozhat:

- a vegyszereket, tisztítószereket elzárva tároljuk, hogy ahhoz a gyermekek ne férhessenek hozzá
- elektromos gépek nem használhatók a gyermekek jelenlétében (vasalás, porszívózás, fűnyírás stb.),

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- óvodai tevékenység kapcsán csoportban használt elektromos kisgépek (diavetítő, magnó, CD lejátszó stb.) csak úgy használhatók, hogy ahhoz a gyermekek ne férhessenek hozzá
- a konnektorok vakdugóval kell ellátni.

Az intézményben és udvarán bármilyen balesetveszélyt, balesetveszélyt jelentő rongálást, rongálódást észlelnek a dolgozók, szülők, azonnal értesíteniük kell az óvoda vezetőjét. Ha szükséges, gondoskodni kell a balesetveszélyt jelentő játékeszközök azonnali kiiktatásáról, illetve szükség szerint a nagyobb méretű játékok megrongálódása esetén bekerítéssel, elzárással kell a gyermekek balesetmentes védelméről gondoskodni.

A gyermekek biztonságos és egészséges környezetben történő nevelése érdekében a szükséges feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó feladat.

7.1.7.2 Balesetek megelőzésére nevelés

20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a nevelési-oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk, amely alkalmas a balesetmentes szokások, magatartási formák kialakítására.

Az óvoda minden dolgozójának alapvető feladatai közé tartozik, hogy a gyermekek részére az egészségük és testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, valamint, ha észleli, hogy baleset veszélye fennáll vagy azt, hogy a gyermek balesetet szenvedett a szükséges intézkedéseket megtegye.

Az óvónők és dajkák az óvodai élet egésze alatt kötelesek a rájuk bízott gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérni a rendet megtartani és a baleset-megelőzési szabályokat a gyermekekkel betartatni.

Az óvónők kötelesek a gyermekekkel korosztályi fejlettségüknek megfelelően az egészségük testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat idő, - és alkalomszerűen ismertetni. Az óvodán kívüli és belüli foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra fel kell hívni a gyermekek figyelmét, ismertetni kell velük a tilos és elvárható magatartásformákat. A nevelési év elején ismertetni kell a közlekedési szabályokat, balesetvédelmi előírásokat és visszakerdezéssel meggyőződni az ismeretek elsajátításáról. A balesetvédelmi oktatás tartalma a csoportnaplóban rögzített, azonban a balesetvédelmi oktatás tényleges megvalósulásának időpontját az óvodapedagógusoknak a csoportnaplóban kell dokumentálni.

Az óvodavezetője az egészséges és biztonságos munkavégzés tárgyi feltételeit munkavédelmi szemlék keretében rendszeresen ellenőrzi. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell. Ha a baleset bekövetkezett, azt nyilvántartjuk, és haladéktalanul kivizsgáljuk. A KIR-ben rögzítjük, és intézkedési tervet dolgozunk ki, az esetlegesen ismét előforduló hasonló baleset megelőzése érdekében.

Minden óvodapedagógusunk egész évben a saját csoportjában minden olyan tevékenység előtt, mely veszélyt hordozhat, felhívja a figyelmet a betartandó szabályokra a veszély forrásaira. A megelőzéssel, magyarázattal, preventív magatartással a gyermekbalesetek könnyebben megelőzhetőek. Fontos, felhívni a gyermekek figyelmét arra, hogy a balesetek egy kis odafigyeléssel és óvatossággal részükről is elkerülhető. Az óvodapedagógus feladata, hogy felhívja figyelmüket, hogy egyes tárgyak pl.: mászóka, korlát és helyzetek, pl. fogócska,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

sorversenyek, milyen veszélyforrást hordoznak. A gyermekeknek tudniuk kell, hogy baleset, balesetveszély esetén szólni kell a felnőtteknek.

7.1.7.3 Gyermekek felügyelete, gyermekek kísérése

Gyermek csoportszobában, az udvaron egyedül nem tartózkodhat, a mászókat, csúszdát, trambulint csak (óvodai dolgozó) felnőtt felügyelete mellett használhatja. A gyermekek felügyelete a gyermekek testi épségének megóvása érdekében történik. Fontos a gyermekek felügyelete során a konfliktusokra odafigyelni, a konfliktust megelőzni, kezelni, amely könnyen okozhat balesetet.

Séta, kirándulás alkalmával a gyermekek létszámához megfelelő kísérőszemély szükséges, általában 10 gyermek esetén egy felnőtt kísérőt számolunk. A megfelelő számú személyek biztosításával a gyermekek felügyeletét, testi épségük megóvását biztosítjuk.

Óvodán kívüli külső program (séta, kirándulás) esetén fontos tudni, hogy a programra, hány gyermeket viszünk magunkkal (célszerű névsort készíteni), és a létszámot a program folyamán többször is ellenőrizni kell.

Udvari levegőzésről történő bejövet előtt meg kell számolni a gyermekeket, az udvart utoljára elhagyó felnőttek körül kell néznie az udvaron, meg kell győződnie arról, hogy nem marad-e kint gyermek az udvaron.

Az óvoda bejárati ajtaját napközben, a csoportban való tartózkodáskor (8.30 és 12.30 óra között) zárva kell tartani. A délelőtti udvaron való tartózkodáskor az óvoda kapuját is zárva kell tartani. A szülők a gyermekekkel való reggeli érkezésekor, illetve a délutáni távozásakor a kapun lévő reteszt kötelesek maguk után bezárni. Ebben az időszakban csak a szülők felelősségteljes közreműködésével tudunk felelősséget vállalni gyermekeink biztonsága érdekében.

7.1.8 A BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSE

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek, ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén.

Elsődleges feladatunk azonban, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő kötelező betegség, illetve óvónők jelzése esetén otthon tartani, szükség esetén orvoshoz vinni gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében.

A betegségek megelőzésének alapja a rendszeres és alapos takarítás, a gyermek, felnőtt személyi higiéniájának betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartás. Az egészségvédő szokások kialakításával, gyakorlásával, ismeretek közlésével, a betegségmegelőzéséhez, védekezéshez szükséges magatartásformák begyakoroltásával feladatunk a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére.

Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvodák udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt előírásoknak megfelelőek, de gyakori karbantartást igényelnek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az udvari homokozót naponta fel kell lazítani, nyáron naponta szükséges meglocsolni. A homokot szükség szerint cseréljük.

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra. A megelőző preventív jellegű tornagyakorlatokat (lúdtalp, gerincferdülés megelőzés) az óvodapedagógusok beépítik a napi mindennapos testnevelésbe.

Az egészséges környezet fenntartásának a legfontosabb feltétele a rendszeres, alapos és korszerű takarítás. A fizikai, mikrobiológiai szennyeződések tisztító, - illetve fertőtlenítő szerrel távolítjuk el. Az óvoda minden helyiségében rendeltetésének megfelelően naponta száraz és nedves, illetve fertőtlenítő takarítást kell végezni a megbetegedések, fertőzések elkerülése végett (a részletes, mindenre kiterjedő takarítási feladatokat a „Takarítási utasítás”, valamint a dajka és a konyhai kisegítő munkaköri leírása részletezi, tartalmazza. Tilos a helyiséget akkor takarítani, mikor abban gyermekek tartózkodnak.

Fertőtlenítő takarítási tevékenységek:

- mosdóban: csaptelep, mosdó, WC
- kilincs fertőtlenítése
- ajtógombok fertőtlenítése (különösen járványos időszakban)
- szőnyegtisztítás
- vasalás
- játékok fertőtlenítő lemosása, kimosása stb.

Járvány esetén a minden napi használati berendezést, tárgyakat, bútorokat, játékokat fertőtleníteni kell.

Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkáink fokozottan ügyelnek a kilincsek és a gyakran érintett tárgyak fertőtlenítésére, a higiéniai szabályok betartására.

A fogkeféket szükség szerint cseréljük, a fogmosópoharakat naponta fertőtlenítik a dajka nénik.

A játékokat szükség szerint, de legalább havonta le kell mosni és fertőtleníteni. Fertőző betegség előfordulásakor szükség szerint hetente/naponta kell lemosni, fertőtleníteni a játékokat. A fertőtlenített játékokat meleg folyóvízzel többször, alaposan át kell öblíteni. A plüss játékokat mosógépben kell kimosni eseti jelleggel, illetve évente a nagytakarításnál.

A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk a rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Rendszeresen biztosítani kell a légcserét a pihenés és a mozgásfoglalkozások előtt. Természetesen huzatban gyermek nem lehet, illetve gyermekekre hideg időszakban nem nyitunk ajtót, ablakot.

Mozgásfoglalkozások előtt gondoskodni kell a terem portalanításáról, nedves felmosásáról is a szellőztetés mellett.

Gondoskodunk a helyiségek megfelelő megvilágításáról, a gyermekek szemének védelme érdekében.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

7.1.9 EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEINK

- **Testi – lelki egészség elve:** annak tudatosítása, hogy az egészség érték, tenni kell érte
- **Társas készségek fejlesztésének elve:** gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása; a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok megfelelő kezelésére irányuló tapasztalatok elsajátítása
- **Rendszerszemléletre nevelés elve:** képessé tenni a gyermekeket arra, hogy a megszerzett, ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra
- **A természet és társadalom harmóniájának elve:** a természet, az épített és társadalmi környezet (benne az ember) harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer (értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai) megalapozása
- **Fenntarthatóság elve:** a jövőre, fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdök, a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformák kialakítása
- **Hitelesség elve:** az intézmény minden dolgozója személyes magatartásával törekedjen a komplex testi – lelki – szociális értékek megteremtésére és azok védelmére.

7.2 AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Az anyanyelvi nevelés és értelmi fejlesztés és nevelés beépül, megtalálható programunk „A tanulási tevékenység” fejezetébe.

7.3 ÉRZELMI, ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A nevelés célja

- hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül, már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. az óvodapedagógus –gyermek, gyermek-dajka, gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- a szokások, szabályok alakításával a gyermekek helyes erkölcsi, magatartási viselkedésének megalapozása;
- az akarat fejlődésének segítése
- esztétikai ízlésük fejlesztése;
- az együttélés szokásainak, normarendszerének megalapozása;
- olyan személyiség kialakítása, aki a közös tevékenységek során képessé válik arra, hogy társaival, és a felnőttekkel tudjon kapcsolatot teremteni, és együttműködni;
- 6-7 éves korra olyan szociális érettséggel rendelkezzenek, amely segítse őket a következő életszakasz megváltozott körülményeihez való igazodásban.

Az *érzelmi nevelés* óvodai nevelésünk alapvető kerete, ezért a gyermekek óvodába érkezésétől hazamenésig fontos szerepet kap a nap minden percében, pillanatában. Az érzelmi nevelés terén megoldásra váró feladataink nagyon összetettek, nevelőmunkánk egészét átszövi, annak minden területén fontos szerepet kap. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket az óvodába lépéstől kezdve pozitív érzelmi hatások ériék úgy az óvodapedagógus-gyermek, mint a gyermek-gyermek kapcsolatban.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az erkölcsi nevelés a gyermek másokkal, valamint a társadalommal szembeni viselkedésére, magatartására vonatkozik. Az erkölcsi nevelés célja gyermekeink jellemének formálása. Az erkölcsi nevelés viselkedési normákat, szabályokat tartalmaz, megtanítja a gyermeknek mi a helyes és mi a helytelen. A gyermekek erkölcsi viselkedésében fontos szerepet töltenek be a gyermeket körülvevő felnőttek, a felnőttek viselkedése, azok mintája, példamutatása. A jellem hordozza a legmeghatározóbb módon személyiségünk legmélyebb állandóságát, a jellem tesz bennünket kiszámíthatóvá, megbízhatóvá és hitelessé.

Óvodásaink jellemének alakulásában kiemelt szerepet játszanak az ismeretek, az érzelmek és az akarat. Az ismeretekre azért van szükségük, hogy biztos tájékozódási képességgel rendelkezzenek az erkölcsi jó és rossz nem mindig egyszerű választásainál. Érzelmiknek köszönhetően lesznek képesek arra, hogy ne csak rátaláljanak a helyes vagy helytelen útra, hanem kívánják is annak választását vagy éppen elutasítását. Célunk, hogy gyermekeink tanulják meg szeretni a jót, és elvetni magunktól a rosszat. Az akarat, a kitartás erősítése az erkölcsi nevelésünk kiemelt feladata.

Az akarat tulajdonságok fontos feltétele az iskolaérettség meglétének, így fejlődésükre, fejlesztésükre különös hangsúlyt kell fektetni. Az óvodás tevékenységének jelentős részét az önkéntesség jellemzi. Életének azonban meghatározott szabályzói vannak, amelyekhez alkalmazkodnia kell. Ezek szándékosságot, akaratot igényelnek.

Az akarat fejlődésének mérföldkövei a szabálytudat és a feladattudat, kitartás, önfegyelem kialakulása. Az óvodai élet különböző tevékenységei segítik a gyermek akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmeinek, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását. A tevékenységek sorában az akarat tulajdonságok fejlesztésében kiemelt szerepe van

- a játéknak, különösen a szerep és a szabályjátéknak,
- a tevékenységekbe integrált tanulásnak,
- és a különböző munkáknak (megbízgatások, kerti munka, naposi munka).

Az értékorientált közösségi nevelés a közösség nevelőerejének tudatos, szakszerű kiaknázása az egyéni fejlődés érdekében. A gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. A szervezéssel alakítjuk ki a gyermekek életének rendjét, ritmusát, időbeosztását. A közösségi élet szervezeti keretét a napirend biztosítja, mely elősegíti a gyermekek egészséges, tevékeny életét, a közösségi élet fejlődését. A közösségi élet tartalmát a különféle tevékenységek és az ezeket kísérő élmények alkotják. Minden tevékenységet úgy kell megszerveznünk, hogy az erősítse az együvé tartozás érzését. Ebben a közösségben az óvónő és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó mintául szerepel, azaz modell-értékű. A gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, társkapcsolati igénye, biztonságnyújtása biztosítja az együttérzés, az önzetlenség, a segítség, az önfegyelem kialakulását. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek értékorientált erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmeinek, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

7.3.1 AZ ÓVODÁSKORI ÉRZELMEK, AZ ÓVODÁS GYERMEK ÉRZELMI ÉLETÉNEK JELLEMZŐI

- Egyszerű, alapérzelmek: düh, harag, félelem, undor, meglepődés, szomorúság, öröm.
- Magasabb szintű kognitív érzelmek: szeretet, büntudat, szégyen, büszkeség, irigység, féltékenység.
- Tárgyak szerint (az alapján, hogy mire irányul az érzelem): intellektuális érzelmek, erkölcsi vagy morális érzelmek, esztétikai érzelmek.

Intellektuális érzelmek: az intellektuális érzelmek megismerés vágyát a „mi ez”, „miért” kérdések motiválják. Intellektuális örömet jelenthet a felfedezés, ráismerés, megismerés, az alkotás, a tudás öröme, melyeket elsősorban játékában él át. A fejlődés eredményeként a gyermek egyre több ismeretre tesz szert, ettől kíváncsisága, tudásvágya csak fokozódik. A kíváncsiság ébrentartásában, a tudásvágy fokozódásában a nevelőnek jelentős szerepe van. Ki kell használni a spontán helyzeteket, spontán adódó alkalmakat, de óvodapedagógusainknak tudatosan is teremtenie kell olyan helyzeteket, amelyekben felkelti és fenntartja a gyermekek kíváncsiságát, fokozza tudásvágyukat. A gyermekek növekvő tapasztalata, ismerete által egyre több probléma megoldására lesz képes, emiatt egyre több sikerélményben lesz része. Természetesen kudarcok is érik. Fontos, hogy óvodáskor végére kialakuljon a frusztrációs tolerancia, kudarcűrő képességük. El kell érni, hogy kudarc esetén is tovább próbálkozzon újabb erőfeszítést tegyen a probléma megoldására. A felfedezés, ráismerés, öröme mellett megjelenik az alkotás öröme. A teljesítmény, a jó színvonalú teljesítmény igényessé teszi a gyermeket. Formálódik kitartásuk, kialakul feladattudatuk.

Erkölcsei-szociális érzelmek: Az erkölcsi-szociális érzelmek a gyermekek társas kapcsolatainak változásában, a szocializáció folyamatában alakulnak ki:

- erkölcsi érzelmek: igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, felelősség, igazmondás;
- szociális érzelmek: együttérzés, bizalom, segítőkészség, bánat, örömszerzés, önzetlenség, figyelmesség.

Erkölcsei-szociális érzelmek összetevői:

- a saját érzelmek felismerése, tudatosítása,
- az érzelmek a helyzethez, az érzelem minőségéhez illesztése,
- mások érzelmeinek felismerése.

Óvodás korban az érzelem kifejezésének módjai egyre finomodnak, kialakul az együttérzés képessége. A gyermekek érzelmi életében egyre jelentősebb szerepet kapnak a lelkiismereti funkciók, hiszen a felnőtt iránti szeretet, az ő megbecsülésük, elismerésük elnyerése arra sarkallja, hogy tevékenységeit minél eredményesebben, pontosabban végezze el. A felelősségérzés (valamely tevékenységnek nem vagy a várthoz viszonyított gyenge teljesítése nyomán keletkező szégyenérzet), fontos állomás a közösségi normák belsővé válás folyamatában.

Az erkölcsi-szociális érzelmek kialakulásában a nevelő modell-nyújtó szerepe és felelőssége jelentős.

A fejlődés szinterei elsősorban a gyermektársakkal folytatott interakciók, együttes élmények, szerepjátékok, népmesék, a mesedramatizálás, bábjáték, melyek kedvező feltételeket teremtenek a legkülönbözőbb erkölcsi érzelmek átélésére, mint a segítőkészség, az együttérzés, örömszerzés, büszkeség, sajnálkozás, részvét, a felelősség, a lemondás, az irigység, a szégyen. A mese cselekménye, története, mondanivalója, a szereplők viselkedése,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

személyisége segíti kialakítani a helyes erkölcsi, viselkedési és magatartási formákat, azonosulási mintát nyújt a gyermekeknek.

Eszztétikai érzelmek: a szép iránti fogékonyság, a művészeti élmény befogadására való igény és képesség. Az óvodás gyermek, - a felnőtt mintáján keresztül, - észreveszi és rácsodálkozik a szépre. Gyönyörködte egy szép virág, egy kellemes dallam, vagy egy hangzatos vers ritmusa is. A nevelőnek óriási feladata, felelőssége van abban, hogy a gyermek fogékonnyá váljon az élet igazi értékei iránt. Fedezzék fel együtt a környezetükben rejlő szépet, jót!

Az óvodások életében hihetetlenül fontos szerepet tölt be az érzelem, s minden cselekvésük, megnyilvánulásuk érzelmi életükön keresztül befolyásolható, közelíthető meg. Az óvodás gyermek viselkedése az érzelmek uralma alatt áll. Nem a gyermek uralkodik az érzelmein, hanem az érzelmek uralkodnak a gyermekben.

Ha azt szeretnénk, hogy figyeljen ránk, hogy hatni tudjunk rá, azt csak a szívéen-lelkén keresztül tudjuk elérni nála.

Az óvodáskor érzelmi jellemzői

- Az óvodás gyermek érzelmei labilisak, gyorsan változnak. A labilitás azt jelenti, hogy míg egyik pillanatban boldog és kiegyensúlyozott volt, a másik percben már teljes elkeseredettségbe tud süllyedni.
- érzelmei rendkívül gyorsan változhatnak egyik végletből (túlárado jókedv) a másikba (sírás-szomorúság).
- Az óvodás gyermeke jellemző tulajdonsága, hogy érzelmeit, azok megnyilvánulásait heves indulatok, kitörések kísérik. Az érzelmein, indulatain való uralkodást a gyermek csak később tanulja meg
- A gyermek az érzelmeit nem képes leplezni, nem tud azokon uralkodni,
- Alacsony frusztrációs tolerancia

Az érzelmek jellemzői óvodáskor végére:

- általában már uralkodni tud az érzelmein,
- csökken a labilitás, az érzelmek tartóssága növekszik,
- fokozódik az érzelmek feletti uralom, a gyermek megtanul bánni az érzelmeivel, érzelmi megnyilvánulásaiban visszafogottabbá válik,
- előtérbe kerül a teljesítménymotiváció,
- nő a kudarcűrő képesség, a frusztrációs tolerancia.

Az érzelmi, akarati élet zavarai, problémái óvodáskorban

Az óvoda, különböző családi háttérből fogadja a gyermekeket. Az eltérő környezeti hatások, a különböző nevelési feltételek, módszerek, a genetikus tényezők, alkati adottságok, más-más a személyiségfejlődéshez vezetnek. A fejlődés tehát nem egyenletes, keletkezhetnek benne különböző zavarok. Ezért számítani kell arra, hogy lesznek gyermekek, akik nehezebben szocializálódnak illeszkednek a közösségbe, nehezebben tartják be a közösség szabályait, normáit, akiknek az alkalmazkodás nehézséget jelent, akik nehezebben viselik a kudarcot, nem tudnak veszíteni és fokozottan vágnak arra, hogy mindig a figyelem középpontjában legyenek, akiknek nehézséget jelent a kortársaikkal való kapcsolat kialakítás, a közös játék, barátkozás.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az érzelmi, akarati élet zavarai különböző viselkedési problémákhoz vezetnek, viselkedési problémákban nyilvánulnak meg:

- szorongás, visszahúzódó magatartás
- agresszív viselkedés
- bohóckodás
- fegyelmezetlenség
- dacos magatartás

A könnyen kezelhető, kiegyensúlyozott gyerekekre jellemző, hogy

- könnyen alkalmazkodnak;
- biológiai ritmusuk rendszeres és kiszámítható;
- jókedvűek, nyitottak az új helyzetekre;
- érzelmeiket kevésbé intenzíven fejezik ki;
- könnyen integrálhatóak, mellettük jól tervezhető a napirend;
- könnyebb mellettük a szülői/pedagógus szerep megélése.

A nehezebben kezelhető, kiegyensúlyozatlan érzelmi életű gyerekekre jellemző, hogy

- nehezen alkalmazkodnak és nehéz szükségleteiket kielégíteni,
- biológiai ritmusuk rendszertelen; (több gondjuk van az alvással, az evéssel)
- könnyen lesz rossz hangulatuk és intenzív érzelmi reakciókat mutatnak;
- hangulataik könnyen változnak, előfordulhatnak hosszabb dühkitörések, sírások.

Elsődleges feladatunk a problémák okainak feltárása, a problémák óvodán belüli kezelése személyre szabott nevelési módszerekkel, súlyosabb esetben az óvoda pszichológusának megkeresése.

Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kezelni (düh, harag, agresszió). A düh, harag, agresszió kezelésében többnyire kiscsoportos, vagy egyéni terápiákat alkalmazunk. A deviáns, normaszegő, agresszív gyermekek terápiájában sikeresen alkalmazhatók a relaxációs gyakorlatok, mese, - és bábterápia, a beszélgetés, célzott nevelőértékű mesehallgatás, zenehallgatás.

7.3.2 AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS GYAKORLATA AZ ÓVODÁBAN

„A gyermek csak azt képes szeretni, aki őt szereti, és csak szeretettel lehet nevelni”

Dzserzsinszkij

Egyetlen életkori szakaszban sincs olyan jelentős szerepe a személyiség egészének fejlődésére az érzelmi életnek, mint az óvodás korban (kivéve a serdülőkort). Az óvodáskorú gyermek sajátossága magatartásának érzelmezéreltsége, egész viselkedést érzelmei irányítják. Az érzelmi alapigények kielégítése a feltétele annak, hogy a gyermek személyiségének a fejlesztése a legmagasabb színvonalon megvalósulhasson. A gyermek viselkedésére, személyiségfejlődésére az óvodapedagógus akkor tud a legeredményesebben hatni, ha az érzelmeit aktivizálja. Meleg, szeretetteljes légkörben válik valóban hatékonyá, eredményessé nevelőmunkánk. Elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvoda a szocializációnak, a társas kapcsolatok fejlődésének, a közösségi élet alakulásának nagyon fontos színtere.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A szocializációs folyamat tágabb értelemben az ÉN kibontakoztatásának teljes folyamata, míg szűkebb értelemben a csoporthoz való alkalmazkodást, abba való beilleszkedést, szociális normák elsajátítását jelenti.

A szocializáció olyan tanulási folyamat, amely a születéstől a halálig tart. A szocializáció nem más, mint a „társadalomba való beilleszkedés folyamata, amely során az egyén megtanulja megismerni önmagát és a környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedésmódokat. Lényegében azokat a normákat, értékeket, hagyományokat, nézeteket, attitűdöket sajátítja el, amelyek az adott kultúrában, környezetében használatosak. A szocializáció mindig kölcsönhatás, ahol a környezet hat az egyénre és fordítva, az egyén is mindig visszahat a környezetére. A szocializáció abban a mikromillióben kezdődik, amelybe az ember beleszületik. Így a szocializáció első színtere a család, majd később – a gyermek növekedésével - egyre nagyobb szerepe lesz a tágabb környezetnek, a kortársaknak, az óvodának, az iskolának, tágabb értelemben az egész társadalomnak.

Amikor egy közösségről beszélünk, akkor egyúttal azokról az egyénekről is szó van, akik a közösséget alkotják. Az egyén és a közösség, illetve a közösség tagjai tehát szükségszerűen valamilyen kapcsolatban állnak egymással. Ennek a viszonyoknak az alapja az egyének, emberek együttműködése. Az érték szempontú értelmezés szerint a közösség az emberi együttműködés legmagasabb rendű formája. A közösség olyan normákat, illemszabályokat állít a gyermek elé, amely közvetve a felnőttvilágba való beilleszkedést célozza.

Törekszünk a közösségben zajló folyamatok, társas kapcsolatok és közös tevékenységek kibontakoztatására, természetesen az egyén (egyéniség) figyelembevételével. A jó közösséget egyéniségek alkotják, akik képesek a saját elképzeléseiket, ambícióikat a közösség keretein belül is megvalósítani. Ezért fontos megtanítani a gyerekeket a saját maguk - nem gátlástalan - érvényesítése mellett a társak, a másik elfogadására, hozzá való alkalmazkodására az egyéniség feladása nélkül. A csoporton belül a különböző életkorú gyerekek (3-7 évesig) megtanulják elfogadni a másságot, tolerálni és segíteni a gyengébb ügyetlenebb társaikat, (pl. egy nagycsoportos segít a kicsiknek). A kisebbek felfedezik, hogy lehet és érdemes a nagyobbak cselekvését utánozni, olykor azonosulni vele. Így, nagymértékben fejlődik az empátia, ami annyit jelent, *„látnia másik ember szemével, hallani a másik ember fülével, érezni a másik ember szíve szerint.” (A. Adler)*

A szocializáció során fel kell hívnunk a gyermekek figyelmét a helyes viselkedésre és támogatnunk kell azt. Meg kell tanítanunk a gyermekeket a konfliktusok megoldására, arra, hogy hangot adjanak véleményüknek, tudjanak értékelni másokat és önmagát is. A társas és közösségi tevékenység a nevelőmunka egészét átszövi. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb, amikor a gyerek először ismerkedik az óvodával és leendő csoportjával.

A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás megviseli a gyermeket és nehéz feladat elé állítja az óvónőt és a szülőt egyaránt. Az óvónő forduljon türelemmel és szeretettel a gyerek felé és hagyjon elegendő időt a beilleszkedésre.

A kicsik a szülővel együtt kezdik felfedezni az új környezetet és a társakat megismerni, majd folyamatosan napról-napra több időt töltenek az óvodában a szülő nélkül. Így az óvónő és a szülők együtt teszik meg az első lépéseket a kicsik közösségbe való beilleszkedésének segítésére.

A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. A szervezéssel alakítjuk ki

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a gyermekek életének rendjét, ritmusát, időbeosztását. A közösségi élet szervezeti keretét a napirend biztosítja, mely elősegíti a gyermekek egészséges, tevékeny életét, a közösségi élet fejlődését.,
- a közösségi élet tartalmát a különféle tevékenységek és az ezeket kísérő élmények alkotják.

Minden tevékenységet úgy kell megszerveznünk, hogy az erősítse az együvé tartozás érzését.

7.3.2.1 A közösségi élet szervezeti kerete a napirend

A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. A szervezéssel ki kell alakítani a gyermekek életének rendjét, ritmusát, időbeosztását. A közösségi élet szervezeti keretét a napirend biztosítja. Kialakítása tehát a közösségi nevelésnek van alárendelve. A napirendet ennek megfelelően úgy kell kialakítani, hogy elősegítse a gyermekek egészséges, tevékeny életét, a közösségi élet fejlődését. Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy az biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas is legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára az aktív cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.

7.3.2.2 Barátságos, otthonos, szeretetteljes légkör kialakítása

A gyerekek közösségi életének színterét, a csoportszobát, mindazt a helyiséget, ahol a gyermekek élete zajlik otthonossá kell tenni. Ne legyen zsúfolt, a gyerekek szabadon mozoghassanak benne, könnyen elérhető helyen maguk választhatják, meg mivel szeretnének játszani. A csoportszobában az elrendezés biztosítson kis sarkokat, kuckókat, ahol a gyermekek nyugodtan tudnak játszani. A berendezés, a díszítés legyen ízléses, igazodjon a gyermekekhez.

Jó, ha a gyermekeknek van egyéni fiókjuk, vagy szekrényrészük, esetleg dobozuk, amit önállóan kezelhetnek, ahová elrakhatják kincseiket, egyéb halmijaikat. Az otthonosság érzését erősíti, ha a gyermekek az óvoda adott körülményeinek megfelelően, meghatározott céllal önállóan mozoghatnak az óvoda épületében, csoportszobákban, mellékhelyiségekben.

Lelki egészség és harmonikus személyiség formálásának feltétele elsősorban az elfogadó, türelmes, nyugodt, légkör kialakítása. Az egészséges lelki élet része az emberi másság és az egyéni problémák megértő, segítőkész kezelése, a gyermekek érzelmi életének gazdagítása, az érzelmek uralásának módjaira való szoktatás, valamint a gyermekekben meglévő félelmek, szorongások, stressz feloldása. Az egészséges napirend, hetirend, életrend, a szervezet bioritmusának kell, hogy megfeleljen, és hozzá kell járulniuk a gyermekek testi-lelki biztonságához. Az egészséges lelki élet nyomán kialakuló jó közérzet – melynek feltételeit az óvoda minden dolgozója elősegíti és megteremti – a második otthonná teszi az óvodánkat. A szeretet teljes légkör biztosságerzetet ad, megteremti a kedvező érzelmi hatásokat a neveléshez.

A nyugodt légkör megkívánja a *stressz mentes légkör* kialakítását is. A gyermekek lelki egészség megőrzése, a nyugodt légkör biztosítása érdekében gondoskodunk a stressz, a feszültségek oldásáról.

Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sűrűtést és a várakozást, a felesleges holtidőket. A nyugalom érdekében a konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, a konfliktusok során különböző konfliktuskezelő technikákat

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

alkalmazunk. A stressz oldásához hozzájárulnak a mindennapos mozgástevékenységek is. A nyugalmi helyzettel járó kifáradást jól oldja a mozgás, mely a pihenés egyik formája is.

A gyermekek lelki egészségének megőrzését, pozitív énkép alakítását segíti a gyermekek előítélet mentes elfogadása, az elismerés, ösztönzés, bátorítás, módszere, a sikerélmények biztosítása.

A relaxációs gyakorlatokkal segítjük az ellazulást, amely szintén a pihenés egyik formája. A relaxáció gyógyító-személyiségfejlesztő eljárás. Óvodáskorú gyerekeknél a relaxációs gyakorlat önvezérelt működtetését, vagyis az önálló gyakorlást az életkori sajátosságok nem teszik lehetővé. Az óvodapedagógus közreműködésével azonban megvalósulhat. A relaxációs gyakorlatokat az óvodapedagógus konkrét problémahelyzetek megoldására is használhatja: a feszítő-lazító gyakorlatok hatására könnyebben oldódik egy görcsös szorongás, vagy vezetődik le a felgyülemlett indulat. A lassú mozgások, a mozgásmegállítási gyakorlatok fékezi a túlzott mozgással küzdő gyerekeket. A ritmikailag alapuló csoportos relaxáció segíti a közösség összehangolódását, a tolerancia kifejlődését. A bizalomra kiélezett relaxációs gyakorlatok javítják a gyermek szociális, kapcsolatki alakító képességeit stb. Az ellazulást, szorongást jól oldják továbbá a célzottan megválasztott mesék, a relaxációs zenék hallgatása, dramatikus játékok, bábozás, dramatizálás.

7.3.2.3 A beszoktatás

A beszoktatás módja alapja lesz a gyermek érzelmi biztonságának, illetve meghatározza a felnőtt-gyermek viszonyát, kapcsolatát is, ezért nagyon körültekintően kell megszervezni. A befogadás, beszoktatás sikeressége az óvoda valamennyi dolgozójának és a családnak a közös sikere. A befogadás kettős feladatot jelent az óvoda számára. Egyrészt az óvodáskorú gyereket fokozatosan, folyamatosan próbáljuk meg adaptálni az új pedagógiai környezethez, másrészt a szülőket is fel kell készítenünk életük új, a kisgyermekes családbeli szakaszára és az óvodával való együttműködésre, a megosztott felelősségvállalásra. A befogadás, amennyiben a szülő igényli, anyával/apával/ együtt történhet. Ekkor a szülők megismerhetik az óvodai életet, a szokásokat, és lehetőséget kapnak arra, hogy segítsék gyermekük beilleszkedését. A befogadás folyamatos, nincs behatárolt idő- és életkorkerete, óvodánkban a beszoktatás már megkezdődhet akár a nyár folyamán is.

Fontos, hogy már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. A 3-4 éves beszoktatás gyermekek személyes törődést, gondoskodást, türelmet és gyöngédséget igényelnek, különös körültekintést igényelnek. Fontos a beszoktatás idején az anyai szeretet, az anyai gondoskodás pótlása, a személyes kapcsolat kialakítása a gyerekekkel. Sokat kell beszélgetni, játszani a gyerekekkel. A beszoktatás feladatait az óvodapedagógusok a csoportnaplóba tervezik meg. Új gyermekek esetén a beszoktatási terv tartalmazza a beszoktatást megkönnyítő tevékenységeket, az egyéni és közösen játszható játékokat (hőcögtetők, mondókák, lovagoltatók, egyszerű dalosjátékok, rövid mesék, drámapedagógiai játékok pl.: egymás nevének, jelének megtanulására stb. Naponta biztosítani kell az egyéni igényeknek megfelelő testkontaktust.

A beszoktatás során fontos a csoportszokások fokozatos bevezetése és annak folyamatos gyakorlása.

A zökkenőmentes beszoktatás alapja az anya-gyermek bizalomra, biztonságra épülő kapcsolata, az anya leválása gyermekéről. Az ilyen gyermek hamar megszokja a közösséget, az óvodába járást.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodapedagógusok az új gyermekek szüleit szülői értekezleten tájékoztatják a beszoktatást segítő szülői feladatokról, valamint a gyermekek óvodában történő beszoktatás módjáról, módszereiről, alkalmazott egyéni és közös tevékenységekről.

7.3.2.4 Az óvodapedagógus–gyermek érzelmi kapcsolatának kialakítása

A felnőtt mindig a gyermekek közösségi életének irányítója, a közösség központja, aki maga is benne él a gyermekek közösségében.

A gyermek jó közérzetéhez, egészséges személyiségfejlődéséhez elengedhetetlen az óvónő és a gyermek közötti szeretetteljes kapcsolat.

Fontos, hogy a felnőtt-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze. A gyermekhez való viszonyt a szeretet, türelem, elfogadás hassá át. A felnőtt szavai, tettei, hangsúlya, mozdulatai figyelmet, elfogadást közvetítsenek a gyermekek felé. A gyermekeknek a pedagógusok minden tetteiben a gondoskodás és szeretet megnyilvánulását kell érezniük.

A kapcsolatot a teljes bizalomnak kell áthatnia. Fontos a gyermek bizalmának elnyerése, bizalom kialakítása. A gyermekeknek bizalmat kell érezniük azt őket körülvevő felnőttek iránt. Ennek alapja, hogy a felnőttnek is bíznia kell a gyermekekben. Kerülni kell ennek érdekében minden kényszer alkalmazását, amit a gyermek koránál fogva, vagy az adott helyzetnél fogva nehezen visel. Ha az óvoda gyermek érzelmileg nem nyílik meg a felnőtt felé, akkor az óvodapedagógus és/vagy dajka nehezen a későbbiekben pedig egyáltalán nem tud rá hatni. Előfordul persze, hogy a szigortól való félelmében látszólag engedelmes, ám ezt a fajta kényszerű viselkedést nem teszi magáévá, nem válik valódi meggyőződésévé. Ennek következtében a diktatórikus elvárásokat, szabályokat nagyobb korában sem fogja beépíteni viselkedésébe. Szükségszerű tehát, hogy a felnőttek megismerjék az óvoda korú gyermek érzelmi életét és ezen keresztül próbáljanak hatni rá, ill. őszinte, szeretetteljes közelségbe kerülni hozzá. Legfontosabb az érzelmi gazdagság, az empátia, azaz tudjon azonosulni a gyermek érzelmi-, és gondolatvilágával. Tekintetünkkel, szavainkkal, érintésünkkel, tetteinkkel fokozatosan, de következetesen adjuk tudtára gyermekeinknek mennyire fontosak számunkra! Értékeljük, meghallgatjuk, komolyan vesszük őket, elfogadjuk érzéseiket, igyekszünk megérteni az okokat.

A gyermek jó közérzetéhez a testközelségre is szükség van, meg kell teremteni a gyermekek szükségletei és igényei alapján a szoros kapcsolatot, a testi kontaktus örömét, a testközelség pozitív élményét.

Minden egyes gyermekkel személyes kapcsolatot kell kialakítani. Ahhoz, hogy a gyermek a csoport tagjának érezze magát tapasztalnia kell, hogy úgy, mint a többi gyermeket őt is számontartják. Fontos feladata az óvónőnek ezért minden gyermek személyes fogadása, szükség szerint testi kontaktus alkalmazásával. Néhány kedves szó, a személyes figyelem a gyermekre azt érezteti vele, hogy örül az óvónő megérkezésének. Természetesen az odafigyelésnek nemcsak reggelente, hanem a teljes nap folyamán is szüksége lehet a gyermekeknek. Fontos megteremteni a hiányzásból visszatért gyermekek fogadásának szokásait, amely kifejezi azt, hogy mennyire örülünk a gyermek megérkezésének.

A derűs légkör, a gyerekek közt uralkodó vidám hangulat alapja a felnőttek személyisége, alaphangulata. A derűs, szeretetteljes légkör érdekében kerülni kell az utasításokat, a gyermekeket fegyelmező irányításokat. A gyermekekkel való személyes kommunikációnk során nézzünk a gyermek szemébe, hajoljunk le hozzá, éreztessük vele, hogy egyenrangú

partnerek vagyunk vele, bízhat bennünk. A felülről történő kommunikáció bizalmatlanságot ébreszt a gyermekben.

7.3.2.5 A gyermekek helye a csoportban, a gyermek–gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása

A gyermek óvodába kerülésével figyelme, érdeklődése egyre inkább a családon kívüli személyekre terelődik, személyes, kapcsolatrendszere kibővül. A gyerekközösségben teljesen új tapasztalatokra is szert tesz. Megismeri a vele egykorú gyerekekkel folytatott együttlét előnyeit, a közös játék örömét, viselkedésének szociális következményeit és az eltérő csoporthelyzet hatásait. De fontos élményeket gyűjt a két személy között kibontakozó viszonyról is. Ahhoz, hogy a gyermekek csoportjukban jól érezzék magukat, helyük kell legyen a gyermekek, a csoport között. A gyermek a helyét a csoportban a felnőtt közvetítésével találja meg.

A gyermekek közötti beszélgetést, játékkezdeményezést, ami az erősödő kapcsolat jele, támogatni, segíteni kell, olyan helyzeteket teremtve, ahol a kapcsolat erősödhet.

Észre kell venni a barátságok szövődését egyes gyermekek között. A barátságok kialakulása, megszilárdulása segíti az egész csoportközösség összeforrását. Ébresztgetni, egyengetni kell a gyermekek egymás iránti érdeklődését és a tevékenységeik közötti kapcsolatot. Segíteni, támogatni kell az egymáshoz közeledő gyermekeket, a gyermekek együttes tevékenységét.

Reális képet kapunk a gyerekek pillanatnyi társa kapcsolatainak hálózatáról, ha szociometriai vizsgálatokat végzünk. Elsősorban a viszonzott választásra érdemes a figyelmünket irányítani. A szociomátrix (kölesönösségi táblázat) alapján felrajzolt sociogramon szemléletesen ábrázolhatjuk a sztárhelyzetű és a peremhelyzetű gyerekeket. Utóbbiakon úgy segíthetünk, ha a viszonzatlan választásaikhoz próbálunk meg utat nyitni.

A visszahúzódóbb gyermekeknek segíteni kell beilleszkedni a csoportba, a gyermekek közé, támogatni kell baráti kapcsolatait. Gátat kell szabni, hogy észrevétlen eltűnjenek a csoportban. Meg kell ismerni, felfedezni bennük az értéket, azt a pozitív vonást, erősséget, amellyel önbizalmuk erősödhet. A pozitív vonásokra fel kell hívni a többi gyermek figyelmét is.

Az erősebb jellemű, irányító gyermekek esetében a személyiség közösségi vonásait kell erősíteni az egoista személyiségjegyekkel szemben.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet. Törekvésünk, hogy a gyermek- gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

7.3.2.6 Az óvodai gyerekközösség alakulása, alakítása, fejlesztése

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Ezeknek a kooperációs és kommunikációs képességeknek a kibontakoztatása és fejlesztése fontos feladata az óvodai nevelésnek.

Az életkor előrehaladtával és az óvodába lépéssel párhuzamosan a gyermek társas kapcsolatai egyre fejlettebb szintre jutnak. Az egymás melletti játszást, az egyszerű szemlélődést-utánzást fokról-fokra felváltja az együttlét, majd az együttmozgás, a tárgy körüli összeverődés az egyre nagyobb kooperációt igénylő összedolgozás, végül a még tartalmasabb együttműködés.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A gyermekek fejlődése, az együttműködés elsajátítása maga a közösségi élet tevékenységrendszerében megy végbe. Minden tevékenységet úgy kell megtervezni, hogy erősítse az együvé tartozás érzését, a gyermekek közti társas kapcsolatok fejlődését. Ezért gondoskodni kell arról, hogy az óvoda élete minél sokoldalúbb, változatosabb tevékenységekkel, élményekkel szolgáljon. Törekedni kell a közösségben zajló folyamatok, társas kapcsolatok és közös tevékenységek kibontakoztatására, természetesen az egyén (egyéniség) figyelembevételével.

A közösségi nevelés arra irányul, hogy a gyermek egyéni akaratát, ambícióját képes legyen másokhoz alkalmazkodva megvalósítani. Ehhez a gyermeknek az ad mintát, ahogy mások is alkalmazkodnak öhozzá.

A közös élmények, játékok, ünnepek, nagyban segítik az óvodai élet megszerettetését. Jó légkörben, hangulatban a közösségi normák, szokások betartását a gyermek nem érzi kényszernek. Fontos, hogy a közösségi szokások egyértelműek legyenek, és legyen mód azok következetes gyakorlására.

7.3.2.7 A társas, közösségi együttélés szokásai, szabályai

A szocializáció, a közösségi életfolyamatban sajátítja el a gyermek a viselkedését szabályozó elvárásokat, tilalmakat, az emberi együttélés szabályait. A gyermekek számára az életkori és egyéni sajátosságainak megfelelően kialakított **szokás és szabályrendszer**, a korlátok és határok érzelmi biztonságérzetet adnak. Ha azokat következetesen betartjuk és betartatjuk, akkor tudni fogják, meddig mehetnek el, és ezzel nem korlátozzuk őket, hanem támogatást, biztonságot adunk nekik, segítjük őket az életben való eligazodásban. A meghatározott keretek között viszont szabadon szárnyalhatnak, lehetőséget kapnak bizonyos döntésekre, választásokra. A jól működő szokás, - és szabályrendszer a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez elengedhetetlen.

A társas, közösségi **együttélés szabályai** lehetővé teszik a társas közösség zavartalan működését, biztosítja, hogy a gyermekek minél több tevékenységben részt vehessenek úgy, hogy képessé válnak a csoportkeretek, csoportnormák és legfőképpen a másokra való odafigyelés, az egymás mellett élés elemi szabályainak betartására. A jó szokásrendszer teszi lehetővé, hogy az egyik gyermek ne zavarja a másikat a tevékenységek végzése közben és kialakuljon a gyermekek közötti jó együttműködés.

Ahhoz, hogy a gyermekek az élet adta helyzetekben mindig gyorsan és megfelelően tudjanak eligazodni, meg kell nekik tanítanunk a helyes viselkedés és együttélés elemi szabályait, amelyeket természetes élethelyzetekben gyakorolhatnak.

A szabályok jelentősége a helyes viselkedés kialakulásában van, segíti az egymás mellett élést. A szabályok kialakításában fontos, hogy a gyermekekkel megismertessük és megértessük, a szabályok szükségességét, jelentőségét (értelmet kell adni nekik).

Tehát a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban, különböző tevékenységek által történik. Az együttműködő képesség kialakításában fontos szerepe van a szabályoknak, szabálytudat erősítésének, a szabályok betartására nevelésnek.

A különböző tevékenységek gyakorlása által

- megtanul alkalmazkodni szabályokhoz, másokhoz
- fokozatosan nő a kudarc tűrőképessége
- megtanul kompromisszumot kötni

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- lemondani mások javára
- elfogadni mások ötleteit, javaslatait, elképzeléseit.

Fontos az együttműködés során megtanulnia a gyermeknek

- a konszenzusra, kompromisszumra törekvést
- a lemondást
- a másik szempontjának elfogadását, megértését
- az empátia, saját és másik érzelmeinek megismerését és megértését.

A szokásrendszer kialakítása során a fontosnak tartjuk a felnőttek viselkedés mintáját, példamutatását, verbális és nonverbális kifejezések alkalmazását (hangsúly, hangerő, hanglejtés, finom mozdulatok, gesztusok, mimika használata).

A gyermekek számára a szokások, szabályok egyben a közösségi követelmények közvetítői is. A szokások kialakításának alapvető feltétele a családokkal való összehangolt nevelés. Egyöntetű követelmények, szokások nélkül a gyermekek szokásai megbízhatóan nem alakíthatóak ki.

Az alapvető szokásokat már beszoktatáskor, kiscsoportos korban bevezetjük, a további évek folyamán az óvónőknek a szokások teljes mértékű begyakorlására, fejlesztésére és csiszolására kell törekedniük. Ahhoz, hogy a szokások, erkölcsi, magatartási normák a gyermekek viselkedési szabályozóivá válhassanak, feltétlenül sok időt kell hagynunk kialakulásukra, begyakorlásukra.

Néhány példa a közösségi élet szokásai terén azok közül a szabályok közül, amelyeket elvárunk a gyermekektől:

- a leesett játékokat fel kell venni
- azt, amivel már nem játszanak, azt a helyére kell rakni
- a teremben normál hangerővel illik beszélni
- ha távolabb lévő tárhoz szólunk, nem illik odakiabálni neki, hanem mellé kell lépni, oda kell menni mellé
- környezetünk eszközeivel óvatosan kell bánni, azokra vigyázni kell
- távozáskor, érkezéskor, - csoportba érkezőknek, belépőknek, távozóknak – illik köszönni
- meg kell köszönni, ha kapnak valamit
- el kell kérni a játékszereket egymástól, türelmesen várják meg, amíg azt megkapják
- segíteni kell egymásnak
- meg kell egymást hallgatni
- tisztelettel kell viselkedni (szóban, cselekedetben) egymással, a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival.

Az óvodapedagógus feladata, felelőssége a gyermekekkel megismertetni, elfogadtatni, nap-mint nap gyakorolni azokat a viselkedési szokásokat, szabályokat melynek betartása elengedhetetlen a közösségi élet és tevékenység szempontjából. Lehetőség szerint a gyermekeket bevonjuk a szabályok kialakításába, ha szükséges újabb szabályok megfogalmazásába.

Az együttműködéshez meg kell tanítani a gyermekeknek a konfliktusok kezelését, alakítani kell a kudarcűrő képességüket is, melyekre legalkalmasabbak a mozgásos és a képességfejlesztő szabályjátékok, társasjátékok. Az együttműködés elsajátításában mintaértékű a felnőtt együttműködése kollégáival, illetve a gyerekekkel.

7.3.2.8 A társas kapcsolatok fejlődése, fejlesztése

A kicsik elsősorban a felnőttekhez ragaszkodnak, majd egyre inkább érdekli őket hasonló korú társaik. Az életkor előrehaladtával és az óvodába lépéssel párhuzamosan a gyermek társas kapcsolatai egyre fejlettebb szintre jutnak. Az egyszerű szemlélődést-utánzást fokról-fokra felváltja az egyre nagyobb kooperációt igénylő összedolgozás, végül a még tartalmasabb együttműködés. Összedolgozásról beszélhetünk, ha pl. egyszerre, egy időben egy épületet építenek a gyerekek, ám a szereposztás, az egyes műveletek tudatos beosztása (pl: te építsd a kaput én meg a tornyokat... amíg te felrakod a legfelső elemet, addig én fogom a tornyot, hogy el ne boruljon stb.) még nem működik. Az együttműködés arról szól, hogy az előbb említett közösségi tevékenységek minden tekintetben működnek.

Míg a 3 éves gyermek szeretete önmagára irányul, 4-5 éves kortól határozottan a hasonló korú társak felé fordul, már képes az empátiára, képes társai és a mese szereplőinek helyzetébe is beleélnie magát. a társas együttlét során egyre több közös, együttes élményben részesül. Nemcsak társai iránt érdeklődik, hanem barátokat is választ közülük. Szociális érzelmek szempontjából döntő jelentőségű a barátválasztás, ill. annak szempontjai. Kezdetben a külső körülmények befolyásolják a választását (ugyanabban a házban lakik, aki mellette ül étkezéskor), majd a külső tulajdonságok kerülnek előtérbe (akinek szép a ruhája, aki erős,). Végül pedig a belső tulajdonságok alapján választ barátot, a jó gyerek, akit az óvó néni megdicsér, aki okos, ügyes, bátor, aki szépen rajzol stb. Óvodáskorban a barátságok legtöbbször felszínesek, és nem tartósak. 6-7 éves korban, azonban már tartós kapcsolat is kialakulhat két vagy több gyermek között.

7.3.2.9 Konfliktuskezelés

Az együttműködés gyakorlása során a közösség kiegyensúlyozott életét a gyermekek egymás közötti konfliktusai, az egyes gyermekek és a csoport érdekellentétei zavarhatják.

Oka lehet, hogy a gyermek

- véletlenségből, figyelmetlenségből fellöki, meglöki, megüti stb. társát, vagy társa játékát zavarja meg (pl.: feldönti véletlenül a másik építményét)
- megszegi az adott csoport normáit, szabályait
- érdekei ütköznek társaival, nem úgy akar játszani, tevékenykedni, mint a másik, más az elképzelése, elgondolása, ezért másokra akarja elképzeléseit erőszakosan ráerőltetni.
- akar valamit, megkívánja a másik játékát, nehezen tud ellenállni, lemondani róla stb.

Ebben a korban az ellentétek gyakoriak, erőszakosságban, árulkodásban, verekedésben, csúnyabeszédben jelentkezhetnek. Gyakori azért, mert még nem tanulták meg az az együttműködés különböző formáit, jellemükbe még nem épültek be azok az erkölcsi, viselkedési normák, amelyek a csoporton belüli együttélését segítik.

A szocializáció során, a különböző tevékenységekben

- a gyermekekkel el kell sajátítani az együttélés normáit, szabályait, melyet természetes helyzetekben, tevékenységekben gyakorolhatnak.
- meg kell tanítani, az ellentétek békés megoldására, fejleszteniük kell a konfliktus megoldó készségüket, a kudarcűrő képességüket.
- meg kell tanítanunk a gyermekeket az osztozkodásra, az ellentétek, helyzetek, érdekek békés egyeztetésére
- fontos a konfliktusban az önuralomra nevelés, azt kell kialakítani, és megtanítani a gyermekeknek,
  - hogy agresszióra ne agresszív módon reagáljanak,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- hogyan lehet elfogadható normában együttműködni, a konfliktust megoldani
- hogyan lehet emberi formában érzelmeiket kifejezni, mások érzelmeit megérteni.

Feladatunk

- a konfliktusok megelőzése, csökkentése
- kialakult konfliktus esetén a konfliktuskezelése, annak megoldása.

7.3.2.9.1 Konfliktusok megelőzése, csökkentése

Minél szeretetteljesebb a gyermekekhez való viszonyunk, minél gazdagabb és tevékenyebb a csoport élete, annál kevesebb az erőszakoskodás, konfliktus a gyermekek között.

Feladataink:

- elegendő hely, közkedvelt játékok mennyiségének biztosítása, a konfliktust okozó egy-egy tárgy szükség szerinti kivonása a csoportból;
- a konfliktusok megelőzését, megoldását segíthetik az egyszerű szabályok, pl.: ilyenek a testi épséget védő szabályok (játékkal nem lehet verekedni), a nyugodt játékot biztosító szabályok (azé a játék, aki először leveszi). nagyon fontos, hogy ezek a szabályokból ne állítsunk túl sokat, ne legyen öncélú, egyszerűek és konkrétak legyenek, és azokat a csoport minden felnőtt dolgozója következetesen tartsa, tartassa be a gyerekekkel.

7.3.2.9.2 A konfliktusba való beavatkozás és a konfliktus kezelése

A konfliktusba való beavatkozás és megoldásának módja mindig életkor és szituáció, helyzet függvénye.

Azonnali közbelépéssel a felnőtt felmenti a gyermeket az önvédelem szociális kidolgozása alól, a gyermekek később is számítanak a külső közbelépésére, mások segítségére.

Ha a *felnőtt nem vesz tudomást* a gyermekek közti összeütközésekről, ha észre sem veszi, akkor magukra hagyja őket, ezáltal lemond arról, hogy megtanítsa őket a társaikkal kapcsolatos helyes magatartásra. Ilyen nevelő mellett a gyerekek védtelenek, kiszolgáltatottak.

Ha a gyerekek egymás közt el tudják intézni sérelmüket, vagy az egyik gyerek nem érzi sérelmesnek, ami vele történt, akkor *felesleges beavatkozni*. Óvakodni kell az igazságtevéstől és attól, hogy arra tanítsuk a gyereket, hogy a felnőtt tudja csak megoldani helyettük a konfliktust.

A gyerekeknek *akkor kell segíteni a konfliktusaik rendezésében*, ha szükségük van a segítségre. Kicsit hagyni kell őket, hogy egymás között próbálják megtalálni a megoldást. Nem kell rögtön igazságot tenni. Segíteni lehet, sőt kell, ha szükséges, de nem mindenáron. Megértéssel, személyre, adott helyzetre szabottan. A beavatkozásnál sosem a gyermekek helyett oldjuk meg a konfliktust, azt hagyjuk a gyermekekre. Nem az a cél, hogy igazságot osszunk, ekkor mindenképpen valamelyik fél sérelmet szenved. Az óvónő nem akkor segíti a fejlődést, ha megóvjá a kisgyermeket a konfliktustól, hanem akkor, ha segíti azt a saját szintjén megérteni és feldolgozni.

Az esetek többségében hagyhatjuk, hogy *a gyermekek maguk oldják meg a kialakult konfliktushelyzetet*. Sokszor elég, ha csak meghallgatjuk mindkét felet, egyezkedésre biztatjuk őket, megértjük a történetekkel kapcsolatos érzéseiket: „tudom, most haragszol, mérges

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

vagy...” Nagyon sokszor elegendő, ha a felnőtt konfliktushelyzetben csak a gyermekekre néz, ha a szemében benne van a helytelenítés, emlékeztet a szabályra.

A konfliktusokban arra kell törekedni, hogy az ellentétek meglegedettséggel oldódjanak meg, beavatkozásnál törekedjünk a győztes-győztes helyzet megoldására.

Ha a konfliktus elveszti a békés jellegét, személyi sérülést, vagy balesetet okozhat, akkor azonnal közbe kell lépniük!

Tanítsuk meg a kicsiket a kulturált elkérés-visszautasítás módszerére (ajánlatot tenni arra, hogy” játssz *addig mással, később odaadja neked is azt a holdjáró autót vagy kedvenc babakocsit, ha már nem játszol vele, légy szíves add ide nekem, vagy majd, ha már nem játszom vele, odaadom, de most még nem, kérlek, várj*”). Az ún. kikényszerített osztozkodás viszont nem éri el célját, ami nem szívből jön, az nem igazi (” add oda neki, Te vagy a nagyobb! /) Ez haragot, elfojtott indulatot eredményezhet. Nagyobb gyermekek esetén vonjuk be őket a konfliktus megoldásába („*Te mit tennél, hogyan oldanád meg? Szerinted mi lenne a helyes?*”).

Konfliktusnál soha ne a gyermeket szidjuk, hanem tettét helytelenítsük, a viselkedéssel szembeni nem tetszésünket fejtjük ki!

Az erőszakoskodás és a durvaság elharapózásánál az óvónőnek mindenekelőtt az okot kell kideríteni.

7.3.2.10 A gyermekek tevékenységének megszervezése, a társas kapcsolatok fejlesztése

A gyermekek fejlődése, társas kapcsolataik alakulása, maga a közösségi élettevékenységek rendszerében megy végbe. Minden tevékenységet úgy kell megtervezni, hogy erősítse az együvé tartozás érzését, a gyermekek közti társas kapcsolatok fejlődését. Ezért gondoskodni kell

- arról, hogy az óvoda élete minél sokoldalúbb, változatosabb tevékenységekkel, élményekkel szolgáljon. A közös élményeken és tevékenységeken kívül alkalmat kell adni arra is, hogy az egyes gyermekek a tevékenységet, annak tartalmát maga válassza meg;
- a tárgyi feltételekről, eszközökről, amelyekre a gyermekeknek szüksége van. Ez megfelelő mennyiségben, kellő időben álljanak a gyermekek rendelkezésére;
- azokról a szokásformákról, módszerekről, amelyek az egyik tevékenységről a másikra való áttérést zökkenőmentessé, folyamatossá teszik, (pl.: zenére pakolás, csengőszó jelzi a játékidő végét stb.).

A tevékenységek megszervezése segítse elő a gyerekek korának és a tevékenységek jellegének megfelelő együttműködést és munkamegosztást, minden gyermek aktív részvételét, a vezető és az alárendelt helyzetek váltakozását.

A gyermekcsoport tevékeny élete elősegíti, de egyben megköveteli a gyermekek fegyelmezett magatartását. A fegyelmet az óvodai élet megfelelő kialakításával hozzuk létre. A közösségi magatartás két tényezője az aktivitás és a fegyelem.

A gyerekek valódi aktivitása biztosítja a fegyelmet, viszont valódi aktivitás is csak fegyelmezett légkörben jön létre. Ebből következik, hogy a fegyelem, nem egyenlő a mozdulatlanlansággal (nem is felelne meg a 3-6 éves gyermekek életkorának, nevelési elvének).

A csoport aktivitását, mozgalmasságát játék, barkácsolás, vagy akár kötetlen beszélgetések közben nem tekintjük fegyelmetlenségnek.

7.3.2.11 A közösségi élet hagyományai

Az óvodában kialakított hagyományok, ünnepek, ünnepélyek segítik a csoport közösséggé formálódását és a tartalmas közösségi életet biztosítanak. Ezek az ünnepek, hagyományok jelentős események az óvoda, a gyerekek életében, a közös élmény erejével hatnak, (érdekes, örömteli) erősítik a közösséghez, az óvodába tartozás érzését, biztonságot adnak az óvodai éveken át, hiszen minden évben visszatérnek. Óvodai hagyományaink:

Az óvodai ünnepei, megemlékezései:

- Október (31): **Halloween; Tökjő hét** az óvodában: Egész hetünk a tök téma köré épül fel, azt dolgozza fel, különböző tevékenységekbe. A hét utolsó napján a környező üzletekbe betérve édességet „Csokit, vagy csalunk”, kérnek. Visszatérve az óvodába zenés, táncos multság, versenyjátékok zárják a délelőtti programot.
- November (11): **Márton-nap**: A hét témaköre a lúd, a hagyomány megismerése, feldolgozása. A ludas hetet záró utolsó napon, este a szülőkkel, családokkal közösen az udvaron zsiros kenyér partit rendezünk, majd énekelve lampionokkal elsétálunk a város főterére, ahol közös ének, közös dalos játékok játszásával zárjuk a programot.
- December: **Mikulásvárás**, Mikulásérkezése az óvodába.
- Jelentős esemény az óvodai **Karácsonyi ünnepre** való készülődés, majd a karácsonyi ünnep megrendezése a szülők számára. A hagyomány célja az érzelmi ráhangolás a közelgő ünnepre. A gyerekek színvonalas műsorral, ajándékkal lepik meg szüleiket, az óvoda pedig a gyerekeket „a karácsonyfa alá” rejtett meglepetéssel. Az este közös énekléssel, kellemes hangulatú beszélgetéssel zárul, miközben vendégül látjuk a szülőket.
- **Farsangkor** táncos, jelmezes multságot rendezünk, zenés, táncos multság, versenyjátékok tarkítják a délelőtti programot.
- A tavaszvárás jellegzetes hete a **Medve hét**, a **téltemetés** pedig a **kiszebáb égetése**.
- **Anyáknapja/ Apáknapja**: egy teljes délelőtti program, melyben a közös játék, az anya/apa és a gyermek kapcsolat erősítése kap kiemelt szerepet. Hagyomány az anyák, - és az apák lapja minden évben történő elkészítése, melyet - ebéd után a gyermekek mosdóhasználatára során - a szülők igyekeznek megtalálni a sok-sok újság közül. A napot közös barkácsolás, ügyességet, rátermettséget igénylő felnőtt, illetve felnőtt és gyermek versenyjátékai színesítik. E napokon közösen ebédelnek a gyermekek szüleikkel, majd a szülők ebéd után lefektetik gyermekeiket, melléjük bújnak, az óvó néni meséjét követően álomba ringatják gyermekeiket.
- Május végén rendezzük meg a **Csimota hetet**, amely magába foglalja a gyermeknapra egész napos kirándulást, az apák napját, az iskolába menő gyermekeink óvodai búcsúztatását. A hét minden napján más-más program biztosít sok-sok élményt, jó hangulatot gyermekeinknek.
- Évközben különböző témahetek szervezésével megemlékezünk a **Népmese, az Állatok, a Zene, a Föld, a Víz és a Madarak és Fák Napjáról**.
- **Nyári táborok**: az óvoda nyári működésének ideje alatt 4-5 alkalommal, egy-egy hetes nyári táborokat szervezünk a gyermekeknek. A táborok eseményei egy-egy téma köré szerveződnek és nyújtanak egy héten keresztül délelőttönként változatos tevékenységet, elfoglaltságot a gyermekek számára. Az egy-egy hetes táborok konkrét napra lebontott eseményét a kijelölt felelősök, a szervező óvodapedagógusok készítik el. A táborok

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

konkrét tartalmáról, minden évben május 31-ig tájékoztatjuk a szülőket az óvoda honlapján közzétett nyári táborok plakátja által.

Az ünnepek, megemlékezések tartalmát, elveit az óvoda pedagógiai programja, rendjét, idejét, az ünnepek megemlékezések megszervezéséért, lebonyolításáért felelősök megnevezését az óvodavezető éves munkaterve határozza meg.

Ünnepeinkre vonatkozó feltételek:

- emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei, megvalósításai, illeszkedjenek az óvoda természetes életének menetébe.
- az ünnepeket öröm, várakozás és készülődés előzze meg. legyen meg minden ünnepnek a saját jellege, légköre, ami az óvoda ünnepi díszében, szimbólumokban jut kifejezésre;
- a felszabadult, vidám hangulatot ne nyomják el betanult szólamok, ne rontsa el a gyermekek fárasztó felkészülése.

Az óvoda magánjellegű ünnepei: a gyermekek és az óvoda dolgozók névnapjának, - és születésnapjának megünneplése a csoportban.

A közösségi élet ünnepeinek, hagyományainak megtervezését, megszervezését a csoportnapló tartalmazza.

7.3.2.12 Egyéni bánásmód, differenciált nevelés a közösségben

Az óvodai közösségi nevelés végső célja, hogy a csoportközösség, mint tevékenységei keret segítse a gyermekek fejlődését, képességeinek, készségeinek kibontását úgy, hogy azok a gyermek egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak. Ebben a folyamatban központi helyen az egyén van, ezért az egyéni bánásmód és a differenciált nevelés a fejlesztés legfontosabb módszere.

Egyéni bánásmód, differenciált nevelés feladatait, elveit programunk „A differenciálás és a személyes bánásmód szükségessége jelenléte az óvodai nevelésben” című fejezete tartalmazza.

7.3.2.13 A gyerekek értékelése

Az értékelés fontos közösségalkító tényező. Az értékelésnek általában a közösség szemszögéből, a közösség érdekének védelmében kell történnie: a gyermekek előnyös tulajdonságait, vagy egy-egy dicséretre méltó cselekedetét a közösségre vonatkoztatva ítélje meg. A folyamatos értékelés a pedagógiai folyamat állandó kísérője, információt ad a gyermeknek, a pedagógusnak a nevelés, a fejlődés következő lépéseiről, s ez által elősegítse az eredményes nevelést. Az értékelés fókuszába a fejlődés támogatása kerül, ezért csak a fejlesztő célú értékelésnek van helye a pedagógiai munkában. Az értékelésbe tartozhat minden olyan mozzanat, melyben a gyermek vagy saját maga, vagy a környezet által visszajelzést kap saját viselkedéséről, magatartásáról, ismerete, tudása, képességeinek működéséről, teljesítményéről.

Az értékelés célja, szerepe a fejlesztés-formálás; a fejlődés támogatása, a további fejlődés elősegítése ezen belül:

- a gyermekek pozitív, reális énképének kialakítása, önbizalmának és magabiztosságának „építése”, a hibázás lehetőségének meghagyása.
- a pozitív tanulási motiváció kialakítása
- visszajelzés az elvárt viselkedésről, normák, szabályok betartásáról, teljesítményéről

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A fejlesztő értékelés olyan pedagógiai kultúrát teremtő környezetben tud jól működni, amely ösztönző hatású. Mind az elismerés vagy helytelenítés során a gyermeknek nemcsak azt kell látnia, hogy magatartásával vagy cselekedetével az óvónő elégedett/vagy elégedetlen, hanem azt is, hogy az értékelés viselkedésének milyen jegyeire irányul.

A jutalmazás serkentő hatású, ezért különösen a csekély önbizalmú, vagy gyenge teljesítményű gyermekek esetében alkalmazzuk, kifejezésre juttatva előlegezett bizalmunkat. A jutalmazás erősítse a helyes cselekvést, és továbbiakra sarkalljon.

A jutalmazás leggyakoribb fajtái az óvodában:

- a dicséret és különböző módjai: a személyes jellegű szeretet kifejezésétől a példaként kiemeléséig, pl.: megbízatások adása, tevékenységbe való bevonás, csoport számára kiemelkedő élmények nyújtása (szánkózás, kirándulás, mesélés stb.),
- tárgyi jutalmazást az óvodában ne alkalmazzunk.

A büntetés mindig a gyermekek viselkedésének közösségellenességére irányuljon. Az óvónő a konkrét, pillanatnyilag adott magatartást ítélje el, ne a gyereket. Egy gyerekre sem lehet rásütni a bélyeget, hogy rossz. a büntetés segítse hozzá a gyermeket a helytelen viselkedés megszüntetéséhez. ne váljon gyakorivá, mert hatását elveszti.

A büntetés formái a rosszálló tekintettől a megrovó figyelmeztetésig a legkülönbözőbb módozatok, pl.: időleges kiemelés egy-egy tevékenységből. Nem szabad büntetni a gyermekeket semmi olyan eljárással, ami a gyermek testi-lelki fejlődését hátráltatja (étel, levegőzés, séta megvonása). Nem szabad a gyermeket fenyegetni, ijesztgetni, megfélemlíteni. Büntetésnek nem lehet célja a megszegyenítés, gyermeket nem lehet kipellengérezni.

Azt tudnia kell a gyermeknek, hogy a helytelen viselkedés következményekkel jár.

A nevelésben ezért előnyben részesítjük,

- a demokratikus nevelői stílust,
- a következetes (meleg-korlátozó) nevelői attitűdöt,
- a magatartásra ható módszerek közül a meggyőzés (példa, példaadás, példakép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, és az ösztönzés, serkentés módszereit (dicséret, biztatás, elismerés, helyeslés, megerősítés).

A pedagógus személyiségjegyei, nevelői attitűdjének jellemzői a gyermekszereket, empátia, megértés, a gyermek iránti érdeklődés és igazságosság a nevelési relációban alapvetőek, nevelői attitűdje, meleg, (pozitív-elfogadó).

A gyermek jutalmazásának, fegyelmezés elveit és formáit az óvoda házirendje szabályozza (4.1.3 fejezet 16.o.)

Az értékelés forrásai, szintjei:

Több forrásból is érkezhethet a fejlesztő értékelés:

- magától a gyermektől: önreflexió
- a csoporttól:
  - a csoport tagjai értékelik az egyént,
  - a csoport értékeli önmagát,
- óvodapedagógustól:
  - a csoport tagjait értékeli a pedagógus,
  - a csoportot értékeli a pedagógus,
- (szülőktől).

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az értékelés feltételei:

- alapos csoport és gyermekismeret
- a csoport/egyén legyen tisztában az elvárásokkal, követelményekkel, az értékelés szempontjaival.

Tájékoztatás, ismertetés az elvárásokról, követelményekről, az értékelés szempontjairól

- nevelési év elején a szokások, szabályok alakítása során; illetve a nevelés folyamatában szükség szerint a szokások, szabályok felidézése által
- nevelési év elején a tilos és elvárható magatartásformák ismertetése alkalmával, illetve a nevelés folyamatában szükség szerint a tilos és elvárható magatartásformákra való figyelemfelhívás által
- aktuális tevékenység kezdetén, tevékenység folyamatában az adott tevékenységhez kapcsolódóan.

Az értékelés megvalósulása

- adott helyzet tevékenység folyamatában,
- adott tevékenység végén

Az értékelés iránya

- csoportszintű, az egész csoportra
- és differenciáltan egyénre vonatkozóan.

Az értékelés módszerei

Aktuális helyzetnek megfelelően a tevékenység közben folyamatosan és a tevékenység végén:

- szóban: elsősorban a pozitív, megerősítő, fejlődést támogató formák: pl.: dicséret, biztatás, elismerés, helyeslé, megerősítés
- nonverbális, metakommunikáció szintjén: mosoly, simogatás, ölelés, puszi, biztató metakommunikáció
- jutalmazás: dicséret, elismerés; erkölcsi jutalmazás: pl.: tűzijáték taps stb.

A fejlesztő értékeléshez ritka esetben kapcsolunk tárgyi jutalmazást. Erre csak akkor van szükség, amikor a tovább fejlődéshez való kedvet az értékelés már nem tudja kellően motiválni.

A fejlesztő értékelés alapelvei

- A pedagógiai folyamat során folyamatos visszajelzést kell adni a gyermekeknek teljesítményükről, az elvárt viselkedésükről, magatartásukról.
- A gyermekeket és a szülőket tájékoztatni kell az értékelés követelményeiről, szempontjairól.
- A gyermekeknek ismerniük kell, hogy mi alapján értékeljük viselkedésüket, magatartásukat, teljesítményüket, ezért előzetesen, vagy folyamatba építve tájékoztatni kell őket az elvárt viselkedési és magatartás szabályokról, a kialakított, elvárt szokásokról, szabályokról, a teljesítményük értékelésének szempontjairól.
- Az értékelés formájának megfelelően választjuk ki az értékelési módszereket, eszközöket. Az óvodapedagógusoknak gazdag értékelési eszköztárral kell rendelkeznie, amelyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan kell kiválasztania a pedagógiai célnak, a gyermekek fejlődésének biztosítása érdekében a leginkább megfelelőt.
- A nevelőmunkában a pozitívumokra épülő, differenciált, a további fejlődést ösztönző, fejlesztő értékelést részesítjük előnyben.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Visszajelzéseink során arra törekszünk, hogy az értékelésünk objektív, világos, egyértelmű, érthető és tárgyyszerű legyen.
- A nevelés folyamatában a sikerélmény biztosítása, az őszinte, hiteles biztatás, megerősítés, elismerés és dicséret ösztönzőleg hat a gyermek személyiségének fejlődésére, ezért ezek alkalmazására nagy hangsúlyt fektetünk a nevelőmunkában, gyakran alkalmazzuk azokat.
- Sosem a gyermekeket minősítjük az értékelésben, hanem a gyermek tettét, viselkedését, tevékenységét, teljesítményét, az elvárt szabályok, kitűzött célok mentén, ezért az elismerés vagy helytelenítés a viselkedés, tevékenység, teljesítmény jegyeire irányul értékelésünkben.
- Az értékelésben, a visszajelzésben nem alkalmazhatóak azok a módszerek, szóbeli, nonverbális kommunikációs eszközök, amelyek a gyermekek önbizalmát rombolják, gátolják fejlődését: negatív, kritikus megjegyzések, értékelések.
- Az egyes gyermekek értékelésekor a gyermekeket nem normákhoz, merev követelményekhez viszonyítjuk a nevelési folyamatban, hanem önmagához, azaz aktuális fejlettségi szintjéhez, egyéni sajátosságaihoz.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit a fejlődés a tanulás, tapasztalatszerzés természetes folyamatának tarjuk.
- A fejlődés támogatása érdekében az értékelést közösségre és egyénre, differenciáltan vonatkozóan is alkalmazni kell.

7.3.2.14 A másság elfogadására nevelés

„Minden ember egy megismételhetetlen csoda és a hozzávezető útnak is csodának kell lennie.” (Erich Fromm)

A „más” szó mindig valakihez vagy valamihez viszonyítva fejezi ki az eltérést. Minden egyén / gyermek más, különbözik a másiktól, eltér a másiktól. Oka az öröklött és szerzett adottságok, a környezeti hatások sokoldalúsága és az ezekre épülő tanulás együttes következményeiben rejlik. Így más öröklött gének, más vérmeleglet stb., más esélyeket és más – sajátos nevelési igényeket hívtak életre. Ezért más és más egyénnek / gyermeknek másra van szüksége az egészséges testi-lelki fejlődés során.

A másság a fogalmi kategóriába beletartozik a sajátos nevelési igényű gyermek mássága, az életkori, testi és pszichés jellemzők és szükségletek mássága, a nemzeti és etnikai hovatartozás következtében fellépő másság, a szociokulturális háttér következtében megmutatózó másság, a tehetség, a zavar a fejlődésben, a magatartás- és a viselkedés-problémák következtében fellépő másság is, és sorolhatnánk még tovább.

A gyermek, mint egyedi, mindenki mástól különböző individuum, joga van ahhoz, hogy egyediségéből adódóan és másoktól való különbözőségétől fogva, a neki megfelelő, személyes bánásmódban részesüljön. Ez a bánásmód a gyermek fejlődésének elősegítőjévé válik, a gyermek személyiségének kibontakozását segíti elő.

Az óvodai csoportban, ahol a gyermekek nevelkednek, a másság sokasága egyidejűleg jelen van. Az ilyen nevelői közegben nevelődő gyermekek hamarabb felismerik saját „másságukat” a többiekhez képest, és a többiek „másságát” önmagukhoz képest. Ennek eredményeként – amennyiben a pedagógiai klíma ezt támogatja, - majdan képesekké lesznek megértővé, elfogadóvá válni azokkal szemben, akik „mások”, vagy „más”-ként élnek közöttünk.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az elfogadás a személyiség kibontakozásának elősegítése szempontjából a nevelés egyik eredményes és hatékony módszere. Jelenti az egyén / a gyermek személyiségének feltétel nélküli elfogadását, és az elfogadás kinyilvánítását.

Az a gyermek, aki elfogadásban részesül, az el fogja fogadni önmagát, önmagával békében él, szereti önmagát, s ez olyanfajta komfortérzetet biztosít, ami kulcsa lesz saját fejlődésének, a benne rejlő lehetőségeinek kibontakozódásának.

A másság megértése, a gyengébbek segítése azért fontos, mert ezáltal megelőzhetjük az előítéletek kialakulását.

A más gyermeknek is joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Feladatunk, hogy a gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a másságot, a sajátos bánásmódot igénylő társaikat. legyen számukra természetes a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség. Az óvodának olyan pedagógiai környezetet kell kialakítania, ahol a másság felé fordulás mindenki számára természetessé válik.

A másság elfogadása azt jelenti, hogy képesek vagyunk velük együttműködni, mert képesek vagyunk a megértés által áthidalni a köztünk lévő különbségeket. Kisgyermekektől - életkori sajátosságok miatt - még teljesen normális az önző és nem belátó viselkedés, de az empátia ilyenkor kezd kialakulni bennük, és ez a tolerancia egyik alapja. Ha képes beleképzelni magát mások helyzetébe, akkor vélhetően toleránsan is fog viselkedni velük.

A toleranciát is szinte észrevétlenül, utánzás útján tanulják meg a gyermekek, ezért fontos az óvodában a felnőttek példaértékű elfogadása a másság tekintetében. A gyermekek elfogadásával a felnőtt követendő példát nyújt a többi gyermek számára, ezzel segíti a gyermekek közti különbségek természetességét, illetve elfogadását. Az óvodapedagógus mindig igyekezzék tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyerekek közötti egyéni különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség.

Senki sem kaphat semmiféle „címkét”, megkülönböztető jelzót vagy elmarasztalást, mert a többségtől eltérő külsejű, vagy az adott helyzetben másképp gondolkodik, cselekszik, másképp fejezi ki magát, magatartása különbözik a többiekétől. Az óvodapedagógus feladata elősegíteni, hogy lehetőség szerint minden gyermek tünjék ki valamiben, legyen olyan rá jellemző pozitív megnyilvánulás, tevékenységi terület, amihez jól ért, amiben ügyes.

Minél kisebbek a gyermekek, annál természetesebb ez az elfogadás. Óvodásoknál szinte nem is merülnek fel problémák, rövid eligazítás után magától értetődően fogadják be társaikat.

Feladatunk olyan pedagógiai eljárások alkalmazása, amelyek követendő és vonzó mintaként szolgálnak a gyermekek számára, vagyis modellálható magatartásformákat jelenítenek meg. Ezáltal minden egyes gyermek átélheti az elfogadást az óvodapedagógustól, a felnőtt környezetből, és az ő elfogadása következtében fellépő jó érzések elősegítik, kedvet ébresztenek ahhoz, hogy majdan a gyermek is használja másokkal szemben.

Pedagógiai eljárások, módszerek a másság elfogadásában

- az óvónői mintája, másság elfogadása
- nagyobb gyermekek esetében az őszinte beszélgetés, bemutatás
- drámapedagógiai játékok alkalmazása (az empátiás készség, az elfogadás, bizalom, kapcsolatteremtés, másság elfogadásra stb. nevelés játéka, pl.: Nem vagyunk egyformák, Elvegyülni és kiválni, Apróhirdetés, Vakvezető, Elfogadni, elutasítani, A sárkány története stb.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Érdemes őszintén beszélni a gyerekekkel az emberek különbözőségéről (bórszín, nyelvhasználat stb.), a fogyatékkal élőkről az ő szintjükön elmagyarázva a különbségek okait. Javasolt játékok:

7.3.3 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- a nevelés segítő kedvező érzelmi hatások megteremtése, biztosítása
  - derűs, nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása
  - óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása (apás-anyás beszoktatás, biztonságot nyújtó tárgyak, játékok)
  - a gyerekek reggeli fogadása személyes kontaktussal – igényük szerint
- bizalomra épülő pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása a gyermekkel
- a gyermekek elfogadása, a gyermekek szeretete, tisztelete
- örömteli tevékenységek biztosítása.
- csoport szokások, normák, szabályok, értékek kialakítása
- a gyermekek elfogadása, a gyermekek szeretete, tisztelete
- Az óvodapedagógus–gyermek, gyermek–gyermek pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása, fejlesztése
- az erkölcsi normák és követelmények megalapozása az életkori sajátosságoknak megfelelően a társas érintkezésben, viselkedésben
- a közösség iránti igény kifejlesztése, társas, közösségi gyermekek nevelése
- a gyermek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével
- az önkifejező és önérvényesítő törekvések kibontakoztatás
- közösségi kapcsolatok fejlesztése
- a közösségi élet szokás és normarendszerének, hagyományainak kialakítása
- erkölcsi követelmények megismertetése, megértetése, elfogadtatása, gyakoroltatása
- a különbözőségek elfogadására, tiszteletére szoktatás
- örömteli változatos tevékenységek biztosítása
- kommunikációs képességek kibontakoztatás és fejlesztése.

7.3.4 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- elsajátítják a közösségi nevelés szokásait, szabályait, erkölcsi normáit, egymást is figyelmeztetik annak betartására
- észreveszik, ha társuknak segísége van szüksége, és a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak,
- szívesen dolgoznak a közösségért,
- érdeklődnek barátaik, társaik iránt.
- a csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják,
- konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek, rendelkeznek konfliktus megoldó stratégiával
- ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, a kudarcot is el tudják fogadni,
- mernek kezdeményezni, kinyilvánítják érdeklődésüket, véleményüket, mernek nemet is mondani,
- elfogadóak, toleránsak egymással szemben
- ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit,
- képesek érzéseik (öröm, szomorúság) kifejezésére szavakban, tettekben egyaránt
- tisztában vannak a jó és rossz fogalmával
- együttműködésre, elfogadásra, kapcsolatteremtésre képesek
- kialakult feladat- és szabálytudattal, kudarctűrő képességgel rendelkeznek.

8. A NEVELÉSI FOLYAMAT TEVÉKENYSÉGRENDSZERE

A program tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes tevékenységrendszerén keresztül valósul meg.

A tevékenységrendszer elemei:

- Játék és tanulási tevékenység,
- Társas, közösségi tevékenység,
- Munkatevékenység,
- Szabadidős tevékenység.

A tevékenységrendszer elemei a gyakorlatban egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát, nem választhatók el egymástól, komplexen jelentkeznek a nevelési folyamatban.

8.1 A JÁTÉK ÉS A TANULÁS TEVÉKENYSÉG FOGALMA, ÉRTELMEZÉSE

A gyermek játéka olyan önként vállalt, szabad, örömteli és többnyire különböző vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékon belüli, a játékban önmagában van. A kisgyermeknek azért elsődleges (meghatározó) tevékenysége, mert nincs semmi olyan egyéb tevékenység ebben az életkorban, amely olyan mértékben volna képes hatni a gyermek szinte valamennyi pszichés, motoros és szociális személyiségkomponensére, mint a játék. Játékkal, játszás közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, s ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait is. Felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot. A játék két formájában - szabad játék és a kezdeményezett, vagy más néven inspirált, pedagógiai játék - az óvodapedagógus szerepe eltérő.

A tanulás az egyén viselkedésében és személyiségében bekövetkezett tartós változás, ami magában foglalja az új ismeretek és készségek elsajátítását, valamint a meglévő képességek további fejlődését.

Ez a meghatározás az óvodás korra akkor alkalmazható igazán, ha a tanulás minden mozzanatában *játékos jellegű*. Ez jelenti a gyermeki tevékenységre általában jellemző közös vonásoknak, továbbá a játék sajátos jegyeinek érvényesülését a kiegyensúlyozott, szeretetre és bizalomra épülő, önállóságot és önmegvalósítást biztosító, alkotó pedagógiai légkörben.

Az óvodapedagógusnak a nevelési folyamatban programjaival tevékeny, gazdag óvodai életet kell megteremtteni, melyben a játékos elemek, motívumok és a játékos óvodapedagógusi beállítódás, *az óvodai élet játékorientáltsága a meghatározó*. A játékosság megmutatkozik mind a gyermek, mind pedagógus részéről.

A játékosság az óvodai életnek és benne a tanulásnak is olyan elve, amelynek **célja** a gyermek, játékos beállítódásának és a játék dominanciájának figyelembevétele a tanulás folyamatában.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A játékosság

- egyfelől jelenti az óvoda egész légkörének, mint a különböző tanulási formák színterének játékos hangulatát,
- másfelől jelenti (a kezdeményezett /irányított/ tanuláshoz kapcsolódva) azoknak a belső és külső feltételeknek a megteremtését, amelyek révén a játékban megnyilvánuló, ill. a játékra jellemző vonások, játékelemek a tanulási tevékenység alkotó részévé válnak.

A két tevékenység közös vonásai:

- teret ad a gyermek önállóságra törekvésének
- tevékenységi lehetőséget biztosít
- alkalmas a gyermek igénye szerinti gyakorlásra, ismétlésre
- folyamatosan jelentkező problémahelyzetek megoldásában örömet ad a gyermeknek
- a tevékenységek jellemző sajátosságához igazodó hatások közvetítésével a személyiségformálás eszközei (tapasztalatok, képességek, tulajdonságok stb.)
- A mindkét tevékenységi formában döntő szerepet játszó utánpótlás, gyakorlás, ismétlés
- az értelmi képességek mindkét tevékenységben aktivizálódnak és fejlődnek.

A két tevékenység eltérő vonásai

	Játék	Tanulás
Szándék szerint	Minden játék, de különösen a szabad játék a tanulással szemben a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget.	Az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremti meg a gyermek számára, a különböző tanulási helyzeteket, tanulásszervezeti formákat
Célja szerint	A játék célja maga a játszás, örömszerzés által motivált.	A tanulás célja az óvoda gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
Az óvodapedagógus szerepe szerint	<ul style="list-style-type: none"> - A játékban a gyermekek megismerése, - az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége - a játék igény kielégítése	Az óvodapedagógus az általa teremtett tanulási helyzetekben biztosítja a tanulás játékos jellegét, a gyermekek motivált állapotát, figyelembe veszi a tanulásban is érvényesülő gyermeki igényeket, szükségleteket.
Szervezeti keret	az óvoda (csoportszoba, udvar, az óvoda közeli és távolabbi környezete)	A játék szervezeti keretén belül a kötött és kötetlen, kezdeményezett foglalkozások

A játék olyan komplex tevékenység, amelyet az óvodapedagógus tudatosan tud felhasználni nevelési céljainak eléréséhez. Fontos, hogy ne törekedjünk arra, hogy minden játéktevékenységet bevonjunk az irányított tevékenységek sorába, hagyjunk teret a gyermek szabad játékának.

8.1.1 A TANULÁS JELENLÉTE A JÁTÉKBAN

- Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok.
- Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik.
- A játékhoz kapcsolódó, kiemelten kedvezményezett (preferált) képességek fejlődésükben jóval meghaladják a többi képességet.
- A valamilyen területen lemaradt, valamilyen részfunkció fejlődési ütemében megkésett gyermekek a megfelelően összeállított játékkészlet segítségével behozhatják lemaradásukat.

A gyermekek által kezdeményezett játékok (gyakorló-, szerep-, építő-, szabályjátékok) igen sokoldalúan járulnak hozzá tanulásukhoz. (tapasztalataik bővüléséhez, viselkedésformáik alakulásához, képességeik fejlődéséhez). A gyermek által megteremtett játék helyzetek önmagukban - minden külső "megtámogatás nélkül" - hordozzák a tanulás lehetőségét. Ezért ezzel kapcsolatban az óvodapedagógusnak nincs különleges tanulást befolyásoló tennivalója, mert miközben megteremti a játék kibontakozásának feltételeit, egyben megteremtette a spontán játék adta spontán tanulás lehetőségeit is.

A játékon belüli tanulás az is, amikor kialakul *az egyéni vagy az óvodapedagógus által szervezett tapasztalatokra épülő közös játék*. Ilyenkor a gyermekek minden változtatás nélkül fogadják el egymás ötleteit, az új játékot, vagy közös megegyezéssel hoznak létre közös játékot. Az ilyen játékokban több (spontán) tanulási elem, mozzanat is felfedezhető, mint pl.: a kezdeményező gyermek élménybeszámolója, mint motiváció, a cselekmény, esemény részekre bontása, majd transzformálása, csoportos vagy egyéni problémamegoldás, gyakorlás stb. A játékok kereteiben megvalósuló kommunikáció, kooperáció, a viták és azok megoldása, a vezető és vezetett kapcsolata, az alkalmazkodás és hatni tudás képessége mind, mind a tanulás sajátos lehetőségei. A pszichikus és motoros tanulási alkalmak mellett a szociális tanulásnak is a legszélesebb és legintenzívebb színterei a képességfejlesztő játékok.

Képességfejlesztő játékok: A különböző képességfejlesztő játékok belső tartalmukkal és struktúrájukkal, szabályaikkal hatnak a gyermekekre. A képességfejlesztő játék is játék, éppen ezért a játszás folyamatában meg kell elégednünk azon spontán tanulási hatásokkal, ami az örömmel végzett képességfejlesztő gyakorlás közben éri a gyermeket, amelyeket ezek a játékok önmagukban hordoznak, mellőzve ezzel minden további szándékos tanulási mozzanatot.

A **szabad játékban csak a spontán tanulási forma érvényesülésének van egyedül létjogosultsága**. Ebből adódóan a szabad játék folyamatában nem oldhatunk meg direkt tanulási feladatokat. A játékot nem zavarhatjuk meg kérdezgetésekkel, tanulási szándékú ötletekkel, amelyek már az óvodapedagógus tanulásirányítási szándékára utal, azaz a játék helyett a szándékos tanulást helyezi előtérbe.

A szabad játék közben előfordulhat, hogy a gyermek részéről jelentkezik valamilyen konkrét problémafelvetés, amely a meglévő tapasztalatok kiegészítését, újra rendezését igényli, s olyan spontán módon keletkező tanulási helyzet jön létre, amelyet az óvodapedagógus a játék átmeneti felfüggesztésével tanulási céllal "kihasznál". Ennek a játék közbeni intermezzónak a játék folytatása a célja, nem pedig az óvodapedagógus tanulási céljainak elérése.

8.1.2 A JÁTÉK JELENLÉTE A TANULÁSBAN

A játék többféleképpen lehet jelen a tanulásban:

- A játék beépül a tanulási folyamatba,
- A játék, kezdeményezett játék formájában jelenik meg a tanulásban,
- A játék a tanulásban csupán elemeiben van jelen, a tanulási folyamat színeződik egy-egy játékos mozzanattal.

Amikor a játék beépül a tanulási folyamatba, pl.: hangulatteremtés szándékával játékkal indul a foglalkozás; a játékok végig kísérik az egész foglalkozást; a tanulási folyamatban többször visszatér a játék, de nem a játék tölti ki az egész foglalkozást; játékkal zárul le a foglalkozás. A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolódó játékok elsősorban szabályjátékok, azok közül is inkább az értelemfejlesztő játékok, de sikerrel alkalmazható szimulációs játék is. Többnyire ezek a játékok a foglalkozások egy részét töltik ki.

A játék, kezdeményezett játék formájában jelenik meg a tanulásban: a kezdeményezett játékok azon csoportja, amelyben az óvodapedagógus részéről tanulási cél is megfogalmazódik, tartalmukat tekintve közelítenek vagy teljesen megegyeznek a tanulási tartalommal. Ezek a játékok adják a foglalkozások egy részét. Esetleg több játék ki is tölthet egy egészfoglalkozást. Az ilyen játék szervezettelileg lehet a tanulási folyamat elkülönült, önálló része, de bennük a játék, s nem az irányított tanulás törvényszerűségei érvényesülnek.

A játék a tanulásban csupán elemeiben van jelen: ez a játékosság kereteiben érvényesülő játékjellemzők jelenléte és a derűs, vidám hangulatos légkör feltételei mellett lehetséges. A gyermekre jellemző játékos beállítódás miatt természetes követelménye az óvodai tanulásnak, hogy szinte minden helyzete hordozzon, tartalmazzon valamilyen játékelemet vagy játékra utaló vonást.

8.2 JÁTÉKTEVÉKENYSÉG

Nem azért felejtünk el játszani, mert megöregszünk, hanem attól öregszünk meg, hogy elfelejtünk játszani.” (George Bernard Shaw)

8.2.1 A JÁTÉKTEVÉKENYSÉG CÉLJA, FELADATAI

A játék célja maga a játszás, melyet a gyermek szabad elhatározásból maga választ meg, örömszerzés.

Az óvodai játéktevékenységgel célunk:

- a kényszer mentes örömteli játék biztosítása
- a gyermekek játékszükségletének kielégítése
- a játék fejlesztő hatásának kiaknázása a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődésében
- biztosítani, hogy a szabad játék maradjon az óvodáskor végéig a gyermekek legfőbb tevékenysége
- biztosítani, hogy a szabad játék maradjon az óvodáskor végéig a gyermekek legfőbb tevékenysége

Feladataink:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- Napirenden belül elegendő hely és idő biztosítása a szabad és alkotó játék számára.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- Gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség és igény esetén bekapcsolódás a játékba, mintaadás és együttjátás a gyermekekkel.

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. Ennek elsődleges terepe a szabad játék. A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék önként, szabadon választott tevékenység, amelyben nincs kényszer. A gyermeki játék által a gyermek hatni tud környezetére, az őt körülvevő világra, és közben játékaival változást idéz elő a valóságban. A gyermek életkorának megfelelő játékot játszik. Úgy játszik, ahogy életkora és fejlettsége meghatározza, úgy fejlődik, ahogy a játéka segíti ebben. A játék a kisgyermek elsődleges tevékenysége, szabadon választott, külső céltől mentes, önmagáért a tevékenységért folytatott, örömszerzéssel kísért cselekvéssor.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű elmélyült gyermekjáték kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett szükség és igény szerinti gyermekekkel való együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Programunkban *arra törekszünk*, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek a szabad játékra. Ezt a napirend kialakításánál is prioritásként kezeljük. Fontosnak tartjuk figyelembe venni a játék spontaneitását, a játék szabadságát. A játék a gyermek számára azt jelenti, hogy maga választhatja meg, mit, mivel, hogyan, hol, meddig, kivel játszik. Ezért akár játékeszközt, akár játéktevékenységet kínálunk fel a gyermeknek, az ő szabad akaratából dönthet annak elfogadásáról vagy elutasításáról.

8.2.2 A JÁTÉK FELTÉTELEI

A játék objektív feltételei:

- *Megfelelő, elegendő idő* biztosítása a játékra. Az óvodában a napirendben a játék kapja, ezért a leghosszabb tevékenységre szánt időt. Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa a játék folyamatosságát, hogy a gyermekek el tudjanak mélyülni a játékba. Feladata biztosítani a gyermekek számára az önkéntességen alapuló, elmélyült tevékenységet, hogy a gyermekek kijátszhassák magukat, ezért a játékidő indokolatlan megszakítását lehetőség szerint el kell kerülni.
- A különböző jellegű játékokhoz különféle játékra csábító, állandó és ideiglenes, a gyerekek eltérő igényeit kielégítő *játszóhelyek* kellene, amelyek megfelelő helyet, teret biztosítanak a játékokhoz. A zsúfoltság, a helyhiány gátja a gyermek jó és tartalmas játéknak. A csoportszobában kuckókat, játékra inspiráló sarkokat alakítunk ki, lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a játéktér önálló átalakítására is.
- A *játékeszközök* tekintetében arra törekszünk, hogy életkornak megfelelő mennyiségben és jó minőségben álljanak a gyermekek rendelkezésére és biztosítsák az elmélyült játék kialakulását.

A játék szubjektív feltételei:

- A *nyugodt, vidám légkör* a játék meghatározó feltétele. Jót játszani csakis biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkörben lehet, ahol a kisgyermek érzi:

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

óvják, védik, elfogadják olyannak amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, támogatására, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet. Ahhoz, hogy a játék oldott légkörű legyen, a pedagógusnak meg kell teremtenie a megfelelő játékhangulatot. A játék csak akkor okoz igazi örömet, ha a hangulat meghitt, oldott, egészséges, mindenki jól érzi magát, és kedve van játszani, szabadon szárnyalni. Ennek tudatában arra törekszünk, hogy nyugalom, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, biztonságos légkör vegye körül a gyermeket.

- A gyermekeknek a tartalmas játék kibontakozásához *élményekre, tapasztalatokra van szüksége*. Az élmény erős érzelmekkel kísért lelki jelenség, mely különféle események, történések hatására keletkezik. Hatással van ránk, akár pozitív, akár negatív. Az óvodában a közösen átélt élményeknek nagy szerepe van a gyermek érzelmi fejlődésére, játékára. Biztosítjuk ezért, hogy a gyermekek minél több élményt szerezhessenek az őt körülvevő környezetükből. Az élménynyújtás érdekében gyakran szervezünk olyan sétákat, kirándulásokat, melyek az átélt élmények hatására bővítik a gyermekek tapasztalatait. Óvodánkban ezt szolgálják a kirándulások, a báb, - és a színházi előadások, a környezetet felfedező séták, a művelődési intézményekkel ápoltszoros együttműködések és nem utolsósorban az óvodai rendezvények, megemlékezések és ünnepek. Ellátogatunk a közeli virágüzletbe, pékségbe, orvosi rendelőbe, állatorvosi rendelőbe; kirándulást szervezünk múzeumokba, állatkertbe, különböző parkokba, bábszínházba stb. minden olyan élményszerző helyre, melyek a gyermekek számára élményt nyújtanak, bővítik tapasztalataikat. Ezek hatására szerzi meg a gyermek a szerepjátékhoz és egyéb játékokhoz szükséges élményanyagot, melyet a gyermek játékában kijátszhatja, illetve újra élheti azt.
- Az *óvodapedagógus személyisége* a játék mozgatórugója, ezért fontos, hogy az óvodapedagógus szeressen játszani, bele kell tudnia élnie magát a játékba, a megadott szerepbe, éppen úgy, mint a gyerekeknek.
- A jó játéknak elengedhetetlen feltétele a *pedagógus szakmai felkészültsége*, a pedagógusnak ismernie kell a játék pszichológiáját, a különböző játéktípusokat, azok sajátosságait és pedagógiai funkciójukat.

8.2.3 AZ ÓVODÁS GYERMEKEK JÁTÉKFAJTÁI

- **Művelethangsúlyos játékok:** a művelethangsúlyos játékokban maga a cselekvés, a művelet kap hangsúlyos szerepet.
  - gyakorlójáték
  - építő, konstrukciós játék
  - barkácsolás
- **Szerephangsúlyos játékok:** a szerephangsúlyos játékokban a szerep kap hangsúlyos szerepet.
  - szerepjáték
  - dramatizálás
  - bábozás
- **Szabályhangsúlyos játékok:** a szabályhangsúlyos játékokban a szabály kap hangsúlyos szerepet.
  - szabályjáték

Gyakorlójáték: örömteli mozgásból álló tevékenység, melynek során a gyermek eszköznek, vagy saját magának meghatározott mozgását ismétli, gyakorolja. Legegyszerűbb gyakorló játékok a mozgások, mászás, ugrálás, futás, tárgyak húzogatása, tologatása, rakosgatása. A gyakorló játék során leggyakrabban használt játéktárgyak a tologatható és húzogatható

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

játékok, lábbal hajtható kismotorok, autók, hintaló, labdák, háztartási eszközök, homokozó játékok.

Funkciója, hatása: a mozgásműveletek ismétlésének, gyakorlásának öröme. Minden gyakorló játék legfőbb jellemzője a funkcióöröm.

Építő, konstrukciós játék: a gyermek kockából, más játékelemből, anyagokból 'építményeket és különféle egyéb tárgyakat alkotnak, szerkesztenek – konstruálnak. A játék feszültsége, a konstruálás kíváncsiságából fakad, az elvégzett tevékenység során létre jött feszültségcsökkenésből pedig a játék öröme. Nem a létrehozott alkotás a lényeg, hanem annak a folyamata. Ezért ezt a játékfajtát az alkotás öröme jellemzi. Az építőjáték a kisebb gyermekeknél a gyakorlójáték fejlettebb formájaként jelentkezik. A nagyobb gyermekek már tudatosabban építenek, mely gyakrabban kapcsolódik szerepjátékhoz, összefonódik vele, kiegészíti azt. Igyekszünk elősegíteni azt, hogy a gyermekek minél többször éljék át az „én készítettem” alkotás örömét.

Az *építőjáték* során használt eszközök az egymásra tevést, az egymás mellé rendelést biztosítják a gyermek számára.

A *konstruáló játékok* jellemzője, hogy félkész elemek alkotják, az egyes eszközök másfajta elemekkel nemigen kombinálhatóak.

Barkácsolás: a gyermekek különböző anyagok és eszközök segítségével különféle tárgyakat készítenek. A gyermek magáért az új létrehozásának, alkotásnak örömeért végzi a tevékenységet.

Az óvodás szívesen barkácsol, már a kiscsoportos felragasztja a kivágott figurát a megjelölt helyre, tépéssel elkészíti a tárgyat. A négy-öt éves gyermek képes egyszerű papírhajtogatásra (pl. repülő, forgó) vagy képes elemek összeragasztásával különböző játékeszközöket létrehozni (pl. bababútor). A barkácsolás igazán a nagycsoportban válik a játéktevékenység részévé, amikor a játékához szükséges, hiányzó játékeszközt maga hozza létre, pl.: bábokat, fejdíszet készít stb.

Az építő, konstrukciós játék és a barkácsolás hatása, pedagógiai értéke: kreativitásra nevel, melynek velejárója a megfigyelés, az emlékezés, a képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék, és a manualitás fejlesztése.

A szerepjáték: lényeges sajátossága az utánzás, vagyis a gyermek a felnőtt szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között képzeletük segítségével újra alkotják, kiegészítik. A gyermekek a kellemes és a kellemetlen élményeiket igyekeznek újra élni, melynek célja lehet a feszültségoldás, feszültséglevezetés.

A játék során használt játékeszköz gyakran szimbolizál valamit. Motivációja a felnőtthez való hasonlítás és az önállósodási törekvés. A gyermek szándékai és lehetőségei azonban ellentmondásba kerülnek. Az ellentmondás feloldása a játékos tevékenységben, a játékban válik lehetségessé. A szerepjáték a valóság megismerésének egyik eszköze.

A gyermek játékanak témáját élmény anyagából meríti. Ezek az élmények elsősorban közvetlenül, cselekvő módon átélt események, mint pl. az orvosos, boltos, vagy közlekedési játék, de megjeleníti azokat a helyzeteket is, amelyet mások elbeszéléseiből, mesékből, televízióból közvetett módon ismert meg. Az óvodás gyermek játéka eleinte a szűkebb környezet jelenségeire, történéseire korlátozódik, majd ahogy kitágul számára a világ, úgy választja az egyre táguló környezetből a játék témáját. Ez lehetőséget nyújt a pedagógusnak a gyermek megismerésére, fejlesztésére.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A játék tartalmában a gyermek megismétli a valóságot, utánoz, amelyben a reális elemek kétféle módon jelenhetnek meg: pontosságra törekedve, vagy módosított, átalakított formában (mely lehet kompenzáló jellegű, feszültséget csökkentő).

Fejlődési szintek:

- a játék tartalmát a tárgyakkal végzett cselekvés adja
- a játék tartalmát a szerepteljesítés jelenti
- a játék tartalmát a kapcsolatok képezik.

Bábjáték: A gyerekek képesek teljesen azonosulni a bábokkal. Megkülönböztethetjük a pedagógus és a gyermekek bábjátékát. A gyermekek bábjátékát az óvónői bábjáték hatására indul meg. Olyan légkört és lehetőségeket kell teremtünk, amelyben a gyermekek szabadon választhatják meg maguknak a bábokat. Az alapélmény lehet irodalmi és személyes jellegű.

Terápiaként is használható a nevelésben az erős szorongás és feszültségoldó hatása végett. A gyermek számára kényelmes, mert a néző nem őt, hanem a bábút látja. A báb mögé bújva, szabad utat engedhet gátlásainak, elmondhatja vágyait, sérelmeit, szorongásait, törekvését, élményét, véleményét az őt körülvevő világról.

A báb mozgatásától, a rövidebb-hosszabb bábjáték kialakulásáig fontos példamutató, segítőkész szerepünk van.

Dramatizálás: A drámajátékban nem az a fontos, hogy előre megírt történeteket színpadi keretek között eljátsszon a gyermek. A gyermek a dramatizálás során olyan játéktevékenységet gyakorol, melynek során meséshősök szerepébe, vagy valóságos személyek szerepébe éli bele magát és az eseményt újra játssza egyéni színezettel tarkítva azt. A hároméves gyermekeknél az „utánjátszását” az események uralják, ezek vezérlik cselekedeteit. A hatéves gyermek számára a szerep válik fontossá.

A gyermekek bábjátékát, dramatizálását kialakulását, a színes, érzékletes mesemondással segíthetjük. Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy

- a mese-vers élményeiket elevenítsék meg bábozással, dramatizálással,
- önállóan, maguk által kitalált meséket, meseváltozatokat, általuk kitalált történeteket, eseményeket is játszanak el fantáziájuk, képzeletük segítségével.

Szerepjáték, bábjáték, dramatizálás hatása: fejleszti a gyermek képzeletét, problémamegoldó képességét, társas kapcsolatát, affektív, kognitív, pszicho motoros,- és beszéd készségét. A gyermek megtanulja a szociális státuszokat, a hozzá rendelt szerepeket, a személyközi kapcsolatokat, az alkalmazkodást. A játékok oldják a gyermekek feszültségét, szorongásait, melynek során a gyermek egy általa kitalált történettel, valamelyik figurával azonosulva "kijátssza" magából azt a problémát, amelyet másképpen önmaga számára sem képes szavakba önteni. Ezek a játékformák felszínre hozhatják, ismertté tehetik a problémát, mely hozzájárul annak kezeléséhez, a „gyógyuláshoz” is. A játékok esetében figyelembe kell venni egy fontos tény, hogy a gyermek kettős tudattal játszik, vagyis tudja, hogy a játék csodavilága nem valódi, mégis beleéli magát. A játék nem ígér "varázslatot", nem ígéri, hogy a gond egy csapásra megszűnik, hanem segít azt megérteni, feldolgozni.

A bábjáték és a dramatizálás segíti a kapcsolatfelvételt, a kapcsolattartást, megkönnyíti a közlést, segíti a szorongások oldását.

Szabályjáték: e játék egyik legfontosabb sajátossága, hogy a tevékenység minden résztvevő számára pontosan meghatározott, egyformán kötelező szabályok szerint folyik. A szabályok a játék belső rendjét biztosítják, szabályok nélkül a játék értelmetlenné, érdektelenné válik. A

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

szabályjátékokban rögzített a feladat, a cél, a játéktevékenység meghatározott feladat elérésére irányul. Lényege a szabály betartása.

Jellemzője

- a játék öröme nem a funkció gyakorlásából, hanem a szabály szigorú betartásából fakad;
- a belső feszültség, amely a játék során egyre nő, illetve a megnyugvás, mely a játék befejeztével jelentkezik. Követelménye, hogy a szabály betartása igényeljen figyelmet, esetleg erőfeszítést, de érthető és teljesíthető legyen minden, a játékban résztvevő gyerek számára.

A szabályjáték fajtái

- mozgásos játék
  - népi játékok, dalos játékok,
  - fogó- és futójátékok, sor- és váltóversenyek, versengések, küzdőjátékok, labdajátékok, sportjátékok stb.
- társas játékok
- speciális képességfejlesztő játékok
- számítógépes játékok

A szabályjátékok sajátossága, hogy a szabályjátékok során

- a játék szabályaira
- illetve a győztes-vesztes helyzet elfogadására meg kell tanítani a gyermekeket.

Ahhoz, hogy a játékot jelentő szabályoknak meg tudjon felelni a gyerek, szükséges:

- a cél érdekében bizonyos szabályoknak alárendelje viselkedését,
- képes legyen fogalmi gondolkodásra, amely a szabályok megértésének alapját jelenti,
- tudjon alkalmazkodni a játék szabályaihoz, a társaihoz, illetve tudjon együttműködni társaival

A szabályjáték nevelőértéke, hatása: oldja a feszültséget, alkalmazkodásra, együttműködésre, szabályok elfogadására, betartására, fegyelmezésre, önuralomra nevel, fejleszti a társas kapcsolatokat, a szabályok alkalmazása segíti a gyermek tudatos fegyelmezettségének kialakítását és fejlődését.

Mivel egyes korosztályú gyermekcsoporttal dolgozunk ezért a játék valamennyi fajtájának-gyakorlójáték, építő-konstruktív játék, szimbolikus játék, szabályjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás megélésére egyaránt törekszünk.

8.2.4 A GYERMEKEK JÁTÉKESZKÖZEI, JÁTÉKSZEREI

Játékeszköznek nevezünk minden olyan tárgyat, szert, dolgot, anyagot, eszközt, szerszámot, amelyet a gyermek a játékában valamilyen formában felhasznál. Bármi lehet, amit a gyerek a játékhoz felhasznál.

Játékszer: játékszernek nevezünk minden olyan játékot, amelyet konkrétan erre a célra gyártották.

A játékok csoportosítása:

- *Tematikus játékszerek:* babakocsi, kisautó, baba, babaruha, konyhai edények, doktoros, fodrászos játék kellékei valamennyi csoportban szükségesek, növelik a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- gyermeknek játékkedvét, elősegítik tartalmának gazdagodását. Közkedvelt játékszer az igazi telefon, igazi edények, igazi babaruhák, igazi cumisüveg stb.
- *A fantáziát igazán megmozgató eszközök* – a királylány, a boszorkány ruhája, kalapja, a varázspálca, a lovagi felszerelés, a süni, maci, róka... jelmez, fejdísz, bábok, bábparaván – teszik lehetővé, hogy a gyermeknek játékában meglevenedhessenek a felnőtt mindennapok eseményei.
  - A fantázia kibontakozását leginkább a *különböző anyagfélések*, a „bármilyen lehet belőlük anyagok” segítik: homok, víz – a csoportszobában is –, kavics, termések, magok, gyékény, kukoricacsutka, csuhé, bőr, gyöngy, rongy, fa, karton. Legyen lehetőleg minél több természetes anyag.
  - *Kiegészítő kellék*: táskák, kalap, korona, kendő, palást, tűzoltó-sisak, vasutas-sapka, ékszerek teszik igazán jóízűvé a játékot.
  - Kettő, vagy több játékost igénylő *társasjátékok*: táblás társasjátékok, kártyajátékok, logikai játékok, kockajátékok, asztali, terepasztali ügyességi játékok,
  - Egy, vagy több játékost igénylő *képességfejlesztő, műveltségi/ismeretterjesztő játékok*: ezek a játékok, nem csak a gyermeknek játékszükségletét elégítik ki, hanem segítik a különböző készségek, képességek kialakulását, a gyermeknek ismereteinek gazdagítását (memória, finommotorika, emlékezet, gondolkodás megfigyelés, figyelem. problémamegoldás, ismeretgazdagítás stb.
  - Különböző *építő, konstruáló játékok*: építőkockák, faanyagok különböző méretben, formában, dobozok, kiváló építőanyagok, lego, tüsi stb. a mindennapjaink eszközei
  - A *barkácsolás* változatos *eszközei*: gyurma, színes ceruza, zsírkréta, ecset, festék, különböző papírok, ragasztó, olló stb.
  - A *gyakorló játék eszközei*: tologató és húzogató játékok, lábbal hajtható kismotor, bicikli, ugráló kötél, labda, háztartási eszközök (fakanál, lábas stb.), talicska, csúszda stb.

A gyerekek maguk is kitalálnak játékszerket, valamiből, valamit. Nem feltétlenül ragaszkodnak a bizonyos funkciót betöltő játékszerkezhöz, sok mindent tudnak mindenre használni. Lehet telefon az építőkocka, ceruza az injekciós tű.

A játékok megválasztásának pedagógiai szempontjai

A játék legyen

- az életkornak megfelelő
- biztonságos
- könnyen tisztítható
- esztétikus
- és viszonylag tartós.

8.2.5 A JÁTÉK BIZTONSÁGOS FELTÉTELEINEK MEGTEREMTÉSE

- Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott játékokat vásárol.
- Az óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett vagy ahhoz mellékelte figyelmeztetési feliratot és használati utasítást gondosan áttanulmányozni és a játékszer aszerint használtatni a gyermeknek.
- Fontos, hogy a játékok (csoportszobai és udvari) épek, sérülésmentesek legyenek, ezért azt az óvodapedagógusoknak folyamatosan figyelemmel kell kísérni, át kell vizsgálni, szükség esetén ki kell vonni a játékból.
- A biztonságos játéktevékenységhez biztosítani kell a megfelelő és elegendő helyet

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- A játék során fontos a pedagógus folyamatos, állandó jelenléte, a gyermekek felügyelete (egy percre sem hagyhatók felügyelet nélkül a gyermekek).
- A játék során fokozottan figyelni kell a rendre, fegyelemre, viselkedési, magatartási szabályok betartására
- Olyan eszközöket szabad a gyermekek között használni a pedagógiai munkához, mely a gyermekek számára nem veszélyes, nem káros. Az óvónő által készített eszközöknek is meg kell felelnie e feltételeknek.
- *Jogi előírások:* kormányrendelet tartalmazza a kültéri játszóeszközökre vonatkozó előírásokat, játékszerek biztonsági követelményeit, vizsgálatát és tanúsítását. A játszótéri eszközök beszerzésekor a vonatkozó szabványok előírásait kell követni, csak olyan játék vásárolható az óvodában, mely a biztonsági követelményeknek megfelel és ezt tanúsítvány is igazolja.

8.2.6 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS SZEREPE A JÁTÉKBAN

A játék tényleges gyermekközpontú értelmezése és önfejlődése érdekében az óvodapedagógus legfőbb szerepe a gyermekek játékában az **együtt játszó, segítő, kezdeményező szerep**. Az óvodapedagógus alapvető attitűdje: **a játék támogatása**. Az óvodapedagógus segítő szerepe ugyancsak nem függetleníthető az adott pillanatnyi helyzettől. Mindenkinek ott és akkor kell eldönteni, hogy mi a legjobb megoldás, mely nem megváltoztatja, hanem segíti a kialakult játék fejlődését.

Szabad játék esetében a valódi részvételt, bekapcsolódást, beavatkozást csak akkor és abban az esetben alkalmazzuk, ha:

- erre a játszó gyerek vagy gyermekek megkérlik a felnőtteket és csak annyi ideig, amíg szükség van a jelenlétünkre, hiszen már csak azzal is, hogy részesei lettünk, megváltoztathatjuk, saját befolyásunk alá vonhatjuk és sok esetben még számunkra is észrevétlen módon, de fejlesztő játékká változtathatjuk a szabad játékként kezdett tevékenységet.
- ha a gyermek nem találja a helyét a csoportban, úgy érezzük, hogy a gyermeknek segítenünk kell megtalálni azt a tevékenységet, amelyben elmélyülhet. A gyermek helyett sosem döntünk, felkínálunk több játéklehetőséget, akár személyünket a játékhoz, de sosem döntünk a gyermek helyett, hogy mit játsszon;
- balesetet, balesethelyzetet tudunk elkerülni, illetve egy-egy olyan konfliktus helyzetet tudunk megelőzni vagy megoldani, ami balesethez vezethet, illetve amely a játszó felek egyikének jogainak vagy az elfogadott szabályok, szokások megsértésével járna.

Kialakult konfliktusnál elfogadjuk, ha az óvodapedagógus:

- nem avatkozik be mindenáron a konfliktusba (pedagógiai tudatosság),
- lehetőséget teremt, hogy a gyerekek elmondhassák, mi történt, mit szeretnének,
- elfogadja a gyerekeknek a történetekkel kapcsolatos érzéseit (a haragot, az indulatokat, az elkeseredést),
- tisztában van azzal, hogy ezek az érzések átmenetiek,
- bízik abban, hogy a gyerekek képesek megtalálni a számukra jó megoldást,
- nem kényszeríti a saját megoldását a gyerekekre,
- nem tesz igazságot a gyerekek között.

A pedagógus mindig készen áll, hogy szakmai tudásával és pedagógiai attitűdjével, módszereivel segítse a szükségesnek ítélt helyzetben az óvodásai kialakulóban lévő problémamegoldó technikáit, igény szerint bővítsen megoldáskereső alternatíváikat. Mindenkor segíti és támogatja a konszenzus keresését és a rátalálást.

8.2.7 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI A JÁTÉKKAL KAPCSOLATBAN

Az óvodapedagógus feladatai:

- a szabad, tartalmas játék lehetőségének biztosítása
- a játék folyamatosságának biztosítása
- biztosítani kell a játék megfelelő légkörét (*családias, elfogadó, vidám, felszabadult, de nem elszabadult!, biztonságos, nyugodt, barátságos, zavaró tényezőktől mentes, illetve azt mielőbb helyreállító*)
- a játék természetéhez igazodó, ésszerű szokásokat és szabályokat kell felállítania a nyugodt játéklétkör biztosítása érdekében
- biztosítani kell a játék objektív feltételeit (*eszközzel, hely megteremtésével, idő adásával, nyugodt, derűs légkörrel, játékforrás biztosításával: élmény, tapasztalat*)
- olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtése, melynek hatására a gyermekek spontán játéka önmagától beindul
- játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- közös élményszerzési lehetőség biztosítása, kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- a gyermeki játék önállóságának a tiszteletben tartása
- szociális kapcsolatok erősítése, a védettség érzésének biztosítása, a gyermekek önbecsülésének erősítése
- szükség és igény esetén bekapcsolódás a játékba, mintaadás és együtt játszás a gyermekekkel
- támogatja a gyermekek helyes viselkedését, és alakuló szociális kapcsolataikat
- megtervezi, alakítja, következetesen a gyermekekkel betartatja a játék szokás, - és szabályrendszerét
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- hagynia kell érvényesülni a gyermekek ötleteit, az eltérő gyermeki ötletek mérlegelésére lehetőséget kell adnia
- ötlet megfogalmazásra ösztönözhet (*kérdéssel, problémafelvetéssel, ha választási lehetőség merül fel, észlelési terébe eszköz elhelyezésével, az óvodapedagógus játékmintájával*)
- figyelemmel kíséri a gyermekek játék szükségleteit
- alkalmazkodik a játék menetéhez
- szükség és igény szerint segítséget kell nyújtania a játékhoz, illetve szükség esetén tovább lendítheti a játékot (*új ötlettel, gondolattal, új tárggyal, kérdéssel, problémafelvetéssel, együttjátszással, játékba való bekapcsolódással, élmény, tapasztalatforrás biztosításával*)
- a gyermek játékát komolyan kell vennie
- szükség és igény szerint együtt kell játszania a gyermekekkel
- társ nélkül játszó gyermeknek játszópартnere lehet
- fel kell készülnie a játék kibontakozásának elősegítésére
- irányítja, illetve irányíthatja a szabályjátékot, kezdeményezheti, továbbá szükség szerint kezdeményeznie kell a játékot
- hogy naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy a számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek aktuális fejlődésüket biztosítják;
- napirend szerint a játék befejezésére, illetve későbbi folytatására utaló magatartást tanúsít

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- finoman elterelheti a játékot, ha az nem megfelelő irányba halad
- szükség szerint beavatkozik a játékba (ha a játék helyzete balesetveszélyes, vagy a kialakult vita, konfliktushelyzet sérülést, balesetveszélyt jelent a gyermekekre nézve)

Mit nem tehet az óvodapedagógus a szabad játék során?

- a szabad játék kereteiben nem határozhatja meg, hogy a gyermek mit, mivel és kivel játsszon
- nem szabad ráerőltetni akaratát, ötleteit, elképzeléseit a gyerekek játékára
- a játékmegvonás nem lehet a büntetés egyik formája
- nem becsülheti le a gyermek játékát
- nem sürgetheti a gyermeket a játékban
- nem zavarhatja meg, nem terelheti el a gyermek elmélyült játékát (foglalkozáskezdeményezés, új játék, új ötlet)
- a gyermek elgondolt játékát nem javíthatja ki
- nem szólhat bele a játék menetébe
- nem kényszerítheti a gyermeket olyan játékra, amelyet nem akar játszani
- nem vitathatja a gyermeki játékelgondolást, nem szólhat közbe – amennyiben az jó irányba halad
- nem korlátozhatja a gyermekek játékhely-megválasztását, ha az a többiek játékát nem zavarja
- nem korlátozhatja a napirendben biztosított játék idejét
- nem erőltetheti rá magát a játszó gyermekre
- nem érvényesíthet „fejlesztő” magatartást (csak konkrét gyermekeknél, konkrét fejlesztési terv szerint)
- nem lehet „elkomolytalankodni” a játékot.

8.2.8 A JÁTÉK FUNKCIÓI, SZEREPE A GYERMEK FEJLŐDÉSÉBEN

A játék funkciói:

- segíti a gyermeket önmaga és a világ megismerésében
- fejleszti mozgását
- segíti élményei feldolgozásában, érzései elfogadásában
- társas szabályok gyakorlásának tere.

Az óvodás gyermek szabadjátéka saját önfejlődésének eszköze. A játéknak alapvető szerepe van a szociális, érzelmi, nyelvi és értelmi képességek fejlődésében. A játék során szinte észrevétlenül tanul a gyermek, ezáltal bővülnek ismeretei, fejlődnek értelmi képességei, mozgáskészsége, beszéde. A játékban kipróbálja, gyakorolja, feldolgozza az életben előforduló szituációkat, őt ért élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, a társakkal való kreatív együttműködésre, kiélheti szorongásait, újra élheti kellemes élményeit, így lehetővé válik a tapasztalatok érzelmi feldolgozása. A környező világról, a világegyetem egészéről is a játékon keresztül szerezheti az ismereteit a kisgyermek. A játékban fejlődik a gyermek észlelése, spontán és szándékos figyelme, emlékezete, képzelete, gondolkodása, a beszéd-készsége és a helyzetfelismerő képessége. A játék során újfajta mozgásokat tanul, fejlődik a nagymozgása és a finommotorikai készsége. A játék az érzelmi hatások következtében különféle erkölcsi tulajdonságok, jellemvonások kialakulását segíti, ezek a közösségi érzés, a kötelességtudat és felelősségérzet (humanizmus), a fegyelem, az önuralom, az akarat. A játékban a gyerekek olyan akarat-tulajdonságai is fejlődnek, amelyek a munkára nevelés feladataihoz

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

kapcsolódnak: kötelességtudat, rendszeresség, pontosság, kitartás, megbízhatóság, önuralom, kezdeményezőkészség, fegyelmezetttség, kollektív érzés, becsületesség. A játék során megtanulja érzelmeinek kezelését. A játék sikerélménye kitartásra ösztönözi. A feszültség levezető hatása oldottá teszi a gyermekeket.

Ezáltal lesz a játék a megtapasztalás, az élményforrás, a személyiség fejlesztés színtere, a mozgás, a tanulás, a készség, képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

A játék a gyermek megismerésének legfőbb eszköze, ezért **az óvodapedagógusok kiemelt feladata** megfigyelni a gyermekek játéktevékenységét, megismerni a gyermekeket a játékon keresztül.

A gyermek játékát megfigyelve megismerhetjük az egyes gyermekek

- anyanyelvi fejlettségét és kommunikációs képességeit;
- mozgásos (nagy, - és finommozgásos) képességeit;
- értelmi képességeit (érzékszervi szinten és kognitív-képességek szintjén - figyelem, megfigyelő képesség, emlékezet és a felidézés képessége, gondolkodás, kreativitás;
- orientációs képességeit
- feladattudatát és feladattartását
- elmélyültségét, kitartását
- érdeklődését
- szocializációs képességeit (alkalmazkodás, együttműködés, segítőkészség stb.)
- elemi korhoz mért tájékozottsági szintjét

8.2.9 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- a gyermekek szeretnek játszani és képesek az elmélyült játék tevékenységre
- a gyermekek szükségleteinek és egyéni érdeklődésüknek megfelelő választanak játékot,
- önállóan alakítják a játékuk helyszínét
- aktívan vesznek részt az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban
- képesek a játékszabályokhoz alkalmazkodni, azokat betartani, örülnek a győzelemnek, de eltudják viselni a veszteséget is
- a játékban kezdeményezők, egyéni ötleteik, javaslatuk vannak, ugyanakkor képesek alkalmazkodni társaikhoz, társaik elgondolásaihoz, ötleteihez, képesek együttműködni, kooperálni társaikkal a játék folyamán

8.3 TANULÁSI TEVÉKENYSÉG

"Ne erőszakkal oktasd a gyermeket barátom, hanem játszva tanuljanak: már csak azért is, hogy könnyebben megfigyelhesd, melyiknek mire van hajlama." Platon

8.3.1 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS CÉLJA, FELADATA

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodai tanulási tevékenységet az óvodai értelmi nevelés eszközének tekintjük. Ennek értelmében az óvodai tanulás céljának az értelmi nevelés

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

feladatnak megvalósítására törekszünk, mely magába foglalja az óvodai tanulás elsődleges célját is.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- az értelmi képességek (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése;

Feladataink:

- a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építve az értelmi képességek fejlesztése (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) cselekvéses tanulás útján
- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének felkeltése, kielégítése
- a kreativitás erősítése
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- olyan tulajdonságok, képességek és készségek kialakítása a gyermekek fejlődésébenben, amelyek később a társadalomba való beilleszkedésüket nagymértékben elősegítik;
- a gyermekek tanulási képességeinek fejlesztésével a zökkenőmentes iskolakezdésre való felkészítés
- a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése
- segítségnyújtás olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyekben saját teljesítőképességüket is megismerhetik.

Az óvodapedagógus célja: olyan tanulási tevékenységet **motivált állapotot létrehozni**, amelyben a külső késztetések a gyermek belső késztetéseivel találkozik. Ezzel a belső késztetéssel átítatva a gyermek szabadon eldöntheti, szívesen választhatja a tanulási tevékenységet.

8.3.2 AZ ÓVODÁS GYERMEK ÉS A TANULÁS

A gyerek, mint gondolkodásra képes ember, születése első pillanatától kezdve tanul. Az óvodás korú gyerekekre a legjellemzőbb a spontán tanulás, és nem a tanulni akarás. Óvodáskorban még **hiányzik a gyermekből a szándékos tanulás iránti vágy**, az, csak óvodáskor végére alakul ki. Óvodáskorban a játékban adódó spontán tanulás vezet el a tudatos ráfigyelés útján a szándékos tanuláshoz.

Az óvodáskorú gyermekek figyelmének túlsúlya önkéntelen, nincs tudatos figyelem irányítás; **5 éves kor előtt a gyermekek figyelmet az érdeklődés határozza meg**. Az érdeklődés, kíváncsiság az óvodáskor olyan jellemzője, amely minden újdonság és szokatlan iránt megmutatkozik. Életszükséglete kíváncsiságának a kielégítése, mely fejlődésének előfeltétele, de nem tanulni akar, hanem megismerni. Megismerni önmagát és a körülötte lévő, állandó változásban lévő világot. A gyermeket kíváncsisága, megismerési vágya ösztönzi a tanulásra.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A **motivált állapot a tanulás pszichés feltétele**. Csak a motivált tanulással érhető el, hogy a gyermek érdekelt legyen a tanulási folyamatban. A tanulás önálló tevékenység, senki nem képes a gyermek helyett semmit sem megtanulni.

Mivel nem előzhetők meg a gyermek fejlődési, érési folyamatai, a gyermek nem képes reagálni a számára nem megfelelő motívumokra sem. A gyermek az adott életkorban tökéletes gyermek, - ezért ehhez az életkorhoz kell alakítani a tanulási folyamat pedagógiai hatásrendszerét, vagyis ez esetben a megfelelő érdeklődés felkeltést megválasztani.

Ahhoz, hogy a tanulási motívumok fejlődése elősegíthető legyen, az óvodapedagógusnak ismerni kell az óvodás gyermek tanulási folyamatára jellemző sajátosságokat.

Az óvodás gyermek tanulási motívumainak jellemzői

Minden életkornak megvan a rá jellemző domináns motívuma, amelyre szívesen reagál, ami cselekvésre, tevékenységre készíti. Az óvodás gyermekre jellemző domináns motívumok:

- a mozgásigény, mozgáséhség
- a tevékenykedés lehetősége
- a társigény
- az elismerés iránti vágyból fakadó sikerélmény
- a kíváncsiság, amely minden újdonság és szokatlan iránt megmutatkozik.

Minden egyes gyermek azonban rendelkezik egy, csak reá jellemző motívumrendszerrel, ezért az óvodapedagógusnak meg kell ismerni a gyermekeket, ismernie kell, hogy melyik gyermeket mi készíti cselekvésre, mi után érdeklődik, mivel elégíthető ki kíváncsisága.

Célunk a gyermekek cselekvő aktivitásának a biztosítása a tevékenységekben, melyet a gyermekek tanulási tevékenység iránti érdeklődésének felkeltésével, illetve annak folyamatos fenntartásával érhetünk el. A gyermekeknek folyamatosan motiválnak kell lennie ahhoz, hogy a tevékenységben cselekvően részt vegyen.

8.3.3 AZ ÓVODAI TANULÁS ÉRTELMEZÉSE

Nevelésünkben hangsúlyozzuk a nevelés elsődlegességét a kényszerű, direkt oktatással szemben. Óvodai nevelésünk ezért közvetetten, az óvodai nevelés folyamatába építve a tanulóhoz szükséges képességek fejlesztése révén segíti elő a gyermekek következő életszakaszba történő átlépését. Ennek érdekében nevelőmunkánkban kiemelt helyet kap a játék, a játékban tanulás, a szenzitív módszerek, a megtapasztaltatás, megtapasztalás, a vizsgálódás, kísérlet, a felfedezés, a felfedeztetés, az élménypedagógia, a kooperatív tanulás.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységvágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, cselekvésre. Játék közben, játékosan szinten észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán, vagy irányított módon tanuljon a gyermek.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, nem szűkül le az ismeretszerzésre.

Szemléletünkben a tanulás „tág” értelmezést nyer. Minden olyan folyamatot tanulásnak nevezünk, melynek folyamán az egyénben, környezetében változás áll be és ez tartós marad,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

többször, következetesen felidéződik, mert az egyén részévé vált.

Az óvodás korú gyerek tanulásának útja sokféle és igen különböző. Óvodás gyermekeink tanulását 5 tanulási formában, tanulási úton biztosítjuk az óvodában. Ezek a tanulási formák csak elméletben választhatók szét, a gyakorlatban többnyire együttesen kísérik végig a gyermekek tanulási útját. Az, hogy éppen melyik tanulási forma dominál leginkább, az mindig az adott tanulási helyzettől, de sok esetben a gyerek általános és pillanatnyi állapotától is függ.

1. *A perceptuális (észlelési) tanulás:* Az észlelés (percepció) az érzékszervi tapasztalatokra (látás, a hallás, a szaglás, az ízlelés és a tapintás) épülő tanulási tevékenység. A perceptuális tanulás (észlelési) célja az óvodában az észlelési csatornák megfelelő fejlesztése (látás, a hallás, a szaglás, az ízlelés és a tapintás) és a totális érzékelő apparátus, az érzékek közötti asszociációk kialakítása, mely képesség az alap kultúrtechnikák (írás, olvasás, számolás) elsajátításához szükségesek, így meghatározó szerepet töltenek be a későbbi az iskolai teljesítményekben,
2. *Motoros tanulás:* A motoros tanulás a mozgással összekapcsolódó, arra épülő tanulást jelenti. „A mozgás az egyik legfontosabb eszköz, melynek segítségével hatni lehet az idegrendszerre. Gyermekkorban mozgással hozhatók működésbe az érzékeket feldolgozó agyi központok. Az észlelési (percepció) folyamatok (a látás, hallás, tapintás, alak, formaészlelés, térészlelés, testséma) mind mozgáshoz kötődnek, melyekben a motoros készségek fejlettségi szintje meghatározó. A mozgás tehát fontos szerepet tölt be az értelmi képességek fejlesztésében is, kihat az egyes részképességek fejlődésére is, ezért óvodáskorban a leghatékonyabb tanulási formának a mozgást tarjuk.

Az óvodáskorosztály értelmi fejlődésének alapvető sajátossága az észlelési és az észlelési-motoros funkciók intenzív fejlődése és integrációja. Kialakulása és intenzív fejlődése ebben a korban várható, ezért a perceptuális (észlelési) és motoros tanulás hangsúlyosabb szerepet kap nevelésünkben.

3. *Verbális tanulás:* A verbális tanulás az emberi nyelv segítségével megy végbe (pl.: egy mondóka megtanulása). A verbális tanulás az óvoda minden tevékenységének kísérője, minden tevékenységben megvalósuló tanulási forma.
4. *Szociális tanulás:* Minden olyan tanulást, amely révén bekövetkező viselkedésváltozás társas kölcsönhatások, kölcsönös viszony, kölcsönös ráhatás következtében alakul ki szociális tanulásként nevezünk. A szociális tanulás a szocializáció folyamatában értelmezhető, az óvodában a közösségi nevelés feladatai segítik megvalósulását. A szociális tanulás az óvoda szociális közegében, társaskapcsolatban valósul meg.
5. *Affektív tanulás* az érzelmi tartalmak és érzelmi reakció módok tanulása. Az affektív tanulást az óvodai érzelmi nevelése biztosítja, melyben jelentős szerepe van az óvodában kialakított érzelmi légkörnek, a gyermekekkel foglalkozó felnőtteknek, a felnőttek személyiségének, a felnőttek példamutatásának.

8.3.4 A TANULÁSI TEVÉKENYSÉG MEGVALÓSULÁSA AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Az óvodában a tanulás

- az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben,
- természetes és szimulált környezetben,
- kirándulásokon,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Tervezett, szervezett tanulási tevékenységek az óvodában

- Anyanyelvi nevelés
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése

E tiszta típusú tevékenységek esetében a tanulás tartalma külön-külön tevékenységben jelenik meg, közöttük a tartalmi kapcsolat nincs kimunkálva. Ilyen tiszta típusú tevékenységeket már nem igazán szervezünk az óvodában, ezek többnyire csupán az óvoda hetirendjének megtervezésében szerepelnek önálló tevékenységként.

A tanulás szervezeti kerete a hetirend. A hetirend, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a sokoldalú tapasztalatszerzés, készség, képességfejlesztés heti időbeosztása, megtervezése.

Tevékenységek a hetirendben:

- Anyanyelvi nevelés
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Anyanyelvi nevelés, kommunikáció fejlesztése

A hetirend szerint naponta más-más tevékenység kerül megtervezésre, megszervezésre, az adott tevékenységnek az adott napon hangsúlyozott szerepe van.

Az egyes tevékenységek tartalma megvalósulhat

- komplex tevékenységek
- és integrált tevékenység által.

Komplex tevékenység olyan tevékenység, amelynek összetettsége abban rejlik, hogy többféle fejlesztési terület, tevékenység, tevékenységi forma, műveltségterület kapcsolódik egymás után össze, tartalmi kapcsolatuk alapján, miközben mindegyikük megőrzi sajátos, önmagára jellemző struktúráját. Megvalósulhat

- egyik tevékenységből a másikba való átvezetéssel, ilyen esetben az egyes tevékenységek tartalmi kapcsolata alapján amennyiben adódik az átvezetés lehetősége, akkor megvalósul;
- az egyik tevékenységbe beleágyazódik a másik tevékenység, amikor a tartalom szerint erre alkalom, lehetőség nyílik (például: vizuális tevékenysége a mese, játékba a mozgás vagy a matematika stb.);

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- valamely élménybe, témába, eseménybe vagy bármely elfoglaltságba való olyan jellegű beleágyazódás, amely többféle tevékenység egymásutánját is lehetővé teszi

Integrált tevékenység olyan gyermeki tevékenység, amelyben egy műveltségi területhez kapcsolódó tevékenységbe beleolvad egy vagy több műveltségi területhez kapcsolódó tevékenység, miközben **alárendelődik annak, és elvesztik önállóságukat**. A tanulási tartalom megvalósulhat játékba, munka jellegű tevékenységbe, valamilyen tanulási tevékenységbe, kirándulásba, egy adott témába, hagyománykörbe, ünnepkörbe, élménykörbe, gondozásba integrált tanulási tevékenységgel, pl.: *(boltos játékba matematika: fizetés, áruk válogatása, megmérés; kerti munkában matematika: ágyáskijelölés, kimérés; mozgásba matematika: pár, irányok, dobások száma, hányat gyermeket fogott meg a fogó?; étkezésben a matematika: terítéskor a tányérok, poharak számának egyeztetése az asztalnál ülőkkel stb.)*.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Más felosztásban a korábban már említett

- a perzeptuális (észlelési)
- motoros
- verbális
- szociális
- és affektív tanulás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás feltétele:

- a gyermek motivált állapota,
- a gyermek cselekvő aktivitása,
- a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató megtapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.

A tanulási folyamat során mindig alapelv:

- a differenciált értékelés, mely a gyermek képességeinek figyelembevételével történik,
- a pozitív megerősítés,
- sikerélmény biztosítása.

8.3.5 ALKALMAZOTT MÓDSZEREK, ESZKÖZÖK, MUNKAFORMÁK AZ ÓVODAI TANULÁSBAN

8.3.5.1 Az óvodai tanulás módszerei

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során az egyéni tulajdonságok figyelembevételével segítik a személyiség kibontakoztatását. A gyermekek a tanulásban való részvételük során szintén különböző módszereket használnak tanulásuk során.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Pedagógus által használt módszerek:

- tanakodás, kétely ébresztése, hitetlenkedés, probléma szítása, provokálása (a gondolkodás, a tanulási folyamat beindításához)
- vitára, magyarázatra, kérdésekre, véleménynyilvánításra késztetés
- elismerés, megerősítés, ösztönzés, buzdítás, elismerésre méltó példaként kiemelés
- lehetőségekhez mérten természetes környezetben történő megfigyeltetés, szemléltetés, bemutatás, cselekedtetés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, dicséret
- kooperatív, együttműködést segítő módszerek (pl.: szerepjátékok, drámapedagógiai játékok alkalmazása)
- játék, játékosság
- differenciálás minden szervezett és spontán tanulásban.

Gyermekek által használt módszerek:

- játék
- gyermeki megfigyelés, vizsgálódás, kutakodás
- manipuláció, kísérletezés, próbálgatás, kipróbálás
- vita, gyermeki véleménynyilvánítás, kérdezés, gyermeki magyarázat

A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak, egymást erősítve segítik a gyermeket fejlődésében, fejlettségének megfelelően.

8.3.5.2 A tanulási tevékenység szervezési módjai, munkaformái

A tanulásszervezés módszerei és munkaformái szoros kapcsolatban állnak egymással, hiszen az alkalmazott módszerek tulajdonképpen meghatározzák az óvodai játékos tanulásban alkalmazott munkaformákat is.

Hagyományos tanulásszervezési módok:

- csoportos, frontális tanulásszervezés: Az óvodapedagógus közvetlen irányítója a tanulásnak, közlések, magyarázatok, kérdések uralják a foglalkozásokat, kevés lehetőséget ad a gyermekek különbségeinek figyelembevételére, a differenciálásra.
- egyéni tanulásszervezés: a feladattervezés nem egyénre szabott, minden gyermek egyedül, ugyanazt a feladatot végzi, a gyermek személyiség és képességbeli különbségei nem dominálnak a feladatválasztásnál.

A csoportos tanulás szervezését meghatározott esetekben alkalmazzuk az óvodában, pl.: mozgásos foglalkozások, népi játék, dalos játékok, mese-vers hallgatás stb. szervezése esetében. Az egyéni tanulás szervezését használjuk pl.: meserajzoknál, a vizuális tevékenységeknél. Alkalmazásuk során figyelembe vesszük a gyermekek közt lévő egyéni különbségeket, fejlettségi szinteket, ez ebből adódó differenciálás lehetőségét, pl: tevékenység tartalmában, eszközökben, elvárásokban, értékelésekben stb.

Hatékony - fejlődést elősegítő, differenciált - tanulásszervezési módok

A tanulási tevékenységben e tanulásszervezési módok, munkaformák szolgálják legjobban a gyermekek egyéni fejlődését. A tanulásszervezésben igyekszünk e munkaformák fejlesztő hatásának kihasználásra.

- 3-5 fős kis csoportos, részben egyénre szabott tanulásszervezés: a hasonló fejlettségi szinten álló gyermekek foglalkoztatási formája, használható fejlesztésre, pl.: zenei képességfejlesztés megvalósítására, hasonló területen fejlesztésre szoruló gyermekek

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

esetén, illetve tehetséggondozást igénylő gyermekek esetében. A gyermekek ugyanazt a feladatot oldják meg önállóan, nincs köztük a csoportmunkára jellemző kooperatív együttműködés,

- 3-5 fős csoport munka: közösen együttesen végzett, együttműködést, összedolgozást igénylő feladatoknál használjuk, pl.: plakátkészítés. A jól szervezett csoportmunka jelentős személyiségformáló, értékrend alakító hatással van a csoporttagokra: együtt gondolkodás, alkalmazkodás, összefogás, érvelés – meggyőzés, a másik tiszteletben tartása, az eltérő gondolkodás elfogadása, az összetartozás élményének személyes megtapasztalása
- páros munka: két, hasonló képességű gyermek együttműködő tevékenysége, tevékenykedtetése
- egyénre szabott munkaforma: Az egy-egy gyermek aktuális fejlődéséhez igazított, egyéni fejlesztést szolgáló feladatvégzés. Elsősorban az egyéni fejlesztéshez és tehetséggondozáskor alkalmazzuk

8.3.5.3 A tanulásban alkalmazott eszközök

A tanulásban alkalmazott tudatosan megválasztott eszközök segítik a tanulási tevékenységek céljának megvalósítását, felkeltik a gyermekek érdeklődését a tanulás iránt, illetve biztosítják aktivitásukat a tanulási folyamatban. A tanulás során törekszünk a változatos, a gyermekek személyiségfejlesztésében tervezett hatások kiváltását segítő eszközök tudatos megválasztására. Az eszközök lehetnek digitális, mozgásos, természeti környezetünkben felelhető természetes eszközök (falevél, virág stb.), szemléltető eszközök (pl.: kép, festmény stb.), óvodai környezetünkben felelhető eszközök, használati tárgyak, játékok, vizuális,- és zenei eszközök stb.

8.3.6 ELVÁRÁSOK A PEDAGÓGUSOKKAL SZEMBEN

- olyan módszereket, eszközöket, munkaformákat alkalmaz, melyek megfelelnek a gyermekek személyiségfejlesztésében tervezett hatások kiváltásának (pedagógiai tervei a célok és a stratégia megválasztásának tudatosságára utalnak)
- olyan módszereket, szervezési módokat/munkaformákat tervez pedagógiai céljai elérésére, amelyek optimális lehetőséget biztosítanak gyermekek motiváltságának biztosítására és aktivitásának fenntartására.
- figyelembe veszi a gyermekek közti különbségeket, alkalmazza a differenciálás nevelés, fejlesztés különböző formáit
- változatos, a gyermekek egyéni fejlettségéhez, adottságaihoz igazodó módszereket és eszközöket tervez
- a tanulási tevékenység céljának, a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően tervezi és biztosítja az önálló és társakkal közösen végezhető tanulási tevékenységekhez, problémamegoldáshoz szükséges eszközöket

8.3.7 A TANULÁSI TEVÉKENYSÉG MEGTERVEZÉSE, MEGSZERVEZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

8.3.7.1 A tanulási tevékenység megtervezése

Fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a csoport, benne az egyes gyermekek aktuális fejlettségi állapotát, tudják, hol tartanak a gyermekek fejlődésükben (képességek, ismeret),

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

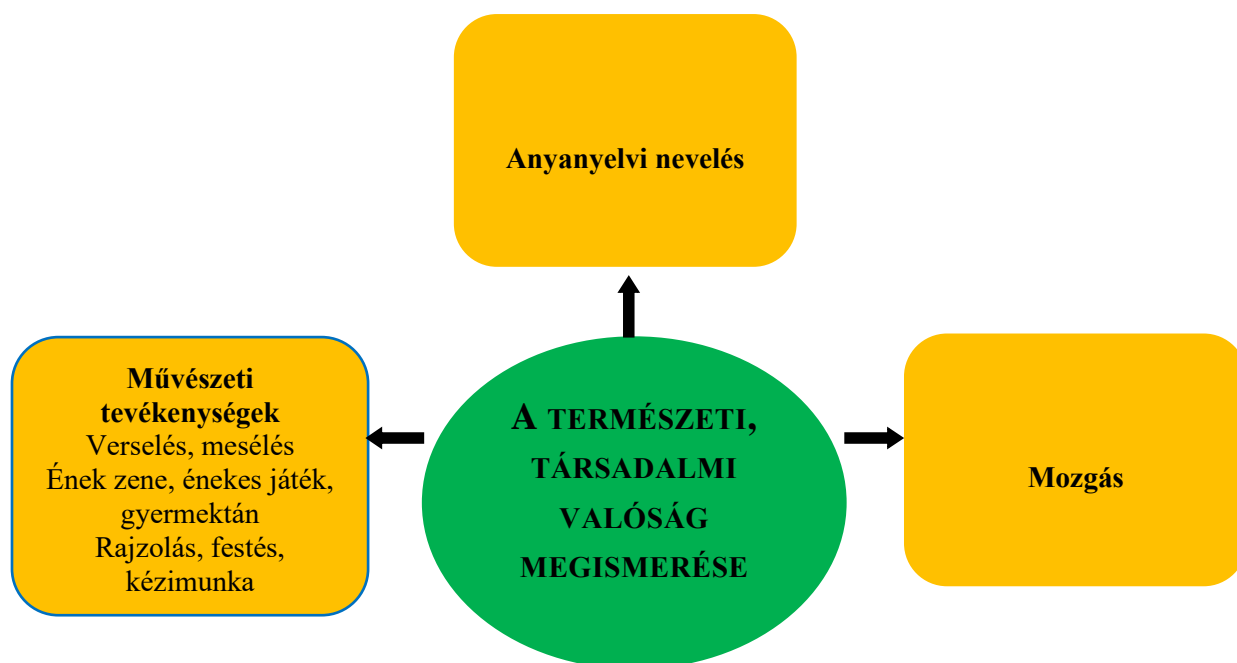
Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

hol kell, mely területeken kell megtámogatniuk őket a fejlődésükben való továbblépés érdekében.

Ismerniük kell az egyes gyermekek egyéni érdeklődését, kíváncsiságát, miután érdeklődik, mivel kelthető fel a gyermek érdeklődése. Ezen ismeretek lesznek az alapjai a konkrét tanulási folyamatok megtervezésének.

Az évkörre írt terv a természet változásaira, a négy évszak időszakaira tagolódik. Minden évszaknak célzott nevelési feladata van, sajátos tevékenységei, hagyományai, szimbólumai, népszokásai. A tervezés központi tevékenysége ezért a természeti, társadalmi valóság megismerése. Erre a tevékenységre épülnek tartalmi komplexitásuknak megfelelően a további tevékenységek.

Tevékenységi tervünkben tudatosan, differenciáltan építjük egymásra a fejlettségi szinteket és a gyermekek pszichés sajátosságainak megfelelő feladatokat. Az adott időszaknak megfelelően, három hónapra, egy-egy évszakra készülnek a tevékenységek tématervei. Az ebből adódó feladatokat heti tervbe vagy több hetet felölelő tematikus tervbe bontanak le az óvodapedagógusok. A tevékenységtervekben érvényesülnie kell az óvodapedagógusi céltudatosságnak, ezért a heti és/vagy tematikus tervekben megjelenítjük a tevékenység célját, feladatát, a megvalósítás módját, eszközeit, a munkaformákat, a csoport életkori sajátosságainak, képességeiknek megfelelően. Tervezésünk során beépítjük a digitális eszközök használatát mindennapjainkba (CD, DVD lejátszó, TV, laptop, projektor), hiszen segítségükkel még gazdagabb a megismerés lehetősége (ismeret közvetítés, ismeretrögzítés, feldolgozás stb.).

A tervezés során abból indulunk ki, hogy a fejlesztés célja határozza meg a fejlesztés feladatát, a tevékenység anyagát, a megvalósítás módját és nem fordítva!

Tervezés során figyelembe vesszük:

- az évszakokat, a természetben végbemenő változásokat
- a népszokásokat
- a keresztény kultúrát

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a csoport fejlettségét, a gyermekek életkorral összefüggő tudását, megélt tapasztalatait
- a gyermek fizikai, érzelmi állapotát, igényét.

Természetesen mindig figyelembe kell venni a gyermekek igényeit, érdeklődését és a spontán adódó helyzeteket. Így a heti rend, heti terv bármikor a gyermekek érdeklődéséhez, illetve a spontán helyzetekhez igazítható.

A tevékenységek foglalkozás tervezetének részletes kidolgozása, elkészítése nem kötelező az óvodapedagógusok számára. Kötelező viszont azt elkészíteni, az önértékelési folyamatban történő látogatás, tanfelügyeleti látogatás, minősítő folyamatban történő látogatás eseteiben, valamint gyakornokként a gyakornoki tervben meghatározott időpontokra.

A nyári életre nem készítünk tanulási terveket mert nyáron különböző témájú egy-egy hetes tematikus táborokat szervezünk gyermekeink részére. A tematikus táborok tervezett tartalmát a csoportnapló tartalmazza. A táborokon felüli időszakban a gyermekek igényeire, érdeklődésére reagálva biztosítunk változatos tevékenységeket elsősorban az óvoda udvarán, a szabad levegőn.

8.3.7.2 A tanulási tevékenység megszervezése

A tanulási tevékenységek szervezésének, tervezésének időkerete a nevelési év folyamán

életkor	időkeret	feladat
3-4 éves korban	szepember 01-től október 15-ig	<ul style="list-style-type: none"> - Befogadás, beilleszkedés segítése - Játékos tevékenységek szervezése a Befogadás, beilleszkedési terv szerint - Szokások alakítása - Gyermekek megismerése megfigyelésen keresztül
	október 16-tól május 31-ig	Tanulási tevékenységek tervezése, szervezése
4-5 és 5-6-7 éves korban	szepember 01-től szeptember 30-ig	<ul style="list-style-type: none"> - Visszaszoktatás, - Ismétlés, gyakorlás, gyakoroltatás - Szokások felelevenítése, gyakorlása - Gyermekek aktuális fejlődésének megismerése megfigyelés és mérés vizsgálati alapján
	október 1-től május 31-ig	Tanulási tevékenységek tervezése, szervezése

Programunk szélesen értelmezi a játékos ismeretszerzést. A játékos ismeretszerzés, fejlesztés a nevelés egész folyamatában megvalósuló folyamat. A nevelés egészén belül az ismeretszerzés megvalósulási formái:

- Spontán tanulási tevékenység: a spontán adódó helyzetek, alkalmak megragadása a fejlesztéshez

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Irányított tanulási tevékenység: tudatos, tervszerű helyzetek, alkalmak megteremtése a célirányos, tervszerű fejlesztéshez. Ezen belül a tanulási tevékenységet az óvodapedagógusok
  - kötött,
  - vagy kötetlen játékos tanulás keretében valósítják meg.

Az óvodai tanulás a játékidőben szerveződik, valósul meg, nincs külön időhöz kötve.

A nevelés egészén belül megvalósuló tudatos fejlesztés többnyire kötetlen kezdeményezések, játékos szituációk, séták, kirándulások stb. formájában valósulnak meg.

A tervszerű, kötetlen tanulási tevékenység jellemzői:

- a tanulás nincs időhöz, napirendhez kötve, a nap folyamán bármikor megvalósulhat
- a részvétel nem kötelező a gyermekeknek, ezáltal a kötetlen tanulási tevékenység a gyermekek elmélyült játékát nem szakíthatja meg (nincs játékelrakás)
- a gyermek bármikor bekapcsolódhat a különböző tevékenységekbe, illetve onnan bármikor elmehet kedve, érdeklődése szerint
- a játékoság hatja át, örömteli, élményszerű.

A tervszerű kötött tanulási tevékenységek jellemzői:

- a részvétel minden gyermek számára kötelező, a gyermek szabad játékát megszakítja
- a játékoság hatja át, örömteli, élményszerű.

A gyermekek foglalkoztatása kiscsoportos foglalkoztatási formában, melynek jellemzője:

- a részvétel 3-5 gyermek számára kötelező, a többi gyermek szabad játékát nem megszakítja meg, csupán a tevékenységben résztvevő gyerekek számára szakad meg a játéktevékenység
- a játékoság hatja át, örömteli, élményszerű.

A tervszerű kötött és kötetlen tevékenységek a gyermekek életkorát, érdeklődését figyelembe véve növekvő időtartamú (5-35 perces) foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A mozgás és az ének, zene, énekes játék, gyermektánc foglalkozásokat kötött tanulási tevékenységként szervezzük.

Az óvodai élet további tevékenységeinek (*verselés, mesélés; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése*) megszervezése történhet kötött, vagy kötetlen – tanulási tevékenységben, vagy kiscsoportos foglalkoztatási formában, melyet az óvodapedagógus maga dönt el, a tevékenység témája, tartalma, képességfejlesztés területe szerint.

A kötött, illetve a kötetlen tanulás szervezés közös jellemzője, hogy az óvodai tanulásnak, a tanulási tevékenységek minden mozzanatában játékos jellegűnek kell lennie, abban **a játéknak, játékoságnak van elsődleges szerepe**. Az óvodapedagógusnak figyelembe kell vennie a gyermek, játékos beállítódását és a játék dominanciáját kell érvényesítenie a tanulás folyamatában.

8.3.7.3 A tanulási tevékenység értékelése

Az egyes foglalkozás szóbeli lezárása, értékelése: A tanulási tevékenységet minden esetben le kell zárni, összegezni, értékelni kell. Először a gyerekekkel értékeltetjük – a tevékenység kezdetén megadott szempontok alapján az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő szinten –, majd az óvodapedagógus mondja el véleményét, ismerteti a tevékenységek kapcsolatos érzelmeit. Az értékelést mindig pozitívummal kezdjük és zárjuk. Elmondjuk azt is, ami nem tetszett, de a személyek kiemelését kerüljük! A gyermekek ösztönösen utánoznak minket, átveszik szokásainkat, értékrendünket, ezért értékelésünk példamutató legyen

A heti terv és foglalkozások megvalósulásának írásbeli értékelése: Saját munkánkat akkor tudjuk egyre eredményesebben, tudatosabban végezni, ha értékeljük önmagunkat. Az egyes foglalkozások után a kitűzött célok és a megvalósult tevékenység alapján, az óvodapedagógusok a csoportnaplóban értékelik pedagógiai tevékenységüket, a foglalkozás eredményességének, eredménytelenségének okát elemezve (Reflexió – hetente egyszer - a heti terv és a tevékenységek megvalósulásának értékelése).

A tanulási folyamatok értékelésének alapelvei

- Az óvodapedagógus a gyermekek értékelése során törekedjen mindennap arra, hogy mindegyik gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést tevékenysége során.
- Az óvodapedagógus alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést, mindig a konkrét, jó cselekedetet emelje ki
- Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, ugyanakkor tudja azt is, melyek a hiányosságai.

A tanulási folyamatok értékelésénél nem alkalmazható

- a tárgyi jutalmazás
- a büntetés, mivel az visszaszorítja a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését.

A tanulási tevékenységek megvalósítása során az óvodapedagógus biztosítja:

- a sokféle, változatos tevékenységen keresztül történő tanulás lehetőségét
- a gyermekek motivált állapotát,
- a gyermekek aktív, cselekvő részvételét; *A gyermeknek lételeme a tevékenykedés, az aktivitás, a mozgás. A gyermek nem tud nem tevékenykedni, szinte állandó mozgásban van. Ezért fontos, a tanulási tevékenységben a gyermek cselekvő aktivitásának biztosítása.*
- a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató megtapasztalás lehetőségét; *Az óvodás gyermek érzékszervein keresztül tanul, számára az válik kézzelfoghatóvá, érthetővé, melyet érzékszervein keresztül közvetlenül megtapasztalhat;*
- az elismerés iránti vágyból fakadó sikerélményt; *A sikerélmény, a siker érzése tevékenységre ösztönzi a gyermekeket, míg, a kudarc, a sikertelenség elveszi a gyermek a kedvét a tanulás iránt.*

A fentiek nélkül a gyermekek fejlesztése kényszer, kinszenvedés, vagy eredménytelen.

Követjük az ókorban megfogalmazott bölcsesség gondolatait, miszerint, hogy „*amit hallok, elfelejtem, amit látok, arra emlékezem, amit csináltam azt tudom is.*” Ebből a gondolatból következik, hogy a gyermek, amit csupán csak lát, hall, azt könnyen elfelejti, de aminek ő is aktív részese, az maradandóan rögzül benne.

8.3.8 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS SZEREPE, FELADATA A TANULÁSI FOLYAMATBAN

Az óvodapedagógus

- olyan tevékenységek, motiváló helyzeteket teremt, ahol a gyerekek nem kész tényekkel, ismeretekkel találják magukat szemben, hanem tapasztalatszerzéssel, felfedezéssel, kutatással, amely megmozgatja a gyermekek képzeletét, fejleszti kreativitásukat
- olyan játékos helyzetet és tanulási alkalmat teremt, melynek során ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően felkelti, illetve leköti érdeklődésüket
- alkalmazza a differenciálás, az egyéni bánásmód elveit, módszereit
- biztosítja a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet
- tanulást támogató környezet biztosít
- a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- biztosítja a felfedezés lehetőségét, támogatja a kreatív megnyilvánulásokat
- lehetővé teszi a tanulás során elsajátított ismeretek új, változatos élethelyzetekben való alkalmazását, a begyakorlását
- az óvodapedagógus a gyermekeknek cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket kínál annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit
- törekedjen arra, hogy minden gyermek örömmel és önként vegyen részt a tanulási folyamatban, az egyéni képességek figyelembevételével,
- tartsa szem előtt a gyermek fejlődését, vegye észre a kedvező változást, ismerje el a gyermek ötletességét, önállóságát, kitartását,
- személyre szabott, pozitív értékeléssel, buzdítással erősítse a gyermek önbizalmát, differenciált értékeléssel segítse elő önértékelésének fejlődését, személyiségének kibontakoztatását.

8.3.9 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek testi-lelki-szociális érettsége 6-7 éves korra lehetővé teszi a sikeres iskolai beilleszkedést.

- A megszerzett ismeretet a gyermek megőrzi, adott helyzetben előhívja és alkalmazza.
- Gondolati síkon összefüggéseket vesz észre, az új ismereteket a régire ráépíti, s a maga tempójában, de nem túl lassan, képes újat és újat tanulni.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a figyelemmegosztás és annak átvitele.
- A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Az egészségesen fejlődő gyermekek érthetően kommunikálnak, beszélnek: gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat használnak. Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival
- Szabálytudatuk kialakulóban van, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni,
- késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Feladattudatuk kialakulóban van, ez, a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. A megszerzett tudás hatására alakul és formálódik személyiségük.

8.4 TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

Társas, közösségi tevékenység kifejtését programunk „Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés” című fejezete tartalmazza.

8.5 MUNKATEVÉKENYSÉG

Az életre való felkészítés során jelentős szerepe van a munkának és a munkajellegű tevékenységeknek, amelynek sajátossága az óvodában, hogy mindvégig játékos jellegű marad.

A munka jellegű tevékenységen a gyermek saját életével, a közvetlen környezetével, illetve a csoportközössége érdekével összefüggő tevékenységet értjük. Mindez összhangban van teherbíró képességével, a feladatok elvégzéséhez szükséges képességekkel és nem kevésbé feladattudatának fejlettségi szintjével.

8.5.1 A MUNKATEVÉKENYSÉG CÉLJA, FELADATA

A munkatevékenységek célja:

- a saját és a mások által végzett munka eredményének és értékének megbecsülése
- a következő életszakasz tanulási tevékenységhez szükséges feladattudat, kötelességtudat, felelősségérzés, kitartás alakítása, fejlesztése

A munkatevékenység feladata:

- végezzenek a gyermekek az óvodában, (illetve külső helyszínen is) szívesen, önállóan, önként, saját magukért és a közösségért minden olyan munkát, melyet el tudnak végezni
- a munka jellegű tevékenységek megszerettetése,

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét.

8.5.2 MUNKATEVÉKENYSÉG FAJTÁI AZ ÓVODÁBAN

- **A gyermekek saját személyükkel kapcsolatos munkája:** a gondozási feladatokban megjelenő egyéni szükségletek kielégítése, önkiszolgálás
- **Közösségért végzett munka**
  - naposi munka,
  - alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások,
  - kerti munka, növénygondozás.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Önkiszolgáló tevékenység: a gyermek saját személyével kapcsolatos tevékenységeket öleli fel, így az önkiszolgálás magába foglalja a gondozási tevékenységben a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését (testápolás, étkezés, öltözködés, a személyes holmijainak kezelése). Ebben a szokásalakításoknak és a türelmes, megfelelő, elegendő időt biztosító gyakorlásnak nagy szerepe van. Semmit nem végzünk el a gyermekek helyett, hanem segítjük, arra törekszünk, hogy egyre önállóbban, működjenek közre az önkiszolgáló tevékenységekben.

Naposi munka: csoport érdekében végzett tevékenység, külső, objektív célja van, melyet a csoport szükségletei határoznak meg. Fontos feladatunk a cél felismertetése, a felelősségtudat kialakítása. A napossághoz szükséges feladattudat, figyelemösszpontosítás, a munka ellátásához szükséges műveletek, készségek, csak fokozatosan alakul ki, ezért sem lehet máról, holnapra bevezetni. A naposság bevezetésére általában négyéves kor után kerül sor. A gyermekkel meg kell ismertetnünk a napos kiválasztásának szabályait, gyakorlatát. A szabályszerűség érvényesülése mindenki számára kiszámíthatóvá teszi a sorra kerülés időpontját. Mindegyik gyermeknek lehetőséget adunk a naposi feladatok ellátására, viszont, aki nem vállalja a naposságot, azt a gyermeket nem kényszerítjük erre a feladatra. Fontos, hogy a naposok, felelősök pontosan tudják mi a feladatuk, mit várunk el tőlük, ezért a feladat meghatározása és a következetesség betartása kiemelt szerepet kap a munkára nevelésünkben. A naposi munka szokás, - és szabályrendszerét az óvodapedagógusok a csoportnaplóba tervezik meg. A naposok munkája az életkor előrehaladtával fokozatosan bővül, biztosítjuk azt, hogy a naposok mind nagyobb önállóságot élvezzenek a naposi munkában. A naposi munka nem jelenti a gyermekek egész nap állandó készültségét, ez miatt a gyermekek nem veszíthetnek a játékidőjükből.

Alkalomszerű munkatevékenység, egyéni megbízatások: Az óvoda életében több olyan munkaalkalom is van, amelyeket a gyermekek alkalomszerűen végeznek, ezek közül némelyek rendszeresen ismétlődnek, másik részük meg csak esetlegesen. Fajtai:

- környezetünk rendjének helyreállítása, udvar, teremrendezés
- segítség az óvodapedagógusnak, egymásnak, kisebbeknek
- csoportszoba díszítése
- ajándékkészítés,
- egyéb megbízatások teljesítése.

E tevékenységi körökön belül is érvényesülnie kell az életkorból adódó differenciált nevelésnek.

A három-négy éves életkorúak általában az óvodapedagógusokkal közösen végzik a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkákat. A négy-ötévesek már tudatosan vállalnak különböző feladatokat. Már olyan munkákat is rájuk lehet bízni, amelyek kezdetben számukra nem túl vonzó. Az öt-hatévesek már az egyes teendőket maguktól is elvégzik, nem igénylik az óvónő irányító tevékenységét. Kisebb megbízatásokat képesek önállóan megoldani, tervezni, a megoldási módokat kiválasztani. A nagyok már szívesen részt vesznek a játékszerek megtisztításában, a babaruhák kimosásában stb.

Kerti munka, növénygondozás: Az óvodások gazdag tevékenységéhez tartozik a kertben végzett munka, a növénygondozás. A kertben végzett munka **valódi környezetben történik**, konkrét cselekvés, gyakorlás közben. Színhelye: a csoportszoba, az óvoda udvara. A jól szervezett, tervezett kerti munkát a gyerekek örömmel, szívesen végzik, játékként élik meg. A kerti munka közben folyamatosan megismerik, megtapasztalják a kerti növények életét,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

fejlődését, a fejlődésüket befolyásoló tényezőket, a munkájuknak a természetre begyakorolt hatását. A kerti munkára folyamatosan van lehetőség tavasztól ősziig. Az óvoda udvarán végzett kerti munka és a növénygondozás - az évszakok változásához kötötten változó lehet: csíráztatás, rügyeztetés, locsolás, a veteményeskert, virágoskert gondozás, gereblyezés, falevelek összegyűjtése, hó seprés, a télen itt maradt madarakról való gondoskodás, nyáron madáritató kihelyezése stb. Ez a munkafajta jó lehetőséget biztosít a természeti környezet megismerésére. A növénygondozás jó megfigyelési lehetőséget nyújt a napfény, a víz és az ember gondozó munkája hatásának érzékeltetésére, a növények fejlődésére. Fokozatosan ismerik fel a napfény, a víz, a levegő hatását. Így egyik növény több fényt, a másik pedig több árnyékot és vizet igényel stb. Lényeges, hogy a tevékenység közben a felnőttek is aktívan bekapcsolódjanak a munkába, mert a gyermek a felnőttet utánozva, természetes módon átéli, megtapasztalják a mag elvetésétől a feldolgozásig a növények fejlődését, hasznát. Olyan növényeket ültetünk, amit később elfogyaszthatunk nyersen, vagy feldolgozva. (retek, hagyma, répa, paprika, paradicsom stb.). Kerti virágok ültetésével, gondozásával megtapasztalhatják a gyermekek a növények szépségét is, mint a kert díszeit. A növénygondozás folyamatos munkát igényel. Ennek elmulasztásának hatását is megtapasztaltatjuk a gyerekekkel, csoportszobában virágládába ültetett és nem gondozott növények által. A növénygondozás feltételeit a csoportszobában is megteremtjük, cserepes növények gondozása által.

A munkára nevelésben fontos az óvodapedagógus segítőkész együttműködése a gyermekekkel. A gyermekeknek még szüksége van az óvónő irányítására, példamutatására. A munkatevékenységek folyamatait megfelelő segítőkész irányítással, értékeléssel és folyamatos gyakoroltatással tudjuk készségszintre fejleszteni.

A munkatevékenységek során megtanítjuk a gyermekeknek a munkavégzéshez szükséges eszközök célszerű, praktikus használatát.

Az együttműködés során segítjük az önálló munkavégzést, és munkamegosztást. Nem végezzük el a gyermekek helyett azt a munkát, ami már tőlük elvárható, amire már képesek, de szükség esetén segítséget nyújtunk annak, aki arra rászorul.

8.5.3 KÖRNYEZETTUDATOS NEVELÉS NÖVÉNYGONDOZÁS, A KERTÉSZKEDÉS SORÁN

A gyermekek kertben végzett munkája, a növénygondozás segíti a környezet megismerését, annak gyakorlásával segítséget nyújt a környezettudatos neveléshez, meghatározható szerepet játszik a gyermekek környezetkultúrájának alakításában.

A kertészkedés során

- megfigyelhetik, megtapasztalhatják a növények növekedését, fejlődését
- megtapasztalják az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseit, megtapasztalják, hogy a növények fejlődését milyen feltételek megteremtésével érhetjük el
- alakul a természeti környezethez fűződő pozitív érzelmi viszonyuk (természetszeretet; gondozott, rendben tartott kert szépsége)
- megalapozzuk a környezettudatos szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat (nem taposunk össze a kertet, nem tépjük, törjük le a fák leveleit, ágait stb.)

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Balesetvédelmi szabályok betartása a kerti munka során

A kerti eszközöknek, szerszámoknak a gyermekek méretéhez kell igazodnia, épek és sérülésmentesnek kell lennie. A kerti munka során veszélyforrást jelentenek azok a kerti szerszámok, eszközök, amelyeket a gyermekek a kerti munka során használnak. Ezért fel kell hívni a figyelmüket a kerti munka megkezdése előtt, illetve annak folyamatában azokra a magatartásformákra, amelyek biztosítják a saját és mások testi épségének védelmét. Ennek érdekében

- megismertetjük a kerti eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatára vonatkozó szabályokat
- és megtanítjuk a gyermekeknek a kerti eszközök, szerszámok rendeltetésszerű és biztonságos használatát.

8.5.4 A MUNKÁRA NEVELÉS FELTÉTELEI

- a gyermekek egyéni fejlettségénél, terhelhetőségén, képességeinek, ismerete
- a gyermekek ismertében az életkorhoz, a fejlettséghez igazodó munkalehetőség biztosítása;
- mindazok a tárgyi munkaeszközök, amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a munkavégzést. A munkatevékenység során használt eszközök legyenek esztétikusak (pl.: napos kötény), mérete igazodjon a gyermek méretéhez, a munkatevékenységtől függően elegendő, a gyermeklétszámának megfelelő mennyiségben álljon a gyermekek rendelkezésére. Az eszközök biztonságos, kifogástalan állapotúak, sérülésmentes legyenek, biztosítsák a balesetmentes munkavégzést;
- a megfelelő, elegendő hely a munkavégzéshez (pl.: kis kert, egy nagyobb létszámú gyermekcsoportnak nem elég);
- a megfelelő, elegendő idő, nyugodt légkör a munka elvégzéséhez, amely nem sűrgeti a gyermeket;
- a tényleges munkavégzés, amely tényleges cselekvésre, tevékenykedésre ad lehetőséget, nem ad módot a tétlenségre, holtidőre, ezért a munkatevékenységek megszervezése során figyelembe kell venni az elvégzendő munkafeladatot, a gyermekek létszámát;
- a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő önállóság biztosítása;
- az óvodapedagógus segítőkész együttműködése a gyermekkel;
- az óvodapedagógus hiteles példamutatása.

A munkatevékenységek során is alapvető követelmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez a gyermekeknek tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt elvégezni. Fontos pedagógiai alapelvünk, hogy semmit nem csinálunk meg a gyermek helyett, amire már ő maga, önállóan is el tud végezni.

8.5.5 A MUNKATEVÉKENYSÉG SZEREPE A SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSBN

Az óvodai munkatevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A munkatevékenységek nevelő, fejlesztő hatása:

- A munka tevékenységek elmélyítik a munka iránti felelősségérzetét, valamint a munka megbecsülését és tiszteletét.
- Megízlelik a sikeres, jól végzett munka örömét, és kialakul bennük a munka eredményének, saját és egymás és mások munkájának megbecsülése.
- A munka céljának megértése, a munka átélése segít megérteni a munka hasznát
- A munkatevékenységek fejlődése során kialakulnak a munkavégzéshez szükséges készségek, a gyermekek jártasságokat szereznek különböző munkafolyamatokban, a gyerekek megtanulják a különböző eszközöket megfelelően használni, kezelni.
- A rendszeresen végzett munka fejleszti a gyermekek erkölcsi tulajdonságait a kitartást, fegyelmzettséget, segítőkészséget, önállóságot, önfegyelmet, céltudatosságot
- A munka jellegű tevékenységek hatékonyan segítik a szocializációs folyamatokat, az együttműködési, alkalmazkodási képesség fejlődését (összedolgozás a munka folyamatában, az alkalmazkodási képesség fejlődik azáltal, hogy igazodunk mások szükségleteihez a munkavégzés során
- A munka végzése során a gyermekek megtanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani, a teendőket megbeszélni. (kooperálni, kommunikálni)
- Az óvodai munka a szervezett tanulás előfutára, amelyben a teljesítmény szerepe meghatározó. Hamar megtapasztalják, hogy a munka tevékenységet, megbízatásokat, vállalásokat be kell fejezni, azt nem lehet idejekorán abbahagyni, ezzel fejlődik a gyermekek kitartása, feladattudata, kötelességtudata, felelősségérzete.
- A munka közbeni bátorítás, elismerés, a sikerélmény biztosítása erősíti a gyermekek önértékelését, fokozzák a munka örömét.
- A munka jellegű tevékenységek fejlesztik a gyermekek esztétikai érzékét, ízlését, pl.: szépen terített asztal, rendezett, gondozott kert által stb.
- A munka végzése közben, a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez, új ismeretek birtokába jut, ismeretei bővülnek mind a társadalmi, mind pedig természeti környezetükről.
- Hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez, fejleszti a gyermekek gondolkodást (problémahelyzetek által), a figyelmet, találékonyságot, emlékezetet, sorrendiséget, téri tájékozódást, testséma fejlődést stb.
- A kerti munka segíti a természetben bekövetkező változások észlelését, ok-okozati összefüggések meglátását, megértését, segíti a környezet megismerését
- A kerti munka gyakorlásával segítséget nyújt a környezettudatos neveléshez, meghatározható szerepet játszik a gyermekek környezetkultúrájának alakításában.

8.5.6 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI A MUNKATEVÉKENYSÉGGEL KAPCSOLATBAN

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet. A munkavégzés rendszeres, folyamatos legyen, és épüljön be az óvodai élet mindennapjaiba.
- Folyamatosan biztosítsa a munkatevékenységhez a nyugodt légkört, elegendő időt, helyet, a megfelelő méretű, minőségű és mennyiségű munkaeszközöket. (Legyen, az eszközöknek állandó helye, ahonnan azokat a gyermekek bármikor elvehetik és használhatják.)

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen, őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a tevékenységi vágy és a képességek nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- A munkatevékenység végzése minden esetben differenciáltan, a gyermekek sajátos igényeinek figyelembevételével valósuljon meg. Az óvodapedagógus - a gyermek fejlettségétől függően - értékkelje a munkát.
- Adjon visszajelzést a gyermekeknek az elvégzett munkavégzéséről, értékelésével, dicséretével ösztönözze a gyermekeket a munkavégzésre.
- A munkatevékenységek normáinak, szabályainak felállítása, azok betartása, betartatása.
- Működjön együtt a szülőkkel a gyermekek munkára nevelésében. Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a rendszeres, folyamatos, otthoni munkavégzésre (elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos feladatok elvégzésére).

8.5.7 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni, észreveszik a másoknak való segítségadás szükségességét.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik, törekednek a felismert hibák javítására, a létrehozott értékek megóvására.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen működnek közre a növények gondozásában, a kerti munkában.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

8.6 SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG

Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek oka elsősorban az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek. A délelőtti és a délutáni időszakban egyaránt jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés, rajzolás, zene, tánc, játék, tanulás, társasjáték, filmvetítés, mese-vers, barkácsolás stb.) közül szabadon választhassanak. Tehát, a szabadidős tevékenység az óvodában természetes módon, a gyermek szabad játékában van jelen.

A szabad játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, önként, szabadon választott mindennapjait átszövő minden külső céltól mentes, önmagáért a tevékenységért folytatott, örömszerzéssel járó tevékenysége, amelyben nincs kényszer.

A szabadidős tevékenység célja: hogy a gyermek megtanulja, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel.

A szabadidős tevékenység lényege, hogy a gyermek a napirendben a szabad játékidőben, a játékidő alatt szervezett tanulási tevékenységekben való részvétele saját szabad választásán, *egyéni döntésén* alapul! *Nem az óvodapedagógus választ a gyermek számára tevékenységet, sem direkt, sem indirekt módon.*

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A pedagógus legfontosabb feladata

- hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítson a gyermekeknek a szabad játékra, melyet a napirend kialakításánál is prioritásként kezel
- *biztosítsa* a feltételeket, a lehetőséget a szabadidős tevékenységre, a játékra
- hogy időszakonként bővítse a játék, illetve a választásra felkínált tevékenységek listáját, eszközeit, gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét
- megtanítani a gyermeknek, hogy hogyan gazdálkodjanak szabadidejükkel, hogyan töltsék el azt hasznosan.

A játékidő, a szabadidő egyéni döntésen alapuló felhasználásának biztosítása hozzájárul a *gyermekek fizikai, és pszichés egészségvédelméhez.*

8.6.1 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek képesek az idejükkel és az érdeklődésüknek megfelelő lehetőségekkel okosan gazdálkodni.
- Bátran élnek a felkínált szabadidős tevékenységekkel a csoportszobákban és az udvaron egyaránt.
- Önállóan szabadon tudnak dönteni a kiválasztásban, nyitottak az új tevékenységi formák megismerésére.

9. A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

A kisgyermek a világot egészben, komplexen érzékeli, szemléli, tanulja és értelmezi, számára a szociális, érzelmi, értelmi szféra nem különül el. Ezért gondoljuk úgy, hogy a komplex foglalkozások rendszerében közvetítjük azt a pedagógiai tartalmat, ami a nevelési célunkból következik. Szükséges még azt is tisztáznunk, milyen értelemben használjuk a foglalkozás szót. Korábban a foglalkozás szóval a kötelező foglalkozásformát jelöltük. Amennyiben nem vártuk el minden gyermektől a foglalkozáson való részvételt, akkor kötetlen foglalkozásról vagy kezdeményezésről beszéltünk.

A tevékenységközpontú program szóhasználatában foglalkozásnak nevezünk minden csoportos tanulási formát, legyen az kötött vagy kötetlen. Tehát foglalkozásnak hívjuk a kezdeményezéseket és a kiscsoportos foglalkoztatási formákat is. Azért nem tartjuk szükségesnek ezeket a foglalkoztatási formákat egymástól megkülönböztetni, mert a pedagógiai munka szempontjából és az esetleges eredményeket tekintve is egyenrangúnak ítélnék valamennyi formát, mert úgy gondoljuk, hogy az óvodapedagógusnak a kompetenciája azt a foglalkoztatási szituációt alkalmazni, amit az adott pillanatban a legjobbnak ítélt. Úgy gondoljuk, hogy óvodáskorban a cselekvéses tapasztalatszerzés az a fejlesztési keret, amelyet leggyakrabban használhatunk. Nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy nem a minél több ismeret elsajátítására, hanem a meglévő tapasztalat elmélyítésére, megértésére és annyi új tapasztalat szerzésére kell koncentrálni, amennyit a kisgyermek fel tud dolgozni az őt körülvevő világból. Miután egy eléggé felgyorsult világban élünk, ahol szinte ömlik az információ a kisgyermek felé, időt kell szánni ezen információk tisztázására, rendezésére, megértésére. Minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a saját képességei szerint fejlődik, melyet a többszintű differenciálás, az egyéni bánásmód elvén, korszerű óvodapedagógiai módszerek (individualizál és részben egyénre szabott formák, valamint kooperatív tevékenységszervezés, projektmódszer és csoportmunka) alkalmazásával támogatunk.

9.1 ANYANYELVI NEVELÉS

„... a beszéd az, aminek segítségével az ember zseni korában játszva átveszi az előtte járt nemzedékek vérrel és verejtékkal szerzett tapasztalatait, a beszéden alapul mindaz a képessége, hogy gondolkozzék, mind pedig az, hogy gondolatait közölje, és a másokét megértse” / Deme László /

Az anyanyelvi nevelés óvodánkban olyan komplex folyamat, tevékenység, ami a teljes óvodai életet átszövi. Ez a közeg különösen alkalmas a különböző családi háttérrel rendelkező gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztésére. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, a társas érintkezések során utánzás útján sajátítja el. A beszédtanulás folyamatát befolyásolja ép idegrendszere, a családi és az óvodai környezete.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van, ennek ellenére gyermekeink többségénél az anyanyelvi fejlettségük, kommunikációs képességeik korukhoz mért fejlődésében elmaradást tapasztalunk. Ennek érdekében, gyermekeink beszédállapotának ismertetében heti egy

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

alkalommal tudatosan tervezzük és szervezzük az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztését.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak, ezért nevelésünkben az anyanyelvi, - és kommunikációs nevelés, a mese, vers, a személyes kapcsolat, a beszélgetés, az egymásra figyelés, egymás meghallgatása kitüntetett szerepet kap.

A beszédelsajátítás folyamatának feltételei

- ép beszédszervek
- ép hallás
- ép látás
- ép idegrendszer
- beszélő, inger gazdag emberi környezet (a családi és az óvodai környezete)

Ezek a feltételek normál fejlődés esetén együttesen jelennek meg a gyermek adott fejlettségi állapotában.

9.1.1 AZ ANYANYELVI NEVELÉS CÉLJA, FELADATAI

Az anyanyelvi nevelés célja: bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, élményeit, elképzeléseit bátran megvalósító gyermek nevelése, aki tisztán, nyelvtanilag helyesen beszél anyanyelvén.

Feladataink:

- gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése
- a gyermekek érthető, artikulált beszédfejlődésének segítése
- a gyermek anyanyelvi képességeinek és beszédképességének fejlesztése
- a képeskönyvek nézegetésén keresztül a könyvek szeretetére, az "olvasóvá" nevelés
- a kommunikációban a metakommunikációs jelek felismertetése, használata

Az anyanyelvi nevelés megvalósul

- a napi spontán beszélgetések, során, a spontán kommunikációs helyzetekben
- az óvodai élet minden tevékenységében, az óvodapedagógus által irányított helyzetekben,
- az óvodapedagógus által tudatosan szervezett tevékenységként, amikor kifejezetten a gyermekek anyanyelvi és kommunikációs képességfejlesztése a célunk.

9.1.2 ANYANYELVI NEVELÉS TARTALMA, FELADATAI

Anyanyelvi fejlesztés feladatai		Kis-csoport	Középső csoport	Nagy-csoport	
1. Beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése	Légzésgyakorlatok	x	x	x	
	Hangutánzó gyakorlatok (hangfejlesztés gyakorlatai)	Hangutánzó gyakorlatok	x	x	x
		Légzésgyakorlatok, hangutánzással egybekötve	x	x	x
		Szöveges légzésgyakorlatok	x	x	x
	Nyelv és ajakgyakorlatok (artikulációs gyakorlatok)	x	x	x	

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

2. Hallás fejlesztése	Suttogó gyakorlatok		x	x	x
	Hangerő gyakorlatok		x	x	x
	Környezetünk hangjai		x	x	x
3. Beszédhallás fejlesztése hallási figyelem fejlesztése (egy hangra vonatkozóan)	Ciklizáló gyakorlatok		x	x	x
	Kiejtésjavítás		x		
	Hibafelismerés			x	x
	Hangzófelismerés	Hangdifferenciálás egy hanggal		x	x
		A fonémák mennyiségi megkülönböztetése (beszédhangok időtartamának megkülönböztetése)	x	x	x
	Hanganalízis: Hangkeresés először a szó elején, majd végén, szó közben.			x	x
Önálló szókeresés a kiválasztott hanggal			x	x	
4. Beszédhallás - hangdifferenciálás - fejlesztése (két hanggal)	Hangzók felismerése, a zöngés-zöngétlen hangok tulajdonságainak megkülönböztetése játékos keretben	Hangkeresés, hangdifferenciálás szótagokban		Réshangok: v-f, sz-z, s-zs, j, h Zárréshangok: c, cs	Zárhangok: b-p, d-t, ty-gy, g-k, m-b, n-d, ny-gy
		Hangkeresés, hangdifferenciálás szavakban			
	Beszédhangok időtartamának megkülönböztetése (hosszú-rövid hangok).			x	x
5. Auditív emlékezet fejlesztése				x	x
6. Auditív ritmus fejlesztése					x
7. Fonológiai kódolás					x
8. Auditív zártság					x

9.1.3 AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELTÉTELEI

- az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre
- és az óvónő, dajka mintaértékű beszéde, legyen mindig nyelvtanilag kifogástalan, egyszerű, de mégis kifejező (kerüljük a dajkanyelvet: ruhácska, cipőcske stb.)
- a beszédkedv fokozása, a nap folyamán sok-sok beszédhelyzet megteremtésével, illetve annak kihasználásával, lehetőséget kell adni arra, hogy a gyermekek élményeiket, gondolataikat, problémáikat bátran megfogalmazzák
- a gyermekek érdeklődő meghallgatása.

Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Semmiféle türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi nevelés során. Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus, dajka ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtésre, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Ne vegye el a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicsérje és biztassa a bátorabban beszélő gyermekeket, serkentve őket a beszédre.

Elvárások az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak kommunikációjával szemben

- hangképzése legyen tiszta, beszéde legyen követésre méltó,
- mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos,
- tartózkodjon a túl erős, és a túl halk, monoton beszédétől,
- törekedjen a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására,
- hallgassa meg a gyermekeket,
- legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni
- ne használja a „dajkanyelvet” kommunikációja során

9.1.4 EGYÜTTMŰKÖDÉS A CSALÁDDAL, LOGOPÉDUSSAL

Az anyanyelv bármely területének fejlesztése legnagyobb sikerrel és a leggyorsabban óvodáskorban végezhető. A beszédészlelés és a beszédfejlesztés az óvodai nevelés mellett a családi életben, a család mindennapjaiban működik a legnagyobb hatásfokkal. Éppen ezért segítséget, tanácsot, módszertani útmutatást nyújtunk a szülőknek az otthoni fejlesztés érdekében is.

A rögzült beszédhibák javítása nem a mi feladatunk, de azok felismerésével, logopédushoz való irányítással, a logopédussal való szoros együttműködéssel, az anyanyelvi játékok tudatos alkalmazásával a beszédhibák rögzülésének megelőzésében sokat tehetünk, elősegíthetjük azok spontán javulását. Óvodák logopédusa heti rendszerességgel foglalkozik a beszédhibás gyerekekkel.

Az együttműködés

- során tájékoztatást kérünk a logopédus által végzett logopédiai szűrés eredményéről, egyben egyeztetjük, tájékoztatjuk mi is a logopédust saját észrevételeinkről
- a nevelési évben legalább kétszer megbeszéljük a fejlődés, a fejlesztés eredményeit.

9.1.5 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI AZ ANYANYELVI NEVELÉSBEN

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott, a gyermekek érdeklődésére alaposított, tevékenységekben gazdag légkör kialakítása.
- A folyamatos beszédgyakorlás lehetőségének megteremtése, beszédöröm, beszédkedv fokozása, arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el véleményeiket,
- Egymás meghallgatására nevelés,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése, beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése.
- A beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása. A beszédhibák felmérése, megfelelő módszerekkel történő javítása, szükség esetén logopédus segítségének igénybevétele.
- A gyermekek kérdéseinek inspirálása, megválaszolása. A gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- Ismerje meg a gyermekek nyelvi fejlődésének hátterét, a család, a közvetlen környezet anyanyelvi kultúráját, a gyermekek egyéni képességeit.
- A gyermek óvodába lépésétől kezdve figyelemmel kíséri a gyermekek anyanyelvi fejlettségét
- Az óvodapedagógus beszéde legyen példaadó. Nyelvhasználata a hangok ejtésében legyen kifogástalan, mondatszerkesztésében törekedjen az egyszerűsége és a változatosságra. Ismertesse meg a gyermekeket a metakommunikációs elemek jelentésével, bátorítsa őket ezek használatára.
- Tájékoztassa a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról: a mintaadó beszélgetések, esti mesélések, versek, mondókázások kiemelt szerepéről.
- Az óvónő figyelemmel kíséri a gyermekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét.
- A nyelvi, kommunikációs gátlások oldásához segítséget nyújt a bábozás, a dramatizálás lehetőségének biztosításával.
- A felismert beszédzavar, hiba esetén a szülővel és szakemberrel közösen együttműködve segíti az óvónő a helyes beszédfejlődését. A gyermek helytelen kiejtését sohasem javítja, hanem az utánzásra méltó példával korrigálja ami mindig egyénre szabott.

9.1.6 AZ ANYANYELVI NEVELÉS SZEMÉLYISÉGFORMÁLÓ HATÁSA

- a gyakori mesélés, mondókázás eljuttatja a gyermeket beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megérezéséhez;
- bővíti a szókincset, a beszédészlelést, beszédmegértést;
- segíti a gyermek szociális kapcsolatok kiépítését, szociális kapcsolatainak alakulását, az egymás közötti (gyermek-gyermek; gyermek-felnőtt) érintkezést;
- A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze;
- A beszéd által erősödik biztonságérzete, önbizalma, bővül tájékozottsága, gazdagodik ismerete;
- A helyes és szép beszéd segíti érzelmei kifejezését, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti az irodalmi élmények befogadására.

9.1.7 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- gyermekek aktívan használják a tapasztalataik során bővült szókincsüket, motiváltak a szóbeli közlésre, szókincsük életkoruknak megfelelő;
- összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos követi a történések logikai, időbeni sorrendjét;
- nyugodtan, figyelmesen végig hallgatják a felnőtteket, társaikat. saját kérdéseiket, válaszaikat az elhangzottakhoz igazítják, a feltett kérdésekre adekvát válaszokat adnak;

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- képesek ok-okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására;
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, jövő idejű igeidőt és az igemódokat;
- a kialakult beszédhelyzetben az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű, sebességű a beszédük;
- tisztán ejtenek minden hangot;
- beszédüket a személyiségüknek, a helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő gesztusokkal, arcjátékkal kísérik;
- a tanult mondókákat, verseket, meséket felidézik, eljátsszák;
- az oldott, felszabadult környezetben magabiztosan, szívesen beszél, szabadon fejezi ki önmagát;
- befogadó, érdeklődő hallgatónvá válik;
- élményeit képes elmondani, teljes mondatokban kifejezni;
- helyesen használja a nyelvtani kifejezőmódokat, ismeri a használt szavak tartalmát;
- beszédében, mimikájában megjelennek az érzelmei;

9.2 A TERMÉSZETI, TÁRSADALMI VALÓSÁG MEGISMERÉSE

*„Lásd a fényt, ne bánts, mi érted él!
Halld a szót, mit föld, az ég beszél.
Nézd a bolygót! Oly` tiszta kék. Él ma úgy,
hogy éljen még!” Orbán Tamás*

9.2.1 A TEVÉKENYSÉG CÉLJA, FELADATAI

A tevékenység célja:

- a sokoldalú tapasztalatszerzés által megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében;
- a gyerekek természet iránti szeretetének megalapozása, a természetbarát viselkedés megalapozása természetközeli étellel;
- a természeti és szűkebb lakókörnyezethez való érzelmi viszonyulás megalapozása az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.

A tevékenység feladata

- a gyermekek spontán szerzett szűkebb és tágabb természeti-társadalmi ismereteinek bővítése lehetőség szerint természetes környezetben, tapasztalatszerzéssel, élményekkel
- a környezeti értékek felismerése (tudatformálás)
- környezetvédelmi szemléletformálás, környezetvédelemre, óvásra nevelés
- a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viselkedési formák, magatartásmódok, szokások kialakítása
- a gyermekek sokoldalú képességeinek fejlesztése a tevékenységek során
- pozitív viszony kialakítása a környezethez, a környezet védelmének megalapozása (attitűdök formálása)
- megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek szűkebb, tágabb környezetéről
- a természetben végbemenő változások, folyamatok, kölcsönhatások összefüggésének megértetése.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A természeti, társadalmi valóság megismerési folyamatában a gyermek cselekvésein, érzelmein keresztül szerzi az ismereteket. A tevékenységközpontú nevelésből és a természet közelségből fakadó élmények eljuttatják őt a természettel való együttélés harmóniájához és tiszteletéhez.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk.

Ezt a komplex foglalkozást az alábbi elemekre bontjuk:

- a környezet szeretetére, védelmére nevelés
- a természeti és társadalmi környezet felfedezése, megismerése, matematikai tapasztalat szerzés
- születéstől – felnőttkorig (a játékokban megvalósuló élmények, hatások rendszerezése)

9.2.2 A KÖRNYEZET SZERETETÉRE, VÉDELMERE NEVELÉS

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmét annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Ahhoz, hogy eljusson a gyermek a természet szeretetéig sok-sok örömteli, kellemes élmény szükséges, melyet az óvodás társakkal együtt élhet át. A legfontosabb tehát sokat járni, sétálni, futkosni, nézelődni a szabadban, a környezetben elérhető közvetlen természetben és tapasztalatokat gyűjteni, rácsodálkozni, megszemlélni, megbeszélni a látott, megélt élményeket. Az is rendkívül fontos, hogy ezek az élmények mind a négy évszakban biztosítva legyenek a kisgyermek számára. A természeti környezettel való ismerkedésben találjon minél több örömet a kisgyermek, legyen érdekes, izgalmas ez a tevékenység, érezze jól magát közben.

Amikor pedig már megszerettették a gyermekekkel a környező világot, akkor lehet a természet védelmére nevelés feladatait beépíteni nevelésünkbe. Ennek a munkának rendkívül sok tevékenység lehet a segítője, pl.: a kert művelése, a madarak etetése, a fák, bokrok megóvása, a virágok gondozása, ápolása, a lehullott levelek összegyűjtése, a termések begyűjtése, a természet tisztaságának megőrzése stb.

Természetvédelemmel kapcsolatos ünnepeink:

- Állatvédelmi nap (október 4.)
- Márton nap (november 11.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Ezeknek a Zöld napoknak a tartalma a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódik, azonban jól beilleszthetők a tevékenységközpontú nevelés természetközpontú gondolkodásmódjának rendszerébe. Ezeken a napokon lehetőségeket teremtünk a gyermekeknek, hogy még jobban megismerkedhessenek közvetlen környezetükkel.

Bemutathatjuk, érzékeltethetjük a gyermekekkel egyszerű természeti környezetből vett **kísérletekkel, vizsgálódásokkal** a természet károsító hatásait pl.: levegő, víz talaj szennyezettségének vizsgálata, vízről: víz nélkül nincs élet (kísérletek növénygondozás során).

Az óvodai környezettudatos nevelés feltétele az óvoda és a felnőtt környezetkultúrája, mintája:

- **Az óvoda környezetkultúrája** meghatározó jelentőségű a nevelésben, mert ez az a pedagógiai környezet, amelyben a gyermekek élnek. Óvodánk nemcsak tanítja, hanem képviseli is a környezeti- és egészségtudatosságot, a fenntarthatóságot. Óvodánkban megismertetjük a gyerekeket a szelektív hulladékgyűjtés és az újrahasznosítás fontosságával. Csoportjainkban lehetőséget biztosítunk a papír és a műanyag palack gyűjtésére. Madáretető kihelyezésével gondoskodunk télen a madarak etetéséről, nyáron itatásukról. A víz és az energiatakarékosság érdekében arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy feleslegesen ne pocskolják a vizet, áramot is csak szükség szerint használunk. Ősszel összeseperjük a lehullott faleveleket, komposztáljuk azokat. Komposztálóba gyűjtjük továbbá a kerti hulladékot és a konyhából a gyümölcs- ill. zöldségfélék maradványait, ezzel is biztosítva a természet körforgását. Biztosítjuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, zöldségeskert és virágoskert működjék.
- **A felnőtt környezetkultúrája:** a nevelésben itt is a pedagógus a minta, az ő természetszeretete meghatározó a kisgyermek számára, melyet örömmel követnek. A felnőttek viselkedése, az általa tanúsított környezeti vonatkozású cselekvések (tisztasággal, hulladékkal, élőlényekkel, energiával kapcsolatban) a gyerekek számára olyan minták, amelyeket mélyen bevesznek és követnek. Fontos elvárás pedagógusainktól, hogy olyan környezetkultúrát közvetítsenek gyermekeink számára, amelyek értékesek, a gyermekek számára példaértékűek.

9.2.3 A TERMÉSZETI ÉS A TÁRSADALMI KÖRNYEZET FELFEDEZÉSE, MEGISMERÉSE

A természeti és a társadalmi környezet témakörei

- Napszakok (napok, hetek, hónapok) napszakok változásai
- Évszakok
- Növények
- Állatok
- Az óvodai környezet és az óvoda környéke

A fenti témakörök a gyermekek érdeklődésétől, ismereteitől függően tovább bővíthetők. A témakörök anyagát a csoportos óvónők éves tervükben állítják össze, határozzák meg.

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmét annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermeknek. Az évszakok, növények, állatok, az óvodai környezet és az óvoda környéke témakörök tapasztalatszerzése mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. A tevékenységközpontú program mint az eddigiekből is kitűnik a világot, a gyermeket körülvevő környezetet a tevékenységeken keresztül próbálja megismerhetővé tenni. A kíváncsiság és a tevékenységi vágy óvodáskorban olyan erős, hogy erre nyugodtan építhető a természeti és társadalmi valóság felfedezése. Az persze nyilvánvaló, hogy a kisgyermek számára az őt körülvevő világ lesz egyenlő a megélhető, átlátható valósággal, ezért a felfedezés a közvetlen otthoni és óvodai környezet megismerésével kezdjük. Ezt szélesíthetjük, tágíthatjuk tovább a gyermekek egyéni tapasztalatait megismerve és felhasználva. Ezen kívül pedig fel kell készülnie arra, hogy rengeteg spontán adódó helyzeti lehetőség kihasználásával hogyan tágíthatja, bővítheti a gyermekek világról szerzett tapasztalatait, ismereteit. A cselekvés, a tevékenység a környezet felfedezése alapvetően befolyásolja, pozitív módon elősegíti az ismeretek bővítését, ezért ebben a komplex foglalkozási ágban is a kötetlen és a teljes napi életet átfogó tapasztalatokra, felfedezésre, épülő ismeretszerzés dominál. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne szükség kötött formában is a megszerzett ismeretek rendezésére, rendszerező foglalkozások, megvalósítására.

A környezet felfedezését a négy évszak, annak változásai és történései foglalják keretbe. Minden évszakban ismerkedünk és rácsodálkozunk a természet szépségeire, élvezzük a természet nyújtotta örömeit. A lényeg az élményszerzés és a tapasztalás, tehát nagyon sokat kell a szabad természetben tartózkodni a gyermekekkel, miközben összegyűjtjük, begyűjtjük a természetből mindazt, amit az év folyamán bármilyen foglalkozási ágban (vizuális nevelés, matematika stb.) hasznosítani tudunk.

A négy évszakhoz kapcsolódó hagyományos ünnepek a népszokások és hagyományok a természet a környezet változásaival, a növényekkel, a fákkal, az állatokkal vannak összefüggésben.

Az ünneplés mindig kiváló alkalom a nevelés feladatainak megvalósítására, mivel az előkészületek és a tényleges ünnep egyaránt alkalmas tevékenykedésre, beszélgetésre, közös együttlétre. A természeti, társadalmi valóság megismerésére az alábbi jelesnapokat, néphagyományokat népszokásokat, ünnepeket használjuk fel:

Népszokásokhoz kapcsolódó megemlékezések, ünnepek:

- Tökfesztyvál
- Medve napok
- Farsang
- Téltemetés

A négy évszakhoz kapcsolódó hagyományos ünnepeink:

- Mikulás
- Adventi készülődés, karácsony
- Húsvét

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Ezek az ünnepek leginkább egész napos elfoglaltságot, kirándulást, sok-sok felfedezést és a szabad természetben való tartózkodást jelentenek, melyet az ünnepre való felkészülés hosszabb folyamata előz meg.

A környezeti nevelést igen nagymértékben segíti, a csoportszobában kialakított **élősarok**, ahol minden évszakban megtalálhatók a gyermekek által megismert és begyűjtött dolgok (kavicsok, virágok, szobanövények botok, ágak, termések, magvak, hajtatott növények, csigák, kagylók stb.) az élősarok alkalmas arra, hogy a gyermekek folyamatosan megfigyeléseket végezzenek, tevékenykedjenek, tartsák rendben az élősarkot.

Az óvoda udvara és kertje a környezeti nevelés fontos helyszíne. A kertben megfigyelhető az élő és élettelen természet egyaránt. A kerti munka egyrészt mint a környezettel való kapcsolatra, a természet megfigyelésre, alapvető ökológiai összefüggések meglátására. Gazdagítja a gyermekek növényismeretét, lehetőséget nyújt az növények természetes körülmények közötti megfigyelésre. Törekszünk ezért a kert változatos, többfunkciós kialakítására (zöldségeskert, virágos kert).

A természeti környezet megismerését szolgálják az óvodakörüli séták, a kirándulások, amelyek bővítik ismereteiket, megerősítik, élménnyel gazdagítják a gyermekek tapasztalatszerzését. Gyakran szervezünk sétát, kirándulást a közeli erdőbe, Dunaparra, művelődési házba szervezett növény-, - és/vagy állatkiállításra, állatkertbe, vadsparkba, Medve parkba, tanösvényekbe látogatunk. Családoknál tett látogatásaink alkalmával a természetes körülmények között élő háziállatok megfigyelésére van lehetőségünk.

A séták, kirándulások során megtanulhatják a gyerekek az időjárásnak, a terepnek megfelelő öltözködést, a csalán, a rovarok, az égető napsütés elleni védekezést. Elsajátíthatnak olyan viselkedési mintákat, amelyek alkalmasak arra, hogy gyakorlásuk közben megfigyelhessék az élő természetet, észrevegyék a legapróbb növényt, rovar, meghallják a madarak hangját, más állatok neszeit. A kirándulások során közvetlenné válik a természethez fűző kapcsolat és ebben a személyességben elmélyülhetnek azok az érzelmi viszonyulások, amelyek az élőlények iránti szeretet, tisztelet és felelősség kialakulásában játszanak szerepet.

9.2.3.1 Matematikai tartalmú tapasztalatok

A matematikai nevelés elsősorban gondolkodásfejlesztés. A gondolkodás azokra a tapasztalatokra épít, amelyeket a gyermek a megismerő tevékenysége során szerez. Az óvodai nevelés minden tevékenysége magában hordozza a matematikai tapasztalatszerzés, matematikai gondolkodás fejlesztésének lehetőségét, *(játékokban párosításokat végeznek kártyajátékokban, egyéb képek alapján (csésze- csészealj, ló-lovas), halmazokat képeznek (játékok válogatás), Ismerkednek a mennyiségekkel (naposi munka, társasjáték játszása során), összehasonlító méréseket végeznek (ki ugrott nagyobb, ki a magasabb, a nehezebb), sorba rendezik egymást, tárgyakat megadott szempont szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról különféle építések, papír vágása, puzzle kirakás során stb.)* azonban szoros egységben a környezeti nevelésbe beépülve valósítja meg sajátos feladatait.

A természeti, társadalmi valóság megismerése során a gyermek lehetőséget kap matematikai tapasztalatok, ismeretek megszerzésére, és ezek tevékenységeiben való alkalmazására. A

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

megismerő és problémamegoldó tevékenység élmény a gyermekek számára, ezzel hozzájárul a gyerekek motiváltságához azoknak a szépségeknek, érdekességeknek a felismerésével, amelyek a matematikai összefüggésekben, egy probléma megoldásában, az igazság megtalálásában rejlenek. A környező valósággal való ismerkedés során a gyermek tapasztalatokat szereznek az őt körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről is. Minden környezeti tevékenységben megjelenik a matematika, melyet az óvónőnek észre kell vennie és ki kell használnia a gyermekek matematikai készségének fejlesztése érdekében, pl.: játékban halmazokat képezhetünk a ház körül élő állatokkal, párosításra ad lehetőséget a fa, illetve annak levelének és vagy termésének egyeztetése. A környezetünkben szinte minden megszámlálható, így ismerkednek a mennyiségekkel, a több kevesebb fogalmával, összehasonlító méréseket végezhetnek az öltözködés kapcsán a sálak hosszúságával, sorba rendezést végezhetnek környezetük tárgyaival, eszközeivel, pl.: kisebbtől a nagyobbig falevélig, termésig stb.

A matematikai tapasztalatok tartalma

- Számfogalom előkészítése, alapozása
  - Halmazok: létrehozása, összehasonlítása, számosságuk érzékelése, megnevezése
  - Halmazokkal végezhető műveletek: egyesítés, bontás, halmazok különbsége
- Kiterjedések – összehasonlítás
  - Síkbeli kiterjedés
  - Térbeli kiterjedés
  - Magasság, hosszúság, szélesség
  - Mérések
- Testek és síkmértani formák
  - Geometria
  - Szimmetria megismertetése

A térben való tájékozódás, a relációs szókincs bővítése nem önálló tevékenységként jelentkezik, hanem bármely téma szerves részeként.

9.2.4 SZÜLETÉSTŐL-FELNŐTTKORIG

A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások témakörei:

- A család
- A felnőttek munkája
- Az emberi test, egészségvédelem
- Közlekedés

A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

A szokások elsajátítása, a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása megvalósulhat játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

A születéstől- felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex témakörbe a környezeti nevelés

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

valamennyi fontos eleme belefér sok esetben kapcsolódik a gyermekek szerepjátékához, annak tartalmához, pl.: a család (papás-mamás játék,) az ember munkája, a foglalkozások (orvosos, boltos, fodrászos játék stb.).

A gyermekek újra élik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat az életfolyamatok újra játszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számára a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A gyermekek a játékban leutánozzák a felnőtt környezetből leszűrt tapasztalatait. Újra éli a számára kellemes dolgokat és kijátssza, feldolgozza a kellemetlen, félelmet keltő, nyomasztó élményeit, szorongásait. Nekünk tehát sok-sok időt, megfelelő terepet és szükség esetén eszközöket szükséges biztosítani mindehhez.

A család témakör megtapasztalható és eljátszható elemei között a karácsonyi ünnepnek kiemelkedő helye van.

A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások témakörei szintén összekapcsolható sétákkal, kirándulásokkal, melyek a témakörök közvetlen megismerését szolgálják. Az óvodakörüli séták során megismerkedhetünk a különböző üzletekkel, egészségügyi intézménnyel (pékiség, virágbolt, hentes, gyógyszertár, orvosi rendelő. Kirándulás szervezhető Minipoliszba, a Közlekedési Múzeumba, repülőtérre, Vasúti múzeumba, Hűvösvölgybe. Ezek a kirándulások szintén bővítik a gyermekek ismereteit, megerősítik, élménnyel gazdagítják a gyermekek tapasztalatszerzését.

9.2.5 A TEVÉKENYSÉG MEGSZERVEZÉSE

Ez a komplex foglalkozás hagyományos értelemben nem is nevezhető foglalkozásnak, hiszen **játékidőben, szabadidőben, sétán, kiránduláson, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók.**

A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen természeti környezetéből származnak. A környezeti nevelés **nem korlátozódik a foglalkozásokra, áthatja az óvodai élet egészét.** Kivonult a szoba falai közül és a természet a környezet lett a tanulás tárgya. Megszűnt az ismeret centrikus foglalkozásvezetés, helyette az élménypedagógia módszereit alkalmazzuk a tevékenységek megszervezésénél. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik a gyermekek természet utáni érdeklődése, érzékenysége a természeti-társadalmi környezet irányába és megalapozódnak benne a természettel együtt élni tudó ember szokásai.

A témakörök és azok anyaga magában rejtik a környezettudatos nevelés tág lehetőségeit. A gyermekek így a változatos tevékenykedés során sokoldalú ismerethez, tapasztalatokhoz jutnak a

- növény és állatvédelemről
- víz védelméről, a víztakarékosságról
- talajvédelemről
- levegővédelemről
- hulladékkezelésről, a szelektív hulladékgyűjtésről
- környezetünk rendjének, tisztaságának fontosságáról stb.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A témakörök ismeretei, tapasztalatai *magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is*, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos (nem törjük le a fák ágait, nem tépkedjük le leveleiket, nem tapossuk el a növényeket, nem kínozzuk, bántjuk az állatokat, nem szemetelünk, nem dobjuk le a földre a szemetet, nem hagyunk magunk után szemetet stb.).

A környezeti nevelés komplexitása több értelmezésben közelíthető meg.

- Egyrészt azt jelenti, hogy ez a nevelési terület a nap bármely szakában éppúgy művelhető, mint egy-egy konkrét foglalkozáson belül.
- A környezeti nevelés komplexitása abban is megnyilvánul, hogy a kötött és kötetlen formák egyaránt alkalmasak, sőt együtt is nagyon jól alkalmazhatók a környezet megismerése során.
- A környezeti nevelés olyan integráló témakör, melybe más nevelési területekhez tartozó ismeretek, eszközök és módszerek természetes módon beilleszthetők (pl. mese, vers, ének-zene, testi nevelés, vizuális nevelés témakörei, módszerei, eszközei).

A természetet megszeretni, óvni és védeni akkor lesznek képesek felnőtt korukban a kisgyermek, ha sok-sok pozitív élmény éri őket a szabad természetben, az óvoda kertjében, az élősarokban.

Az örömmel végzett tevékenység, a kellemes élmények hosszú távon megmaradnak és felnőttkorban is előjönnek a természettel, környezettel való kapcsolatfelvétel során. Ennél többet nem várhatunk el óvodás korban, hiszen tudjuk, hogy a gyermekeket az érzelmeik vezérlik ebben az időszakban, tehát mi is elsősorban az érzelmeiken keresztül, a környezetben megtalált örömeik segítségével, sok-sok élmény nyújtásával próbáljuk elérni a természeti és társadalmi környezet felfedezésének és megismerésének kitűzött céljait.

9.2.6 A TEVÉKENYSÉG MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- sokféle tapasztalatszerzésre, minél több érzékszervvel való megtapasztalásra adjon lehetőséget (*lássa, hallja, megfoghassa*)
- lehetőleg a valódi környezetben történjen (*a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán*)
- sokféle, változatos tevékenységeken keresztül valósuljon meg (*séta, kirándulás, kerti munka, játéktb.*)
- a gyermek legyen cselekvő részese a tevékenységnek.

9.2.7 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- adjon lehetőséget sokféle tevékenységgel a tapasztalatszerzésre, a minél több érzékszervvel való megtapasztalásra
- szervezze meg, biztosítsa a természetben, a valóságos környezetben való tapasztalatszerzés lehetőségét
- vezesse rá a gyermekeket a legfontosabb ismertetőjegyek, hasonlóságok, különbségek, összefüggések észrevételére. alkalmazza ehhez a megfigyeléseket, vizsgálatokat, összehasonlításokat, méréseket, kísérleteket, mint módszereket
- építse be a környezetismeret témáiba a gyermekek által kezdeményezett, környezetükben hallott témákat

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- végezzen különböző egyszerű kísérleteket a gyermekekkel az összefüggések megértésére
- engedje a gyermekeket elmélyültén kutatni, keresni
- teremtsen olyan helyzeteket, ahol a széles körben értelmezett környezetet a gyermek élményszerűen megtapasztalhatja, megfigyelheti, cselekvő, játszó részese lehet annak
- érzékeltesse a környezeti értékeket, kapjon hangsúlyt a környezettudatosság
- tudatosan törekedjen arra, hogy a gyerekek minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából
- a környezethez, természethez fűződő viszonya, értékrendje mint a gyerek és a szülő számára
- a környezeti nevelésen belül ismertesse meg
  - a gyermekeket matematikai tényekkel (halmazalkotás, halmazok számlálása stb.)
  - matematikai és nem matematikai kapcsolatokkal, összefüggésekkel (különböző hosszúságokkal, súlyokkal, több-kevesebb fogalmaival, sorszámnevekkel)
  - matematikai műveletekkel (elvevés, hozzáadás, bontás stb.)

9.2.8 A TEVÉKENYSÉG SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ HATÁSA

- a természetben végzett tevékenységek fejlesztik a gyermekek edzettségét, állóképességét, finom, - és nagymozgásukat.
- a tevékenység közbeni rengeteg élmény és információ fejleszti a gyermekek
  - észlelését (vizuális látását, hallását, tapintását, szaglását, ízérezéssel, színérzékét, térészlelését)
  - testsémáját
  - számolási készségeit
  - figyelmét, megfigyelését (tárgyak, dolgok, élőlények, természeti jelenségek megfigyelése)
  - emlékezetét (a megfigyelt(etett) dolgok, természeti jelenségek, távoli zajok természeti jelenségek, tárgyak hangjainak felidézése során)
  - gondolkodását (matematikai és környezeti problémahelyzetek, valamint azok megoldás során)
- alakul, fejlődik a természeti, társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszonya
- a természeti, társadalmi környezettel való ismerkedése során rácsodálkozik a természet szépségére, ezáltal fejlődik esztétikai érzéke, ízlése
- a környezeti nevelés közös tevékenységei fejlesztik
  - a gyermekek erkölcsi-szociális érzelmeit, jellemét, mint segítőkészség, együttérzés, örömszerzés, büszkeség, sajnálkozás, együttműködés, alkalmazkodás (pl.: közös faültetés, kertészkedés, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás stb.).
  - akaratát, feladattudatát, szabálytudatát (pl.: közlekedési szabályok, viselkedési szabályok betartása),
  - döntési készségét (pl.: a kevésbé káros környezeti megoldás választás által)
- a környezet megismerése annak szeretete révén kialakul környezetszerető óvó-védő magatartása
- a természeti, társadalmi környezettel való ismerkedés folyamatos kétirányú kommunikációban zajlik, melynek hatására fejlődik a gyermek beszédkészsége, bővül szókincse

9.2.9 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Környezeti tartalom

- tudják saját adataikat, (név, lakcím, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve)
- ismerik, megnevezik testrészeit, érzékszerveit
- tudják a napok, napszakok, hónapok, évszakok nevét, sorrendjét,
- ismerik az óvoda környezetében a fontosabb épületeket, azok funkcióit (rendelőintézet, iskola, bölcsőde, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, áruház, templom, művelődési ház, könyvtár, múzeum stb.)
- ismernek és megneveznek legalább 10 fontosabb közlekedési eszközt, (szárazföldi, vízi, légi) ismerik azok funkcióit, ismerik a közlekedés alapvető szabályait (jelzőlámpa jelentősége, színei, gyalogos átkelőhely jele stb.)
- ismerik, megnevezik, az alapszíneket, a színek világosabb, sötétebb árnyalatait
- tudják csoportosítani az élőlényeket, (ember, állat, növény)
- ismernek, megneveznek legalább 6 féle virágot, zöldséget, gyümölcsöt, felismernek, megneveznek legalább kétféle fát
- felismernek és megneveznek legalább 6 féle ház körül, és vadon élő állatot, legalább 3 féle madarat
- ismernek, megneveznek legalább 6 féle foglalkozást
- hallás útján felismerik, megkülönböztetik környezetük hangjait (közlekedési eszközök, madárhangok stb.)
- részt vesznek természetvédelmi tevékenységekben (természetvédelem, szemégyűjtés, téli madáretetés)
- a természetvédelméhez kapcsolódó szokásaik megalapozódnak, védik, óvják a természetet, ügyelnek közvetlen környezetük rendjére

Matematikai tartalom

- tudnak a gyermekek saját testükön, illetve térben tájékozódni, helyesen használják a névutókat (előtt, mellett, alatt, fent, lent, mellett, mögött stb.); megkülönböztetik a jobb és bal kezüket
- tárgyak tulajdonságait felismerik, megnevezik, kiemelt tulajdonság szerint szét tudják válogatni
- tudnak halmazokat létrehozni, szétválogatni, osztályozni, egyesíteni, bontani
- képesek megkezdett sorban a szabályt felismerni, azt folytatni
- ismerik a semmi, több, kevesebb, ugyanannyi fogalmakat, e szerint össze tudják hasonlítani a halmazokat
- tudnak halmazokat összemérni, elemeiket párosítani
- biztonsággal tudnak számlálni 10-es számkörben
- ismerik, használják a sorszámneveket 10-es számkörben
- megadott mennyiségből 10-es számkörben el tudnak venni, és hozzá tudnak adni
- ismerik a relációs szavakat
- meg tudják különböztetni a tükrös és nem tükrös alakzatokat
- tudnak tájékozódni „labirintusban”

9.3 MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK

A művészet ismerete, szeretete, az egyetemes emberi kultúra megismerése, esetleg valamely művészeti ág művelése már az óvodás korban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a gyermek lelki fejlődésére, személyiségének alakulására, formálja ízlését. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik, hogy megismertesse a kicsiket a világ

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

szépségeivel. Legfontosabb feladata az alkotó gondolkodás és cselekvés, a kreativitás kialakítása. Az esztétikum már a legkorábbi életszakaszban is hat a gyermekekre, érzékelését segíti, ízlését formálja, rácsodálkozásra, követésre készíti.

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program tevékenységi keretként építi be a hagyományőrzést, népszokásokat, hogy az óvónők évszakokhoz, jeles napokhoz csoportosítva tervezzék meg az óvodai nevelés tartalmait. A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben, szabadidőben, vagy a nap folyamán bármikor gyakorolhatnak a gyermekek.

Az óvodai művészeti tevékenységek területei:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

9.3.1 VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese nem elvezet a valóságtól, mint sokan gondolják, hanem odavezet hozzá, mélyre vezet a lelki valóság tartalmaiban, legyen szó szeretetről és gyűlöletről, a fent emlegetett életről és halálról, jóról és rosszról, küzdelemről." (Vekerdy Tamás)

A mesélés, a verselés az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb területe és módszere. Óvodáskorban a szavakkal való játék, a rím, a ritmus, a gyermek szemléletes képszerű gondolkodása, képzeletének intenzív fejlődése, nagyfokú emocionalitása, és kettős tudatának kialakulása segíti abban, hogy szeressen mesét, verset, mondókát hallgatni, azokat eljátszani.

A meséket, mondókákat régen a szájhagyomány élte. A kisgyermeket születésétől „irodalmi környezet” vette körül. Az altatók, dúdoló, ölbefevők érzelmi biztonságát erősítették. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végig kísérték a gyerekkort. Programunkkal ezt a hatást szeretnénk megőrizni.

Ennek megfelelően a mese, vers, mondóka anyaga zömmel a népköltészet tárházából származik. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”.

9.3.1.1 A tevékenység célja, feladatai

Célunk: A tevékenység fő célja magának az irodalomnak a megszerettetése: az óvodások mozgás-, kép- és történetiségének kielégítése, a hallás utáni belső képalkotás és a személyes, közvetlen kommunikáció iránti igény kialakítása a vizuálisan túlingerelt gyerekekben.

Feladatunk

- gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével
- nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése
- a gyermekek, világról való ismereteinek bővítése, pozitív emberi kapcsolatokra tanítás, önismeret, önértékelés elősegítése

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a gyermekek erkölcsi, jellembeli, - és viselkedésformálása mesék, verses mesék, versek által
- versek, mesék megszerettetése
- a mesék megszerettetése által a gyermekek olvasóvá nevelése.

9.3.1.2 Az irodalmi anyag tartalma

Az irodalmi anyag tartalma: népmesék, gyermekversek, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek. Programunknak megfelelően a tartalom összeállításában nagy szerep jut a hagyományokhoz, jeles napokhoz, természeti jelenségekhez, ünnepekhez kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak. A népköltészeti alkotásokon túl az irodalmi anyagban helyet kapnak klasszikus és mai magyar szerzők gyerekeknek írt művei.

Versek

Az óvodáskort a gyermeki érzelmek dominanciája határozza meg, ez mutatkozik meg a gyermekek irodalomhoz fűződő kapcsolatában a ringatókon, lovagoltatókon stb. élik át első irodalmi élményeiket.

Legelső találkozásuk az irodalommal többnyire rövid, ritmikus művek révén valósul meg, érdeklődésük a belső és külső világban minduntalan megnyilvánuló algoritmus iránt egyre erősödik, a gyermekmondókák, dalok, játékszövegek lüktetését már akkor is élvezik, amikor értelmüket még nem tudják felfogni. Az óvodások verselgetés, mondókázások közben gyakran mozgással is követik a ritmust, s ez az ismétlődő ritmikus mozgás fejlesztő hatással van a pszicho-fiziológiai koordinációra, a beszédminőség fejlődésére. Az óvodáskorúak verse elsősorban a népi mondóka, melyeknek nagy része mozgással is kísérhető. Fontos szerep jut az érintésnek, ami segíti az óvónő - gyermek, illetve a gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdulását. Fejlesztik az egyensúly-, és a ritmusérzetet, a mozgáskoordinációt, az egymásra figyelmet, testünk, érzékszerveink megismerését. Ilyenek a felnőttek játéka a kicsinyekkel, a természettel kapcsolatos mondókák stb.

Az életkori jellemzőkből adódóan a 3-4 éveseknél a rím, ritmusvárás öröme dominál, az 5-7 évesek már erőteljesebben érdeklődnek a vers témája iránt, és egyre mélyebben ragadja meg őket a költői képek ereje. A szemléletes-képszerű gondolkodás fejlődésével, újabb élmények és tapasztalatok révén egyre jobban ráéreznek a versekből sugárzó hangulatokra, gondolati tartalmakra. Emlékezetük segítségével az ismert valóságelemekből új, addig nem tapasztalt kombinációban összerakják a művek képsorozatát, ezáltal aktívan működtetik a reprodukív és kiegészítő fantáziájukat, miközben nyitottak maradnak a költészet hangzásbeli játékaira, zeneiségére. A középső- és nagycsoportos óvodások érdeklődése és figyelme fokozatosan eltolódik a meseműfaj felé. A mese iránti rajongással párhuzamosan továbbra is megmarad a versmondás, vershallgatás kedvelése, az intenzív versformák iránti igény, amely megalapozhatja a gyermekek későbbi versszeretetét. A mondókák és versek esztétikai értékük és változatosságuk révén sokféle területen hasznosíthatók: alkalmasak a felnőtt és a gyermek között fejlődő érzelmi kapcsolatok elmélyítésére, a kognitív és pszichikai képességek fejlesztésére, az anyanyelv szépségeinek felfedezésére. Hangoztatásuk során a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

funkciógyakorlás, az ismétlés, a folyamatosság pozitív érzelmekkel tölti el a gyermekeket, a közös verselmény pedig erősíti bennük az összetartozást, a csoportkohéziót.

Az új versek bemutatása mindenkor kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvónő lehetőleg ne szavaltassa a gyermekeket kórusban. Kerülje az éneklő hanglegjtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Mesék

A mesehallgatás az óvodai mindennapok része. A gyerekeknek a mesehallgatás lelki szükséglet, ezért a mese mindennapos tevékenység óvodai nevelésünkben. A mese a valósággal össze nem egyeztethető, története „mesebeli”. Ugyanakkor reális gondolatokat is közvetít: például, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is. Általa a gyerek etikai világképet kap. A népmesék lehetnek: állatmesék, novellamesék, tündérmesék.

Minden mesélésnél törekedni kell az események hanglegjtéssel, hangsúllyal, hangszínnel, arc- és kézmozdulatokkal történő kísérésére, hogy a gyerekek előtt megelevenedjen a történet. Próbáljunk együtt élni a szereplőkkel, átérezni és közvetíteni az érzéseiket, hangulatukat. Miközben azonosulunk a mesehősökkel, ezt a hatást igyekszünk elérni a gyerekeknél is. A mozdulatokkal kísért szöveg segíti a metakommunikációs és a beszédpercepció fejlődését.

A mesélés során az adott jelenetnél felmutatott kép vizuális megerősítéssel segít elmélyíteni az auditív élményt. Ilyen módon tudjuk megvalósítani a mese tartalmi rögzítését. Ha gyerekeket is bevonjuk a rajzok elkészítésébe, alakítjuk formakészségüket, fejlesztjük finommotorikájukat, növeljük empátiájukat.

A vizuális szemléltetőeszközök segíthetik a mese felidézését, és a gyerekeket önálló mesemondásra motiválják. A legjobb, ha az eszközt a mesehallgatáskor nem használjuk, ezáltal a gyerekeket belső kép-alkotásra ösztökéljük, a történet-feldolgozás azonban már történhet képek alapján is. A következő alkalommal egy önként jelentkező gyermek mondhatja el a cselekményt a képek alapján, másnap pedig ugyanezt egy vagy több gyermek megismételheti.

Gyermek önálló mesemondása

A mesélés összefüggő szövegmondást igényel, beszédbátorságot ad, választékosabb kifejezések megválasztására ösztönöz, ezért alkalmas a folyamatos beszéd fejlesztésére. A gyerekek mesemondására már akár 3-4 éves korban is sor kerülhet, de nem kell erőltetni: fontos, hogy a mesélésben öröme legyen a gyermekeknek.

A mese, történet feldolgozása

A történet lényegének kiemeléséhez is jó szolgálatot tesznek a képek. A képek segítségével idézzük fel a mesét, amiben a gyerekek is aktívan részt vesznek. Ezzel a történet logikai vázának bevéését segítjük, aminek ismerete biztos alapot ad ahhoz, hogy a gyerekek a mese egy-egy fontos mozzanatát megjelenítsék. Csoportokat alakítunk, majd választanak egy képet, amelyet állókép formájában bemutatnak a többieknek. A jelenet ábrázolása, és annak felismerése egyaránt szolgálja a mese alkotó birtoklásának megerősítését. Az állókép szereplőit megkérdezhetik a többi csoport tagjai az érzéseikről, a hangulatukról,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

gondolataikról. A kapcsolatteremtés képességét erősítjük, a *Mit csinálsz? Mire gondolsz? Hogy érzed magad?* kérdések segítségével, közben pedig előhívjuk a karakterek személyiségjegyeit. Így az addig szoborszerű megjelenítés megtelik élettel, és a szereplők valós állapotát, a mesében, az adott jelenetben jellemző érzéseit ismerhetjük meg, miközben a kérdezők és a szereplők kommunikációs készsége és szociális kompetenciája is fejlődik.

Következő lépésben, ugyanezekben a csoportokban a gyerekek felépítik az általuk megformált jelenet helyszíneit a csoportszobában található tárgyak felhasználásával. A fantáziájukon múlik, hogyan tudják kialakítani a falut, a szegény ember házát, a királyi palotát. Közös oldják meg a problémát, vitáznak, megegyezésre jutnak, közben fejlődik a kooperációs készségük. Mivel saját maguk alakítják ki a helyszíneket, személyessé válik számukra a tér. Minden mesében vannak fontos páros jelenetek. Pl.: a király és a legkisebb fia, a királyfi és a segítője, a királyfi és a királykisasszony. A gyerekek páros helyzetgyakorlatban játsszák el az általuk választott jelenetet, felidézik a szereplők között elhangzó párbeszédet.

A mesedramatizálásban már használunk jelmezeket, eszközöket is, melyeket együtt készítünk el, együtt válogatunk. Mikor magukra öltik a gyerekek a jelmezeket, megfogják az eszközöket, már szerepben is vannak. Az eredmény egy mélyen átélt mesevilág. A gyerekek nem játsszói, hanem résztvevői a történeteknek. A dramatizálás sok örömet, élményt nyújt a résztvevőknek. Elsődleges feladata a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése. Ez a szocializáló tevékenység segíti a problémamegoldó gondolkodás fejlődését, a „másképp gondolkodás” kialakítását. A drámajátékok lényege az együttjátzás, ahol mindenki részese a játéknak. A mesereprodukció által fejlődik a gyermek újraalkotó és alkotó fantáziája. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a pedagógus részéről a megfelelő légkör, a folyamatos

A mese feldolgozása

Ha már többször hallották a mesét, visszakérdezhetünk: „Hol játszódott a történet?” „Mit mondott az asszony a lányának?” „Mi történt ezután?” „Ki segített a kiskondásnak?” A mesefeldolgozás fejleszti a gyermekek szövegértését, emlékezetét.

Kreatív mesefeldolgozások

Az irodalmi tevékenységet a gyerekek alkotó- és önkifejezés-vágyára is építhetjük. Vlagyimir Szutyjev *A fenyőfa* című meséjében például egy helyütt „elhallgat” a mesélő, és a gyerekeknek maguknak kell kitalálniuk az illusztráció alapján, hogy mi történt a mesehősökkel egy adott időben. Egy mese lezárását a gyerekekre bízhatjuk, ők maguk is költhetnek saját alternatív befejezést. Ha a gyerekeknek ez túl nehéz feladatnak bizonyul, előbb rajzolják le a mese végét, és csak utána mondják el saját szavaikkal. Egy-egy történetet a csoport közösen is kitalálhat. Ilyenkor láncszerűen továbbadva gördül a mesefolyam, az óvopedagógus vagy elkezd, vagy bekapcsolódik abba. Nagycsoportban már lehetséges önálló mesét mondatni egy megadott cím vagy három szó alapján.

A gyermekek gondolkodását, kreativitását, fantáziáját fejleszti a mese jelen világunkba való átültetése, mely a gyermekek humorérzékét is jól fejleszti. pl.: *A piroska és a farkas* meséjének mai világunkban történő elmesélése.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Gyermeki elbeszélés

Az óvodai irodalmi nevelés sajátos műfaja az óvopedagógus történetei a saját vagy gyerekek mindennapi életéből. A gyerekek maguk is mondhatnak történeteket a saját óvodai vagy családi életükből (pl. nyaralás, ünnep, cirkusz stb.), elmesélhetnek egy olyan irodalmi élményt, amelyet egyedül, és nem a társaival közösen élt meg. Az ilyen mesélések révén mutatkozik meg a gyermek önállósága, kommunikációra való érettsége

9.3.1.3 Ajánlott mese-vers anyag korcsoportonként

korcsoport	mondóka	vers	mese
3-4 éves gyermekek	10-12	2-3	10-14
4-5 éves gyermekek	4-5	5-6	10-14
5-6-7 éves gyermekek	5-6	6-8	10-14

Az anyag az egy nevelési évben új mondókára, versre, mesére vonatkozik. A gyermekek ismétlegessék, elevenítsék fel az előző években tanult verseket, mondókákat, hallott meséket.

9.3.1.4 A mese-vers kapcsolata más tanulási tevékenységekkel

A mese-vershallgatás, mondókázás az óvodai mindennapok része. Szorosan kapcsolódik a gyermekek valamennyi tevékenységéhez.

Az irodalmi tevékenység során lehetőség adódhat, hogy spontán módon (anélkül, hogy azt a „pedagógia szolgálólányává” tennénk) más óvodai nevelési területekkel kapcsolatos célokat is megvalósítsunk, illetve fordítva: egy-egy irodalmi anyag motivációként beleszőhető a többi tevékenységbe is.

A gyermekköltészet természetes és szinte elválaszthatatlan kapcsolatban áll a zenei neveléssel. A mondókák, mondókaversek a ritmusfejlesztés megkerülhetetlen eszközei. A legjobb gyerekverseket jellemzően megzenésítve ismerjük; számos mesét énekelhető dalbetétek színesítenek, az állatok vagy varázslatos hősök „nyelve” nagyon sokszor a költészet vagy zene nyelve

Az arcsimogató mondókák, tenyeresdik, ujjasdik, csiklandozók, csipkedők, ütögetők alkalmasak a testrészek nevének és elhelyezkedésének játékos megtanítására, a táncoltatók, jártatók, ugrálókat az irányok vagy a téri orientáció gyakorlására. Ahogy arról az első fejezetben szó volt, a vers- és mondókaélmény alapja a mozgás felidézése, a vers és a testmozgás tehát egymást erősítő kölcsönhatásban lehetnek egymással.

Az irodalmi és a matematikai készségek egymást kiegészítő és erősítő fejlesztésére is számos lehetőséget találhatunk. Szutyeyev: Az alma című meséje inkább a matematikai gondolkodást alapozza meg a gyermekekben. A "hányfelé osztható egy alma?" . A számfogalom kialakítására alkalmasak a soroló mondókák („Egy: megérett a meggy...”), az az ujjasdik, illetve azok modernkori feldolgozásai (pl. Nemes Nagy Ágnes: Hány ujj van?). Egyes soroló mondókák az időegységek játékos tanítására alkalmasak. A kortárs és klasszikus gyerekversek közül találhatunk olyat, amely egy-egy matematikai vonatkozású játékra épül (pl. a páros és páratlan fogalmára Pákolitz István: Cseresnye című verse). Nagyon sok irodalmi mű már a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

címében is sugallja, hogy érdemes a főhősöket a gyerekekkel közösen számolgatni. Hasonló ötletre épül Szutyjev: A kiséger és a ceruza című meséje, ami az alapvető formák (kör, háromszög stb.) megismertetésére is alkalmas.

A jól ismert mesékből készíthetnek a gyermekek meseillusztrációt. A rajzolómondókák a szavak és a ritmus erejével hatnak a gyermekekre.

Az óvodai évkör a természet változásainak megfigyelésén alapszik. Számos mese és vers szól az évszakokról, amelyek megszemélyesítve mutatják be a gyermekeknek az évszakok megkülönböztető jegyeit. Objektív, körültekintő, megfontolt gondolkodásra nevelnek a hétköznapi bölcsességeket, racionális erényeket közvetítő fabulák. (pl. a páva a legszebb tollú madár, de nem tud repülni; a szarvas büszke tartású állat, de ágbogas agancsa beleakadhat a sűrű bozótba; a lepke a rovarok királynője, de egy hernyóból kelt ki, az esőben pedig ázott koldus lesz belőle).

9.3.1.5 Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt körülmények megteremtése, a feltételek (hely, idő, eszközök) biztosítása a mindennapi irodalmi tevékenységekhez.
- Mesesarok kialakítása, verseskötetek, mesekönyvek, képeskönyvek biztosítása.
- Az óvónő előadásmódja nyújtson a gyermekek számára valódi esztétikai élményt. Előadásában törekedjen a kommunikációs és metakommunikációs eszközök minél szélesebb körű alkalmazására.
- Az életkornak megfelelően választja meg a bemutatott irodalmi alkotást.
- Olyan esztétikus eszközöket használjon, amelyek nem korlátozzák a gyermekek fantáziáját (bábok, meseillusztrációk).
- Szerettesse meg a gyermekekkel a meséket, verseket, ösztönözze a gyermekeket saját vers és mese alkotásra, bábozásra, dramatizálásra.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a magyar népmese, és mondóka kincseit, de ezen kívül halljanak a gyermekek mai modern meséket, verseket, és más országok irodalmi alkotásait is.
- A meséléssel, verseléssel segítse elő a gyermekek erkölcsi, érzelmi fejlődését, az indulatok levezetését, a szorongások feloldását.
- Alakítsa ki a könyvek iránti szeretetet.
- Lehetőség szerint formálja a szülők szemléletét, a semmivel nem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező mesélés fontosságának irányában.

9.3.1.6 A mese-vers, irodalmi alkotások személyiségfejlesztő hatása

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás megalapozza a gyermek esztétikai, irodalmi fogékonyságát; anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevel. Az irodalmi alkotások lehetőséget biztosítanak az ismeretek átadására, élmények nyújtására, az ízlés fejlesztésére, a közösség építésére, viselkedési minták közvetítésére, az érzelmi, esztétikai, erkölcsi biztonság megalapozására.

- *Érzelmi és szociális intelligencia fejlődése:* A mese tájékoztatja a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, és megfelelő viselkedésformákról. Az irodalmi tevékenység lehetőséget kínál arra, hogy agresszív késztetéseiket, szorongásaikat képzeletben feldolgozzák: belső

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

impulzusaikhoz adekvát nyelvi formát rendel, így indulataikat önmaguk számára kezelhetővé, környezetük felé kommunikálhatóvá teszi. Az élő mese élménye serkenti a gyerekek képi látásmódját, képzelőerejét, fantáziáját, elképzeli, amit hall, és egy belső illusztrációban megrajzolja saját történetét. Ez segíti őt a nap folyamán felgyűlt feszültségei, negatív érzései feldolgozásában, és azoknak a félelmeinek a megszelídítésében, amelyeket nem tudott, vagy még nem mert megfogalmazni.” Azzal pedig, hogy minőségi figyelmet kap a mesélőtől, könnyebben ellazul, érzelmi biztonságban érzi magát és oldódik a szorongása. A mesék és versek mágikus világa fenntartja és fejleszti a gyerekekben a tágabb környezet iránti bizalmat, a „természetothonosság” érzését. A történetek karaktereik révén viselkedési mintát vagy bizonyos viselkedésformákra magyarázatot kínálnak: fejlesztik a gyerekek empátiáját, erkölcsi tudatosságát, szociális érzékenységét. Az irodalmi tevékenység a maga külsőségeivel, rituáléival is fejleszti a csoporttudatot.

- *Mozgásfejlődés:* A mondókák, versek, ritmusa fejleszti a gyermekek ritmusérzékét, a mozdulatokkal kísért rövid versek, mondókák a gyermekek finommozgásait.
- *Értelmi képességek fejlődése* A gyermekeknek az irodalmi foglalkozásokon fejlődik a koncentrációs, odafigyelési képességük, a figyelmük. A mese- és vershallgatás során megtanulják felfüggeszteni saját belső érzelmi impulzusaikat, és hosszabb ideig alárendelni magukat egy másik világ befogadásának. A szöveghallgatás, illetve az ismételtetés, mondogatás, gyakorlás révén fejlődik az emlékezetük; képesek lesznek belső képeket alkotni, megtanulják fantáziájukat teremtő módon használni: ismert elemekből új képi világot hoznak létre. Az általában lineárisan felépített, cselekménymozzanatok füzéréből kibontakozó történetek segítik az idő- és térérzékelés kialakulását, az összefüggésekre ráébredő logikus gondolkodás fejlődését. A bipolárisan elrendezett mesék (a szép és a rút, a nagy és a kicsi, a jó és a rossz egyértelmű szétválasztásával) egy viszonyrendszer alapjait rakják le a gyermekben: segítik az ellentétek felismerését, miközben tekintettel vannak arányérzékük fejletlenségére.
- *Anyanyelvi képességek fejlődése:* Kibontakoztatja a gyermeki világképet és az anyanyelvi-kommunikációs képességeket. A gyermek számtalan kommunikációs kifejezőeszközt sajátíthat el a népmesékkal való találkozásokkor. A mesetudat és az empatikus képességek révén megjegyzi a mese jellegzetes nyelvi fordulatait, mondatpaneljeit, szövegrészleteit. Az utazásos tanulás útján később ezek megjelennek a beszédben, a legkülönbözőbb kommunikációs helyzetekben és tevékenységekben. A mese mintát szolgáltat az árnyalt stílusra, a párbeszédre, a tömör mondatalkotásra, hatása maradandó a szókincs gyarapításában. Az irodalmi tevékenység segít a beszédészlelés kialakításában, a beszédértés finomításában, a beszédaktivitás fokozásában, a kommunikációs készségek elsajátításában, a szókincsbővítésben, a mondatfonetikai eszközök, valamint a gesztusnyelv megfelelő alkalmazásában, helyes nyelvi mintákat ad. A nyelv önmagában egy logikai rend, amelyben viszonylag szigorú nyelvi normák érvényesülnek (pl. szórendi, grammatikai szabályok, egyeztetések). A gyermek sokszor megtanulja az irodalmi szöveget, megjegyzi a mesei sztereotípiákat, kijavítja a hibázó mesemondót. A folyamatos, koherens szöveg hallgatása révén feltámad az igénye az összefüggések keresésére, megfigyelésére, és azok nyelvi tudatosítására. A mesei nyelvhasználat gyakran népi dialektust közvetít (pl. gyémánt félkrajcár, gömböc), amely a magyar nyelv legarchaikusabb rétegeit, ősi relációit közvetíti.
- *Erkölcsei, szociális képességek fejlődése:* Tanmesékre, állatmesékre jellemző, hogy a történetből valamilyen tanulság vonható le. Legtöbbször valamilyen rossz emberi

tulajdonság káros következményére, veszélyére figyelmeztet. Ez a tanulság sokszor szerepel is a mesék végén. A tanmesék, állatmesék gyakran erkölcsi példázattal, bölcsellett tanító jelleggel a gyermekek erkölcsi nevelését szolgálják, alakítva ezzel a gyermekek jellemét, erkölcsi tulajdonságait. A színes, átélt mesemondás nyomán a gyermekek könnyebben azonosul a karakterekkel, ami fokozza az empátiás készségük kialakulását. A mesék által lehetőséget kap a gyermek, hogy megfigyelje a pozitív és a negatív szereplők meséről mesére megújuló harcát, és az igazság győzelmének hitében megerősödve, lélekben megneimesedve fogadja el a megoldást. Példaképeket talál a mesékben, akikhez öntudatlanul is hasonlítani szeretne. A társadalmi elvárás támasztja alá, hogy a jó tündér, a segítőkész legény alakjába bújna legszívesebben minden gyerek, mert a környezete is ezt tartja helyesnek. A népmesének óriási szerepe van a gyermek lelki jellemvonásainak kialakulásában, a pozitív emberi és erkölcsi tulajdonságok formálódásában. A közösen átélt élmény formálja, alakítja a csoport összetartozását.

9.3.1.7 A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek képes kitartóan figyelni, mesét hallgatni.
- Szívesen, örömmel mond mondókát, verset, mesét, szívesen dramatizál.
- Igényli a mesehallgatást, van kedvenc meséje.
- Képes a mesét felidézni.
- A mesékben előforduló kifejezéseket beépíti aktív szókincsébe, azonosul a pozitív és negatív mesehősökkel.
- Képes meséket, történeteket alkotni, elkezdett mesét befejezni
- Képes felismerni a mese ok-okozati következményeit
- Értékeli a könyveket, igényli azok nézegetését, vigyáz rájuk.
- Érdeklődve, figyelmesen végig tudják hallgatni a meséket.
- Ki tudják egészíteni szóban az ismert meserészleteket. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják rakni.
- Ismert mese részleteket vizuálisan is meg tudnak jeleníteni.
- Szívesen mondanak egyénileg is, spontán módon mondókákat, verseket, meséket.
- Képesek a koruknak megfelelő színházi- és bábelőadások cselekményeinek a követésére.
- Aktívan használják az irodalmi élmények, és a tapasztalataik során bővült szókincsüket.

9.3.2 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

*A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható.
Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.” (Kodály Zoltán)*

A magyar óvodai ének-zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar mondókák és gyermekjátékok, gyermekdalok világa ma is élő hagyomány az óvodában. Ezt követjük mi is, felhasználva a Kodály-Forrai irányvonal által fémjelzett zenei nevelési alaprendszert. Kodály Zoltán azt vallotta, hogy „ismerjük meg saját népzeneinket, de ugyanakkor nyissunk kaput a világ nagy mestereinek zenéje előtt is.”

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

9.3.2.1 A tevékenység célja, feladatai

Az ének-zenei nevelés célja

- énekléssel, zenehallgatással élményhez juttatás
- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése
- a zene megszerettetése
- a zenei ízlésük formálása
- esztétikai fogékonyságuk formálása
- zene befogadására való képesség megalapozása
- zenei anyanyelvük megalapozása, ápolása

Az ének-zenei nevelés feladatai

- a különböző zenei képességek fejlesztése,
- valamint a készségek, képességek fejlesztésének összehangolása más készségekkel és képességekkel, pszichikus és gondolkodási funkciók fejlesztésével, valamint a szocializációs folyamattal.

A zenei nevelés a gyermeki lét egészét áthatja. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás, a zenehallgatás az óvodai mindennapok része. Szorosan kapcsolódik a gyermekek valamennyi tevékenységéhez. Napközben bármikor adódhat lehetőség az éneklésre, mondókázásra, vagy körjáték játszására, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A komplex foglalkozások, inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermekek néptánca és a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

9.3.2.2 A fejlesztés eszközének tartalma, anyaga

Az óvodában elsősorban a népi játékokat, a mondókákat, a gyermek néptáncokat ismertetünk meg a gyermekekkel, de a műzene és a „világzene” felé is orientáljuk figyelmüket.

Zenei anyag	Mondókák:	Játékok szerint lehet: ölbevevős, cirógató, csiklandozós, tapsoltató stb.
	Magyar gyermekdalok, énekes játékok:	Természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatosak. Gyermekek a gyermekekkel, óvónő a gyermekekkel, játszik
	Műzenei anyag:	Mennyiségileg nevelésünkben kisebb szerepet kap. Előkészíti a gyermekek zenei kultúráját, a műzenei formák gazdag változásainak befogadására
	Más népek gyermekdalai:	Kevesebbet alkalmazunk belőlük, elsősorban azokat, amelyek a magyar zenei sajátosságokhoz hasonlóak.
Készségfejlesztés anyaga	Éneklési készség fejlesztése	Az éneklési készség az óvodában a gyermek utánzási vágyán alapszik. Az óvónő mutasson jó példát, mindig énekeljen tisztán, szép szövegkiejtéssel, élvezhetően

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

	Hallásfejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> - Magas-mély - Halk-hangos - Dallamfelismerés, zenei emlékezetfejlesztés - Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése - Motívum-visszhang - Hangszínek megkülönböztetése - Zenehallgatás
	Ritmusérzék fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Egyenletes lüktetés - Ritmus - Gyors lassú
Készségfejlesztés anyaga	Zenei formaérzék fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívumok visszatapsolása - A motívum (4 egység) hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal - Ritmus-és dallamvisszhang - A motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal, - Ritmus- és dallamvisszhang
	Zenei alkotókedv fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> - Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés) motívumokkal - Zenei kérdés-felelet (motívumonként) - Dallamkitalálás
Zenehallgatás anyaga	Hallgathatunk más népek dalait, magyar és külföldi énekes, hangszeres műzenei szemelvényeket, kánonokat, kétszólamú énekes és hangszeres darabokat	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermekdalok, népdalok, - Más népek dalai - A magyar műzene (anyagát elsősorban az erre a célra komponált gyermekdalok képezik), - Klasszikus műzene (európai műzene)

A dalanyag felépítése

Hang-terjedelem	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
	3-4 (5) hang	3-6 hang	3-6 hang
		pentatónia és hexachord	pentatónia és hexachord
s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal
l-s-m	3-4 dal	2-3 dal és lefutás dó-ra	2 dal
s-m-d		1-2 dal	1-2 dal
m-r-d	2-3 dal	2-3 dal	1-2 dal
s-m-r-d	2 dal	2-3 dal	2-4 dal és lefutás dó-ra
l-s-m-r-d			6-8 dal és lefutás dó-ra
m-r-d-l,		1 dal	2 dal

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

d-l,-s,	1 dal	1-2 dal	
r-d-l,-s,			2 dal
m-r-d-l,-s,			2 dal
Abszolút magasságban	d-h	c-c'	c-d'
Normál tempó	66-80	80-92	92-108

		3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Mondóka		5-7 mondóka	4-6 mondóka	3-4 mondóka
Dal		10 -14 dal, 2-3 műdal	12 -15 dal, 3-4 műdal	20 -26 dal, 5-6 műdal
Ritmus				
Szöveg		játékos, ismétlődő szavak	állat, virág, ünnepi, alkalmi játékszöveg	téma bővül a gyermek környezetismertének bővülésével, alkalmi, ünnepi dalok
Játék, mozgás		állóhelyzet, kézlábmozgás, körforma áll, induló, ismétlődő, játékos mozdulatok	kör, csigavonal, hullám-vonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánzó- mozgás	bonyolultabb játékok; párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, fogyójátékok, fogócska
Mondókajáték és műzene aránya		90-10%	80-20 %	70-30 %

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek zenei, művészeti értékű mondókákat, énekes játékokat, gyermekdalokat ismernek meg. A kisebb gyermekekkel ölbéli játékokat (arc, kéz, ujj, lovagoltató stb.), egyszerű énekes játékokat, játékos mozdulatokat kezdeményezünk.

A nagyobb gyermekeknek megteremtjük a lehetőséget, hogy minél gyakrabban játszassanak akár egymással is ölbéli játékokat, mondókázzanak, énekes játékokat kezdeményezzenek. Számukra már összetettebb hangkészletű énekeket, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat kezdeményezünk.

A dalanyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a korcsoportok dalanyagának a hangkészletét, ritmusát, terjedelmét, szöveg tartalmát, a csoport összetételét, zenei képességeit.

Zenehallgatás

Az embernek a zenével való legközvetlenebb kapcsolata az éneklésben és a zenehallgatásban nyilvánul meg. A zenehallgatás komoly figyelemkoncentrációt igényel, ezért óvodáskorban kell gyakorolni, amikor erre a legfogékonyabbak a gyerekek. Az óvodai zenehallgatás célja és feladatai:

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a zenei élménynyújtás;
- az énekek, néhány perces zeneművek figyelmes meghallgatására való szoktatás;
- a zene iránti érdeklődés felkeltése;
- a gyermek ízlésének formálása.

Tartalmánál és hangulatánál fogva kapcsolódjon a foglalkozások anyagához, a mindennapi élményekhez és a gyermekek érdeklődéséhez.

A zenehallgatás módjai:

- élő előadás: óvónő éneke, hangszeres játéka
- gépzene: zenelejátszón való zenehallgathatás

A néptánc és a népi hangszerek

A gyermekeknek nagyon izgalmas a különféle hangszerekkel való ismerkedés. A hangszerhasználat különösen fontos a zenei készségfejlesztésben. Lehetőség van a népi hangszerek megismerésére. (köcsögduda, doromb, citera, furulya, lopótök dudu, hegedű, dob, levélsíp, nádsíp, fűzfa síp, stb.)

A néptánc az óvodában a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokat jelenti. Ezek fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását és előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

9.3.2.3 Az óvodapedagógus feladatai

- nyugodt, oldott légkört biztosítson a gyermekek zenei tevékenységeihez
- törekedjen arra, hogy egész nap folyamán (helyszíntől függetlenül) sokféle zenei élményhez juttassa a gyermekeket
- a zenei neveléssel hasson a gyermekek érzelmeire, értelmére
- tudatosan készüljön fel a zenei élmények átadására
- igényesen válogassa a zenei anyagot az énekes népi játékok, és a kortárs művészi alkotások közül
- használja ki a napközben adódó lehetőségeket a gyermekek zenei alkotókedvének fejlesztésére, kreativitásuk kibontakoztatására
- tudatosan tervezze, szervezze a gyermekek zenei képességfejlesztését a tevékenységben
- formálja a gyermekek zenei ízlését művészi értékű zenei anyaggal
- szerettesse meg az éneklést, a zenét, zenehallgatást
- formálja a gyermekek mozgáskultúráját
- keltse fel a gyermekek zene iránti érdeklődését
- szoktassa tiszta éneklésre a gyermekeket
- formálja a gyermekek zenei alkotókedvét
- teremtsen jó zenei légkört
- törekedjen a népi hagyományok megőrzésére, továbbfejlesztésére
- megteremtse a zenei nevelés alapvető feltételeit (légkör, hely, idő)
- igényesen megválogatja az énekes népi játékokat, illetve a kortárs és klasszikus művészeti alkotásokat, mivel ezek fontos szerepet játszanak a gyermek zenei készségeinek, képességeinek, kreativitásának fejlesztésében
- teret, lehetőséget teremt a gyerek zenei önkifejezőmódjának fejlesztésére, gyakorlására

9.3.2.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc személyiségfejlesztő hatása

- A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre.
- Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat. Hatásukra a gyerekek szívesen énekelnek, játszanak, dúdolgatnak, és hallgatnak zenét.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.
- A képességfejlesztés anyaga sokoldalúan fejleszti a gyermekek zenei képességét
- A dalos, játékos együttlétek fejlesztik a gyermekek emlékezetét, gondolkodását, zenei kreativitását, közösségi érzésüket, figyelmüket
- A népi játékok és dalos játékok a szabályjátékhoz hasonlóan fejlesztik a gyermekek szociális képességeit (alkalmazkodóképesség, együttműködés, kitartás stb.)
- A népi játékok és dalos játékok hozzájárulnak a gyermekek nagy, - és finommozgásának fejlődéséhez.

9.3.2.5 A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére

- örömmel, önállóan, tisztán énekelnek és kezdeményeznek énekes játékot
- mondókák, dalos játékok, zenei ritmusára ütemesen tudnak járni
- megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat (halk, hangos, magas-mély, gyors-lassú)
- érzi az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát
- motívumok hangsúlyait ki tudják emelni tapssal, mozdulatokkal
- tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni
- szeretnek dudorászni, énekelgetni játék közben
- tudnak 15 énekes játékot, 8 dalt, 15 mondókát tisztán, helyes szövegkiejtéssel énekelni
- a dallam, vagy ritmusmotívumokat vissza tudják énekelni, tapsolni
- finomabb zörejeket, egymás hangját biztonsággal felismerik
- ismerik az alapvető tánc lépéseket,
- felismerik, megkülönböztetik az alapvető zenei hangszereket.
- dallamot felismernek kezdő, belső motívumról, dúdolásról
- figyelemmel, élvezettel tudnak zenét hallgatni
- óvónői segítség nélkül is képesek a kör és egyéb térformák kialakítására, mozgásuk esztétikus

9.3.3 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Amíg a verbalitás nem fejlődik ki, a gyerek rajzzal fejezi ki magát. És a rajzok nagyon beszédesek.” (Rieger Tibor)

A vizuális tevékenységeket a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára alapozva építhetjük. A vizuális tevékenységek lényege a cselekvés, a gyakorlás, a gondolatok szabad, kreatív kifejezése.

9.3.3.1 A tevékenység célja, feladatai

A tevékenység célja:

- a vizuális nyelv elsajátítása, amelyen keresztül a gyermekek érzéseiket, gondolataikat kifejezhetik, valamint a látás útján történő megismerő, befogadó és alkotó tevékenység fejlesztése
- a vizuális kifejezés, képzőművészet, a vizuális kommunikáció, illetve a tárgy- és környezetkultúra fejlesztése

A tevékenység feladata:

- olyan tevékenységek biztosítása, melynek során fejlődik a gyermekek esztétikai érzéke és szép iránti nyitottsága
- a gyermek számára az érdeklődését felkeltő vizuális élmények és a változatos megfigyelési lehetőségek biztosítása, a minél változatosabb anyagokkal és technikákkal való kísérletezés és az ezekben való jártasság megszerzése az utánpótlás révén.

A vizuális nyelv elsajátításának legfontosabb lépcsői

- Ezek közül az első a vizuális ingerek, élmények és alkotások befogadása, amely természetéből adódóan kapcsolatban áll a szemmel, így a látással és a külső világ érzékelésével, megismerésével.
- A második az alkotás, a kifejezés, amelynek háttérében a vizuális gondolkodás, a kognitív és érzelmi folyamatok állnak.
- A harmadik az anyag- és eszközismeret, amely nélkül elképzelhetetlen az alkotás, és ennek elsajátítása kisgyermekkorban még elválaszthatatlan a motoros funkciók fejlődésével és fejlesztésével.

9.3.3.2 A vizuális tevékenység feltételei

A vizuális nevelés egész napos, a nap folyamán bármikor megvalósuló tevékenység. Ahhoz, hogy ez a gyakorlatban is így legyen, szükséges biztosítani a feltételeket. Ehhez biztosítanunk kell a csoportszobában - egy polc, egy sarok – által

- a gyermekek számára elérhető helyen tárolt vizuális eszközöket (ceruza, színes papír, olló, ragasztó, zsírkréta, gyurma stb.)
- mindenféle begyűjtött termést, különböző textileket, papírokat, faanyagokat stb.

A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Legyen lehetőségük a gyermekeknek a nap folyamán bármikor ezekkel az eszközökkel dolgozni akár önállóan, akár kis csoportban az óvónéni segítségével. A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.

A tevékenység fontos feltétele a munkavégzéshez szükséges megfelelő hely és idő biztosítása.

A vizuális nevelés megvalósítása szempontjából kiemelt jelentősége van az óvodapedagógus személyiségének, vizuális látásának, ízlésének, esztétikai érzékének, kultúrákövetítő szerepének.

9.3.3.3 A vizuális tevékenység tartalma

- A technikai eljárások, fogások megismertetése, rajzolás, festés, építés, plasztika, kézimunka területén. Változatos eszközöket, anyagokat, tereket használjanak a gyerekek.
- A gyerekek figyelme irányuljon rá a környezetükben lévő jelenségekre, esztétikai ítéleteket váltsanak ki belőlük.
- A tevékenységek során ismerkedjenek meg a népi hagyományok eszközvilágával, díszítőművészet motívum elemeivel.
- A gyerekek önfejlődése és az irányított pedagógiai fejlesztés összhangja érdekében szükséges és lehetséges a különböző technikai eljárások kombinálása, a többszöri gyakorlás lehetőségével készségeik fejlődnek, differenciált segítségnyújtással egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva.
- Játékos problémahelyzetekben a szín-forma-térképzet fejlesztése során az érzékelés-észlelés és a testséma finomodik.
- A gyerekek ismerkedjenek műalkotásokkal, környezetükben lévő alkalmazott képzőművészeti tárgyak forma, színvilágával, hogy gazdagodjon képi gondolkodásuk, szép iránti nyitottságuk.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka formái:

- építés (rakosgatás, térbeli alakzatok építése, létrehozása mozgással, manipulatív tevékenység közbeni tapasztalás)
- plasztikai munkák (gyurmázás, papírtépés, nyírás, ragasztás, hajtogatás; szövés, fonás, varrás, gyöngyfüzés stb.)
- képalakítás (rajzolás, festés, nyomatkészítés)
- környezetalakítás (gyűjtött anyagok rendezése, felhasználása, terem, - és udvarrendezés)
- ismerkedés a műalkotásokkal: műalkotások nézegetése, beszélgetés a műalkotásokról (kép, dísz tárgy, fotó, festmény, népművészeti tárgy stb.)

9.3.3.4 A tevékenység megszervezése, megvalósítása

A vizuális nevelés alapvetően gyakorlati tevékenység, így a képességek és készségek fejlesztésére csak és kizárólag a gyermek önálló alkotómunkája nyújt lehetőséget. A gyermek óvodai alkotói aktivitása lehet szervezett – kötelező vagy szabad részvételen alapuló – tevékenység, vagy a gyermek önálló, belső inspirációjából eredő *rajzolása, festése, vagy akár plasztikai, építő és tárgyalakító munkája, amelynek nincs előre szervezett és tervezett kerete*. A vizuális nyelv és a vizuális kifejezőeszközök elsajátítása minden alkotótevékenység szerves, elválaszthatatlan része.

A tevékenység megszervezésénél, a módszerek megválasztásánál figyelembe kell venni a gyermek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségét, a vizuális tevékenység témáját és a foglalkozás munkaformáját.

A tevékenységek megszervezéséhez, anyagához kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, néphagyományok, jeles napok, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez. Az ünnepi előkészületek tartoznak legmarkánsabban a vizuális nevelés témakörébe, hiszen a díszítés, az

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

ünnepi kellékek elkészítése, az ünnep helyszínének esztétikája, az ünnepi ajándékozás tárgyai és ünnep után az élmények felidézése, rögzítése mind-mind a vizuális nevelés gazdag témakörébe illik.

A vizuális nevelés időkorlát nélkül megvalósuló nevelési terület. A játékidő azonban különösen alkalmas az alkotásra, barkácsolásra, a játékhoz szükséges eszközök, kellékek létrehozására. Inspirációt adhat ehhez a begyűjtött anyagok sokasága. Az alkotó tevékenységekre a gyermekeknek az egész nap folyamán van lehetőségük, hiszen az ábrázoló eszközök túlnyomó része elérhető helyen van minden csoportszobában. Az egész napi játéktevékenységnek egy részét képezi a szabad ábrázolás, rajzolás, mintázás, melyen a gyermekek kedvük, igényük szerint alkothatnak.

Az önálló vizuális tapasztalatszerzést kiegészítjük a kötöttebb, célra orientált egy-egy technika elsajátítását célzó, a gyermekek tér-forma és színeképzetét fejlesztő komplex foglalkozásokkal.

A tevékenységek során kisebb csoporttal foglalkozunk egyszerre. A dajka nénik csoportban való jelenléte segíti az ábrázolótevékenység nyugodt, kiegyensúlyozott megvalósítását, így megfelelő és elegendő időt tudunk biztosítani az egyes gyermekekre, a feladatok megvalósítására. A gyermeket addig hagyjuk „alkotni”, dolgozni, amíg alkotó kedve tartja. Természetesen a nagyobb gyermekeknél törekszünk már a kitartó munkára való nevelésre, a munkák teljes befejezésére.

A mikro-csoportos foglalkoztatással biztosítjuk, hogy a gyermekeknek egyenként megtanítsuk az eszközök biztonságos használatát, a különböző munkafogásokat, ábrázolási technikákat.

A gyermeki fantáziát, kreativitást nem korlátozzuk az ábrázolás során. Kisebбекnél főleg a különböző technikák elsajátítására törekszünk, a nagyobbaknál pedig, hogy az elsajátított, biztosan használt technikákat saját fantáziájuk, ötleteik szerint használják fel ábrázolásukban. A kreativitás fejlesztése érdekében kerüljük azt, hogy a gyermekek egy kaptafára készült, sémákban dolgozzanak. Biztosítjuk, megadjuk ezért a lehetőséget a gyermekeknek a témán belüli és az ábrázolási technika önálló megválasztására.

A gyermekek vizuális tevékenységei során az óvodapedagógus segítségnyújtása közvetett a gyermekek vizuális munkáiban nem rajzol, vág, fest stb. a gyermekek helyett. A fejlesztés érdekében elsősorban nem a produktum, az alkotás a fontos, hanem a gyermek aktív tevékenységben való részvétele, amely segíti a vizuális, - észlelési,- és motoros képességeinek fejlődését. Eppen ezért az ábrázolási témák megválasztásában nem az az elsődleges célunk, hogy a szülők megelégedettségét és az óvoda faliújságjának díszítését szolgálják a gyermekek munkái.

A differenciálás, az egyéni látásmód érvényesülése, a kreativitás támogatása, bátorítása minden szituációban, foglalkoztatási formától függetlenül szükséges.

9.3.3.5 Az óvodapedagógus feladatai

- A rajzolás, festés, festés, mintázás és egyéb vizuális tevékenységek megszerettetése
- A gyermek érdeklődésének felkeltése az ábrázolási tevékenységek iránt
- Biztosítson megfelelő élményanyagot a gyermekek számára az ábrázoláshoz

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Ismertesse meg a gyermekeket különböző technikákkal, anyagokkal, különböző munkafogásokkal
- Megfelelő szervezeti formák kialakítása a nap folyamán a gyermekek tevékenykedési vágyának kielégítésére.
- Nyugodt, oldott légkör, műhelyhangulat kialakítása az alkotó tevékenységekhez. Érvényesítse az alkotó játékosság elvét.
- Legyen aktív résztvevője és modellje a környezetalakításnak, a felfedezéseknek, gyönyörködés alkalmával, ugyanakkor önállóságra serkentsen
- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás domináljon, a gyerekek munkáit értékékként kezelje.
- Ismertesse meg az eszközök használatát, a technikai eljárásokat.
- A tevékenységhez megfelelő térvizonyok /természetes fény/ biztosítása.
- Alakítsa ki a gyermekekben – mintaadással is a helyes testtartás igényét
- A kreativitás, az alkotófantázia kibontakozása bátorítással, útmutatással, dicsérettel
- Segíti a gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodva a képi-, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozód és rendezőképesség alakulását.
- Sokoldalú, változatos tevékenykedéssel biztosítja a gyermek élmény és fantáziavilágának gazdagodását, annak képi kifejezését.
- A gyermek kreatív képességeinek kibontakoztatása érdekében megfelelő hangulati, környezeti, időbeli és eszközbeli feltételeket teremt a mindennapos szabadidős tevékenységekben is.
- Minél több ötletet, változatos megoldási lehetőséget biztosít életkornak megfelelően, tapasztalatok nyújtásával. A téma iránt érdeklődést sokoldalú és érzékletes szemléltetéssel, az érzékek felelevenítésével segíti.
- Pozitív fejlesztő értékelés, biztatás, sikerélmény biztosítása a tevékenységekben.

9.3.3.6 A tevékenység személyiségfejlesztő hatása

- A rajzolás, festés, mintázás, és kézimunka tevékenységek végzése elősegíti a gyermekekben
  - képi - plasztikai kifejezőképességük,
  - alkotóképességeik.
  - elemi képolvasási,
  - komponáló,
  - síkban, térben tájékozódó,
  - konstruáló és rendező képességek alakulását,
  - a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését, képzeletük, kreativitásuk fejlődését
  - a gyermekek tér - forma és színeképzetének bővülését,
  - képi gondolkodásuk fejlődését,
  - esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
  - önismeretük, önbizalmuk fejlődését a pozitív fejlesztő értékelés, biztatás által,
  - az öröm, a sikerélmény érzését
  - a kitartó, türelmes munkavégzést.
- A tevékenységek végzése során a gyermekek megismerkednek a különböző eszközök használatával, változatos anyagokkal, technikákkal, egyszerű munkafogásokkal, mindezek által tökéletesedik mozgáskoordinációjuk (írás-előkészítés), ügyesedik kézmozgásuk, manuális készségük.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- A vizuális tevékenység látás útján elsajátítható ismereteket, információkat közöl, vizuális, észlelési képességet fejleszt: *szem-kéz koordináció szem fixációs működése, vizuális zártság- egészlegesség, vizuális időrendiség, ritmus, helyzet-pozíció, memória, percepció, alaklátás és formaállandóság*
- A közös, együttes alkotó tevékenységek gazdagítják társas kapcsolataikat, alkalmazkodó, - és együttműködési képességüket.
- A kommunikáció a tevékenység minden mozzanatban jelen van – beszédkapcsolat, látásélmények verbális közlése, tevékenységek során felmerülő kérdések, alkotás közben kialakuló párbeszéd, egymás munkáinak, alkotásainak véleményezése, amely fejleszti a gyermekek szókincsét, beszédfejlődésüket, kommunikációs képességeiket.
- A saját és társaik, valamint a művészeti alkotásokkal kapcsolatos véleményük fejleszti a gyermekek ítéletalkotását, melynek alapja az óvodapedagógus példamutatása.

9.3.3.7 A fejlődés (várható) jellemzői óvodáskor végére

- biztonsággal célszerűen használják az ábrázolás különféle eszközeit, a megismert technikákat önállóan is alkalmazzák.
- alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, az egyéni színhasználat.
- megfogalmazzák értékítéletüket, rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködnek abban.
- változatosan alkalmaznak díszítő elemeket, különféle technikákat, színeket,
- képesek a teljes emberábrázolásra, abban megjelennek a részformák (haj, fül, ujjak stb.)
- ábrázolásukban megjelennek a részletek, fontosabb megkülönböztető jegyek pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán stb.
- finommozgásuk könnyed, összerendezett (könnyed, összerendezett csukó, ujjmozgások)
- tudnak gyöngyöt fűzni, pontosan vágni, hajtogatni, egyszerű öltésekkel varrni
- tudnak hiányos rajzot kiegészíteni, pontokat összekötni minta után, formákat alakítani kiegészítéssel
- a ceruzát, ollót helyesen fogják, használják rajzolás, vágás közben, vonalvezetésük könnyed
- örömmel, szívesen ábrázolnak
- tiszta, esztétikus munkára törekednek
- kreatívak, ötletesek ábrázoló tevékenységükben
- bátrak, ötletesek az építésben, téralakításban
- beszélgetések, értékelések szóbeli véleményt nyilvánítanak saját alkotásukról, társaik alkotásairól, és a műalkotásokról. örülnek saját és társaik alkotásainak.
- önállósággal, változatosan alkalmazzák a megismert technikákat
- eligazodnak a kép síkján
- rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne
- tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani
- tudnak különféle technikával képet alkotni
- közös alkotásban másokkal együtt működnek
- díszítő, tervező feladatot kreatívan oldanak meg
- a tevékenység befejezésekor maguk körül önállóan rendet tesznek.
- színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. megnevezik a sötét és a világos színeket

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

9.4 SZERVEZETT MOZGÁSFOGLALKOZÁSOK

Adaptált tevékenységközpontú programunk a játék mellett kiemelt területként kezeli a gyermekek mozgását, mozgásfejlesztését. A játék mellett a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára a mozgásra alapozza a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését, a mozgás sokrétű és jelentős szerepe végett, melyet részletesen be is mutatunk ebben a fejezetben.

9.4.1 A TEVÉKENYSÉG CÉLJA, FELADATAI

A kötelező mozgásfoglalkozás célja

- a mozgás megszerettetése
- a természetes mozgások további csiszolása
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, ezen belül a gyermekek testi, motoros képességeinek (kondicionális és koordinációs) képességeinek fejlesztése
- az idegrendszer fejlődésének, érésének elősegítése
- a testséma alakítása, fejlesztése
- a két testfél mozgásának harmonikus összerendezésének,
- a gyermekek észlelési, értelmi, szociális és kommunikációs fejlődésének megalapozása, megtámogatása a mozgás által.

Az **óvodai mozgásos tevékenységekben közvetlen cél** a természetes mozgáskészségek fejlesztése, melyet az alapvető mozgásformák és a mozgásos játékok rendszeres gyakorlásával, érhetünk el. Eközben szerteágazó mozgástapasztalatokat szerezhetnek a gyermek, mely segíti a gyermekek mozgásbiztonságát és lehetőséget teremtenek a mozgásműveltség további fejlesztéséhez. Az óvodai mozgásfoglalkozások a sokoldalú mozgástapasztalatok biztosításával járul hozzá a kívánt cél eléréséhez.

A kötelező mozgásfoglalkozás feladata

- a mozgásnak az óvodai nevelés minden napján - *teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában* - való biztosítása
- a megfelelő mennyiségű és minőségű mozgáslehetőség és ezek feltételrendszerének biztosítása.

A mozgásnak ebben a fejezetben is fontos szerepe van a betegségek megelőzésében, az egészség megőrzésében, megóvásában, ezért a tudatos szervezett mozgásfoglalkozások felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását:

9.4.2 A FEJLESZTÉS TARTALMA, A MOZGÁSFOGLALKOZÁS FELÉPÍTÉSE

A foglalkozás felépítése	A fejlesztés tartalma	
Bevezető rész	Bemelegítő, rávezető (gimnasztika gyakorlatok)	<ul style="list-style-type: none"> - szabadgyakorlatok, - légző gyakorlatok, - kézi eszköz gyakorlatok (babzsák, bot, kocka, karika, szalag, ugrókötél, labda, kendő stb.), páros és társas gyakorlatok, padgyakorlatok

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Főrészt	Főgyakorlatok	<ul style="list-style-type: none"> - Járások: egyenletes, speciális, átlépések - Futások: irányváltoztató, tempóváltoztató, akadályleküzdő, jelre megszakított feladattal, versenyfutások - Támaszgyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás, gurulás, gurulóátfordulás, kézállás előgyakorlatai - Függésygyakorlatok - Ugrások: szökdelések, mélyugrás, átuqrás (távol, magasugrás, nekifutással történő átuqrás), fellépés, felugrás - Dobások: egykezes felsődobás, kétkezes alsó dobás
Befejező rész	Testnevelési játékok	szerep, utánzó, futó, fogó, szabályjátékok, sorverseny, váltóverseny, labdajátékok

9.4.2.1 A mozgásfoglalkozás felépítése

Bevezető rész

A **bevezető részben célunk** a szervezet bemelegítése, annak a főrészt anyagára való felkészítése. Általában gimnasztika gyakorlatok, játékok alkotják a bemelegítés gyakorlatait. A gimnasztikai gyakorlatok során célunk az alapvető mozgáskészségek kialakítása, a motoros képességek fejlesztése.

A bemelegítés célja:

- a gyerekek fizikai és pszichikai felkészítése a mozgásfoglalkozás optimális elviselésére, valamint a jobb teljesítmény elérése érdekében
- izom és ízületi sérülések esélyeinek csökkentése
- a bemelegítésnek általánosan és speciálisan is biztosítania kell a szervezet előkészítését egy magasabb szintű terhelés elviselésére
- izomcsoportok és a legfontosabb ízületek átmozgatásából, a mozgásfoglalkozás főrésztét érintő mozgásainak célirányos előkészítéséből áll.

A bemelegítés tartalma a játékba ágyazott természetes mozgásokkal valósul meg. Nem kell tehát mindenáron gimnasztika gyakorlatokat végezni. Hatásai kiválthatóak játékos mozgásokkal, amit a gyerekek jobban szeretnek, örömmel végeznek, pl.: Lábizom erősítések – futó játékok szökdelésekkel, guggolásban közlekedéssel. Hasizom erősítés – négykézlábás helyzetekben, tehát Sánta róka fogó, Kutya fogó, Mókusok ki a házból négykézláb futással stb. Hátizom erősítések – Tűz víz repülőnél a repülő hason fekvésben, kar oldalsó középtartásban utánozza a repülő mozgását; a sor és váltóversenyeknél a kiinduló és befejező helyzetek szintén lehetnek a repülő pózban; a pók, rákjárások is kitűnőek. Kar izom erősítésre jól használhatók az összes támaszhelyzetek, és azokban való csúszások, kúszások, mászások; vagy a függésekben való haladások.

Képességek fejlesztésére is kiválóan alkalmas, kiemelten az erő és a hajlékonyság fejlesztését lehet említeni, de minden motoros képesség fejlesztésére felhasználható.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A bemelegítést úgy kell megtervezni, hogy általánosan és speciálisan az adott mozgásfoglalkozás fő tevékenységét készítse elő.

A gyakorlatsor összeállítása

- Az első gyakorlat könnyű, de dinamikus gyakorlat legyen, ami serkenti a légzést és a keringést. Szökdelés, helyben futás, ami esetleg összekapcsolható karkörzéssel, karlendítéssel (könnyű lábgyakorlat).
- Folytassuk a kar és a váll átmozgatásával, bemelegítésével, ami lehet nyújtó, vagy erősítő és nyújtó gyakorlat (kar-, vállgyakorlat).
- Ezután következik a törzs (has, hát, oldal). Erősítő és nyújtó gyakorlatokat tervezzünk. (Ezzel valamennyi nagyobb izomcsoport átmozgatása megtörténik).
- Az utolsó előtti gyakorlat egy nehezebb lábgyakorlat, később egy nehezebb összetett gyakorlat.
- Az utolsó gyakorlat egy könnyű lábgyakorlat, például könnyű, laza helyben futás, szökdelés vagy valamilyen dinamikus nyújtó hatású gyakorlat, pl.: láblendítések.

A gyakorlatok fajtái:

- Szabadgyakorlatok (eszközök, szerek, kézi szerek és társ nélkül).
- Páros- és társas gyakorlatok (párokban vagy többen együttműködve).
- Kéziszer-gyakorlatok (labda, babzsák ugrókötel, gumikötél stb.).
- Szergyakorlatok (pad, bordásfal, zsámoly stb.)

A test részei szerint lehet: erősítő és nyújtó hatású nyak-, kar és váll-, törzs- (has, hát, oldal) és lábgyakorlat. A mozgás lehet hely- és helyzetváltoztató mozgás, végezhetjük az egész testünkkel vagy testrészeinkkel.

Helyzetváltoztató mozgások:

- Emelés- leengedés: A végtagok vagy testrészek alacsonyabb helyzetből egy magasabb helyzetbe mozgatása, lassú tempóban. A leengedés ennek az ellenkezője. Ha az egész testtel végezzük, emelkedésnek és ereszkedésnek nevezzük.
- Lendítés: Végtagok, testrészek különböző irányú, élénk tempójú elmozdítása.
- Lengetés: Ellentétes irányú lendítések összekapcsolása.
- Lendület: Az egész testtel végzett „lendítés” (pl. bordásfalon hátsó függésben lendület jobbra vagy balra)
- Lebegtetés: A nyújtott végtaggal végzett kis kiterjedésű, élénk tempójú, le és fel végzett mozgás.
- Ollózás: A végtagokkal végzett ellentétes irányú, kis kiterjedésű mozgás.
- Húzás: Az ízületi mozgáshatár közelében, az ízület mozgáshatárig, a végtagokkal végzett kis kiterjedésű mozgás.
- Hajlítás-nyújtás: Az ízületben végzett közelítés-távolítás.
- Döntés: A nyújtott („egyenes”) vagy homorú törzs csípőben történő elmozdítás. (csak a csípőízületben végzett hajlítás)
- Dőlés: Állásból vagy térdelésből nyújtott testtel végzett mozgás.
- Fordítás-forgatás: Testrészek hossz tengely körüli mozgatása. Az oda-vissza mozgást forgatásnak nevezzük.
- Fordulat-forgás: Az egész test hossz tengely körüli elmozdulása. Ha az elmozdulás meghaladja a 360°-ot, forgásnak nevezzük.
- Átfordulás: pl.: gurulás a test tengelye körül, bukfencezés

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- Körzés: pl.: karkörzés, törzskörzés, lábkörzés, fejkörzés stb.)
- Szökdelés, (szökkenés), ugrás: Leggyakrabban többször egymás után, helyben végezzük, azaz szökdelünk.

Helyváltoztató mozgások:

- Járás
- Futás
- Mászás
- Ugrás
- Szökdelés
- Csúszás
- Kúszás
- Függeszkedés
- Játékos utánzó gyakorlatok: pókjárás, rákjárás, fókamászás, nyuszi ugrás, békaugrás (békaügetés), sántaróka-járás, medvejárás stb.

Kisebkeknek – alapmozgásokat tanítunk. Kerüljük az ütemezést, hogy a gyermeknek magát a mozgulatot, annak irányát, dinamikáját, pontos végrehajtását kelljen csak figyelnie, ne a tempóval, ütemmel legyen elfoglalva. Nagyobbaknál a gyakorlatokat már végezhetjük ütemezésre is, mely fejleszti a gyermekek ritmusérzékét. De ne felejtsük el a gyakorlatok során, hogy a gyermekek még óvodások, fő tevékenységformájuk a játék, hagyni kell ezért őket játszani! A zenére történő mozgás újabb örömforrás lehet a mozgásban. Az utánzás a gimnasztika esetében is a legjobb oktatási módszer.

A főrész

A főrész anyagát mindig a tevékenység célja, a képességfejlesztés feladatai határozzák meg, (pl.: *egyensúlyérzék fejlesztése esetén a mozgásfoglalkozás anyagai lehetnek forgások, gurulások a test hossz tengelye körül*). Ehhez végig kell gondolni:

- mit akarunk fejleszteni?
- mivel, milyen mozgással, esetleg játékkal lehet azt fejleszteni?

Befejező rész

A befejező rész feladata a gyermekek és szervezetük megnyugtatása (a felfokozott terhelés alatt felszaporodott adrenalin kiürüléséhez időt kell adni) relaxációval, és/vagy egyszerűbb játékkal. Az itt alkalmazott játékokat, játékos feladatokat szintén a hatásuk és persze a gyermekek igényei szerint válogatjuk össze.

9.4.2.2 A mozgásfoglalkozások foglalkoztatási formái

A mozgásfoglalkozások során a következő foglalkoztatási formákat alkalmazzuk:

- A “csoport” foglalkoztatás, amikor minden gyermek ugyanazt a mozgást egymásután végzi. Hátránya, hogy jelentős várakozásra ad időt, kevés lehetőséget ad a gyermekeknek a mozgásformák gyakorlására., ezért e foglalkoztatási formát ritkán alkalmazzuk a foglalkozásokon.
- Több csoportban, „csapatban” történő foglalkoztatási forma lényege, hogy a csoportok, csapatok más és más mozgásformát gyakorolnak. A foglalkozások fő

résében, ezt a foglalkoztatási formát szívesen részesítjük előnyben, mivel nem ad holtidőre lehetőséget (elkerülhetjük általa a gyermekek rendetlenségét, figyelmének elterelődését) ugyanakkor nagyobb lehetőséget ad ugyanazon mozgásformák egymásutáni, többszöri begyakorlására. Általában köredzés formájában valósítjuk meg. A köredzés állomásait különböző jellegű gyakorlatokból állíthatjuk össze, amelyeket előre meghatározott állomásokon, meghatározott ideig végzünk, edzettségtől, a gyermekek életkorától és a gyakorlattól függően.

9.4.2.3 A mozgásfoglalkozás megtervezése, megszervezése

A mozgásfoglalkozások megtervezése

Egy-egy foglalkozás a testnevelés egy-egy láncszeme. A testnevelési foglalkozások összefüggő láncot alkotnak. Minden egyes foglalkozás viszonylag önálló egész, de az elsőtől az utolsóig mégis összefüggő pedagógiai folyamat. Az anyagelrendezés a negyedéves tervekészítésnek, és a heti ütemtervnek fontos mozzanata. Szakaszai: anyagkiválasztás, anyagfelbontás, anyagelrendezés.

A mozgásfoglalkozások megszervezése, lebonyolítása

A szervezett formájú, kötelező mozgásfoglalkozást hetente egy alkalommal szervezzük, ideje 25-30 perc. A gyermekeknek a mozgásfoglalkozáshoz át kell öltözni. A mozgásfoglalkozáshoz elegendő egy póló, rövidnadrág és könnyű, gumitalpú, gyermek lábát jól tartó vászoncipő.

A foglalkozásokat jó idő esetén ősszel, tavasszal az udvaron szervezzük meg. Az udvar játékeszközeinek, méretének kihasználásával sokoldalúan fejleszhető a gyermekek mozgása. Az udvarra kivihetők a tornaeszközök is. A mozgásfoglalkozás tervezésénél (az anyag éves elrendezésénél), szervezésénél figyelembe kell venni a helyi adottságokat, az időjárás változásait.

A foglalkozás megkezdése előtt meg kell teremtenünk a foglalkozáshoz szükséges előfeltételeket (szervezési feladatok):

- a gyermekeknek a foglalkozáshoz át kell öltözni
- teremrendezéssel a megfelelő, elegendő hely biztosítása a mozgáshoz (akár csoportszobában, akár a tornateremben, udvaron végezzük a mozgást
- friss levegőjű, pormentes és balesetmentes környezet biztosítása (ha teremben szervezzük a foglalkozást, előtte a padlót por mentesíteni kell, ki kell szellőztetni.
- A mozgáshoz szükséges eszközök biztonságáról, épségéről még a foglalkozás megkezdése előtt meg kell győződni.
- szükséges eszközök előkészítése, kikészítése, létszámhoz viszonyított megfelelő számban, arányban.

A lebonyolítás során

- kerüljük a gyerekek felesleges várakoztatását, a felesleges várakozási időt
- a gyermekek túleröltetése, kifáradása elkerülése érdekében a mozgások közé kis szüneteket, pihenőket iktatunk be (pl.: futóverseny esetén a két futás közé)
- nem terheljük túl a gyermeket, a gyermek izmait, mozgás szerveit a mozgással, (figyeljünk pl.: ezért az ismétlés számokra; honnan, milyen magasból engedjük leugrani stb.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- figyelembe vesszük a gyermek mozgásfejlettségét és ehhez igazítottan mindenkinek csak annyi segítséget nyújtunk, amennyit éppen igényel
- a foglalkozásokon biztosítjuk a differenciált nevelést, úgy az eszközökben, a segítségnyújtásban, a segítségnyújtás mértékében, a módszerekben, elvárásainkban, a gyermekek értékelésekben
- fokozottan ügyelünk a foglalkozások alatt a balesetveszélyre.

A mozgásfejlesztésben legalapvetőbb követelmény, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban (érzelmileg motiváltan) vegyenek részt a mozgásos feladatokban.

9.4.3 A TEVÉKENYSÉG MEGSZERVEZÉSÉNEK FELTÉTELEI

9.4.3.1 A mozgásfoglalkozások megszervezésének biológiai feltételei, A gyermekek testi, idegrendszeri fejlődése

A mozgás hozzájárul a gyermek testi - izomzatának és csontozatának - idegrendszerének fejlődéséhez.

A *mozgásfejlődés* biológiai feltételei azt jelzik, hogy a mozgatórendszer csontváz, izomzat és az idegrendszer fejlődése nagy utat tesz meg az első években.

A mozgásfejlesztés során figyelembe kell vennünk a gyermekek testi fejlődésének jellemzőit, a mozgásfejlődés biológiai feltételeit. Az izom- és csontrendszer, a nagy- és finommozgások az idegrendszeri változások mutatói jelzik a fejlődés irányát, melyhez az óvodapedagógusnak kell gondoskodnia a további fejlődést biztosító feltételekről. A mozgás feltételeiről való gondoskodás az adott életszakaszra jellemző sajátosságok figyelembevételével történhet.

Az óvodáskorban az anatómiai és fiziológiai változások területén hatalmas, ugrásszerű változások nem következnek be. Az évenkénti hossznövekedés 4-5 cm., a tömeggyarapodás 1,5-2 kg. A testi növekedés üteme 5 éves kor után gyorsul fel.

Az ún. első alakváltozás az óvodáskor végén kezdődik és végig kíséri a kisiskolás kort. Megváltozik a fej, a törzs és a végtagok egymáshoz viszonyított aránya. A gyermek végtagjai megnyúlnak, egyre izmosabbá válnak. A váll szélesebb lesz a medencénél, aminek következtében megszűnik a test korábbi hengeres formája. A testalkat harmonikussá válik, a törzs és a lábak a fejhez viszonyítva nagyobbak lesznek. Megváltozik az arc-koponya aránya, az arc középső és alsó része intenzívebben fejlődik, mint a homlok. Változik az egyenes henger alakú törzs, a vállak szélesebbek lesznek. A gerincoszlopnál kialakulnak az élettani görbületek (ún. *kettős S-alakú görbület, a gerinc a háti szakaszon domborúvá, az ágyéki szakaszon homorúvá válik*). Visszafejlődik a kisgyermekkorú pocak, a kiemelkedő has, eltűnnek a zsírpárnák. Az intenzív fejlődés 5-6 éves korban a leglátványosabb.

A mozgatórendszerhez kapcsolódva megindul a csontszövetek kialakulása, nő a csontozat hosszúsága és szélessége. A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata. A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony, a kedvezőtlen körülmények káros hatással lehetnek a fejlődésre, pl. gerincferdülés alakulhat ki. A csontváz 3 éves korban puha, hajlékony, erősen formálható, mert kevés benne a mész, ezért

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

---

könnyen torzulhat. 5-6 éves korban, a csontosodás előre haladtával a mész felszaporodik a csontokban, a csontváz ezért törékenyebbé válik. Később a csont rugalmassá válik, a törésekkel szemben ellenállóbb lesz. A csontok görbületei ebben az életkorban még rugalmasak, ezért ilyentájt feltétlenül kerülni kell az egyoldalú, monoton, egy izom és csontcsoportot terhelő mozgásformákat, statikus helyzeteket.

Óvodáskorban a medencecsontok egymás mellett könnyen eltolódnak, ügyelni kell ezért, hogy a gyermekek ne ugráljanak le magasból téglá, beton, vagy más kemény talajra, mert a csontok könnyen kimozdulhatnak a helyükből. A medence csontjai még különállóak, nem nőttek össze, ezért kerülni kell a nagy terheléseket. A gerinc-csigolya ívei a csigolyatestekkel 3-8 éves kor között nőnek össze. A gerincoszlop csontosodása lassan halad, nem mindegy ezért, hogy milyen a gyermek fekhelye: ne legyen se túl kemény, se puha. Szerepe van ebben a jó ülőbútornak (gyermek méretéhez igazodjon, támla tartsa a gerincet, hátat, a jó lábbelinek, a helyes testtartásnak).

A kéz-lábfej apró csontjaik lassan, egyenetlenül csontosodnak, ezen belül a kéztő és az ujjperceké is, fenti okokból a gyermekek keze hamar kifárad, mely az írás elsajátítása szempontjából különösen fontos *(a folyamat 12-13 éves korig tart, ami miatt nem szabad a folyamat befejeződéséig a gyermeket nagy terhelésnek kitenni., túl terhelni (nehéz súlycipelésével, monoton, egyhangú finommozgással, pl. írás).*

A lábtő és a lábközépcsontok pláne lassan csontosodnak, ezért a gyerekeket a hosszú, monoton, egyhangú mozgást kívánó séták erősen károsítják.

Az izomzat tömege a testtömegéhez képest növekszik. Az izomtömeg gyarapodásával párhuzamosan végbemegy az izomzat össznövekedése és vastagodása is.

Az izmok szintén lassan fejlődnek, ezért nem képesek a gyerekek tartós erőkifejtésre. Az óvodásgyermek izmai hamar kifáradnak, ugyanakkor a dús vérellátás következtében rendkívül gyorsan regenerálódnak, emiatt fokozott mozgásigénye és fáradékonysága nincs egymással ellentétben. Az intenzívebb mozgásoknál ezért ajánlott rövid pihenőket beiktatni a mozgásba. Az óvodáskor kezdetén főleg a kötetlen, szabad mozgásokat végzik a gyermekek szívesen és sikeresen, ezért ezt a mozgásfoglalkozások szervezésénél figyelembe kell venni. Az izmokat fejleszteni csak szakaszos és változatos terhelésekkel szabad. Óvodáskor vége felé az izomzat megnagyobbodik, növekszik annak terhelhetősége, ezért a gyermek mozgásai biztosabbakká, harmonikusabbakká, koordináltabbakká válnak. Az izomzat az óvodáskor végére 4-5-szörösére nő a csecsemőkorhoz képest. A karizmok a kezdeti lassúbb fejlődést követően az óvodáskorban szintén gyorsan növekszik.

Az első alakváltozás, a mozgásszervek fejlődése és a mozgásképeségek alakulása egymással összefüggésben mennek végbe.

Az idegrendszer felépítésében és működésében is változások következnek be. Az agy tömege 3 éves korban 1100 gramm, a 6 évesé 1350 gramm. Ezt a keringésnek el kell látni oxigénnel, ezért fontos a friss levegőn végzett mozgás. Intenzíven fejlődik a központi idegrendszer tevékenysége, növekszik a kéreg irányító szerepe a kéreg alatti központok felett. Lassan megindul a gátlások kialakulása is, de ez később lesz az önfegyelem, **önkontroll** fiziológiai alapja. A feltételes reflexek kialakulása felgyorsul.

9.4.3.2 A tornaszoba környezeti, tárgyi feltételei, eszközei

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Tornaszobánk tágas tere mozgásszabadságot biztosít a gyermekeknek, lehetőséget a gyermekek változatos mozgáslehetőségére, mozgástevékenységére, a mozgásfoglalkozások megszervezésére. A tornaszoba tágas tere, eszközei biztosítják a gyermekek balesetmentes mozgását. A mozgásfoglalkozások eszközei sérülésmentesek. Óvodánk változatos mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezik céljai megvalósítása érdekében.

A mozgásfejlesztés eszközeinek megvásárlásakor figyelembe vesszük a gyermekek igényét, a mozgásfejlesztés céljait, a gyermekek számát. Eszközeink így kielégítik, biztosítják a kisebb csoportban, és/vagy minden gyermek egyöntetű mozgásvégzés lehetőségét.

A mozgásfejlesztés tételes tárgyi eszközeinek kimutatását az óvoda Eszköz és felszerelésjegyzéke tartalmazza (programunk 1.sz. Függeléke).

9.4.4 A TESTI MOTOROS KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE A FOGLALKOZÁSOKON

A mozgáskoordináció a mozgások optimális, célszerű tér- és időbeli végrehajtását, a működő és a fixáló izmok működésének összehangolását jelenti, vagyis azon képesség, amely a mozgások végrehajtásának célszerű szabályozását segíti elő. Az összerendezett mozgás létrejöttéhez három követelménynek kell megfelelni.

A mozgás

- optimális energia-befektetéssel jöjjön létre,
- a mozgás hatékonysága: a hatékonyság fokmérője, ha a mozgás, a teljesítendő feladatok elemei, annak egésze a végrehajtás szempontjából sikeres,
- könnyed, biztonságos kivitelezése.

A mozgáskoordináció megfelelő működését

- a koordinációs képességek biztosítják,
- azonban eredményességük a kondicionális képességekkel együttesen jelentkezik.

Kondicionális képességek: A mozgásnak az energetikai hátterét, feltételeit biztosítja. Működésének alapja az izomtevékenység.

Erő: A legalapvetőbb testi képesség. Azt az egyéni sajátosságot jelenti, mely révén külső és belső ellenállásokat le tudunk küzdeni. Minden mozgástevékenységben kisebb-nagyobb mértékben megnyilvánul az erő.	<i>Fejlesztése:</i> változtatjuk a terhelés nagyságát, vagy a mozgás gyorsaságát, vagy az ismétlések számát. Az óvodás gyermek testi képességei közül az erő fejlődik a leggyorsabban, ha fokozatosan növeljük az ellenállást. Minden erő fejlesztése céljából alkalmazott gyakorlatot rövid ideig végeztessünk és passzív pihenők beiktatása után ismételtessük meg.
Gyorsaság: Az a képesség, amely lehetővé teszi, hogy különböző cselekvéseket célszerűen a lehető legrövidebb idő alatt elvégezzünk.	<i>Fejlesztése:</i> alapos bemelegítés után, pihent állapotban állórajtból történő gyorsfutások, futóversenyek stb. Az ismétlések közé pihenőt kell iktatni.
Állóképesség: Azok az egyéni sajátosságok, melyek segítségével egy mozgástevékenységet huzamosabb ideig, és eredményesen tudunk	<i>Fejlesztésére</i> a legalkalmasabb a ciklikus szerkezetű mozgások: járás, lassú vagy közepes tempójú futás, ugráló kötéllel

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

<p>végezni. A huzamosabb ideig tartó mozgástevékenység közben jelentkező fáradtságot ismételt ellenállás kifejtésével lehet leküzdeni. A rendszeres, tervszerű gyakorlás a szív- és keringési rendszer, a tüdő, valamint a szervezet más vegetatív működésében jelentős funkcionális változást eredményez. A kisgyermek állóképessége a testi képességei közül a legfejlettebb.</p>	<p>végzett szökdelések, lassú és közepes iramú futás, huzamosabb ideig végzett kúszás, csúszás, hosszabb ideig végzett séta, nyuszi ugrás stb. A gyakorlást mindig aktív pihenés kövesse. Az enyhe terhelésű gyakorlatok ismétlési számának növelése, vagy a főgyakorlat mellé tervezett kiegészítő feladatok számszerű növelése is alkalmas az állóképesség fejlesztésére. Fontos, hogy a huzamosan végzett gyakorlás ne legyen egyhangú, pl.: a futást különböző irányokban végeztetjük: körbe, hullámvonalba, csigavonalba, félfordulattal. Az egyhangúság a gyermek aktivitását megszünteti, a változatosság növeli.</p>
<p>Ügyesség: A cselekvések célszerű megválasztását, eredményes végrehajtását biztosítja. Az ügyesség fejlődése az óvodai testnevelés három éve alatt eleinte alig láthatóan, de később mind szembetűnően mutatkozik.</p>	<p><i>Fejlesztése</i> a mozgásformák sok és változatos gyakoroltatásával (változatos körülmények között és eszközökkel) történik</p>
<p>Ízületi mozgékonyosság: (szinonimái: hajlékonyosság, lazaság, mozgékonyosság). A mozgások gazdaságos, sikeres végrehajtása feltételezi a mozgásszerkezetnek megfelelő ízületi mozgékonyosságot, ilyen értelemben teljesítmény-meghatározó faktorként kell értelmeznünk.</p> <p>Minden mozgásos cselekvésben döntő fontosságú az <i>ellazulás</i>, mert megfelelő szintre szállítja le az izmok tónusát, és ezáltal megszünteti a kötött, darabos mozgást. Az ellazulási készség (lazaság) a hajlékonyágnak is fontos feltétele. A jó ellazulási készség eredménye:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a mozgáskoordináció javulása - energia-megtakarítás - tökéletesebb mozgásvégrehajtás. 	<p><i>Fejlesztése:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Egyszerű mozgások, mint hajlítás, nyújtás. - Rugózó mozgások (hajlítás, nyújtás utánmozgással, rugózással). - Lendületi mozgások. - Minden gimnasztikai gyakorlat hozzájárul a hajlékonyosság növeléséhez, ha az a lehető legnagyobb kiterjedésű és sorozatban, többszöri ismétléssel történik, élénk vagy közepes tempóban. - A fokozott izomtónus ernyesztő, lazító gyakorlatokkal vagy relaxációs eljárásokkal csökkenthető.

Koordinációs képességek

- mozgás szabályozó képesség
- mozgás alkalmazkodó és átállító képesség
- mozgástanulási képesség.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Koordinációs alapképességek a mozgásvégrehajtás minőségében, a gazdaságos energiafelhasználást eredményező mozgásban, valamint a cselekvéstanulás sikerességében jutnak kifejezésre.

A koordináció alapképességek tovább bonthatók a következő képességekre:

Ritmusképesség: a ritmusképesség a mozgásfolyamatok időbeli-dinamikai rendjének felfogása, a mozgásban rejlő ritmus érzékelése, annak a mozgás végrehajtásában való megjelenítése.	<i>Fejlesztése</i> ritmust igénylő mozgásokkal labdavezetés adott ritmusokban, jelre, ütemezett gimnasztikai gyakorlatok, sorozat ugrások ritmikusan, zenés gimnasztika, ugrókötél gyakorlatok stb.
Egyensúlyozó képesség: az a koordinációs képesség, amely a nagyon kicsi alátámasztási felület (pl.: gerenda) vagy nagyon bizonytalan egyensúlyi viszonyok közötti mozgásfeladatok gyors megoldásának feltételeit képezi. A felvett egyensúly fenntartásában, a zavaró tényezők kiküszöbölésében játszik alapvető szerepet. Az egyensúly kétféle lehet: statikus és dinamikus. Az agy a kapott információkat feldolgozva automatikusan korrigálja a testhelyzetet. Hogy ez az automatizmus egyre jobban működjön, igen fontos a statikus és dinamikus egyensúlyfejlesztő mozgások mindennapi gyakorlása. Az egyensúlyvesztés a félelem, a szorongás kísérője is lehet.	<i>Fejlesztése:</i> különböző alátámasztási felületen végzett mozgások (lépés, járás, futás padon, futás gerendán, karkörzés egy lábon állva, akadályokon járásgyakorlatok, ugrások, szökdelések, egy lábbon való gyakorlatok, statikus és dinamikus egyensúlygyakorlatok, reflexgátló gyakorlatok, kitámasztást erősítő gyakorlatok stb.
Reakció (reagáló) képesség: segítségével a környezetből érkező ingerekre és információkra, megfelelő gyorsasággal és célszerű cselekvésekkel képes válaszolni az egyén. Gyors reagálás, megfelelő válasz a cselekvés végrehajtásához.	<i>Fejlesztése:</i> Fogó játék, sorversenyek különböző helyzetekből, Jelre való mozgásváltoztatást igénylő játékok, gyakorlatok elvégzése
Téri tájékozódó képesség: a testgyakorlatok végzése során, de a mindennapi életben is fontos, hogy az ember fel tudja mérni a távolságokat, irányokat, érzékelje a tér és időbeli elemek összefüggéseit. A téri tájékozódó képesség lehetővé teszi az egyén térben (és időben) történő feladatainak célszerű, a körülményeknek megfelelő koordinálását.	A térérzékelés alapja a mozgás, a sebesség és az irány érzékelése. <i>Fejlesztése:</i> célba dobás, célba ugrás, fogójátékok akadály pályák, szlalomozás, bolyák között, jobbra-balra ugrások, különböző nehezítésekkel.

Kinesztézis - mozgásérzékelés - képessége: A kinesztézis mozgásérzékelést jelent, pontosabban a fej, a törzs és a végtagok egymáshoz viszonyított helyzetének és mozgásának érzékelése. Ez a képesség segíti	<i>Fejlesztése:</i> mozgások végzése nyitott, csukott szemmel, fordított testhelyzetekkel, pl.: járás előre, járás hátrafelé stb.
---	---

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

hozzá az egyént a mozgások pontos és gazdaságos végrehajtásához. A kineztiésia teszi képessé az egyént arra, hogy nagy pontossággal meg tudja mondani „hol vannak” – milyen helyzetben – végtagjai, adott mozgáshelyzetben. Nagyon fontos szerepe van tehát a mozgásérzékelésben, a mozgástanulásban és az önellenőrzésben.	
---	--

Amennyiben játékos formában alkalmazzuk a mozgáskoordináció fejlesztő gyakorlatokat, azok nem jelentenek terhet a kicsiknek, sőt szívesen vesznek részt azokban.

A mozgáskoordináció fejlesztése:

- *Természetes gyakorlatok által:* (járás, futás, ugrás, kúszás, mászás, húzás, tolás, dobás stb.). A legtöbb természetes mozgás alkalmas a mozgáskoordináció fejlesztésére, ha azt a megszokottól eltérő módon hajtjuk végre (pl.: járás padon vagy gerendán különböző feladatokkal, dobás ügyetlenebb kézzel stb.).
- *Határozott formájú gyakorlatok által:* (szabad, - társas, - kézi, babzsák, labda, bot gyakorlatok stb.) Itt is a megszokottól eltérő, tehát figyelmet kiváltó gyakorlatok segítik elő legjobban a mozgáskoordináció fejlesztését (pl.: tükröképszerű végrehajtás, tempóváltoztatás, kézi szerek variálása, ismert gyakorlatokban elemkapcsolat változtatás).

Módszertani szempontok:

- a gyakorlatok játékosak, élményszerűek legyenek,
- a végrehajtásra vonatkozóan kezdetben engedményeket lehet tenni,
- az új mozgások elsajátítására nagyobb lehetőség van, ha az érzékelésbe minél több analizátor kapcsolódik be,
- jelentős koordinációt fejlesztő hatása van az erő- és a gyorsaság fejlesztésének, valamint a testnevelési játékoknak,
- a gyakorlatok olyanok legyenek, hogy a hatékonyabb, javuló mozgáskoordináció mérhetővé váljon
- az új mozgások megtanulását mindig a már meglévő, ismert mozgásokra kell építeni,
- a mozgástanulásnak és az erőfejlesztésnek a mozgásformák nagy részében párhuzamosan kell haladnia,
- a mozgás körülményeit, feltételeit lehetőség szerint úgy kell alakítani, hogy a gyermek néhány próbálkozás, kísérlet után sikeres - esetleg még nem teljesen kielégítő - kísérletet tehessen.

9.4.5 TESTSÉMA FEJLESZTÉSE A MOZGÁSFOGLALKOZÁSOKON

A 3-4 éves gyermek már valamilyen ismerettel rendelkezik önmagáról, van valamilyen "énképe". Az egészséges személyiség kialakulásához hozzátartozik, hogy önmagáról szerzett ismeretei egyre pontosabbá váljanak. A testséma fejlesztése során leggyakrabban a testrészek ismeretét célzó gyakorlatokat, tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlását és a test személyi zónájának alakítását célozzuk meg. A testséma a test gravitációhoz való alkalmazkodásának, egyensúlyának, az izmok változó mozgásának megélése. fejlesztésének egyik lehetősége az utánzó mozgások, gesztusjátékok alkalmazása. Célszerű ezeket a mozdulatokat hangutánzó szavakkal, ritmusos szólamokkal kísérni, mert ez egyben a mozgás

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- ritmus - beszéd összerendezését is szolgálja. Az agyban a mozgás és a beszéd központja nagyon közel van egymáshoz, így támogatják egymás fejlődését, hatással vannak egymásra. A mozgás segít a testkép (a test szubjektív megtapasztalása) és az oldaliság kialakulásában is. A testfogalom a saját testről szerzett intellektuális tudás, melynek kialakítását apró lépésekben végezzük, mindig csak egy testrésze koncentrálna, versikékkal, mondókákkal, mozgásos játékokkal. Ez a mozgás - ritmus és mozgáskoordináció fejlesztése is egyben.

9.4.6 A KÉT TESTFÉL MOZGÁSÁNAK HARMONIZÁLÁSA, MOZGÁSÁNAK ÖSSZERENDEZÉSE

Az integrált agyműködés eléréséhez szükség van a keresztező, illetve azonos oldali mozgásokra is. A két testfél mozgás-összerendezésének fejlődés vonala az egy - egy testrészt elkülönített mozgásától a szimmetrikus végtagok aszinkron mozgásain keresztül a test középvonalát átlépő keresztező gyakorlatokig tart. A két mozgásforma megfelelő sorrendben történő végzésével az agy újra összehangolt és eredményes munkára fogható.

Homolaterális (két agyfélteke összhangját nem igénylő), mozgások:

- egy-egy testrészt elkülönített mozgása
- páros testrészek egyidejű mozgása (evezés, labda gurítás, páros lábon szökdelés stb.,)
- négy végtag együtt mozgása (kezek és lábak ugyan azt a mozgást végzik, de aszinkronban)
- szimmetrikus végtagok aszinkron mozgása (kerékpározás)
- négy végtag térben és időben összehangolt ritmikus mozgása

Bilaterális, jobb és bal agyfélteke összehangolt működését igénylő mozgások (keresztező mozgások)

Ösztönös keresztezők: Mind a négy végtag térben és időben összehangolt mozgása: kúszás, mászás, rák, pók, törpe, sarkon, térdelő és normál járás, indiánjáras, indián szökdelés

Tudatos keresztező gyakorlatok:

- Szimmetrikus végtagok aszinkron mozgása (szimmetrikus végtagok időben egymás után ritmusosan ugyanazt a mozdulatot végzik): biciklizés, boksolás, malomkörzés stb.
- Mind a négy végtag térben és időben összehangolt mozgása (járas, futás)
- Test középvonalát átlépő gyakorlatok
  - Utánzó mozgások, test hossz tengelyét, középvonalát átlépő gyakorlatok végtagokkal, törzssel (pl.: kaszálás)
  - Posztura utánzás, a bemutatott testhelyzet felvétele
    - egy-egy testrésze kiterjedő poszturák
    - test középvonalát átlépő, keresztező poszturák
    - célzott gimnasztika gyakorlatok

Az itt leírt fokozatok a fejlődés folyamán egymást követik, ezért a fejlesztés is e szerint zajlik.

A keresztező mozgások:

- integrálják, összehangolják az agyműködést,
- segítenek a két agyféltekevel egyszerre tanulni,
- összekapcsolják a test jobb és bal oldalát,

ezáltal

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- javítják a mozgáskoordinációt,
- segítik a látást, hallást, a térbeli tájékozódást, a kommunikációt
- fejlesztik a figyelmet, hiszen mindkét agyfélteke ingerlésével az agy éberségi állapota növekszik, a figyelmi tevékenység intenzívebbé válik
- felpezsdítik azokat az energia-rendszereket, amelyekre szükségünk van ahhoz, hogy az élet kihívásainak könnyen és örömmel meg tudjunk felelni.

9.4.7 AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATA

- a mozgás megszerettetése
- gyermek fokozott mozgásigényének, játékkedvének kielégítése
- tapasztalatszerzés a gyermekek mozgásfejlettségi szintjéről, a család mozgáskultúrájáról.
- a mozgásfejlesztéshez szükséges feltételek biztosítása
- céltudatosan tervezi, szervezi a szervezett mozgásfoglalkozásokat
- odafigyel arra, hogy az eszközök, a tevékenység a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez igazodjanak
- törekszik a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására
- a mozgásszükségletek kielégítéséhez olyan feltételeket teremt, melyek a gyerekek mozgásörömet kielégítik, aktivitásra készítik
- a mozgásos tevékenységek során meg kell tanítani a gyermekeket a mozgáseszközök helyes, biztonságos használatára, a helyesen végzett mozgásformákra
- ügyel a balesetveszély elkerülésére, megelőzésére
- különböző mozgásformák bemutatása, változatos körülmények közötti gyakoroltatása
- a hibák gyakorlat közbeni tapintatos javítása
- az ügyetlenebb gyermekek ösztönzése, bátorítása, segítése
- figyelemmel kíséri a betegségből visszatért gyermek állapotát, mozgástevékenység során figyelembe veszi a gyermek terhelhetőségének határait
- a mozgástevékenységek során biztosítja a sikerélményét, a pozitív megerősítést, dicséretet
- ügyel a helyes testtartás kialakítására, a deformitások megelőzésére, mozgásfoglalkozásokba beépíti a lábboltozat és gerincerősítő gyakorlatokat;
- a sor, - váltó, - és csapatversenyek által biztosítja a siker és kudarc érzését, melynek során a gyermekek megtanulják azok kezelését, elfogadását;
- az egészséges versenyszellem alakítása
- az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segíti elő
- kihasználja a tevékenység során a mozgás az értelmi és anyanyelvi fejlődés kedvező egymásra gyakorolt hatását.

9.4.8 A MOZGÁS SOKRÉTŰ HATÁSA

9.4.8.1 A mozgás szerepe az idegrendszer érésében

Óvodáskorra jellemző az óvodáskorú gyermekek idegrendszeri éretlensége, de erre az időszakra tehető annak intenzív fejlődése. A mozgás és az idegrendszer fejlődése szoros kapcsolatban áll egymással. A mozgás az **idegsejtek között szilárd kapcsolatokat, szinapszisokat épít** ki, segíti az **ingerület gyors átadását**, tehát mozgás segítségével hatunk az idegrendszer éréseire, ezzel segítve a tanulást is. Az első öt év az idegrendszer fejlődésének legdinamikusabb időszaka, de egyben ez a legérzékenyebb, legsérülékenyebb korszak is. Tehát mozgás segítségével hatunk az idegrendszer éréseire. Az idegsejtek differenciációja 8-10 éves korban lezárul. A mozgás idegrendszer érlelésével képessé válik az öt erő ingerek pontosabb, gyorsabb feldolgozására, így a megfelelő válaszreakció kidolgozására.

9.4.8.2 A mozgás fejlődése

Óvodáskorra esik a gyerekek intenzív mozgásfejlődése. A mozgásfejlődés átfogja az ember sokrétű

- *mozgásformáinak és mozgáskészségének* — járás, futás, ugrás, dobás stb. — egyéni fejlődését,
- a *kondicionális* képességek.
- illetve a *koordinációs* képességek — kialakulását.

Az emberré válás során kialakult mozgásokat *természetes mozgásoknak* nevezzük, melyek genetikailag kódolva vannak. Az óvodás gyermekek 3 éves korukig elsajátítják az alapmozgásokat (gurulás, kúszás, csúszás, mászás, járás, futás, ugrás), e mozgáskészségek birtokában kerülnek óvodába. Ebből következik, hogy a gyermekek fejlődésében oktatástól függetlenül is kialakulnak ezek a mozgások, azonban ezek a mozgások még ügyetlenek, koordinálatlanok, összerendezetlenek.

Az óvodába lépés nagy áttörést jelent a kisgyermek életében, hiszen ekkor kapcsolódik be a rendszeres szervezett mozgástevékenységekbe. A tudatos mozgásfejlesztést először az óvodáskorra tehetjük, amelynek színvonala hosszú ideig biztosítja a gyermekek mozgásfejlődését. A hároméves kor után a korábbi mozgásfejlődést döntően befolyásolja az óvodai élet, a mozgás gyakorlási alkalmi. A gyerekek a természetes mozgást, azok kombinációját - csúszás, mászás, kúszás - a körülöttük lévő világ felfedezését spontán, ösztönszerűen nap, mint nap, illetve tudatosan szervezett mozgásformákon keresztül gyakorolják. Az óvoda feladata ebben az életkorban a rendszeres és sokoldalú mozgás biztosítása, a mozgások további csiszolása, összehangolása, az eltérő egyéni mozgásfejléttséggel rendelkező gyermekek mozgásfejlesztése.

A mozgás harmonikus, koordinált fejlődéséhez a *testi, motoros képességek* ép működése és kiegyenlített összjátéka szükséges, melynek szervezője az idegrendszer. A koordinált, összerendezett mozgás sikerét, feltételét a *testi, motoros képességek* (kondicionális, - és koordinációs képességek) biztosítják, amelyek együtt fejlődnek születéstől kezdve a gyermek természetes mozgásformáival. Az alapvető testi képességek az óvodás korcsoportokban különböző szintűek, fejlődésük tempója pedig egymástól eltérő. Lényeges, hogy a mozgásforma a gyermek életkorához és fejlettségéhez igazodjon, ezért az óvodában egyénhez igazítottan kell fejleszteni a gyermekek testi képességeit, a gyermekek természetes mozgásformáira építve változatos formában, változatos eszközökkel.

A testi képességek és a mozgásformák rendszeres és pontos gyakorlásával elősegítjük a bonyolultabb gyakorlatok sikeres végrehajtását. Ennek eredményeképpen óvodáskora végére

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

kialakul a harmonikus, összerendezett mozgásfejlettség, a nagy, - és finommozgások koordinációja. Fontos azonban tudni, hogy az óvodások veszélyérzete még jóval kisebb, mint bizonyítási-, és mozgásvágyuk, ennek következtében sokszor érhetik őket balesetek, ha az őt felügyelő felnőtt nem elég körültekintő és óvatos! Ez az időszak (3-6 év) mozgásfejlődés szempontjából nem egységes: a fiúk teljesítmény orientáltabbak a játékokban és versenyekben, mint a lányok. A lányok viszont jobban kedvelik a közepes intenzitású mozgásokat és több pihenőt is igényelnek, mint a fiúk.

9.4.8.3 Mozgás szerepe a gyermekek észlelési, értelmi, szociális és kommunikációjának fejlődésében

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében, a személyiség minden szegmensét fejleszti (értelmi, szociális, motoros, kommunikációs képességek). Az észlelési folyamatok fejlődésében (látás, hallás, tapintás, alak, formaészlelés, térészlelés, testséma) a központi idegrendszer érési folyamata és a motoros készségek fejlettségi szintje meghatározó. Gyermekkorban mozgással hozhatók működésbe az érzéketeket feldolgozó agyi központok és fejleszthetők a motoros készségek. A kiegyensúlyozott percepciók fejlődésének eredményeként fejlődik a gyermek fogalmi gondolkodása. A gyermek a játék és a mozgás öröme segítségével szociális, pszichés élményekhez jut, mely elősegíti a gyermekek érzelmi (oldja a stresszt, a szorongást, a fáradtságot) szociális fejlődését (páros gyakorlatok, csapat, - és sorversenyek stb. által fejlődik az együttműködő képesség, alkalmazkodás, kudarctűrő képesség stb.), saját magáról alkotott képének pozitív irányba történő fejlődését. A központi idegrendszer érési folyamata és a mozgásfejlődés szoros egységben biztosítja az értelem fejlődését is (javítja a memóriát, emlékezetet, segíti a gondolkodást stb.)

9.4.8.4 Mozgás szerepe a tanulási nehézségek megelőzésében

Köztudott, hogy egyre több gyermek szenved valamilyen tanulási, magatartási problémától, melynek fő oka az idegrendszer éretlensége. A tanulási nehézségek megelőzésében és terápiájában is kiemelkedő szerepe van az idegrendszeret érlelő mozgásnak. Speciális mozgásokon és ingereken keresztül serkenthető az idegrendszeri működés, aminek hatására javul az észlelés és a mozgáskoordináció.

9.4.9 A TEVÉKENYSÉG SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ HATÁSA

- a szervezet edzése, ellenálló képesség növelése
- a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros, koordinációs és kondicionális, szem-kéz, szem-láb, szem-kéz-láb, testséma, téri tájékozódó készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei
- a mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait
- a szabad és a szervezett mozgásos tevékenység összetett hatás és eszközrendszerrel biztosítja a személyiség komplex fejlődését. A testmozgások beépülnek az óvodai élet

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek komplex személyiségének fejlődésére

- a szabályok megismerésével, a gyakorlatok megtanulásával fejlődnek értelmi képességei, valamint a szabályok ismerete, betartása erősíti az önuralmat, alakítja az egészséges versenyszellemet
- gazdag ingerreperatóárja hatására megvalósul az érzékelés differenciálódása, integrációja, vagyis segíti a totális érzékelő apparátus kialakulását, amely a későbbi tanulási teljesítmény sikerének egyik alapfeltétele
- a rendszeres, céltudatos testedzés elősegíti a testséma kialakulását, az értelmi képességek, a beszéd fejlődését, jótékonyan befolyásolja a gyermekek érzelmi, akarati életét, motivációs rendszerét
- a mozgásos játékok, a köredzések közösségformáló ereje elősegíti a szocializációt, az alkalmazkodás fejlődését, alakítja, fejleszti a gyermekek jellembeli tulajdonságait: akaraterő, kitartás, bátorság, fegyelmezetttség
- általa és benne bővülnek a gyermek ismeretei a világról és önmagáról, ezáltal pedig egyre kompetensebb, adekvátabb viselkedésre lesz képes
- a mozgás a gyermek számára öröm, ezáltal érzelmei kiegyensúlyozottá válnak
- a mozgásos tevékenység igényli a látási, hallási, tapintási, illetve mozgásészlelést, figyelmét, emlékezetét, megfigyelését, ezért kedvezően befolyásolja azok fejlődését is
- a mozgástevékenység során használt névutók, irányszavak fejlesztik a gyermek szókincsét, térben való tájékozódását
- a sikerélmény, a pozitív megerősítés, visszajelzés fejleszti a gyermekek pozitív énképét
- a siker, kudarc megélésével fejlődik önkontrollja.

Összegezés: Ha a gyermek ebben a korban nem kapja meg a megfelelő mozgás lehetőségeket, az kihat mozgásfejlődése, motoros képességei visszamaradhatnak a fejlődésben, ami kihat, kedvezőtlenül befolyásolja a gyermek testi, észlelési és értelmi fejlődését is.

9.4.10 A FEJLŐDÉS (VÁRHATÓ) JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- szeretik és igénylik a mozgást
- tudnak ütemesen járni
- tudnak egyensúlyozni padon
- tudnak helyben labdát pattogtatni
- tudnak egykezes felsődobással célba dobni
- tudnak előre gurulóátfordulást végrehajtani
- versenyjátékokban betartják a szabályokat
- tudnak térben mozogni, ismerik az irányokat. jobb- bal, előre- hátra, előtt- mögött, alatt- felett
- képesek 50- 100 métert kocogni
- képesek páros lábon, egy lábon helyben, illetve helyváltoztatással szökdelni
- mozgásuk összerendezett, koordinált, optimális energiabefektetéssel jöjjön létre, a mozgások végrehajtása sikeres, könnyed kivitelezésű.

10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK FELTÉTELEI, ELVEI

10.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A kitűzött célok elérésének személyi feltételeit a fenntartó a köznevelési törvény, valamint a nevelési feladatok maradéktalan ellátása figyelembevételével határozza meg. A fenntartó által engedélyezett 7 státusz helyen, 8 fő alkalmazott látja el az intézményi működés és az óvodai nevelés feladatait, az alábbi munkakörökben:

- 1 fő intézményvezető
- 2 fő óvodapedagógus
- 2 fő dajka
- 1 fő konyhai kisegítő dolgozó
- 1 ügyviteli dolgozó
- 1 fő takarító és kisegítő dolgozó

Nevelőmunkát segítő szerződéses partnereink:

- logopédus
- pszichológus

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus személyisége meghatározó a gyermek számára, a nevelőmunka eredményességének szemponjából. Az óvodapedagógus hiteles viselkedése, empátikus, elfogadó, segítő, támogató attitűdje, kommunikációja, modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusoktól ezért ez az attitűd elvárás a gyermekekkel való személyes bánásmódban, nevelésben.

Ezzel összefüggésben célunk, hogy a gyermekek óvodában való tartózkodásának ideje alatt, folyamatosan biztosítsuk a pedagógusok jelenlétét.

Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett nevelőmunkát segítő alkalmazottak (dajkák/ és vagy pedagógiai asszisztensek) segítik. A nevelés eredményessége, a gyermekek fejlődése érdekében az összehangolt, felelősségteljes együttműködésük nélkülözhetetlen. A nevelőmunkát segítő alkalmazottakkal szemben is elvárás empátikus, elfogadó, segítő, támogató attitűd, hiteles viselkedés és kommunikáció a gyermekekkel szemben. Az óvónő feladata a nevelőmunkát segítő megfelelő szintű tájékoztatása a csoport nevelési céljairól, feladataitól, nevelési módszerekről, elképzelésekről, a csoport szokásrendjéről, annak érdekében, hogy a nevelési folyamatban a nevelőmunkát segítő alkalmazott közvetlenül és tevékenyen részt vehessen a csoport életében, az óvodapedagógus nevelőmunkáját segíteni tudja.

Az óvodavezető felel az intézményben folyó minőségi pedagógiai, tanügy igazgatási és az önértékelési feladatokért, az intézmény jogszerű működéséért. A fenntartóval összhangban közösen teremtik meg az óvoda biztonságos és szakmai célkitűzéseknek megfelelő működési és pedagógiai feltételeket, kiemelt szerepük van a dolgozók közötti szeretetteljes egymást segítő, egymás munkáját elismerő, barátságos munkahelyi légkör megteremtésében.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A gyerekek szükség szerinti speciális fejlesztését az óvoda külső partnerei (az óvodával szerződésben álló logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus) segítik.

Az óvoda könyvelési feladatait külső könyvelő cég látja el.

10.2 TÁRGYI FELTÉTELEK

A kitűzött célok elérésének objektív feltételei:

- az óvoda helyiségei (mosdó, öltöző, udvar, tornaterem, egyéb kiszolgáló helyiségek),
- valamint az óvoda helyiségeinek bútorzata, berendezési, felszerelési eszközei, amelyek biztosítják a gyermekek, az óvodai élet tevékenységeit,
- az óvoda bútorai, belső berendezése a kisgyermek méretéhez, igényeihez igazított legyen, biztosítsa a tevékenység és a pihenés feltételeit,
- az óvoda szakmai felszereltsége az eszköznorma törvényi elvárásának megfelelő legyen,
- arra törekszünk, hogy esztétikus, tartós játékeszközök és környezet vegye körül a kisgyermeket.

Az óvoda helyiségei a hatályos jogszabályok, építési szabványok, illetve építési és műszaki előírások figyelembevételével kerültek kialakításra. Az egyes helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai, felszerelése és eszközei, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. Melléklet (*Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről*) követelményeknek, előírásoknak megfelelően kerültek, illetve kerülnek szükség szerint beszerzésre.

Az óvoda helyiségei, illetve annak bútorzata, berendezési, felszerelési eszközei lehetővé teszik programunk céljának megvalósítását, hozzájárulnak, segítik a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését. ***Az óvoda aktuális „Helyiség, - és eszközjegyzéke” programunk 1.sz. függelékét képezi.***

Az óvoda épülete családi házból lett átalakítva óvodának. Az épület régen épült, ezért a fenntartó folyamatosan biztosítja az óvoda korszerűsítését, felújítását.

Az óvoda épületben 1 gyermekcsoport és a hozzájuk tartozó mosdó, öltöző, valamint 1 tornaszoba, 1 tálalókonyha, két iroda, 1 fejlesztőszoba, 1 takarítóeszköz tároló helység, 1 felnőtt öltöző és két felnőtt mosdó található.

Óvodapedagógusaink szabadon - a meglévő adottságok figyelembevételével - alakítják ki az óvoda belső tereit és a csoportszobát.

A csoportszoba 30 gyermek befogadását teszi lehetővé, berendezése, bútorzata megfelel a gyermekek testméreteinek. Az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő, változatos eszközök biztosítják a gyermekek játék, - és egyéb tevékenységsszükségletének kielégítését. A csoportszoba, a folyósó díszítése alkalmazkodik az adott évszakhoz. A csoportszoba berendezése színes, kellemes benyomást, jó közérzetet biztosít gyermekek neveléséhez.

Tornaszobánk mérete, felszerelése lehetővé teszi a gyermekek mozgásigényének kielégítését, biztosítják, a gyermekek mozgásfejlődését.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az időjárásnak, évszaknak megfelelően biztosítjuk, a gyermekek - naponta délelőtt és/vagy, délután való - szabadlevegőn való tartózkodását, szervezetük edzését. A szabad levegőn való tartózkodás megvalósulhat az óvoda teraszán, az óvoda udvarán, az ott biztosított változatos játéktevékenységek, valamint a séták által. 2020 nyarán megkezdődött és őszre befejeződött az óvoda udvarának korszerűsítése, az udvar átrendezése, a hiányzó, vagy pótlást igénylő játékeszközök beszerzése. Ezzel óvoda udvarunk évszakokhoz igazodóan biztosítja a gyermekek változatos játéklehetőségét, kielégíti a gyerekek játék-, és a nagymozgás igényét.

Az óvoda fedett terasza lehetőséget ad a reggeli mindennapos mozgásszükséglet kielégítésére, esős idő esetén a levegőzésre, illetve nyáron az étkezések szabad levegőn való biztosításához.

A tisztálkodás, étkezés, pihenés feltételei biztosítják a gyermekek adott tevékenység szükségletének kielégítését, a tervezett szokásalakítások gyakorlását.

Óvodánk tárgyi felszereltségét tudatosan válogatjuk meg, melyben egyszerre szempont a gyermekek életkora, a tárgyi eszközök biztonsága, tartóssága, célszerűsége, tisztán tarthatósága, praktikussága és esztétikuma. A gyermekek játékeszközeit szintén tudatosan, nevelési programunk célkitűzéseinek, a gyermekek érdeklődésének, életkori sajátosságainak figyelembe vágottan válogatjuk össze. Különösen ügyelünk arra, hogy a gyermekek mozgásfejlesztését, színes és változatos mozgásos tevékenységeit szolgáló eszközök ne csupán biztonságosak, hanem egyben tevékenységre csábítók is legyenek.

A gyermekek által használt játékokat, tárgyi eszközöket mindenkor a gyermekek által könnyen elérhető, hozzáférhető módon, biztonságukat garantálva helyezük el, annak érdekében, hogy a gyermekek érdeklődésüknek megfelelően, maguk dönthessék el, milyen tevékenységet szeretnének folytatni.

10.3 SZUBJEKTÍV FELTÉTELEK

A célok elérésének *szubjektív feltételei*:

- *Nyugodt, derűs, nyílt, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése**
- Az óvodapedagógus modell szerepe, elfogadó, segítő, támogató attitűdje
- *Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése**
- Az óvodapedagógus és a dajka aktív együttműködése
- Az óvoda környezetében élők hatásai a nevelő munkára

*A szubjektív feltételek részletes kidolgozása megtalálható a nevelés feladataiban, az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés feladataiban.

10.3.1 NYUGODT, MELEG, DERŰS, NYÍLT, SZERETETTELJES ÓVODAI LÉGKÖR MEGTEREMTÉSE

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretettel teli légkör vegye körül.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A nyitottság jelenti:

- egyrészt a szülőkkel való partneri együttműködés alapját. Ezáltal a szülők lehetőséget kapnak arra, hogy gyermekük fejlődését a csoport keretei között is megfigyeljék.
- másrészt a nyitottság az jelenti, hogy a gyermek bátran elmondhatja örömét, bánatát, mindazt, ami foglalkoztatja.

A nyugodt légkör kialakításának feltétele a rugalmas, és ezért alkalmanként szükség szerint változtatható, módosítható napirend.

10.3.2 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS MODELL SZEREPE

Az óvodai nevelésben meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánózik, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, hogy az óvodapedagógus milyen példát mutat a gyermekeknek, milyen értékeket preferál, hogyan, milyen módon kommunikál a gyermekkel, kollégáival. Az óvodapedagógus hitelét rontja, ha más elvárásokat támaszt a gyermekekkel szemben, mint ahogyan ő viselkedik.

10.3.3 AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A GYERMEK AKTÍV EGYÜTTMŰKÖDÉSE

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre épül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőtteknek. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának biztosítása a nevelés folyamatában. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös.

Az óvodapedagógusnak, pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört kell kialakítania, olyat, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

10.3.4 AZ ÓVÓNŐ ÉS A DAJKA EGYÜTTMŰKÖDÉSE

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangolttá válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően.

10.3.5 A KÖRNYEZETBEN ÉLŐK HATÁSAI

A helyi nevelési rendszer kialakításának elengedhetetlen feltétele az óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak, kifogásainak vagy dicséretének ismerete. Az óvodának

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

reagálnia kell a környezetében élők véleményire, javaslataira, elvárásaira. Az óvodában a legnagyobb hatóerő a szülő, a Szülők Közössége.

10.4 AZ ÓVODAI ÉLET SZERVEZETI KERETI

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

10.4.1 A NAPIREND

Óvodánk hétfőtől-péntekig 8⁰⁰- 16⁰⁰-ig tart nyitva, azonban reggel 7.00 órától 8.00 óráig, illetve délután 16.00 órától 17.00 óráig ügyeletet biztosítunk óvodás gyermekeink részére.

A testi-lelki harmónia megteremtése érdekében a gyermekek életkorának, egyéni szükségleteinek megfelelő életritmus kialakítására törekszünk.

Óvodánk napirendje **a rendszeresen ismétlődő tevékenységek** napi időbeosztásával, napi következetes életritmusával biztosítja az óvoda nyugalmat, a gyermekek **érzelmi biztonságát**, hozzájárul a gyermekek egészséges testi és szellemi fejlődéséhez. Lehetővé teszi a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását, a gyermekek szabad levegőn való tartózkodását, a szokásrendszer kialakítását, annak gyakorlását.

Rendszeresen ismétlődő tevékenységek a napirendünkben:

- játék, szabadon választott tevékenység
  - ezen belül valósul meg a játékba integrált komplex tanulási tevékenység
- gondozási tevékenységek
  - étkezés
  - pihenés
  - öltözködés
  - testápolással járó teendők
  - levegőzés

A gyermek napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját. A játék a gyermek szabadon választott legfőbb, legalapvetőbb tevékenysége, a személyiségfejlesztés legfőbb eszköze, ezért a napirendünkben ez a tevékenység kapja a legtöbb időt.

A tanulás a játékba integrálódik, a játékon belül (5-35 perces) kötött, kötetlen foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai élet szervezésében **a játék mellett a szükségletet kielégítő gondozásnak is kiemelt szerepe van**. Napirendünkben a gondozási tevékenységek rendszeresen ugyanabban az időben valósulnak meg, melyek segítik a gyermekeket abban, hogy eligazodjanak az időben, napi életritmust adnak minden napjaiknak. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve gondozást végző munkatársakkal.

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a tevékenységek közötti harmonikus arányt, biztosítjuk a napirend folyamatosságát. Az egyes tevékenységek tág időkereteinek biztosítania kell az optimális időt az adott tevékenység elvégzésére, annak gyakorlására, a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

szokásalakításra. Az optimális idő, nem ad lehetőséget a tétlenségre, de nem is sűrgeti a gyermekeket. A napirendben ezért ki kell zárni a gyermekek tétlenségét, siettetését. Napirendünk tevékenységeiben, tevékenységei között ezért, kiküszöböljük a holtidőt, kerüljük a gyerekek felesleges, indokolatlan várakoztatását.

A napirend betartása nem jelent azonban merev szabályt. A gyermekek napirendje adott esetben eltérhet a kialakított napirendtől, rugalmasan alkalmazkodhat a gyermekek szükségleteihez, az időjáráshoz, az előre tervezett, illetve a váratlan eseményekhez. Nem jelentheti viszont a napirend több napon keresztül történő felborulását!

A napirend akkor jó, ha **biztonságot, támpontot ad és állandóságot** jelent a gyermek számára.

A fenti szempontok figyelembevételével a napirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, tervezik meg a csoportnaplóba.

A gyermekek javasolt napirendje:

Nyitástól – ebédig	<ul style="list-style-type: none"> - Ügyelet - Szabad játék - Személyes percek, mindennapi testmozgás - Reggeli (előtte és utána testápolási, tisztálkodási teendők) - Óvónő által tervezett, szervezett tanulási tevékenységek - Tízórai (zöldség, - /és vagy gyümölcsfogyasztás) (előtte és utána testápolási, tisztálkodási teendők) - Öltözködés, levegőzés, udvari szabadjáték, séta (előtte testápolási, tisztálkodási teendők)
Ebéd (kb. 12-kor)	<ul style="list-style-type: none"> - Vetkőzés - Ebéd (előtte és utána testápolási, tisztálkodási teendők)
Ebéd után – Uzsonnáig (kb.12:30-14:30)	<ul style="list-style-type: none"> - Mese, Pihenés, alvás, folyamatos ébredés
Uzsonna (kb.14:30-tól)	Uzsonna (előtte és utána testápolási, tisztálkodási teendők)
Uzsonnától- hazamenetelig, az óvoda zárásáig	<ul style="list-style-type: none"> - Szabad játék, szabadon választott tevékenységek - télen, illetve rossz idő esetén a csoportszobában, - a szabadban, az udvaron (előtte öltözködés)

10.4.2 A HETIREND

A tudatos, tervszerű nevelőmunka alapja az óvónő tervező munkája, melyből a hetirend a napi állandó, heti rendszerességgel ismétlődő - az óvodapedagógus által szervezett tanulási tevékenységek és egy programok, fakultációk - tevékenységek megtervezésére szolgál. A hetirend a napirendhez hasonlóan rendszerességével érzelmi biztonságot nyújt a

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

gyermeknek, illetve a rendszeresen ismétlődő heti tevékenységek is segítik a gyermekeket abban, hogy könnyebben eligazodjanak az időben.

Tevékenységek a hetirendben:

- Anyanyelvi nevelés
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése
- Anyanyelvi nevelés, kommunikáció fejlesztése

A csoport hetirendjét az óvodapedagógusok készítik el a csoportnaplóban.

A napirend és a hetirend a szülők, gyermekek számára tájékoztatás céljából kifüggesztve megtalálható a csoport információs tábláján. A napirend és a hetirend tevékenységeit vizuális képekkel jelenítjük meg, hogy a gyermekek önállóan értelmezni tudják a vizuális információkat, ezzel segítve őket abban, hogy maguk is el tudjanak igazodni az időben, mindennapjaikban.

10.5 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- Az óvodai élet megszervezése a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg;
- Az óvodai élet megszervezése az óvodapedagógusok feladata a napirend és a hetirend figyelembevételével
- Az óvodai élet megszervezésében a szokásalakításnak, a gondozásnak kiemelt szerepe van
- Az óvodai életet az óvodapedagógusok tudatosan alakítják, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével;
- A gyermekek megismerését, nevelését, fejlesztését az óvodapedagógusok tudatosan tervezik. A csoport két óvónője közösen készíti el és dokumentálja a csoport nevelési, fejlesztési terveit (éves terv tevékenységi terv, nevelési terv, heti ütemterv, a napirend, hetirend, a szükség szerinti egyéni, vagy kiscsoportos fejlesztési terveket);
- A gyermek fejlődését az óvodapedagógusok rendszeresen nyomon követik, értékelik az óvodában e célra kialakított dokumentumrendszer által
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében, a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

11. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSÉNEK, ÉRTÉKELÉSÉNEK DOKUMENTUMAI

11.1 AZ ÓVODAI CSOPORTNAPLÓ

Óvodai csoportnaplónk az alábbi terveket tartalmazza:

Tervek	Tervezés időszaka	A tervezés tartalma	A tervezés értékelése, időszaka
Napirend	<ul style="list-style-type: none"> - szeptember 01-től május 31-ig - illetve a június 01-től 	<ul style="list-style-type: none"> - Gondozási tevékenység - játék 	-
Hetirend	szeptember 01-től május 31-ig	<p>Heti rendben megjelenő tanulási tevékenységek:</p> <p>Anyanyelvi nevelés</p> <p>Művészeti tevékenységek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka <p>A természeti, társadalmi valóság megismerése</p> <p>Mozgás</p>	Önreflexió a heti terv megvalósulásának írásbeli értékelése
Heti rendszerességű tervezett, szervezett egyéb foglalkozások	szeptember 01-től május 31-ig	a nevelési évben tervezett fakultációk	-
Beszoktatás tervezése	Beszoktatás: szeptember 01-től szeptember 30-ig-ig	A be-, - és a visszazoktatás feladatai	Beszoktatásiértékelése legkésőbb október 05-ig.
Nevelési terv	<ul style="list-style-type: none"> - szeptember 01-től január 31-ig - február 01-től május 31-ig - június 01-től augusztus 31-ig 	<ul style="list-style-type: none"> - Egészséges életmódra nevelés, ezen belül a gondozási feladatok tervezése - anyanyelvi, értelmi nevelés és fejlesztés, - érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés - Játék - Munka 	A nevelési terv értékelése a tervezés időszaka végén

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Tervek	Tervezés időszaka	A tervezés tartalma	A tervezés értékelése, időszaka
A tanulási tevékenységek tervezése	évszakra bontott negyedéves terv, illetve heti terv	Anyanyelvi nevelés Művészeti tevékenységek <ul style="list-style-type: none"> - Verselés, mesélés - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka A természeti, társadalmi valóság megismerése Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> - Az egyes foglalkozás szóbeli lezárása, értékelése; - Önreflexió a a foglalkozások megvalósulásának írásbeli értékelése
A nevelési év tervezett programjai, eseményei	szeptember 01-től augusztus 31-ig havi bontásban	tervezett programok, események, tervezett nyári táborok témaköre	A tervezett programok, események megvalósulásának értékelése év végén (a nevelési tervben)
Szervezési feladatok tervezése	szeptember 01-től augusztus 31-ig, folyamatos tervezés az adott hónapra vonatkozóan	szervezést igénylő nevelőmunkával kapcsolatos feladatok	-
A csoport életéhez kapcsolódó szokások	szeptember 01-től augusztus 31-ig	A gondozási feladatokhoz, a nevelési feladatokhoz és a csoport egyéb életéhez kapcsolódó szokások	év végén (a nevelési terv értékelésében kerül sor)
Gyermekbalesetek megelőzésének terve	szeptember 01-től augusztus 31-ig	tilos, - és elvárható magatartásformák	-

Nevelési terv

A nevelőmunkánk nevelési tervét a csoportnaplóban rögzítjük. A nevelési tervet 3 időszakra bontva tervezzük, illetve értékeljük. Nevelési tervünket a csoportra vonatkozó nevelési feladatokra: (egészséges életmódra nevelés, érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés, és az anyanyelvi- értelmi nevelés) valamint a játék és a munka jellegű tevékenységekre bontva készítjük el. Az első félévre (szeptembertől januárig) készített nevelési tervet félévkor, január végén értékeljük, annak tapasztalatit beépítjük a nevelési év következő nevelési tervébe (februártól májusig). A nyári életre külön nevelési tervet készítünk, melyet augusztus végén értékelünk. A nevelőmunka értékelése biztosítja az egymásra épülést, a folyamatosságot, hiszen annak tükrében történik a következő időszak nevelési terve.

Hetente szükség szerint bejegyzést, feljegyzést készítünk a csoport életével kapcsolatban.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A csoportnapló tartalmazza a csoport **csoportprofilját**, mely egy helyzetfeltáró értékelés, alapja az előző nevelési év nevelési tervének szummatív értékelése.

A tanulás tervezése

A tanulási tevékenységek részletes tervezése megtalálható programunkba, „*A tanulási tevékenység; A tanulási tevékenység megtervezése, megszervezése, értékelése*” fejezetébe.

11.2 FEJLESZTÉSI TERVEK

Külön tervben készülnek el

- a fejlesztő foglalkozások tervei
- és a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési tervek.

A fejlesztő foglalkozások terve egy csoportos fejlesztési dokumentum, mely a fejlődés nyomon követésének, illetve a képességstruktúrák megismerésére irányuló mérés elemzése, értékelése, annak összesített eredményei alapján készülnek el a hasonló fejlődési elmaradást mutató gyermekek fejlesztése érdekében. A fejlesztő foglalkozások tervei legalább 5-6 gyermek érintettsége esetében készül el. A terv dokumentálja:

- a fejlesztő tevékenység idejét
- a tevékenységet vezető óvodapedagógus nevét
- kiemelt képességfejlesztési terület megnevezését
- a képességet fejlesztő tevékenységet
- a résztvevők számát
- résztvevő gyerekek nevének kezdőbetűjét.

Amennyiben egy gyermek olyan képessége van elmaradásban, amely a gyermekek többségét nem érinti, abban az esetben az óvodapedagógus beépíti a heti tevékenységekbe a gyermek(ek) differenciált fejlesztését. A heti tervben a gyermek kezdőbetűinek megjelölésével jelzi a gyermek érintettségét az adott képességfejlesztés során.

Egyéni fejlesztési tervet készítünk adott gyermekre vonatkozóan a szakértői bizottság szakvéleménye alapján. A fejlesztési terv a gyermek óvodai fejlődésének megállapításaira és a szakértői bizottság véleményében szereplő fejlesztendő területekre, fejlesztési javaslatokra épül. A gyermek fejlesztésére külön, a csoportból kiemelve, egyéni fejlesztési terv alapján kerül sor. A fejlesztési terv tartalmazza

- az ellátás adatait,
- a fejlesztés tervét (fejlesztés kijelölt területét, azok feladatát),
- a haladási naplót az ellátásról (a konkrét fejlesztő foglalkozások idejét, területét, anyagát, feladatát, eszközeit)
- a fejlődés értékelését, a fejlesztési napló lezárásakor az elért fejlettségi szintet, eredményeket.

A fejlődésben elért eredményeket fél évente értékeljük, melynek tapasztalatit beépítjük a következő félév haladási naplójába. Év végén ismét értékelésre kerül a fejlesztő foglalkozások által a gyermek fejlődésében elért eredmény.

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA AZ ÓVODÁBAN

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- *különleges bánásmódot igénylő gyermek:*
  - sajátos nevelési igényű gyermek
  - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
  - kiemelten tehetséges gyermek
- *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek*

Ez két nagy kategóriára osztható,

- az első a különleges bánásmódot igénylő gyermek nevelésére vonatkozik
- a második a gyermekvédelem hatásköre.

Az óvoda felelős a gyermekek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődéséért. A nevelési-oktatási intézmény ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.

Az óvodai nevelés során a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A hátrányos megkülönböztetés tilos! Az óvodai nevelés és nevelést-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele ingyenes. Minden gyermek számára biztosított az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférés. A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult, amelyet az óvodai nevelés és/vagy a Pedagógiai Szakszolgálat együttműködésében kell megvalósítani.

12.1 KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEK ELLÁTÁSA AZ ÓVODÁBAN

12.1.1 A GYERMEK JOGAI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS SZÜLŐ KÖTELESSÉGEI

A gyermek joga a köznevelési törvény értelmében:

- képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön,
- a nevelési és a nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben neveljék, óvodai életrendjét, pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki,
- állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban részesüljön.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodapedagógus feladata a rábizott gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja és az alprogramra épülő pedagógiai program szerinti nevelése. Ezzel összefüggésben **kötelessége** különösen, hogy

- nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

A szülő kötelessége a köznevelési törvény értelmében, hogy

- megtegyen minden tőle elvárhatót gyermeke fejlődéséért
- elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését.

12.1.2 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK ELLÁTÁSA

Óvodánk a sajátos nevelésű gyermekek ellátását nem vállalja fel, alapító okiratában sem szerepel e gyermekek ellátási feladata.

12.1.3 BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA

„Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.” (köznevelési törvény)

Tapasztalataink szerint egyre nő azoknak a gyerekeknek a száma, akiknél már az általános iskola első osztályának megkezdése után nehezített az írás-olvasás, számolás megtanulása, tanulási, illetve magatartási problémák állnak gyakran a tünetek hátterében. A sorozatos kudarcélmények az esetek nagy részében másodlagos neurotizációhoz vezetnek. A megelőzés fontosságát szem előtt tartva az óvodának meghatározó szerepe van a gyerekek iskolai teljesítésében.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség jó prognózisú, érdemben fejleszthető vagy problémamentessé tehető, nem végleges állapot.

Óvodáskorú gyermeknél a tanulási zavar veszélyeztetettségéről beszélhetünk, amely a részfunkciók problémáiban nyilvánul meg. Ez azt jelenti, hogy ha az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, egyensúly, mozgás stb. képességek működése nem összehangolt, az megnehezíti az olvasás, írás, számolás elsajátítását.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A tanulási rendellenességeket legtöbbször részképesség-kiesések, egyes területeken történt fejlődésbeli elmaradások okozzák. Sok esetben valóban csak megkésett fejlődésről van szó, de gyakran igazi deficit áll az olvasás, írás, helyesírás vagy számolás terén mutatott gyenge teljesítmény mögött.

Óvodáskorban az alábbi tünetek jelezhetik előre a tanulási nehézséget:

- állandó mozgás, nyugtalanság (hiperaktivitás),
- neve hallatán összerezzen vagy nem hallja meg, ha szólítják,
- figyelme nagyon könnyen elterelhető,
- az utasításokat nem követi,
- képtelen tevékenységet váltani (megreked),
- mozgása lassú, tétova, ügyetlen,
- nagyon félénk, sírós,
- vizuális működések fejletlensége vagy össze rendezetlensége,
- szem-kéz koordináció hiányossága (rendezetlen rajzok),
- háttéringerekből nem tudja kiválasztani az adott mintát,
- nagyság és színismeret hiányos,
- hallás és beszéd problémák.

A tanulási zavarok megelőzésében az óvoda célja, feladata: az alapkultúrtechnikák (számolás, írás, olvasás) elsajátításához szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, az észlelés pontosítása, differenciálása (a „totális érzékelő apparátus” kialakítása), melyek a tanulás sikerességének feltételei az iskolai oktatásnak.

A tanulási képességeket meghatározó pszichikai funkciók, képességek rendszerét, a fejlesztés területeit, a fejlesztés formáját, az óvodapedagógusok feladatait programunk „Képességfejlesztés szerepe a nevelésben” című fejezete tartalmazza.

12.1.3.1 A fejlesztési feladatok meghatározása és dokumentálása

Az óvodapedagógus a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít, évente legalább két alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről a szülőt tájékoztatja.

12.1.3.2 A szülő joga és kötelessége

A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét.

A szülő kötelessége, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének az óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a gyermekkel foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésében foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a köznevelési feladatokat ellátó hatóság kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

12.1.4 A TEHETSÉGGONDOZÁS

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetség azonban nem azonosítható be csupán a kognitív képességek, érzelmi és akarati, szociális, motoros a képességek által, annál összetettebb dolog.

A teljesítmény azonban nemcsak a képességek kiemelkedő voltán múlik, hanem azon is, hogy a gyermek érési folyamatai, fejlődési tempója milyen. Tudjuk, hogy a gyermekek egymáshoz képest is nagyon eltérő ritmusban fejlődnek, mi több egy adott gyermek fejlődése sem egyenletes, vannak hirtelen meglódulások, stagnálások, visszaesések a fejlődés során. Ha nem tudunk különbséget tenni a fejlődési-érési folyamatok és a tényleges tehetség között, jóvátehetetlen károkat okozunk a gyermeknek, szülőnek egyaránt.

Úgy gondoljuk, hogy ezért óvodáskorban nem lehetséges a tehetség egyértelmű diagnosztizálása. Óvodáskorban még csak úgynevezett tehetségigérettről lehet beszélni. Néhány kivételes példa akad, amikor a tehetség már néhány éves korban jelentkezhet: a zenei hallás, matematikai képességek, sakk területén. A többi esetben valóban csak *igérettről*, a későbbi tehetség gyanújáról lehet szó. Éppen ezért az óvodai tehetséggondozó programok gyakran a jó szándék ellenére sem elégitik ki a várakozásokat, hiszen a pontos tehetségdiagnózis híján hiú reményeket ébreszthetnek (főleg a szülőknél), esetleg fölösleges terhelésnek téve ki a gyermeket.

A tehetség rendszerszerű fejlesztése nem az óvoda feladata. Természetesen sok kisgyermeknél már óvodáskorban észrevehetőek a kiemelkedő képességek és teljesítmények jelei, korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség, a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl. empátia, szervező képesség, döntéshozói képesség). Nagyon óvatosan kell azonban bánni a „tehetséggé” nyilvánítással. A legtöbb, amit tehetünk, hogy biztosítjuk a gyermekek számára a lehető leggazdagabb, legsokszínűbb tevékenységrendszer, a feltételeket, eszközöket, időt, pedagógiai segítségnyújtást a differenciált tevékenységvégzéshez, a gyermekek szabad tevékenységválasztásához. Ezt azonban nem nevezzük tehetségfejlesztésnek. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek kiemelkedő adottságai, képességei.

A jól átgondolt, teljes személyiségre kiterjedő, minden tevékenységlehetőséget biztosító óvodai program tökéletesen biztosítja a tehetséges gyermekek személyre szabott fejlődését is.

12.1.4.1 Az alulteljesítő tehetségek

Az alul teljesítő tehetségesek népes tábora még nem igazán ismert populáció a tehetségesek között. A tehetség gyakran jár együtt olyan hátrányos tényezőkkel, melyek jelentős mértékben megnehezítik vagy akár lehetetlenné is teszik a tehetség kibontakozását. Az egyik ilyen hátráltató faktor a megkésett idegrendszeri fejlődés. Intézményünkben kiemelt figyelmet szentelünk ezeknek a gyermekeknek. Célunk felismerni, kiemelni és szakszerű ellátásban részesíteni az érintetteket.

12.2 GYERMEKVÉDELEM

A hátrányos helyzet fogalma: hátrányos társadalmi helyzetben azok a gyermekek vannak, akiknek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségei, életkörülményei, s életmódja a társadalmi átlagnál lényegesen rosszabb.

Veszélyeztetettség fogalma: Olyan magatartás vagy mulasztás, vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

12.2.1 A GYERMEK JOGAI, A SZÜLŐ KÖTELESSÉGEI

A gyermeknek joga, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6.§ értelmében:

- A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.
- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

A szülő kötelessége, a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9.§ (2) bekezdése szerint:

- a szülő köteles és jogosult arra, hogy kiskorú gyermekét családban gondozza, felelősen nevelje, és a gyermeke testi, szellemi, lelki és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutását biztosítsa.

12.2.2 A GYERMEKVÉDELEM FELADATAI AZ ÓVODÁBAN

A gyermekvédelem hatáskörébe - tágabb értelemben - lényegében beletartozik a gyermek születésétől felnőtté válásig minden, ami az ő érdekében vele és körülötte, a családban, az óvodában, az iskolában, a munkahelyen, a társadalom bármely területén történik.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Gyermekvédelem, mint tevékenység mindazon intézkedések, tevékenységek összessége, melyek a gyermek gondozását, eltartását, egészségügyi ellátását, testi, szellemi, erkölcsi fejlődését segítik elő, oldják meg. Tágabb értelemben: minden olyan tevékenység (pedagógiai, jogi, pszichológiai, szociológiai, közgazdasági), mely a gyermekek érdekében történik, a gyermekek érdekeit szolgálja, jogait védi.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások közé tartozik a gyermekjóléti alapellátás. A gyermekjóléti szolgáltatás szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését, ha kell megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését

A gyermekvédelmi rendszer részét képezi tágabb értelemben az óvoda, akinek jelzési kötelezettsége van a gyermekjóléti szolgálat felé a gyermek veszélyeztetettsége esetén, illetve hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Óvodánkban nincs hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekek jelenléte, ezért óvodai munkánkban nem jellemző a gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartás. Nevelőmunkánk során, amennyiben mégis találkozunk bármi okból veszélyeztetett gyermekekkel, úgy intézkedést kezdeményezünk a Gyermekjóléti Szolgálatnál a Szervezeti és működési szabályzatunk 6.5 fejezet szerint.

Fontos kiemelni, hogy a veszélyeztetettség megelőzésében, megszüntetésében az óvoda minden pedagógusára feladat hárul. E tevékenység biztosítása az intézményvezető felelőssége.

Feladatunk:

- szükség esetén a prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítségnyújtás
- szükség esetén együttműködés a családokkal, gyermekjóléti szolgálattal, különböző szakemberekkel.
- olyan feltételek megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, képességeit és tehetségét a lehető lejobban ki tudja bontakoztatni
- testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődése biztosított.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladata:

- a gyermekvédelmi tevékenység megszervezése, biztosítása
- a vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelő munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is;
- az intézkedéseket a házirendben rögzíti, az SZMSZ-ben szabályozni kell a személyi felelősség kérdését;
- biztosítja a rendszeres egészségügyi vizsgálatok elvégzésének feltételeit (óvodaorvos, fogorvos) az óvodában;
- ellenőrzi az intézményben folyó étkeztetés minőségét
- biztosítja a gyermekkel kapcsolatos adatok védelmét, valamint felhívja az óvoda dolgozóinak figyelmét a hivatali titoktartási kötelezettség betartására;

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az óvodai gyermekvédelmi felelős feladatai:

- tájékoztatja a szülőket a gyermek számára szervezett szabadidős programokról
- az óvodában a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát (gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó).
- gyermekbántalmazás véelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- szükség esetén kapcsolatot tart a családokkal foglalkozó szakemberekkel, intézményekkel.
- felméri az intézményben a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, szükség szerint nyilvántartásba veszi őket, és folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekvédelmi eseteket.
- felveszi a kapcsolatot szükség esetén az illetékes szervvel.
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között.
- családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival szükséges esetben.
- a gyermek érdekében teendő intézkedésekről az óvodapedagógusoknak tanácsot ad.
- gyermekvédelemmel kapcsolatos információk átadása, továbbképzéseken való részvétel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a nevelés-oktatás során az ismereteket sokoldalúan közvetíteni;
- a nevelés során figyelembe venni a gyermek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődésének ütemét, fejlettségét, fogyatékosságát;
- segíteni a gyermek tehetségének kibontakoztatását;
- segíteni a hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását;
- a gyermek emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartani;
- a szülőket rendszeresen tájékoztatni, kérdéseikre választ adni;
- szükség esetén közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában a gyermekjóléti szolgálattal a fejlődést veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében;
- felderíti a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat;
- pedagógiai eszközökkel a káros hatások megelőzésére törekszik
- szükség szerint a gyermekvédelmi felelős segítségével intézkedést kezdeményez;
- biztosítja a gyermeket megillető jogok érvényesülését óvodán belül;
- lehetőség szerint minél jobban megismerni a gyermekeket, a gyermekeket nevelő családokat, a családi nevelést
- problémás esetekben a gyermekvédelmi felelős segítségét kérni;
- közreműködik az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában;
- figyelemmel kíséri a rendszeres óvodalátogatást, a hiányzást szükség esetén jelzi az óvodavezető felé
- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek szervezése.

Gyermekvédelmi munkánk akkor eredményes, ha:

- A problémákat megfelelő időben felismerjük, a megoldás feltételeihez hozzájárulunk,
- lehetőségeinkhez mértén sikeresen kompenzáljuk a gyermekek fejlődésbeli hátrányait
- családgondozás eredményeképpen a családok helyzetében pozitív változást tudunk elindítani.

13. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda nevelőmunkáját a helyi környezet egyre intenzívebb formában befolyásolja, ezért fontos az óvoda külső kapcsolatainak a rendszere. Az óvodának minden esetben nyitottnak kell lennie, és kezdeményezőként kell fellépnie ebben a folyamatban, mert a kapcsolatrendszer folyamatos, rendszeres, hatékony működtetésével elősegíthető a gyermekek harmonikus fejlődése.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során, és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, aktualitásokhoz és a szükségletekhez.

Óvodánk kapcsolatrendszerét, az óvoda külső kapcsolatait, a kapcsolattartás rendjét Szervezeti és Működési szabályzatunk 6. fejezete részletesen tartalmazza. Programunk e fejezetében csak a legfőbb partneri kapcsolatokat emeli ki, nem tér ki az SZMSZ-ban részletezett minden partnerkapcsolatra.

Az itt kifejtett egyes kapcsolatokban további elméleti kiegészítés okán tapasztalható az eltérés a SZMSZ-ban foglaltaktól. Az egyes kapcsolatoknál utalunk az SZMSZ--tal teljes mértékben megegyező tartalomra.

13.1 KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata. A családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek harmonikus fejlődését. Ennek alapvető feltétele az óvoda és a családok közötti szoros együttműködés. Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, hiszen a szülő tud a legtöbbet a gyermekről, ő ismeri a legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógus rendelkezik azzal a szakismerettel, szaktudással, többéves szakmai gyakorlattal, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a szülőnek gyermeke neveléséhez, a gyermek személyiségfejlesztéséhez.

Az együttnevelés érdekében fontos, hogy a szülők próbálják meg a családi életükben, nevelésükben a két élettér (család-óvoda) közti egészséges egyensúlyt fenntartani az óvodában kialakított napirend, valamint a nevelési, gondozási szokásrendszerek figyelembevételével.

Az együttműködés során elengedhetetlen feltétel, hogy az óvodapedagógus is vegye figyelembe, alkalmazkodjon a szülő elvárásaihoz, amennyiben az a gyermek jogos és szükségszerű érdeke. A bizalmi, - és segítő kapcsolat előfeltétele, az óvónők diszkréciója, titoktartása!

A pedagógus / nevelőmunkát segítő dolgozók kapcsolatát akkor tartjuk egészségesnek, ha a kapcsolat középpontjában a gyermek, a gyermek nevelése áll, bizalomra épül, partneri, segítő szándékú. Családias légkörű óvodánk törekszik a családokkal, szülőkkel való nyitott közvetlen jó viszony kialakítására, azonban a dolgozóknak el kell kerülni a túlzottan közvetlen és a túl bizalmaskodó kapcsolat kialakítását a szülőkkel.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A család és a dajka/ és vagy pedagógiai asszisztens pozitív kapcsolata is egyre kiemeltebb szerepet kap az óvodai nevelés, gondozás során. Fontos kiemelni azonban, hogy a nevelést segítő szakembereink a szülőkkel való együttműködésükben nem léphetik túl szakmai kompetenciájukat, **nevelési kérdésekben nem** - kizárólag a gyermek gondozásával kapcsolatosan - adhatnak tájékoztatást, információt a szülőknek. **Szakmai, pedagógiai nevelési kérdésekben az óvodapedagógus feladata, kompetenciája a szülők tájékoztatása.**

Egyre gyakrabban tapasztaljuk a családokban végbement funkcionális változások következtében a gyermekek fejlődésben történő lemaradását. Törekszünk e hátrányok korrigálására, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlására. A családok támogatása, segítése a hozzájuk illeszkedő módon, formában és mélységben történik. A gyermekek speciális megsegítése a megfelelő szakemberek (fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus) összehangolt munkájával, az óvodapedagógus és a szülő aktív együttműködésével, differenciált pedagógiai módszerek alkalmazásával, befogadó pedagógiai attitűdben és légkörben valósul meg.

Kiemelt feladatunk

- a szülőkkel való hatékony együttműködés érdekében, hogy a kapcsolatban az óvodapedagógus vállalja fel a kezdeményező szerepet, hiszen ő képes a család és az óvoda közötti híd kiépítésére;
- a szülőkkel való kommunikáció hatékonyabbá tétele érdekében a különböző kapcsolattartási formákban elsőbbséget kell adni a szülőkkel való párbeszédnek, a tájékoztató jellegű monológgal szemben;
- a kitűzött céljaink elérése érdekében fontos mindazoknak a módszereknek, eszközöknek a gazdagítása, amelyekkel minél többet tudhatunk meg a családok nevelési elképzeléseiről és gyakorlatáról;
- aktuális feladatunknak tartjuk a családokkal való érintkezésben az ún. „stílusváltást”, ma már másról és másképp kell beszélnünk, hogy nevelési eredményeinket fokozni tudjuk;
- a programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák egymáshoz közelítése.

Alapelveink

- A nevelésben az óvoda ismerje el a család elsődlegességét, tisztelje a szülőt;
- Az óvónő fogadja el a szülőt még akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztal. Ezekben a családokban is keresse a gyermekszeretet reménykeltő szálait;
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte „odafordulást”, az empátiát és segítő szándékát addig a pontig, amíg a szülő ezt képes elfogadni;
- A kapcsolat épüljön a tapintatra.

Célunk, feladatunk:

- bizalomra épülő partneri együttműködés kialakítása
- a rendszeres, folyamatos információáramlás, információcsere biztosítása a szülők és az óvoda között
- a család és az óvoda nevelési elveinek, értékeinek, szokásainak összehangolása
- a szülők szemléletének formálása a gyermeknevelésről;

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a családok szemléletének formálása, abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3-4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az óvónő törekedjen megismerni a családok életmódját, szokásait, szükség esetén tapintatosan befolyásolja azt a helyes életmód szokásainak alakításában.
- példamutató, helyes értékrend kialakításával nyújtson segítséget a szülők, családok nevelési gondjainak megoldásában.
- a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodai fejlődéséről, annak eredményeiről
- segítőkészség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.

A kapcsolattartás formái

- A családok igénye szerint megvalósuló családlátogatás – célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, az esetlegesen felmerülő gondok, problémák megoldása érdekében.
- Naponkénti párbeszéd- célja a folyamatos kapcsolattartás, információnyújtás.
- Fogadóórák tartása – célszerű igény szerint, időpont egyeztetés után, személyre szabottan lebonyolítani, ahol lehetőség nyílik a bizalmas információk cseréjére.
- Szülői értekezletek tartása – az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélésére alkalmas, a pedagógiai munkát segítő szakemberek tájékoztatója a szülők felé.
- Szülői fórum – szülők nevelési szemléletének formálása, az óvodai és a családi nevelés összehangolása
- Közös programok szervezése – alkalmas a családok és az óvoda kapcsolatának erősítésére, elmélyítésére, valamint egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, nevelési elvek közelítésére.
- Nyílt napok – a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi életbe való betekintésre, mely során a szülők képet kaphatnak a gyermekük viselkedéséről, teljesítményéről.
- A csoportszobák előtti falújságon és az interneten keresztül is (honlap, facebook, e-mail) folyamatos tájékoztatást kapnak a szülők az óvodai programokról, eseményekről.

A kapcsolattartásban jelentős szerepet kap a szóbeli, digitális és/vagy papíralapú információátadás, tájékoztatás.

A kapcsolattartás formái az óvoda nevelőmunkájának eredményessége kapcsán:

A szülők az óvodai eredményeiről az óvodapedagógusoktól szóban, fogadóórán, szülői értekezleten keresztül, az óvodavezetőtől szóban értekezleten, írásban emailen keresztül kapnak tájékoztatást félévkor és a nevelési év végén. A szülők az eredményekkel kapcsolatban véleményüket írásban az értekezlet napjáig, szóban az értekezletek napján fogalmazhatják meg.

Az óvodapedagógusok

- a gyermekek fejlődésében tapasztaltokról szóban a nevelés során folyamatosan
- a csoport fejlődéséről, annak elért eredményeiről, a csoport nevelési eredményességéről félévkor, nevelési év végén szülői értekezleten és/vagy év végén emailben,

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

- a gyermekek egyéni fejlődési, nevelési eredményességéről, tapasztalatairól a gyermekek vizsgálatát követően - február hónapban, fogadóóra keretében- szóban és írásban adtak tájékoztatást a szülőknek gyermekük fejlődéséről, a fejlődés eredményeiről.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha

- a szülők többsége ismeri a helyi óvodai programot,
- a szülők többsége elégedett az óvodában folyó pedagógiai munkával,
- együttműködésünk eredményeképpen a családi nevelés funkcióit erősítjük, kiegészítjük.

13.2 KAPCSOLATTARTÁS A FENNTARTÓVAL

Óvodánk e kapcsolatrendszere teljesen megegyezik a Szervezeti és működési szabályzatban foglaltakkal.

A fenntartóval az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselése.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapküldetésének előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére
- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,
- a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására

A kapcsolattartás formái:

- tájékoztatás szóban, telefonon
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése

A kapcsolattartás gyakorisága: folyamatos, illetve szükség szerint

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha minden gyermek minőségileg garantált, a megfelelő fejlődés esélyét biztosító nevelési ellátáshoz jut.

13.3 KAPCSOLATTARTÁS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁVAL

A kapcsolattartás célja, tartalma

- az iskolába lépő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő kapcsolattartás kialakítása, A rugalmas beiskolázás lehetősége minden gyermek egyéni mérlegelését biztosítja e tekintetben.
- nevelésünk eredményességének megítélése az után követéses vizsgálat által.

A tőlünk kimenő gyermekek természetesen nem válnak egyik napról a másikra iskolásokká, ez is egy folyamat, lassú átmenet, mely különböző mértékű, hosszúságú, egyénileg változó. Az óvoda a gyermekek iskolai élethez szükséges készségek, képességek kialakításában vesz részt tevékenyen, melynek végső célja, hogy megfelelő képességek birtokában, örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát

A kapcsolattartás formái:

- iskolalátogatás
- után követéses vizsgálat

Az óvoda széles körzetből fogadja a gyermekeket, ezért az óvodának nincs kijelölt” körzeti iskolája”. Többnyire a Bólyai János Általános Iskolával alakítottunk ki szorosabb kapcsolatot, amely biztosítja óvodásaink iskolával való ismerkedését, az iskolába lépés megkönnyítését (intézménylátogatás, óralátogatás).

Volt óvodásainkkal kapcsolatos után követéses vizsgálat során felvesszük azokkal az iskolákkal a kapcsolatot, amely intézményekbe megtörtént a gyermekek beiratása, felvétele. Volt gyermekeink után követése írásban valósul meg, ha több mint két iskolát érint a vizsgálat lefolytatása. Az után követéses vizsgálat (szóban vagy írásban) feltárja a gyermekek iskolai beilleszkedését; iskolatársakkal, gyermekekkel, tanító nénivel való kapcsolatát, együttműködését; a tanulásban való haladását, az iskolai tanulmányokat biztosító képességek működését, illetve az egyes területeken mutatkozó nehézségek és eredmények után érdeklődik.

Az iskolákkal való kapcsolattartásért felelős személy: az adott nevelési évre megbízott óvodapedagógus. A kapcsolattartás konkrét felelőseit, feladatait az éves munkatervben kerülnek meghatározásra.

A kapcsolattartás gyakorisága:

- iskolalátogatás: nevelési évenként kétszer (egy óra és egy intézménylátogatás alkalmával)
- után követéses vizsgálat: nevelési évenként egyszer az iskolai év 2. felében

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a gyermekek iskolai beilleszkedése zökkenőmentes, az óvoda és az iskola közötti átmenet feszültségei oldódnak,
- a beiskolázott gyermekek beilleszkedéséről, fejlődéséről, az óvoda érdeklődésére az iskola megfelelő tájékoztatást nyújt.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

13.4 KAPCSOLATTARTÁS A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATTAL

Célunk:

- a gyermekek fejlődésének elősegítése, a beilleszkedési, a tanulási, a magatartási nehézség, a sajátos nevelési igény feltárása;
- hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a pszichológiai, fejlesztőpedagógiai, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében.

A Szakszolgálat segítséget nyújt a pszichológiai és pedagógiai, a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, testi tünetekben megjelenő, bármely pszichés zavarral küszködő gyermekek és szüleik számára. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából szűrővizsgálatokat, illetve beiskolázás előtt iskolaérettségi vizsgálatokat végez az óvoda és/vagy a szülő megkérésére.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a gyermekek problémájukhoz megfelelő és hatékony ellátásban részesülnek,
- hatékony segítséget kapnak az óvodapedagógusok a problémás gyermekek neveléséhez,

13.5 KAPCSOLATTARTÁS A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL

Célunk: szükséges esetben a gyermekek súlyos veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése.

Óvodánkban nem jellemző a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekek jelenléte, ezért a gyermekjóléti szolgálattal való kapcsolattartás sem jellemző óvodánkba.

Többnyire a túlzott óvó-védő szülői magatartással, illetve helytelen nevelési eljárásokkal, elvárásokkal találkozunk, amelyek a gyermekek fejlődését nehezítik, vagy akadályozzák.

Az óvodapedagógus feladata feltárni a gyermeki fejlődést akadályozó, nehezítő tényezőket és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni – a szülőkkel való együttműködés során a nem kívánatos nevelés káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvoda a pedagógiai szakszolgálat, illetve az óvoda pszichológusának segítségét kéri.

Nevelőmunkánk során, amennyiben mégis találkozunk bármi okból veszélyeztetett gyermekekkel, úgy intézkedést kezdeményezünk a Gyermekjóléti Szolgálatnál a Szervezeti és működési szabályzatunk 6.5 fejezet szerint.

Problémaesetén a kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a problémákat megfelelő időben tudjuk felismerni,
- a megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá,
- sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- családgondozás eredményeként a családok helyzetében pozitív változás indul el.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

14. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai pedagógiai programjának

készítésének dátuma:	2020.07.10.
érvényességi ideje:	határozatlan idejű
felülvizsgálat időpontja:	2025 nevelési évben
hatályba lépés időpontja	2020 szeptember hó 1. nap

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- a jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
- a partneri igények
- a nevelőtestület többségi indítványára a felülvizsgálat során felmerülő indokok alapján
- a program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt.

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének
- írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról.

A program nyilvános dokumentum, megtekinthető:

- intézményvezetői irodában
- a csoportszobában
- a csoport kihelyezett hirdetőabláján
- intézmény honlapján

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

15. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Csimota Óvoda irattárában *56/2020 iktatási számon* Feljegyzés található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték az intézmény Pedagógiai Programját.

Kelt: Érd, 2020. augusztus 10.

.....
szülői szervezet képviselője

Csimota Óvoda nevelőtestülete 100% -os arányban, *57/2020 iktatási számon*, 2020.08.13-án kelt 02/2020 nevelőtestületi határozata alapján az intézmény Pedagógiai Programját elfogadta.

Kelt: Érd, 2020. augusztus 13.

.....

Csimota Óvoda irattárában *64/2020 iktatási számú* Fenntartói nyilatkozat található, mely igazolja, hogy a fenntartó megismerte az intézmény Pedagógiai Programját.

Kelt: Érd, 2020. július 30.

.....
fenntartó

A Csimota Óvoda Pedagógiai programját *63/2020 iktatási számon*, 2020.08.27-én kelt 03/2020 határozatom alapján jóváhagyom.

Kelt: Érd, 2020. augusztus 27.

.....

1.sz. Függelék

A CSIMOTA ÓVODA HELYISÉG, - ESZKÖZ, - ÉS FELSZERELÉSJEGYZÉKE

A Csimota Óvoda helyiség-, eszköz-, és felszerelési jegyzéke 2020. szeptember 1-jétől módosításra kerülő 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 161. §-ban megfogalmazottak

- a rendelet 2. mellékletének (*JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) helyiségeiről és eszközeiről*),
- és az oktatásért felelős miniszter által meghatározott kötelező (minimális) felszerelési jegyzék figyelembevételével került módosításra.

Hatályos:	2020.09.05-től
A dokumentum jellege:	Nyilvános Megtalálható: www.csimotaovoda.hu
Verziószám:	2/2020. módosított változat

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

1. AZ ÓVODA HELYISÉGEI

s.sz.	Helyiségek	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Csoportszoba	1	1	0	60 m2 belső burkolat 30 m2 hideg és 30 m2 meleg burkolat; belmagasság 2,6 m 4 db plafonra szerelt világító test 1 db elválasztó függöny
2.	Gyermekágy/fejtető tároló helyiség	1	1	0	csoportszobán belül a teraszajtó előtti elkülönített részen biztosított
3.	Tornaszoba, sportszertárral	1-1	1-1	0	1 x 60 m2 tornaszoba 1 x 12 m2 sportszertár
4.	Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1	1	0	31,39 m2
5.	~~Óvodapszichológusi helyiség~~	óvodapszichológus alkalmazása nem kötelező az óvodában, azonban amennyiben arra szükség van, a pszichológus a logopédiai foglalkoztatásban végzi a gyermekek egyéni terápiáját			
6.	Játszóudvar	1	1		600 m2
7.	Intézményvezetői iroda	1	1		12 m2
8.	~~Intézményvezető-helyettesi iroda~~	az óvodában nem kötelező az intézményvezető-helyettes alkalmazása			
9.	~~Tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes~~	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székelyen és telephelyen 1			
10.	Óvodatitkári iroda	1	1	0	6,6m ²
11.	Nevelőtestületi és könyvtárszoba	1	1	0	13,8m ²
12.	Általános szertár/raktár	1	1	0	Sportszertárral együtt kialakított
13.	Többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	1	1	0	A tornaszoba többcélú helyiség, mely alkalmas a szülői értekezletek, ünnepek megtartására; 60 m2
14.	~~Orvosi szoba, elkülönítő szoba~~	A gyermekek ellátása az óvodával szemben lévő Dr. Romics László Egészségügyi Intézményben megoldott			
15.	Gyermeköltöző	2	2	0	1 x 19,3 m2 1 x 12 m2
16.	Gyermekmosdó, WC helyiség	2	2	0	1 x 9,9 m2 1 x 9,6 m2
17.	Felnőtt öltöző	óvodánként 1	1	0	A nevelőtestületi szobával közös helyiség
18.	Felnőtt mosdó	szintenként 1 (2 db)	2	1	Alsó szinten van mindkét mosdó 4,2 m2 /3,6 m2
19.	Felnőtt WC helyiség	szintenként 1 (2 db)	2	1	Alsó szinten van mindkét mosdó 4,2 m2 /3,6 m2
20.	Felnőtt zuhanyzó	1	1	0	Dolgozói mosdóval egy helyiségben
21.	Mosó, vasaló helyiség	1	1	0	6 m2 A szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt van kialakítva.
22.	Szárító helyiség	1			

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

s.sz.	Helyiségek	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
23.	Főzőkonyha	az óvodában nem történik helyben főzés ; az óvoda a gyermekek déli melegítkezését szerződés alapján a FaLó étterem által biztosítja			
24.	Felnőtt étkező	1	1	-	20 m2 A felnőttétkező, a melegítő, tálalókonyhával együtt van kialakítva
25.	Melegítő konyha	1			
26.	Tálaló-mosogató	1			
27.	Szárazárú raktár	az óvodában nem történik helyben főzés			
28.	Földesárú raktár	az óvodában nem történik helyben főzés			
29.	Éléskamra	az óvodában nem történik helyben főzés			
30.	Karbantartó műhely	az óvoda karbantartása külső megbízás alapján történik, ezért nem releváns a műhely kialakítása			
31.	Kerekesszék tároló	óvodánk alapító okirata szerit nem fogad SNI-ű gyermekeket			
32.	Ételhulladék tároló	Az ételhulladék a Fa-Ló étterem konyhájára kerül vissza, elszállításáról az étterem gondoskodik			

2. AZ ÓVODA EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZEI

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként 1	1 készlet	0	a déli melegítél mintavételezése a FaLó étteremben történik
2.	Elsősegélyláda	óvodánként 1	1 db	1 db	Óvodatitkári irodában elhelyezett zárt szekrényben van kialakítva
3.	Gyógyszerekény (zárható)	óvodánként 1	1 db	0 db	
4.	Munkaruha	1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 79.§ (2)-(3) bekezdése alapján a munkáltató határozza meg	8-8 köpeny, papucs fityula, gyógycipő, köpeny; Fityula 3 db	0	A SZMSZ 5.sz Függeléke(A munkaruha, védőruha juttatás szabályai) határozza meg
5.	Tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	2 db	0 db	-

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3. AZ ÓVODA ESZKÖZ,- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉKE

3.1 Az óvoda helyiségeinek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Az eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel

3.1.1 Csoportszoba

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Óvodai fektető	gyermeklétszám szerint	30 db	0	
2.	Gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint	30 db	0	
3.	Gyermekasztal	gyermeklétszám szerint	8 db	0	1 asztalnál 4 gyerek tud leülni
4.	Fényvédő függöny	ablakonként (7db)	7 db	0	Tornaszoba ablakai redőnnyel vannak felszerelve
5.	Szőnyeg	gyermekcsoportonként	2 db	0	(ebből 2db rögzített padlószőnyeg)
6.	Játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2	2 db	0	ebből 1 db (több elemből állóbútorcsalád)
7.	Könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	2 db	0	
8.	Élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	0 db	1 db	
9.	Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1 db	0	A játéktároló bútor részeként
10.	Edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	1 db	0	
11.	Szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	3 db	0	1 szeméttároló; 1-1 db szelektív hulladékgyűjtő
12.	Hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	2-2 db	0	papír,- és műanyag szelektív hulladékgyűjtők

3.1.2 Tornaszoba

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Tornapad	2 db	2 db	0	-
2.	Tornaszőnyeg	1 db	1 db	0	-
3.	Bordásfal	2 db	2 db	0	-

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

S.SZ.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
4.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1 db	1 db	0	1db 114 darabos mozgásfejlesztő készlet
5.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	173 db	0	tornakarika 10db, tornabot 15 db, babzsák 30 db, trambulín 1 db, billenőrács 1 db, zsámoly 1 db, kisméretű labda 20 db, szalag 30 db, kötél 1 db, kendő 20 db, 6 pár kéz,- és lábnyomat, egyensúlyzó félgömb 6 db, mászóalagút 2 db, Tipegő egyensúlyzó 1 db, Go-go roller 1 db, Tipróka fogantyúval 1 db, körkötél 1 db, 6 db ugrálózsák

3.1.3 Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	A külső, szerződéses logopédus biztosítja a szükséges eszközöket			
2.	tükör (az asztal szélességében)	1	1 db	0	-
3.	Asztal	1	1 db	0	-
4.	Szék	2	4 db	0	-
5.	Szőnyeg	1	1 db	0	-
6.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	1 db	0	-

3.1.4 Óvodapszichológusi szoba

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Asztal	Az óvodában nem áll alkalmazásban óvodapszichológus. Igény és szükség szerint a PMPSZ Érdi Tagintézménye, vagy az óvodával szerződésben álló pszichológus látja el a gyermeket. A gyermekek ellátása ekkor a logopédiai foglalkoztatásban kerül sor, ahol biztosított a szükséges bútorzat, az eszközökről a pszichológus gondoskodik.			
2.	Szék				
3.	Szőnyeg				
4.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc				

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3.1.5 Játszóudvar

s. sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Kerti asztal	gyermekcsoport onként 1	1 db	0	4 db műanyag asztal
2.	Kerti pad	gyermekcsoport onként 2	2 db	0	14 db műanyag szék
3.	Babaház	gyermekcsoport onként 1	1 db	0	1 db műanyag babaház
4.	Udvari ivócsap, ivókút	székhelyen 1	1 db	0	Udvari csap által biztosított
5.	Udvari homokozó	gyermekcsoport onként 1	2 db	0	A homokozók árnyékolókkal vannak felszelve
6.	Takaróháló	gyermekcsoport onként 1	1 db	0	-
7.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztő segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	45 db	0	1 db nagyméretű tornyos fajták (csúszdával, falmászóval), 1 db műanyag libikóka, 2 db kisméretű csúszda, 2 db focikapu, 15 db műanyag motor (kisebb és nagyobb méretben), 5 db bicikli, 5 db roller, 2 db nagyméretű trambulín, 10 db homokozó készlet, 1 db Pollyball óvodai labdadobáló játék, 1 db Egyensúlyozó fa fajták

3.1.6 Intézményvezetői iroda

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Íróasztal és szék	1-1	1-1	0	számítógép asztallal
2.	Tárgyalóasztal, székekkel	1	1-1 db	0	1 üvegasztal, két fotel
3.	Telefon	1	1 db	0	mobiltelefon
4.	Könyvszekrény	1	1 db	0	könyvespolc
5.	Iratszekrény	1	1 db	0	
6.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1 felszerelés	0	Perifériák: nyomtató

3.1.7 Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda

Nem releváns, az egy csoportos óvodában, az óvodavezetőnek nincs vezető helyettese.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3.1.8 Nevelőtestületi szoba

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám figyelembevételével	0	1	-
2.	Szék	pedagógus létszám szerint 1	3 db	0	-
3.	Könyvtári dokumentum	500	157	0	1/2 függelék szerint (Gyermek, - és szakirodalmi könyvek) A digitalizált világ egyre háttérbe szorítja a szakkönyveket
4.	Könyvszekrény	2	2 db	0	1 csoportos óvoda révén, a szakkönyvek tárolása a csoportszobában lett kialakítva
5.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	1 felszerelés	0	Perifériák: multifunkcionális eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló)

3.1.9 Orvosi szoba, elkülönítővel

Az óvoda-egészségügyi szolgálat az óvodával szemben lévő Dr. Romics László Egészségügyi Intézményben biztosított.

3.1.10 Gyermekeköltöző

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1	Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	30 db	0	5x3-as óvodai öltözőszekrényvel, fogassal és 15 db öltözőrekeszsel biztosított
2.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	6 db	0	-

3.1.11 Gyerme mosdó, WC helyiség

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2019	Eltérés	Megjegyzés
1.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	30 db	0	-
2.	Falitükör	mosdókagylónként 1	6	0	-
3.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	4	0	1 polc 5 db fogmosópohár tárolását teszi lehetővé

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3.2 Tisztálkodási és egyéb felszerelések

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosópohár)	gyermeklétszám szerint 1	30 db	0	-
2.	Tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkéfe, szappantartó)	mosdókagylónként 1	6-6 db	0	ruhakefe nincs
3.	Fésűtartó	csoportonként 1	2 db	0	-
4.	Törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	12 db (felnőtt) 90 db (gyermek)	0 db	-
5.	Abrosz	asztalonként 3	18 db	6 db	-
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	30 db	0 db	-
7.	Ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	90 db	0 db	-

3.3 A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Szennyes ruha tároló	1 db	1 db	0 db	Mosókonyhában kialakítva
2.	Mosott ruha tároló	1 db	1 db	0 db	
3.	Automata mosógép	1 db	1 db	0 db	
4.	Vasaló	1 db	1 db	0 db	-
5.	Vasalóállvány	1 db	1 db	0 db	-
6.	Szárítóállvány	1 db	1 db	0 db	-
7.	Takarítóeszközök	1 db	1 db	0 db	-
8.	Kerti munkaeszközök, szerszámok	1-1 db	1-1 db	0 db	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna öntöző slag
9.	Hűtőgép	1 db	1 db	0 db	-
10.	Porszívó	1 db	1 db	0 db	-

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3.4 A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

3.4.1 Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtanként)

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Különbéle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓	0	1/1 Függelék szerint A pedagógiai program megvalósításához szükséges a nevelőmunkát segítő játékok és eszközök tételes kimutatása
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgási igényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	✓	0	
3.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	✓	0	
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓	0	
5.	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓	0	
6.	Abrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	✓	0	
7.	A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	✓	0	
8.	Munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	✓	0	

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

3.4.2 A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök

s.sz.	Eszközök, felszerelések	Előírt mennyiségi mutató	Mennyiségi mutató 2020	Eltérés	Megjegyzés
1.	Digitális hanglejátszásra és képmegkelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként 1			1 db Televízió, 2 db Magnetofon, CD lejátszó
2.	Hangfalak	székhelyenként 1	1 db	0 db	-
3.	Diavetítő	óvodánként 1	1db	0 db	
4.	Vetítívászon	óvodánként 1	1 db	0 db	
5.	Hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1 pedagógiai program szerint	2 db	0 db	1 db furulya, 1 db metronóm
6.	Hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	22 db	0 db	1 db pánsíp, 2 pár kasztanyetta, 2 db triangulum, 1 db xilofon, 3 db patkóalakú száncsengő, 2 db nyeles száncsengő, 5 pár maracas, 2 db kör xilofoncörgő karika, 3 db csörgő dob, 1 db dob ütővel
7.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Nem releváns, az óvoda nem lát el SNI gyermekeket.			

3.5 Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Nem releváns, az óvoda nem lát el SNI gyermekeket.

Készült: Érd, 2020. szeptember 05.

Készítette: .....
óvodavezető

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

1/1 FÜGGELÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS ESZKÖZÖK TÉTELES KIMUTATÁSA

Nevelési terület	Játékok, eszközök		
1. Különbéle játékformák <i>(mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei</i>	Szerep, szimulációs és gyakorló játékok <ul style="list-style-type: none"> - Babkonyhabútor - Babszoba bútor - Kosarak - Pohárkészlet - Edénykészlet - Evőeszközkészlet - Műanyag zöldségek, gyümölcsök - Vasalódeszka - Felmosóvödör, felmosóval - Babágy - Etetőszék - Babahordozó - Fodrászos készlet - Orvosi táska - Szerelő készlet - 2 db babakocsi - 6 db baba - Babaruhák - 15 db plüss állat - Aranyhaj , fésülhető babafej - Fa babaház - Interaktív ház 3db - Nagy méretű mickey egér plüss - Tojásfőző - Vízfóraló - Fa vasaló - Habverő, - Műanyag muffinok 	Építő, konstruáló játékok: <ul style="list-style-type: none"> - 1 csomag Megablock - Fa autópálya szett - 1 csomag nagyméretű műanyag építőkocka - 1 csomag hab kocka építő - 1 csomag kisméretű műanyag kocka - 1 csomag kisméretű fa kocka - 1 csomag duplo építőkocka - 1 csomag tüsi építő - 1 csomag Lego - 2 doboz Jáva - 1 doboz Babylon - 3 csomag Pötyi építő játék - 15 db kisautó - 1db traktor - Közlekedési táblacsomag - Műanyag kisállatok (30 db) - 2 db nagy méretű játékautó - 2 db játék vonat - 3 db dömper - 1 doboz nagy méretű járművek (repülő, helikopter, markoló, traktor,) 1 db szerszámkészlet	Bábozás, dramatizálás játékeszközei: <ul style="list-style-type: none"> - 30 db ujj báb - 20 db kesztyű báb - 1 db bábparaván - 30 db papír fejdíszek dramatizáláshoz - 25 db file anyagból készült fejdíszek

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIÁI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

	- Műanyag fagyik		
Nevelési terület	Játékok, eszközök		
2. Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Csoportszobai mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök: <ul style="list-style-type: none"> - 3db lovacska - 10 db szivacs labda - 1 teke játék - Zsiráf labdajáték - 2 csomag fagyöngy (gyöngyfűzés) - Fa vonalvezető - 30 db színes négyzet alakú párna - 11 db kör alakú színes párna 1 db trambulín	Udvari mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök: <ul style="list-style-type: none"> - 1 db nagyméretű tornyos fajáték (csúszdával, falmászóval), - 1 db műanyag libikóka, - 2 db kisméretű csúszda, - 2 db focikapu, - 15 db műanyag motor (kisebb és nagyobb méretben), - 5 db bicikli, - 5 db roller, - 2 db nagyméretű trambulín, 10 db homokozó készlet, - 1 db Pollyball óvodai labdadobáló játék - 1 db Egyensúlyozó fa fajáték 	Tornaszoba mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközei: <ul style="list-style-type: none"> - 1 db tornaszőnyeg - 2 db bordásfal - 2 db tornapad - 1db 114 darabos mozgásfejlesztő készlet - 10 db tornakarika - 15 db tornabot - 30 db babzsák - 1 db trambulín - 1 db billenőrács - 1 db zsámoly 1 db, - 20 db kisméretű labda - 20 db nagyméretű labda - 30 db kendő - 1 db kötél - 6 pár kéz,- és lábnyomat, - 6 db egyensúlyzó félgömb - 2 db mászóalagút - 1 db Tipegő egyensúlyozó - 1 db, Go-go roller - 1 db, Tipróka fogantyúval - 1 db körkötél 6 db ugrálózsák
3. Ének, zene, énekes játékok eszközei	Gyermekhangszerek: <ul style="list-style-type: none"> - 1 db pánsíp - 2 pár kasztanyetta - 2 db triangulum - 1 db xilofon - 5 db patkóalakú és nyeles száncsengő - 5 pár maracas - 2 db kör xilofoncsörgő karika 	Óvodapedagógusok hangszerei <ul style="list-style-type: none"> - 1 db furulya - 1 db metronóm 	Zenei nevelés egyéb kellékei, eszközei: <ul style="list-style-type: none"> - 2 db kosár - 5 db kendő - 10 db fejdísz CD lejátszó, CD lemezek

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

	<ul style="list-style-type: none"> - 3 db csörgő dob - 1 db dob ütővel 	
--	--	--

Nevelési terület	Játékok, eszközök		
<p>4. Értelmi képességek <i>(érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök)</i></p>	<p>Értelmi képességet fejlesztő játékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Puzzle játékok: <ul style="list-style-type: none"> - 2 db creative magnetic puzzle - 1 db Ismetkedj a számokkal puzzle - 1 db Disney Princess puzzle - 1 Violette puzzle - 1 db Micimackó puzzle - 1 db Lion King puzzle - 1 db Kis Vuk puzzle - 1 db In the city puzzle - Nagy méretű verdás szivacs kirakó - Activity óvodásoknak - Érzelem-mese játék (társas) - Fa mátrix táblajáték (8db) - Formabedobó - Bohócos fajáték - Fisherprice színes csésze piramis - Bevásárló lista – memória , figyelem, szókincs bővítés - Amőba játék - Junior Basic (figyelemfejlesztés) - Találd ki miből készül – párosító játék gyerekeknek (gondolkodást fejlesztő játék) - Grabolo kártyajáték (Figyelem, reflex és koncentráció) - Figurix (figyelem, emlékezet fejlesztés) - Ki vagyok én? Kérdezz- felelek játék (nyelvi fejlődés, gondolkodás, figyelem, érzelem, szabálytudat, győzelem kudarc kezelése, feldolgozása) 	<p>Érzékelést, észlelést fejlesztő játékok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teknőc-csengő - Késkereső kvíz játék - Mikadó - 2 db fa vonalvezető - Halli-Galli - Ring game – szín forma játék feladatlapokkal (finommotorika) - Lapozgató – szín , alak, forma meglátása - Játszva megismerjük a színeket <p>Logico (Színek és formák)</p>	<p>Társasjátékok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarka-béka - Junior English - Betűvarázs - Ring-gam - 100db-os játékgyűjtemény - Ki nevet a végén? - Fekete Péter kártyajáték - Lóverseny - Gyere játszani- kisvakond társasjáték

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

	<ul style="list-style-type: none"> - Monkey balance – számolás fejlesztése - Műszakos – Létrás – finommotorika - Logico (Csuri az óvodában; Festék, olló, építőkocka, Az állatkertben; A gyerekszobában; Rajzolunk, festünk, barkácsolt) 		
Nevelési terület	Játékok, eszközök		
5. Az anyanyelv fejlesztésén, a kommunikációs képességek fejlesztésén eszközei	Bábozás, dramatizálás játékeszközei: <ul style="list-style-type: none"> - 30 db ujj báb - 20 db kesztyű báb - 1 db bábparaván - 30 db papír fejdíszek dramatizáláshoz - 25 db filc anyagból készült fejdíszek 	Társas,- és egyéni játékok: <ul style="list-style-type: none"> - Activity - Logico-Piccolo: Szótagoló - Logico-Piccolo: Képek, hangok, szavak - Ki vagyok én? (fejdísz + kártya) szókincsbővítő, gondolkodást fejlesztő játék - Brainbox (Hungary) Állatok kártyajáték 	Gyermek mesekönyvek (ld.: 1/2.sz. függelék szerint: Gyermek, - és szakirodalmi könyvek) Diavetítő, diafilmek
6. Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	<ul style="list-style-type: none"> - Gyurmacsomag (6 színben) - 30 db grafit ceruza - 20 doboz zsírkréta - 60 db ecset (3 méretben) - Tempera festék (üveges) 6 színben - 30 db gyermekolló - hurkapálca - ragasztó - színespapír - fotokarton - 30 db gyermek nyomda - 5 db rajzsablon 		
7. A természeti-emberi-tárgyi	<ul style="list-style-type: none"> - 15 db nagyító, - 2 db szelektív hulladékgyűjtő - Fa fal naptár 	Matematikai tartalmú társasjátékok <ul style="list-style-type: none"> - Ismerkedj a számokkal – párosító játék gyerekeknek (kombinációs készség) - Passt – Játék a számokkal - Ismerkedj a számokkal – Párosító játék 	Környezetismeret tartalmú társasjátékok <ul style="list-style-type: none"> - Mit használnak? Az én világom oktató sorozat – Ismerjük meg játékosan a foglalkozásokat! - 1 db Játszva megismerjük az

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

<p>környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok</p>		<p>gyerekeknek</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1db Számok puzzle 	<p>évszakokat</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 db foglalkozás párosító puzzle - Kresz társasjáték <p>Gyermek (környezeti témájú) mesekönyvek (ld.: 1/2 függelék szerint: Gyermek, - és szakirodalmi könyvek)</p>
--	--	--	---

<p>Nevelési terület</p>	<p>Játékok, eszközök</p>	
<p>8. Munka jellegű tevékenységek eszközei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 10-10 db gyermek kerti szerszám (ásó, kapa, gereblye) - 5 db gyermekseprű - 5 db naposkötény 	
<p>9. Érzelmi nevelést segítő játékok, szakirodalmak:</p>	<p>Társasjáték:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozitivity 	<p>Érzelmi nevelést segítő szakkönyvek, szakirodalmak (ld.: 1/2 függelék szerint: Gyermek, - és szakirodalmi könyvek)</p>

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

1/2 FÜGGELÉK

GYERMEK, - ÉS SZAKIRODALMI KÖNYVEK

Gyermek mesekönyvek:

1. Híres mesék (mesedoboz 1-5 kötet)
2. Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje
3. Pán Péter
4. Varázslatos mesevilág
5. Hamupipőke
6. Egy bogár élete
7. Mazsola és Tádé
8. Mulan
9. Bambi
10. Teknőc Ervin
11. Micimackó
12. Csingiling a kalóztündér
13. Csipkerózsika
14. A szépség és a szörnyeteg
15. A boldog herceg
16. Koldus és királyfi
17. Hófehérke
18. Zsákbamacska
19. Olivér és társai
20. A dzsungel fia
21. 101 állatmese
22. Mackótestvér
23. A szörnyeteg és a kismadár
24. Visszatérés sohaországba
25. Bernard és Bianka
26. Lovak és pónik
27. Misi Mókus kalandjai
28. 100 magyar népmese
29. Vackor világot lát
30. Benedek Elek: Ezüst mesekönyv
31. Illyés Gyula: 77 magyar népmese
32. Benedek Elek: Többsincs királyfi
33. Icinke Picinke – Népmesék óvodásoknak
34. Gögös Gúnár Gedeon
35. Mesék az élet csodáiról
36. Jó éjt, Árnyasfalva!
37. 365 álomba ringató mese
38. Sicc
39. Az állatok karácsonya
40. Boribon beteg
41. Boribon és Annipanni
42. Boribon focizik

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGKÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

43. Boribon és a 7 lufi
44. Boribon kirándul
45. Boribon the Teddy Bear
46. Wallt Disney- 101 kiskutya,
47. Az egérmentők Ausztráliában,
48. Bambi és a szomorú mackó;
49. Csingiling és a nagy tümdérmentés;
50. Ne nézzetek madárnak;
51. Antoine bácsi, a kalandor kandúr;
52. Micimackó és az elefánt,
53. Csingiling; Chip és Dale óvodája ;
54. Aranyhaj és a nagy gubanc;
55. Csodás hercegnő mesék;
56. Hercegnők olvasókönyve
57. My little Pony Éljen a barátság
58. Kis könyv a mackókról
59. Nagy kerekek, kis kerekek
60. Háziállatok, első képes szótáram
61. Kicsi vagyok én mondókás könyvecske
62. Két póni dupla öröm
63. Teherautók, vonatok és traktorok
64. Micimackó kuckója
65. A török és a tehenek
66. A tanya ahogy Rofi látja
67. Magyar népmesék
68. A legszebb Grimm mesék képes könyve
69. Pöttöm mesék – Bátor Rizi ; Valér a Varjú fióka; Hónapsoroló ; Pepi a paprika
70. Bogyó és Babóca Ünnepelel;
71. Bogyó és Babóca segít
72. Bogyó és Babóca világot lát
73. Vízpók csodapók sorozat- A-tól M-ig
74. Apacuka zenekar – Színes Világ
75. Bumm bele nyuszicsalád kalandjai
76. Anton- és a karácsonyi csoda;
77. Anton utazik
78. Anton és a Pöttöm hősök
79. Zakatoló gyermekversek
80. A kesztyű
81. Bóbita
82. Hinta Palinta mondókás füzet
83. A szeretetre vágyó kiskacsa
84. Világszép népmesék
85. Téli erdő
86. 77 magyar népmese
87. Kóc, kóc
88. Picúr a pácban
89. Nem akarom – A fa korszak nehézségei és kezelésük
90. Cini cini muzsika – Óvodások verseskönyve
91. Moha és Páfrány

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

92. Pöttyös Panni az idővonaton ;
93. Pöttyös Panni az óvodában
94. Pöttyös Panni kedvenc meséi;
95. Pöttyös Panni Csupaszín
96. Bábajos meseország
97. Réce, ruca, vadliba
98. Az égig érő fa
99. Mesék a nagyvilágból
100. Mesék 3 percben
101. Andersen mesék
102. Képes állatkönyvem
103. Ábécéskönyv
104. Mesék az ABC-házból
105. Vindornyalaki mesék
106. Berci boc és a hónapok
107. Állatsimogató
108. Arnold és Oszkár

Környezeti neveléshez kapcsolódó könyvek:

1. Az erdő állatai
2. A legel hősei
3. Állatos ABC
4. Kalandos időutazás
5. Az állatvilág képei
6. Vigyázz otthon, hogy sose érjen baj!
7. Az állatok
8. Állatok a réten: A szamár
9. A négy évszak
10. Az erdő ősszel
11. Kedvenc könyvem a kutyáról
12. A ház, ahogy Rofi látja
13. Tesz vesz város karácsony
14. Állatkölykök
15. A farm lakói: 8 mese a falusi életről
16. Kipp kopp és a hónapok
17. Mesél az erdő, mező

Pedagógus szakkönyvek, szakirodalmak:

1. Forrai Katalin: Ének az óvodában
2. Cini-cini muzsika (óvodások verses könyve)
3. Így tervezünk mi – Ősz, Tél
4. Hétköznapi csodák- ötletek az óvodai élet mindennapjai hozz
5. Hetedhét tervezés – Tematikus tervek gyűjteménye
6. Hétről hétre tervezés- Kézikönyv óvodapedagógusok számára
7. Beszédépítő – beszédészlelést és beszédértést fejlesztő program
8. Beszédfejlesztés és anyanyelvi nevelés
9. Kötetlenül komplexen, naponta mesével – Óvodai módszer gyakorló óvónők számára

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

10. Kreatív tavasz
11. Kézműves tavasz
12. Játékos képességfejlesztés
13. A hiperaktív gyerek
14. Ötletek barkácsoláshoz
15. Mackó, mackó ugorjál ...
16. Anya mesélj
17. Dr. Tótszóllósiné: Mozgásfejlesztés az óvodában
18. Porkolábné dr. Balogh Katalin :Komplex prevenció óvodai program
19. Az óvodapedagógus nagykönyve
20. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
21. Varázslatos rajzok
22. Irány az iskola
23. Jövőre elsős leszek
24. Iskolába készülök
25. Nagy barkácsolókönyv
26. Meseszótár
27. Ügyes kezek enciklopédiája

Érzelmi nevelést segítő szakkönyvek, szakirodalmak:

28. Tihanyi Edit: Varázspillangó
29. Tihanyi Edit: Varázsfelhő
30. Boldizsár István: Az elveszett madártoll
31. Bagdi Bella: Boldogságóra (Gyerekek személyiségét fejlesztő kézikönyv és munkafüzet)
32. Illemtudó mesék

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A pedagógiai program 2.sz. Függeléke

Az óvodával jogviszonyban álló szülők nyilatkozata a Pedagógiai Program megismerésének tényéről

NYILATKOZAT

Alulírott nyilatkozom, hogy a Csimota Óvoda **Pedagógiai Programjában foglaltakat megismertem**, a dokumentummal kapcsolatos véleményezési jogom gyakorolhattam:

s.sz.	Gyermek neve	Szülő (olvasható) neve	Dátum	Aláírás
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

s.sz.	Gyermek neve	Szülő (olvasható) neve	Dátum	Aláírás
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A pedagógiai program 3.sz. Függeléke

Az óvodával jogviszonyban álló dolgozók nyilatkozata a Pedagógiai Program megismerésének tényéről

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

NYILATKOZAT

Alulírott nyilatkozom, hogy a Csimota Óvoda **Pedagógiai Programjában foglaltakat megismertem**, a dokumentummal kapcsolatos véleményezési jogom gyakorolhattam:

s.sz.	Dolgozó (olvasható) neve	Munkaköre	Dátum	Dolgozó aláírása
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A pedagógiai program 4.sz. Függléke

A GYERMEKI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSÉNEK ELMÉLETE, GYAKORLATA, EREDMÉNYÉRTÉKELÉSE AZ ÓVODÁBAN

Készült:	Érd, 2021. február 15.
Készítette:	Az óvoda nevelőtestülete
Hatályos:	2021. szeptember 01-jétől.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

1. A FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSÉNEK TÖRVÉNYI HÁTTERE

363/2012. (XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról: „Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják” (Az óvodai élet megszervezése 4.).

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról:

93/A. § (1) *A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát”*

93/A. § (2) A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a) a gyermek anamnéziséét,
- b) a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

63. § (1) Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

(2) Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt. 72. § (1) bekezdés *a*) pontjában foglalt köteleességekről, továbbá a köteleességek nem megfelelő teljesítéséből eredő következményekről, valamint az Nkt. 72. § (4) bekezdésében foglalt jogokról.

(3) Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint (4) bekezdésében foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes járási hivatalt.

(4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

2. A GYERMEKI SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSÉNEK CÉLJA, FELADATA, DOKUMENTUMA

Alapvető célunk:

- Az óvodás gyermekek önmagához képest történő fejlődésének pontos megismerése
- A széleskörű gyermekismeret és a differenciált bánásmód segítségével a változások ütemének és irányának meghatározása.

Feladataink:

- Az óvodás gyermekek erősségeinek és fejlesztendő területeinek feltárása (részképessegek fejlettségének megállapítása).
- A gyermeki személyiség és képességrendszer nyomon követése.
- Együttműködés az óvodapedagógusok és a szülők között a gyermekek fejlődése érdekében.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- szükség szerint egyéni fejlesztési tervet
- egyéb dokumentumokat.

Az egyes dokumentumok szerepe, tartalma

1. **Anamnézis lap:** a gyermek óvodába kerülésekor a szülő tölti ki, amely a családszerkezetről, a gyermek születésének körülményeiről, az óvodát megelőző fejlődéséről, érzelmi állapotáról, és a családi nevelés módszereiről előzmény információval segíti a gyermek megismerését, a pedagógusok gyermekhez való közeledését, nevelését.
2. **Egészségügyi adatlap:** információ gyűjtés a gyermekek egészségének megfelelő biztonságos óvodai nevelése, gondozása, valamint az egészségi állapotának megfelelő környezeti feltételek biztosítása érdekében.
3. **A gyermek fejlődésének mutatói:** A gyermekek fejlődését, az alábbi területeken követjük nyomon:
  - Fiziológiai, biológiai és önállósági jellemzők
  - Érzelmi, akaratú élet/ érzelmi, akaratú képességek
  - Szocializáció, együttműködés
  - Motoros képességek
  - Testséma, énkép
  - Anyanyelvi képességek
  - Értelmi képességek
  - Játék jellemzők

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

A felsorolt területek további részterületekre bontott, további fejlődési mutatókat, szempontokat tartalmaznak, az egyes területeken a minél pontosabb fejlődés megállapítása érdekében.

4. A gyermek fejlődését segítő megállapítások **tartalmazza a gyermek aktuális fejlődési állapotának megítélését** (*Az aktuális fejlődés megállapítása*); **Rögzíti**
  - a korábbi fejlődési tapasztalatok összevetését az aktuális fejlődéssel, megállapítja hogy milyen területen, milyen fejlődés volt tapasztalható a gyermek nevelésében (*Eredmények*),
  - kijelöli a gyermek további fejlődésével kapcsolatos javaslatokat, a fejlesztés tartalmát. (*Javaslatok*),
  - a gyermek további fejlődésével kapcsolatos szükséges intézkedéseket (*Intézkedések*).
5. **Szülői tájékoztatások rögzítése:** a gyermekek egyéni fejlődéséről, a fejlődés megállapításairól évente két alkalommal szóban, fogadóóra keretén belül tájékoztatást nyújtunk a szülő(k)nek. E dokumentumban rögzítjük a tájékoztatások időpontját, a tájékoztató óvodapedagógus nevét, a szülő észrevételeit az elhangzott információkkal kapcsolatban. Szükség szerint - az eredményes együttnevelés, a gyermek további fejlődésének megsegítése érdekében - ötleteket adunk a gyermek, otthoni játékos neveléséhez, fejlesztéséhez. A beszélgetést nyugodt helyen, szigorúan bizalmasan végezzük, az itt kapott információkat a gyermekről szintén így kezeljük.
6. **Szakértői vizsgálatok eredménye:** amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta és arról hivatalos szakvélemény született, abban az esetben e dokumentum foglalja össze röviden a szakvélemény legfontosabb adatait, információit (a vizsgálat idejét, annak rövid megállapítását, eredményét, a vizsgálat fejlesztésre vonatkozó javaslatait).
7. **Egyéb dokumentumok:** A napló tartalmazza azokat az egyéb dokumentumokat, amelyek a gyermek fejlődésével összefüggésben keletkeztek (pl. szakértői vélemény, logopédiai vizsgálat véleménye, gyermekrajzok stb.).

A dokumentummal együtt tároljuk a korábbi nevelési években elvégzett vizsgálatok teljes dokumentumát, (vizsgálati lap, keletkezett papír-ceruza feladatok, emberábrázolás), amely által összehasonlítható, megállapítható a gyermekek konkrét fejlődése.

3. A GYERMEKEK AKTUÁLIS FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE, RÖGZÍTÉSE, A FEJLŐDÉS MEGÁLLAPÍTÁSÁRA HASZNÁLT MÓDSZEREK

A gyermekek aktuális fejlődésének, a fejlődés mutatóinak megállapítására használt módszerek:

- folyamatos megfigyelés
- egyéni és csoportos mérés, vizsgálat
- gyermeki produktumok értékelése, elemzése.

A megfigyelés tapasztalatait folyamatosan gyűjtjük a nevelési év első, illetve második felében. A tapasztalatok, észrevételek folyamatos rögzítése, dokumentálása történhet egyéni lapokon, majd azok folyamatos gyűjtése a gyermek dossziéjában, vagy gyermekenként egy erre kialakított füzetben.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Új gyermek esetében január, míg régi óvodás gyermekeink esetében szeptember hónapban a folyamatos megfigyelések tapasztalatait a gyermeki ismeretek, képességek mérésével, vizsgálatával pontosítják az óvónők.

A vizsgálat során figyelembe kell venni a gyermekek életkorát, szükségleteit, ezért a mérés során törekedni kell a játékoságra, a feladatok változatos megválasztására, a statikus és motoros feladatok változatosságára. A vizsgálat során alkalmazott óvodapedagógusi módszerek a megfigyelésre, kikérdezésre, önálló feladatvégzésre, játékra, játékos helyzetekre épülnek. Egy-egy gyermek vizsgálata több napon keresztül valósulhat meg, a gyermek érdeklődésére, érzelmi állapotára, figyelemkoncentrációjára tekintettel.

Az ismeret/tudás,- és képességmérés területei:

- Általános tájékozottság
- Testséma ismeret
- A Színek ismerete,
- Számolási készség, sorszámnevek ismerete
- Orientációs képesség
- Beszédhanghallás, Artikuláció
- Emlékezet
- Gondolkodás
- Formamásolás, reprodukálás
- Emberábrázolás, sorminta folytatása
- Vizuális észlelés
- Idői tájékozódás, sorrend
- Finommozgás, Nagymozgás.
- Dominancia
- Ritmusérzék
- Szükség szerint egyéb - tanulási nehézség - szűrővizsgálat

A vizsgálat során, a feladathelyzetekben további megfigyelhető képességek:

- érdeklődés
- aktivitás,
- kitartását,
- feladattudat, a feladatokhoz való viszonyukat,
- érzelmi megnyilvánulások
- a figyelem minősége, tartóssága.

A fejlődés nyomon-követésének helye, ideje

A gyermekek fejlődésének rögzítésére évente két alkalommal kerül sor a fejlődés-nyomonkövető dokumentációban. A folyamatos megfigyelés valamint a vizsgálatok tapasztalatait (annak időpontját figyelembe véve) december, illetve május hónapban a gyermekek fejlődésének mutatói dokumentumban, az abban meghatározott szempontok teljesülésének (x jel) értékelésével kerül rögzítésre. Amennyiben az értékelés fejlődésbeli elmaradásra utal, színes filctollal kerül kiemelésre a dokumentumban, amely a gyermek adott területen történő fejlesztését is meghatározza egyben.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

4. A FEJLŐDÉS TAPASZTALATAINAK ÖSSZEGZÉSE, EREDMÉNYÉRTÉKELÉSE

A nevelési év első felének a gyermekek fejlődésének tapasztalatai, annak eredményértékelése január hónap 15-ig a következők szerint történik:

Egyéni szinten	a vizsgálati tapasztalatait, eredményei	a folyamatos megfigyelés tapasztalatait, eredményeit	a folyamatos megfigyelés és vizsgálat tapasztalatait, eredményeit
	Írásos összefoglalóban (A fejlődés aktuális tapasztalatai, eredményei) kiértékeljük, összegezzük	a gyermek fejlődés-nyomonkövető dokumentációjában, A fejlődését segítő megállapítások dokumentumban rögzítjük.	
Csoportszinten	a fejlődés eredményeit Exeltáblázatban meghatározott fejlődési jellemzők mentén összesítjük	Az exceltáblázatban kapott eredményeket írásos összefoglalóban a kiértékeljük (A gyermekek aktuális fejlődésének eredményei, az eredmények értékelése).	

A nevelési év második felének, június hónap 15-ig a gyermekek fejlődésének értékelése a gyermek fejlődés-nyomonkövető dokumentációjában rögzített adatok, a folyamatos megfigyelés tapasztalatai alapján történik.

Egyéni szinten	a folyamatos megfigyelés tapasztalatait, eredményeit a gyermek fejlődés-nyomonkövető dokumentációjában, A fejlődését segítő megállapítások dokumentumban rögzítjük.
Csoportszinten	Az egyéni eredményekről írásos összefoglaló készül (A gyermekek aktuális fejlődésének eredményei, az eredmények értékelése).

5. AZ EREDMÉNYEK FELHASZNÁLÁSA, A DIFFERENCIÁLT NEVELÉS TERVEZÉSE

A fejlődés tapasztalatait, eredményeit figyelembe vesszük

- az adott gyermek és a csoport további nevelési feladatainak meghatározásában,
- a tanköteles korú gyermekek esetében a beiskolázás eldöntésében
- a gyermek további fejlődésének elősegítése érdekében az együttműködésbe bevonható további szakemberekkel, intézményekkel (pedagógiai szakszolgálat, nevelési tanácsadás, logopédus, pszichológus stb.) való kapcsolatfelvétel érdekében.

ADAPTÁLT TEVÉKENYSÉGGŐZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM

Csimota óvoda 2030 Érd, Felső u 50.

OM:203009

Az összesített eredmények meghatározzák

- a gyermekek fejlesztésének foglalkoztatási formáját (csoportos, kiscsoportos, páros,- és egyéni),
- az egyéni, illetve a csoport fejlesztési feladatait.

A fejlesztési feladatok megtervezésre kerülnek a csoportnaplóban, az adott, vagy a következő nevelési év

- csoport nevelési tervében
- (éves és heti) tanulási tervében
- „Fejlesztő tevékenységek” dokumentumban.

Az egyén és a csoport fejlesztési feladatait egyrészt az óvónők beépítik az egyes alkalmat adó tanulási tevékenységek tervezési dokumentumaiba, annak megvalósításába, differenciált nevelés által. Szükség szerint - az óvónő megítélése szerint, az érintett gyermekek számától, a fejlesztendő terület elmaradásának mértékétől függően - a fejlesztés megvalósulhat a csoportban, vagy a gyermek(ek) csoportból történő kiemelésével is, a fejlesztések ebben az esetben egyéni/vagy kiscsoportos fejlesztések során valósulnak meg.

A csoport kisebb részét, vagy csak egyes gyermekeket érintő elmaradások esetén a fejlesztő tevékenységet a „*Fejlesztő tevékenységek*” dokumentumban rögzítjük. E dokumentumban, az óvónő rögzíti a fejlesztő foglalkozás feladatát, tevékenységét, a konkrét képességfejlesztést, a fejlődést segítő képességfejlesztő játékokat, tevékenységeket, a megvalósítás idejét, a tevékenységben részt vett gyermekek monogramját, a tevékenység megvalósítóját.

A differenciált nevelés, fejlesztés a gyermekek minden tevékenységében érvényesítésre kerül. A nevelési év végi értékelésben értékeljük a differenciált nevelés, fejlesztés, a fejlesztő tevékenység eredményességét, melynek tapasztalatai a következő nevelési évben kerülnek felhasználásra.

A beilleszkedési, tanulási, -és magatartási problémás gyermekek esetén (BTM diagnózis esetén) a gyermek fejlődését egyéni és vagy kiscsoport formában, csoportból kiemelve végezzük. A fejlesztő tevékenység dokumentuma az *Egyéni /vagy Kiscsoportos fejlesztési napló*.

Az „Egyéni /vagy Kiscsoportos fejlesztési napló” tartalmazza

- az ellátás adatait,
- a fejlesztés tervét (fejlesztés kijelölt területét, azok feladatát),
- a haladási naplót az ellátásról (a konkrét fejlesztő foglalkozások idejét, területét, anyagát, feladatát, eszközeit)
- a fejlődés értékelését, a fejlesztési napló lezárásakor az elért fejlettségi szintet, eredményeket.

Kapcsolódó dokumentum: Pedagógiai program 11.2 Fejlesztési tervek